

Ministerstvo financií SR

Štúdia o možnosti využitia fondov EÚ v PPP projektoch

November 2010

Obsah

1. ZHRNUTIE ŠTÚDIE A DEFINÍCIE	5
1.1. ÚVODNÉ ZHRNUTIE VÝSTUPOV ŠTÚDIE	5
1.2. ZOZNAM POUŽITÝCH SKRATIEK.....	12
1.3. DEFINÍCIA ZÁKLADNÝCH POJMOV.....	14
2. ÚVOD.....	20
2.1. PPP – CHARAKTERISTIKA A VÝVOJ V EURÓPE.....	20
2.1.1. PPP a jeho uplatnenie	20
2.1.2. PPP a Európska únia.....	21
2.2. MODEL PPP	26
3. LEGISLATÍVA A RELEVANTNÉ DOKUMENTY	34
3.1. LEGISLATÍVA UPRAVUJÚCA REALIZÁCIU PPP PROJEKTOV	34
3.1.1. Prehľad legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie upravujúcich PPP projekty.....	34
3.1.2. Prehľad legislatívy Slovenskej republiky týkajúcej sa realizácie PPP projektov	36
3.2. LEGISLATÍVA UPRAVUJÚCA POSKYTNUTIE POMOCI A PODPORY Z FONDOV EURÓPSKEJ ÚNIE A MOŽNOSTI ICH KOMBINÁCIE S PPP PROJEKTMI.....	41
3.2.1. Prehľad legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie upravujúcich pomoc a podporu poskytovaných z fondov Európskej únie a možnosti ich kombinácie s PPP projektmi.....	41
3.2.2. Legislatíva Slovenskej republiky v oblasti pomoci a podpory poskytovanej z fondov Európskej únie a finančnej kontroly.....	45
3.3. INÉ RELEVANTNÉ PRÁVNE PREDPISY A DOKUMENTY	45
3.3.1. Smerovanie legislatívnej úpravy Spoločenstva.....	45
3.3.2. Štátna pomoc.....	46
3.3.3. Materiály schválené vládou SR a metodické dokumenty upravujúce PPP projekty a štrukturálne fondy EÚ	48
4. ANALÝZA MOŽNOSTÍ VYUŽITIA FONDOV EÚ PRI FINANCOVANÍ PPP PROJEKTOV	50
4.1. VŠEOBECNÉ MOŽNOSTI KOMBINÁCIE ZDROJOV PRI FINANCOVANÍ PROJEKTOV	50
4.1.1. Prekážky a riziká využitia fondov EÚ pre financovanie PPP projektov:.....	54
4.2. POTENCIÁL VYUŽITIA EÚ FONDOV V PPP PODĽA OPERAČNÝCH PROGRAMOV SR 2007-13 CHYBA! ZÁLOŽKA NIE JE DEFINOVANÁ.	
4.2.1. Zmapovanie vhodnosti využitia jednotlivých OP pre financovanie PPP projektov v oblasti, ktorú pokrýva OP	67
4.3. MOŽNOSTI VYUŽITIA EÚ FONDOV PRI FINANCOVANÍ PPP PROJEKTOV PODĽA TYPU PRIJÍMATEĽA NFP	86
4.3.1. Problematika prijímateľov - verejný a súkromný partner.....	86
4.3.2. Možnosti podpory projektov podľa typu prijímateľa	86
5. PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE PPP PROJEKTOV	89
5.1. PRÍPADOVÉ ŠTÚDIE PPP PROJEKTOV – ZAHRANIČNÉ SKÚSENOSTI	89
5.1.1. Sektor dopravy – Železničné spojenie Perpignan – Figueras - Francúzsko/ Španielsko.....	90
5.1.2. Sektor dopravy – Ponte Vasco da Gama (most cez rieku Tejo) – Portugalsko	96
5.1.3. Sektor dopravy – Athens Ring Road (diaľničný obchvat Atén) – Grécko.....	101
5.1.4. Sektor dopravy – Athens International Airport (medzinárodné letisko v Aténach) – Grécko.....	106
5.1.5. Sektor dopravy – N1/M1 obchvat Dundalk – Írsko.....	111
5.2. VYHODNOTENIE ŠPECIFÍK, DOBREJ PRAXE APOD.....	116
6. MODELY REALIZÁCIE PPP PROJEKTOV PRI VYUŽITÍ EÚ FONDOV	119

6.1.	DOTAČNÝ MODEL S PRVKAMI PROJEKTU GENERUJÚCEHO PRÍJMY	125
6.1.1.	<i>Podmienky</i>	125
6.1.2.	<i>Zohľadnenie čistých príjmov projektu pri výpočte nenávratného finančného príspevku EÚ</i>	125
6.1.3.	<i>Finančná medzera</i>	125
6.1.4.	<i>Ďalšie faktory ovplyvňujúce výpočet finančnej medzery</i>	129
6.1.5.	<i>Príjmy a refundácie</i>	131
6.1.6.	<i>Náhrady za služby vo verejnom záujme</i>	131
6.1.7.	<i>Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára</i>	133
6.2.	DOTAČNÝ MODEL S PRVKAMI ŠTÁTNEJ POMOCI	133
6.2.1.	<i>Podmienky</i>	133
6.2.2.	<i>Poskytnutie NFP v režime výnimky</i>	134
6.2.3.	<i>Poskytnutie NFP s notifikáciou Komisii</i>	136
6.2.4.	<i>Konanie o oznámených podporách</i>	137
6.2.5.	<i>Náhrady za služby vo verejnom záujme</i>	137
6.2.6.	<i>Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára</i>	137
6.3.	DOTAČNÝ MODEL BEZ PRVKOV ŠTÁTNEJ POMOCI A PROJEKTU GENERUJÚCEHO PRÍJEM	138
6.3.1.	<i>Podmienky</i>	138
6.3.2.	<i>Náhrady za služby vo verejnom záujme</i>	138
6.3.3.	<i>Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára</i>	138
6.4.	ADMINISTRATÍVNE PODMIENKY KOMBINÁCIE ZDROJOV FINANCOVANIA	138
6.4.1.	<i>Administratívne podmienky</i>	138
6.4.2.	<i>Predkladanie žiadosti o NFP</i>	139
6.5.	FINANČNÉ INŽINIERSTVO	144
6.5.1.	<i>Nástroj JESSICA</i>	145
7.	POUŽITÉ ZDROJE	149

Úvod

Táto „Štúdia o možnosti využitia fondov EÚ v PPP projektoch“ (ďalej len „štúdia“) je jedným z dokumentov, ktoré MF SR zabezpečuje pre zadávateľov projektov verejno-súkromného partnerstva (ďalej len „PPP projekty“) v rámci poskytovania metodologickej podpory v súlade s materiálom Návrh implementácie schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP) schválenom uznesením vlády Slovenskej republiky č. 786/2007. MF SR riadi túto schému technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP) v súlade s uznesením vlády a v súlade s Operačným programom Technická pomoc na roky 2007 – 2013. MF SR súčasne vychádza z návrhu základných metodických a implementačných dokumentov súvisiacich s riadením schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP) schváleného uznesením vlády SR č. 80/2008 a ďalších metodických dokumentov, ktoré boli schválené vládou SR do konca roku 2009.

Účelom štúdie je zanalyzovanie možnosti využitia fondov EÚ pri financovaní PPP projektov a vypracovanie návodu a odporúčaní pri realizácii tejto možnosti. Potenciálni zadávatelia PPP projektov môžu byť súčasne prijímateľmi fondov EÚ. Je preto potrebné, aby títo zadávatelia PPP projektov mali k dispozícii štúdiu, s pomocou ktorej by mohli na základe objektívnych poznatkov komplexne zvážiť možnosť využiť pri financovaní PPP projektu fondy EÚ v členení na operačné programy v programovom období 2007 – 2013 alebo zvážiť jej využitie v nasledujúcom programovom období.

Praktické skúsenosti s PPP projektmi dokazujú, že súkromný sektor môže prostredníctvom týchto projektov zabezpečiť poskytovanie verejných služieb efektívnejšie ako verejný sektor. Väčšina projektov, ktoré sú vhodné pre realizáciu formou PPP si vyžaduje získanie zdrojov na financovanie infraštruktúry nevyhnutnej pre poskytovanie verejných služieb. Súkromný sektor však v niektorých prípadoch nedokáže (úplne alebo čiastočne) získať potrebné financovanie. Jednou z alternatív ako vykryť medzeru vo financovaní PPP projektov je získanie zdrojov z fondov EÚ. Napriek tomu, že z celkového množstva realizovaných PPP projektov bolo len niekoľko realizovaných s využitím fondov EÚ, možno konštatovať, že táto hybridná štruktúra bola v praxi úspešne použitá ako aj to, že je v praxi opakovateľná. Požiadavky na úspešnú realizovateľnosť takýchto hybridných štruktúr sú náročné. Ak však existujú vhodné podmienky a potrebný legislatívny a metodický rámec pre realizáciu PPP projektov a proces prípravy a obstarávania PPP projektu je dobre koordinovaný s procesom zabezpečenia fondov EÚ, potom je možné tento proces napriek jeho náročnosti výrazne akcelerovať.

1. Zhrnutie štúdie a definície

1.1. Úvodné zhrnutie výstupov štúdie

„Štúdia o možnosti využitia fondov EÚ v PPP projektoch“ analyzuje možnosti zapojenia zdrojov fondov EÚ (reprezentovaných v kontexte štúdie operačnými programami v Slovenskej republike) pri financovaní PPP projektov, nazývané v tejto štruktúre tiež ako hybridné PPP projekty. Štúdia poskytuje zoznam legislatívnych predpisov a iných dokumentov, ktoré upravujú a súvisia s problematikou PPP projektov a poskytovania podpory z fondov EÚ. Vo väčšom detaile sa štúdia venuje rozpracovaniu problematiky projektov generujúcich príjmy a problematike štátnej pomoci v súvislosti s financovaním PPP projektov.

Štúdia súčasne poskytuje prehľad a prípadové štúdie niektorých PPP projektov, ktoré boli realizované v rôznych členských krajinách EÚ a kombinovali financovanie so zdrojmi z fondov EÚ. Na príkladoch týchto projektov sa ilustruje, že kombinácia financovania z rôznych zdrojov (vrátane zdrojov z fondov EÚ) je pri PPP projektoch možná, avšak nie je jednoduchá. V kapitole 4 štúdia analyzuje potenciál pre financovanie PPP v rámci aktuálnych operačných programov v SR. Z pohľadu zamerania jednotlivých OP, potenciálnych prijímateľov pomoci a vhodnosti OP pre financovanie PPP projektov existuje potenciál pre financovanie PPP projektov v týchto sektoroch:

- dopravná infraštruktúra (OP Doprava),
- životné prostredie (OP Životné prostredie),
- infraštruktúra výskumu a vývoja, infraštruktúra vysokých škôl (OP Výskum a vývoj),
- zdravotníctvo (OP Zdravotníctvo),
- regenerácia sídiel, regionálna a mestská hromadná doprava (OP Bratislavský kraj),
- infraštruktúra vzdelávania, sociálnych služieb, regenerácia sídiel, regionálne komunikácie (Regionálny OP),
- výstavba a revitalizácia priemyselnej infraštruktúry, energetika (OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast).

Vo väčšine sektorov sa však v Slovenskej republike primárne uvažuje s realizáciou projektov tradičným spôsobom s plným využitím dostupných zdrojov z fondov EÚ. Maximalizácia absorpčnej kapacity¹ v jednotlivých sektoroch a bezpečné a plné využitie tejto nenávratnej pomoci z fondov EÚ (vo forme nenávratného finančného príspevku a bez kombinácie s PPP modelom) je primárnym cieľom a jednoduchším variantom čerpania pomoci EÚ.

Prijímateľom pomoci (vo forme NFP) z fondov EÚ bude vo väčšine prípadov subjekt verejného sektora. Tomu zodpovedá aj nastavenie oprávnených prijímateľov v príslušných operačných programoch. V niektorých prípadoch môžu byť prijímateľom aj iné typy subjektov, ktorých postavenie je však špecifické, pretože tieto vystupujú ako subjekty naplňajúce „verejný záujem“ (napr. Národná diaľničná spoločnosť, a.s.). V operačných programoch s identifikovaným potenciálom pre financovanie PPP projektov je stanovená miera spolufinancovania prijímateľa NFP podľa typu prijímateľa vo výške 0% (NFP pokrýva 100% oprávnených výdavkov projektu), resp. 5% (NFP pokrýva maximálne 95% oprávnených výdavkov projektu).

Financovanie PPP projektov zo súkromných zdrojov je všeobecne vnímané ako nákladnejšie. Okrem toho splatenie príspevku zo súkromných zdrojov musí v priebehu trvania PPP projektu zabezpečiť verejný sektor (v podobe platieb súkromnému partnerovi) alebo projekt musí generovať dostatočné príjmy od konečných užívateľov. Nejde teda o nenávratný príspevok ako v prípade financovania projektov z fondov EÚ.

---

¹ Schopnosti žiadateľov predkladať dostatočné množstvo realizovateľných projektov a schopnosť krajiny prijímať pomoc a efektívne ju využívať

V prípadoch realizácie projektov tradičným spôsobom znižuje príspevok z EÚ fondov zaťaženie verejného sektora predovšetkým pri úhrade investičných výdavkov v období výstavby infraštruktúry. Verejné financovanie prevádzkových nákladov a nákladov na periodickú údržbu zostáva nemenné.

Naopak **v prípadoch realizácie hybridných PPP projektov** sa môžu pravidelné výdavky na platby hradené verejným obstarávateľom koncesionárovi výrazne znížiť. Toto zníženie sa odvíja od výšky podpory z fondov EÚ, prípadne z národných grantov alebo príspevku z rozpočtu verejného obstarávateľa. Súkromný partner má vďaka tomu ľahšiu pozíciu pri získavaní zdrojov potrebných na financovanie projektu. V týchto pravidelných rovnomerných platbách verejný sektor uhrádza koncesionárovi len rozdiel v spolufinancovaní hybridného PPP projektu súkromným partnerom.

Tento vplyv príspevku z fondov EÚ na prevádzkové náklady alebo platby od zadávateľa projektu je znázornený v nasledujúcich diagramoch:

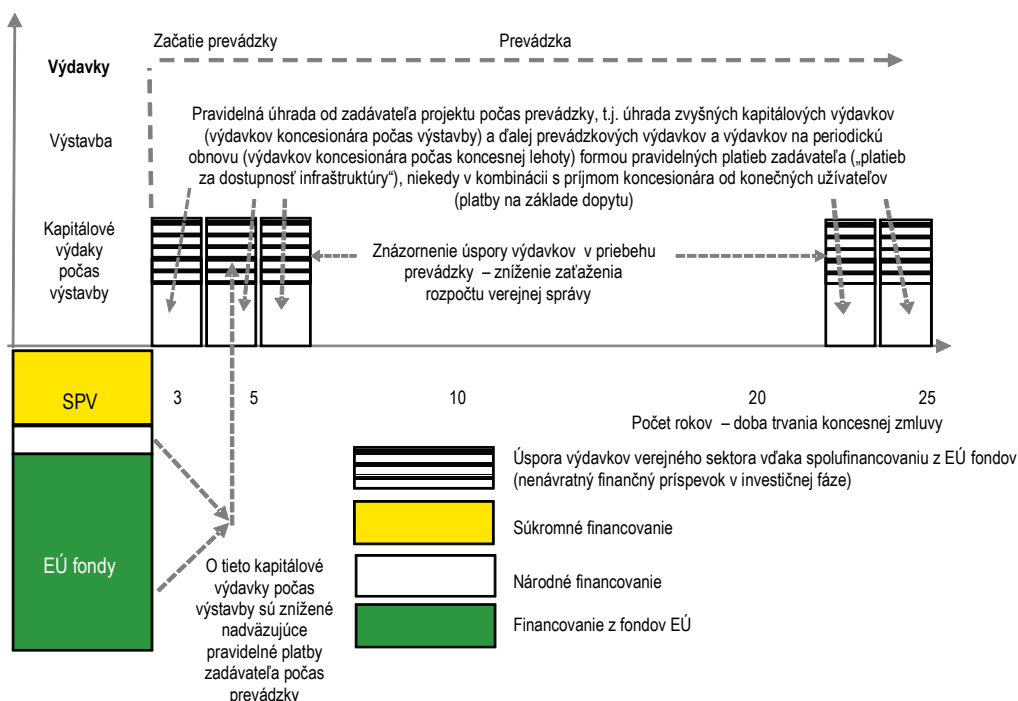

Diagram č. 1: Výdavky verejného sektora v hybridnom PPP projekte

V prípadoch projektov realizovaných tradičným spôsobom pokrývajú platby verejného sektora v období prevádzky len prevádzkové výdavky a výdavky na bežnú údržbu a periodickú obnovu infraštruktúry. Kapitálové výdavky sú pokryté platbami verejného sektora počas obdobia výstavby infraštruktúry.

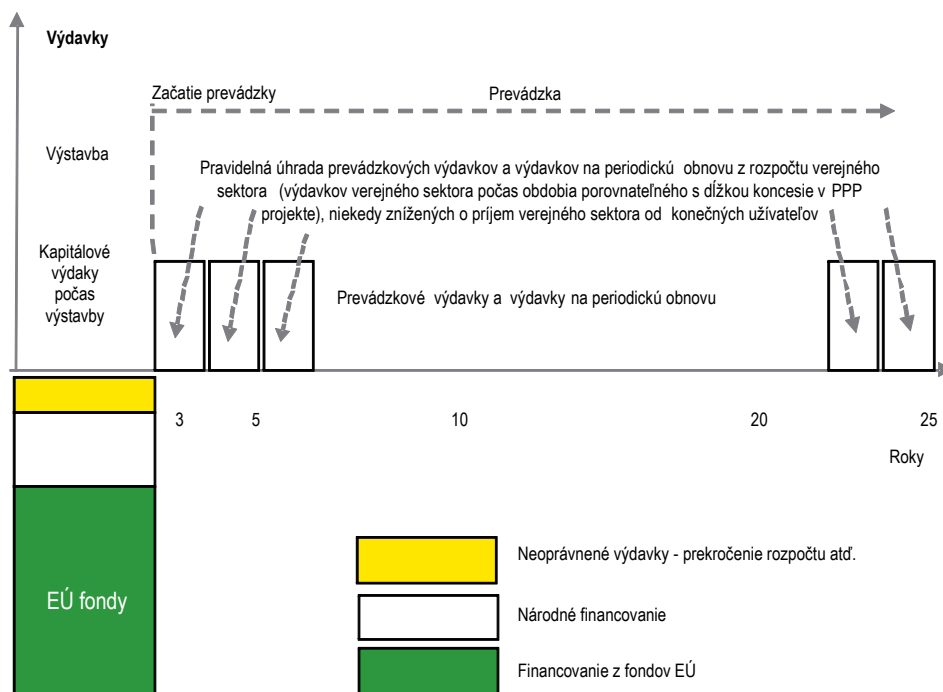

Diagram č. 2: Výdavky verejného sektora v projekte realizovanom tradičným spôsobom verejným sektorom

Na Slovensku existujú viaceré subjekty verejného sektora, ktoré plánujú alebo už pripravujú realizáciu PPP projektov (projekty v oblasti dopravy, revitalizácie historických pamiatok a pod..). Realizácia PPP projektov bola doteraz chápaná ako samostatná forma zabezpečenia verejných služieb a verejnej infraštruktúry a prípadná kombinácia s fondmi EÚ bola všeobecne vnímaná ako problematická.

Pri realizácii PPP projektu resp. pri získavaní podpory zo zdrojov EÚ je predovšetkým potrebné vnímať vysokú organizačnú náročnosť prípravy hybridného PPP projektu, významne sa meniacu štruktúru projektu v priebehu prípravy i vyjednávania koncesnej zmluvy. Rovnako je dôležité zvažovať výšku skutočne dosiahnutej hodnoty za peniaze pri zohľadnení miery poskytnutých záruk verejného sektora, ktorými väčšinou verejný sektor zmluvne garantuje poskytnutie finančnej podpory projektu (z fondov EÚ alebo verejného rozpočtu).

Impulzom pre realizáciu hybridných PPP projektov môže byť:

- výrazná potreba urýchlenia výstavby novej verejnej infraštruktúry s cieľom podporiť hospodársky rast (kombinácia súkromných zdrojov a fondov EÚ zvyšuje objem financovania na zabezpečenie novej verejnej infraštruktúry);
- relatívne vysoká dostupnosť fondov EÚ (pre možné spolufinancovanie PPP projektov) a záujem štátu na zvýšení absorpčnej kapacity² v operačných programoch.

Výhodami využitia zdrojov EÚ pre financovanie PPP projektov sú okrem iného:

- možnosť využiť zdroje z fondov EÚ na vykrytie chýbajúceho financovania PPP projektov a tým podporiť financovateľnosť a realizovateľnosť PPP projektu;
- možnosť znížiť platby verejného sektora hradené vo fáze prevádzky PPP projektov;

² Schopnosti žiadateľov predkladať dostatočné množstvo realizovateľných projektov a schopnosť krajiny prijímať pomoc a efektívne ju využívať

- zvýšenie záujmu súkromného sektora o PPP projekt nakoľko aj menší finančný príspevok z fondov EÚ môže mať veľký význam pre rozhodnutie súkromného sektora uchádzať sa o realizáciu PPP projektu.

Nevýhodami využitia fondov EÚ pre financovanie PPP projektov sú okrem iného:

- časovo obmedzené obdobie čerpania zdrojov z fondov EÚ (príprava PPP projektu je časovo náročná pričom doba oprávnenosti výdavkov počas programového obdobia je obmedzená do 31.12.2015³);
- vyššia organizačná a administratívna náročnosť pri využití zdrojov z fondov EÚ (vyššia náročnosť na riadenie a monitorovanie projektu a zabezpečenie administratívnych požiadaviek v zmysle pravidiel operačných programov a zmluvy o poskytnutí NFP);
- nemožnosť financovať z fondov EÚ výdavky na prevádzku infraštruktúry.

Vzhľadom na to, že prevádzková fáza PPP projektov je v zásade vždy dlhšia ako dĺžka jedného programového obdobia, je vo všeobecnosti využitie fondov EÚ v prevádzkovej fáze problematické. Okrem nástrojov finančného inžinierstva je postupné čerpanie zdrojov EÚ možné len v projektoch transeurópskych sietí TEN. S využitím Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007, ktorým sa ustanovujú všeobecné pravidlá udeľovania finančnej pomoci Európskeho spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí, je možné v projektoch sietí TEN súčasne s rozhodnutím Komisie o udelení finančnej pomoci tieto viazané finančné rozpočtové prostriedky rozdeliť na ročné splátky. „V prípade mechanizmov platieb za dostupnosť infraštruktúry sa prvá splátka predbežného financovania vykoná v rámci maximálne trojročného obdobia nasledujúceho po udelení finančnej pomoci na základe osvedčenia o začatí projektu a na základe predloženia príslušnej koncesnej zmluvy. Ďalšie splátky predbežného financovania sa môžu vykonať na základe osvedčenia o dosiahnutom pokroku pri vykonávaní projektu. Zostatok sa zaplatí po začatí fázy prevádzky projektu na základe overenia, že infraštruktúra bola dodaná, ďalej osvedčenia, že nárokováné výdavky boli skutočne vynaložené a potvrdenia celkovej sumy platieb za dostupnosť pokrývajúcich výšku finančnej pomoci EÚ“.

Pri aplikácii tohto nariadenia by bolo teoreticky možné rokovať s Komisiou o poskytnutí splátok na špeciálny „podmienený účet“ (escrow account), z ktorého budú pri splnení ostatných podmienok uvoľňované prostriedky na úhradu platieb za dostupnosť infraštruktúry. Napriek tomu, že rozpočet programu TEN je stanovený na obdobie 2007-2013, pri poskytnutí finančnej podpory EÚ sa Komisiou odporúča vytvoriť záväzok EÚ na viacročnom základe. Preto by bolo možné uvažovať o záväzku platieb EÚ (alebo povolení splátok z podmieneného účtu) aj po roku 2013 (po konci programového obdobia všeobecných operačných programov).

Praktické príklady vo využití tohto nového nariadenia v projektoch TEN sú zatiaľ veľmi obmedzené. Okrem dopravných projektov v Nemecku, ktoré sú zatiaľ len v príprave alebo v procese verejného obstarávania (príklad využitia podmieneného účtu pre financovanie od EIB), je možné uviesť dopravný projekt v sieti TEN – úseku diaľnice E18 Muurla-Lohja vo Fínsku. V tomto projekte išlo o malý príspevok, 7,8 mil. EUR z 303 mil. EUR stavebných nákladov, preto príspevok bol vyplatený jednorazovo, avšak ako súčasť platby za dostupnosť. Podmienkou vyplatenia príspevku z fondov EÚ bola úhrada ekvivalentnej sumy verejným obstarávateľom v platbách za dostupnosť, 1,5 roka od začiatku prevádzky.

Súčasná podmienka oprávnenosti výdavkov fondov EÚ neumožňuje priamo financovať prevádzkové výdavky. Z tohto dôvodu sa všeobecne odporúča využiť podporu z fondov EÚ len na spolufinancovanie výdavkov v prípravnej a najmä investičnej fáze.

Pre budúce programové obdobie by bolo vhodným riešením zo strany riadiacich orgánov umožniť formou úpravy programových dokumentov a pravidiel upravujúcich oprávnenosť výdavkov pre získanie podpory z fondov EÚ aj na prevádzkové náklady. Najdôležitejším odporúčaním pre budúce programové obdobie by bola úprava súčasného časového obmedzenia čerpania zdrojov z fondov EÚ na základe obdobných princípov, aké sú využívané pri financovaní hybridných PPP projektov z rozpočtov TEN na základe Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007.

³ Obdobie oprávnenosti výdavkov pre aktuálne programové obdobie 2007 – 2013.

Okrem obmedzení vyplývajúcich z pravidiel operačných programov (resp. fondov EÚ) existujú aj určité **obmedzenia vyplývajúce z povahy PPP projektov** ako napríklad:

- časová náročnosť vypracovania projektového zámeru, štúdie realizovateľnosti, príprava dokumentácie pre verejné obstarávanie koncesionára,
- časová a administratívna náročnosť procesu verejného obstarávania koncesionára,
- časová a administratívna náročnosť zabezpečenia zdrojov financovania na výstavbu infraštruktúry,
- časová a administratívna náročnosť procesu uzatvárania a dosiahnutia účinnosti koncesnej zmluvy,

ktoré ovplyvňujú úspešnosť kombinácie financovania PPP so zdrojmi z fondov EÚ najmä vyššou komplikovanosťou dodržania termínov prípravy a realizácie PPP projektu. Významným rizikom je nedodržanie doby realizácie projektu stanovenej v zmluve o poskytnutí NFP z dôvodu komplikácií pri verejnom obstarávaní koncesionára, zmluvnom zabezpečení PPP projektu, finančnom uzatvorení apod.

Z vyššie uvedených dôvodov **je nutné, aby pre financovanie z fondov EÚ bol vybraný projekt vo vysokom stupni pripravenosti.**

Ďalšie zovšeobecnenia možných praktických problémov môžu poskytnúť skúsenosti z už realizovaných projektov, ktoré sú analyzované v kapitole 5.

Skúsenosti v štruktúrovaní hybridných PPP projektov realizovaných v praxi

Hlavné závery z príkladov realizovaných hybridných PPP projektov možno zhrnúť nasledovne:

- Koncesionári a ich veritelia negatívne vnímajú akúkoľvek neistotu spojenú s rozhodnutím o poskytnutí, resp. neposkytnutí nenávratného finančného príspevku z fondov EÚ,
- Zmluvná garancia verejného obstarávateľa vykryť výpadok z fondov EÚ v prípade ich neposkytnutia alebo krátenia je významným zdrojom istoty pre uchádzačov o projekt a ich veriteľov,
- Zmluvná garancia príspevku alebo čerpania z fondov EÚ verejným obstarávateľom môže byť u projektov s významným prenosom rizík na koncesionára kľúčová z hľadiska záujmu uchádzačov o projekt, ošetrovanie rizík spojených s nečerpaním plánovaného príspevku z fondov EÚ je však nevyhnutné zabezpečiť u všetkých hybridných PPP projektov,
- Existujú príklady hybridných PPP projektov, v ktorých nemusí byť PPP projekt naviazaný na proces schvaľovania príspevku z fondov EÚ, resp. nemusí byť vystavený riziku neschválenia žiadosti, a to rozdelením projektu na časti s čerpaním (realizovaná tradičným spôsobom) a bez čerpania fondov EÚ (realizovaná formou PPP),
- Existujú príklady hybridných PPP projektov, v ktorých dôveru verejného obstarávateľa aj koncesionára zvyšuje rozdelenie koncesnej zmluvy na predbežnú (v okamihu podania žiadosti o príspevok z fondov EÚ) a konečnú verziu (v okamihu rozhodnutia o podpore z EÚ fondov),
- Najväčšiu istotu pre oboch partnerov poskytujú mechanizmy financovania používané mimo oblastí pravidiel pre štrukturálne fondy a Kohézny fond, t.j. oblasť poskytnutia finančnej podpory EÚ prostredníctvom rozpočtov TEN,
- Realizácia hybridných PPP projektov prostredníctvom rozpočtov TEN zatiaľ najlepšie umožňuje (predovšetkým po úpravách od roku 2007) zachovať tradičné princípy v PPP projektoch v platobných mechanizmoch platieb za dostupnosť, t.j. úhrady v periodických platbách počas celého obdobia trvania koncesie,
- Náročnejšia koordinácia prípravy a realizácie hybridného PPP projektu realizovaného a financovaného tradičným spôsobom z fondov EÚ,
- Obmedzená možnosť využiť fondy EÚ na úhradu výdavkov počas prevádzkovej fázy projektu,

- Vnímanie súkromných zdrojov ako financovania, ktoré je nákladnejšie ako financovanie z verejných zdrojov,
- Nedostatočná skúsenosť verejného sektora s hybridnými PPP projektmi,
- Obmedzené obdobie čerpania pomoci z fondov EÚ, pričom toto obdobie je podstatne kratšie ako priemerné trvanie PPP projektu (prevádzka),
- Príliš krátke lehoty na začiatok čerpania príspevkov z fondov EÚ vo väzbe na začiatok prác resp. schválenie žiadosti o nenávratný príspevok z fondov EÚ, pričom tieto lehoty nemusia byť vždy primerané lehotám potrebným pre prípravu PPP projektov,
- Absencia jasných postupov obstarávania európskej komisie pre PPP projekty,
- Riziko odňatia príspevku z fondov EÚ, ak projekt nenaplní jeho ciele s následnými negatívnymi konzekvenciami na rozpočet zadávateľa,
- Nemožnosť vykonať zásadné modifikácie projektu počas 5 rokov od poskytnutia príspevku príslušným riadiacim orgánom, a to napriek tomu, že modifikácie môžu viesť k úsporám celkových výdavkov na projekt,
- Základnými podmienkami a požiadavkami pre úspešnú realizáciu hybridných PPP projektov sú najmä:
  - a) Silná politická podpora pre využívanie PPP projektov vrátane ich kombinácie s EÚ fondmi,
  - b) Legislatívny rámec umožňujúci úspešnú realizovateľnosť PPP projektov,
  - c) Dobre koordinovaná prípravná fáza PPP projektu, v ktorej sa od začiatku zohľadňuje skutočnosť, že projekt má byť spolufinancovaný z fondov EÚ,
  - d) Dostatočné kapacity zodpovedné za prípravu hybridného PPP projektu na strane verejného sektora,
  - e) Posudzovanie foriem výhodnosti realizácie projektov z pohľadu celoživotných nákladov projektov, a nie výlučne z pohľadu vynaložených nákladov na investičnú fázu projektu,
  - f) Metodický rámec, ktorý napomáha a usmerňuje jednotlivých zadávateľov PPP projektov pri príprave a realizácii PPP projektov, resp. hybridných PPP projektov (vrátane manuálov a vzorových štúdií),
  - g) Existencia znalostného centra v oblasti PPP, ktoré poskytuje metodickú a konzultačnú podporu vrátane vzdelávacích aktivít v tejto oblasti (vrátane oblasti hybridných PPP projektov).

Obmedzenia v štruktúrovaní PPP projektov

Okrem časových obmedzení vyplývajúcich z dostupnosti zdrojov EÚ a objektívnej časovej náročnosti prípravy PPP projektov existujú aj určité ďalšie obmedzenia vyplývajúce z povahy PPP projektov ako napríklad:

- Obmedzenie princípu celoživotných nákladov projektu:
 Vzhľadom na to, že využitie fondov EÚ v prevádzkovej fáze je náročnejšie, odporúča sa využiť podporu z fondov EÚ na spolufinancovanie nákladov v prípravnej a predovšetkým investičnej fáze. Týmto sa však čiastočne stráca **princíp optimalizácie celoživotných nákladov projektu**, ktorý je jedným zo základných zdrojov úspor pri riadení nákladov v PPP projektoch. Koncesionár stráca časť svojej motivácie k úsporám, ak väčšinu investičných nákladov projektu financuje obstarávateľ.
 Z tohto pohľadu v projektoch, v ktorých sa očakáva vysoká miera podpory z fondov EÚ vo vzťahu k celkovým zdrojom financovania projektu, môžu transakčné náklady spojené s prípravou hybridného PPP projektu prevážiť reálne dosiahnuté úspory generované PPP projektom v porovnaní s prípravou projektu tradičným spôsobom.
- Modifikácia projektov počas prípravy a prevádzky:
 Pravidlá využitia fondov EÚ obmedzujú prípadné významné modifikácie projektov (do 5 rokov od ukončenia projektu) z dôvodu požiadavky udržateľnosti výstupov a transparentnosti možných zmien. Tieto pravidlá môžu byť obmedzujúce pri významnej dynamike vyjednávania štruktúry PPP projektu v súťažnom dialógu (pred uzatvorením koncesnej zmluvy), ale aj v priebehu výstavby a

začatia prevádzky. V prípade ťažkostí projektu sa tak obmedzuje aj tradičné právo financujúcich bánk na vstup do projektu („step-in rights“) a riešenie aktuálneho problému (napr. výmenou nefunkčného subdodávateľa SPV a pod.). K eliminácii tohto rizika musí verejný sektor zvoliť zodpovedajúce riešenie (napr. oddelenie zložitej, ešte procesne/technicky nedoriešenej časti do samostatného PPP projektu).

- Poskytnutie záruk na financovanie projektu z fondov EÚ:

Vzhľadom k tomu, že uzatvorená koncesná zmluva aj ekonomika projektu vopred ráta s využitím fondov EÚ, verejný sektor väčšinou zmluvne garantuje poskytnutie finančnej podpory projektu (z fondov EÚ alebo verejného rozpočtu).

- Odňatie NFP (sankcie) pri neplnení cieľov/deklarovanej výkonnosti projektu:

Hoci kontrola výstupov projektov financovaných z fondov EÚ aj kontrola výkonnosti PPP projektov sleduje rovnaké ciele, sú v oboch prípadoch použité iné formy s odlišnými dôsledkami (pravidlá čerpania fondov EÚ vs. systém plnenia výkonnostných kritérií a skupín možných zmluvných sankcií v PPP projektoch).

V PPP projektoch je riziko so zabezpečením zmluvne definovanej výkonnosti projektu prenesené na koncesionára. Koncesná zmluva na to využíva niekoľko postupných krokov v prípade nižšej ako zmluvne dohodnutej výkonnosti projektu (od rôznych stupňov penalizácie až po výmenu koncesionára) ako štandardné riešenie týchto možných situácií.

Neplnenie požiadaviek u projektov financovaných z fondov EÚ môže znamenať sankcie až po odňatie nenávratného finančného príspevku. K eliminácii tohto rizika musí verejný sektor zvoliť zodpovedajúce riešenie (napr. jednoznačné hodnotenie reálnosti predpokladaných výstupov, adekvátne riadenie projektu a priebežný monitoring, resp. zabezpečiť nahradenie financovania z verejných zdrojov v prípade odňatia NFP).

Obmedzenia v právnej oblasti

Ďalšou z významných právnych prekážok realizácie PPP projektov je taktiež problematika nakladania s majetkom podľa právnej úpravy účinnej v SR. Ide predovšetkým o právnu úpravu zákona o správe majetku štátu, ktorá upravuje nakladanie s majetkom štátu vo vlastníctve SR vo verejnoprospešnej a nepodnikateľskej sfére, ktorú vykonáva správca majetku štátu (napr. štátna rozpočtová organizácia a štátna príspevková organizácia; štátny fond; iná právnická osoba, ak na základe zákona spravuje majetok štátu). Táto právna úprava vytvára v súčasnosti závažné legislatívne prekážky pri nakladaní s majetkom štátu zvereneného do užívania súkromnému partnerovi pri uskutočňovaní PPP projektov. Touto prekážkou sa detailnejšie zaoberá kapitola 4.1.1, časť Nakladanie s majetkom.

Na záver je potrebné spomenúť aj problematiku európskej právnej úpravy štátnej pomoci. Táto pôsobí ako prekážka predovšetkým v oblasti PPP. V tomto ohľade ide o zabránenie výskytu neoprávnenej štátnej pomoci v rámci nastavenia vzťahu medzi verejným a súkromným partnerom (napríklad zabezpečiť primeranosť zisku na strane súkromného partnera, atď.). Pravidlá štátnej pomoci však predstavujú významné obmedzenie aj vo vzťahu k samotnému poskytovaniu NFP a to ako samotného poskytnutia NFP, tak aj následnej dispozície prijímateľa NFP s hodnotami získanými z NFP (skrytá štátna pomoc). Problematika štátnej pomoci a jej jednotlivé aspekty sú detailnejšie popísané v kapitole 4. Jednotlivé operačné programy schválené Komisiou (DG Regio) sú vopred nastavené tak, aby boli v súlade s pravidlami štátnej pomoci. To však nezabavuje poskytovateľa NFP jeho zodpovednosti za dodržiavanie pravidiel pre poskytovanie štátnej pomoci, a to najmä z dôvodu, že kombináciou financovania z fondov EÚ a PPP rastie riziko výskytu (neoprávnenej) štátnej pomoci.

Pri realizácii hybridných PPP projektov existujú dôležité obmedzenia, vyššie organizačné a časové nároky, ktoré však nie sú neprekonateľné.

Realizáciou hybridných PPP projektov je možné využiť potenciál a výhody PPP a súčasne verejných

a súkromných zdrojov financovania. V súčasnosti môže implementácia PPP v projektoch s využitím súkromného financovania predstavovať významný pákový efekt⁴ pre prioritné ciele Slovenskej republiky. Preto podpora, akej sa PPP projektom môže dostať pri ich financovaní zo zdrojov z fondov EÚ, môže mať aj v prípade obmedzeného rozsahu ich spolufinancovania významný efekt pri uskutočňovaní politických i hospodárskych cieľov Slovenskej republiky.

Napriek náročnosti procesu prípravy a realizácie možno kombináciu PPP a EÚ fondov odporučiť najmä pre tie PPP projekty, v ktorých príspevok z EÚ fondov umožní zabezpečiť významný objem súkromného financovania resp. záujem súkromného sektora o tieto projekty.

1.2. Zoznam použitých skratiek

BLOT	Výstavba, prenájom, prevádzka, prevod vlastníctva (Build, Lease, Operate, Transfer)
BOO	Výstavba, vlastníctvo, prevádzka, prevod vlastníctva (Build, Own, Operate)
BOOT	Výstavba, vlastníctvo, prevádzka, prevod vlastníctva (Build, Own, Operate, Transfer)
BOT	Výstavba, prevádzka, prevod vlastníctva (Build, Operate, Transfer)
CKO	Centrálny koordinačný orgán
CO	Certifikačný orgán
COCOF	Výbor pre koordináciu fondov
CR _{EU}	Miera spolufinancovania EÚ
DB	Projekt, výstavba (Design, Build)
DBFO	Projekt, výstavba, financovanie, prevádzka (Design, Build, Finance, Operate)
DBMO	Projekt, výstavba, údržba, prevádzka (Design, Build, Maintain, Operate)
DBO	Projekt, výstavba, prevádzka (Design, Build, Operate)
DEE	Oprávnené diskontované výdaje
DG _{EU}	Diskontovaný príspevok EÚ
DIC	Celkové diskontované investičné výdaje
DNR	Diskontované čisté príjmy
DNR	Diskontované čisté príjmy
DPH	Daň z pridanej hodnoty
EBRD	Európska banka pre obnovu a rozvoj
EIA	Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Environmental Impact Assessment)
EIB	Európska investičná banka
EIF	Európsky investičný fond
EK/Komisia	Európska komisia
EFRR/ERDF	Európsky fond regionálneho rozvoja / (anglické znenie)
ES	Európske spoločenstvo

⁴ Zapojenie zdrojov z EÚ fondov do financovania PPP projektu prináša vyššie financovanie zo súkromných zdrojov.

ESD	Európsky súdny dvor
ESA 95	Manuál ESA 95 - Eurostat
ESF	Európsky sociálny fond
EÚ	Európska únia
Eurostat	Štatistický úrad Európskej komisie
FG	Finančná medzera
FI	Finančné inžinierstvo
IFI	Medzinárodná finančná inštitúcia
ISPA	Instrument for Structural Policies for Pre-Accession - Nástroj štrukturálnych politík v predvstupovom období
JASPERS	Joint Assistance in Supporting Projects European Regions - spoločná pomoc pri podpore projektov v európskych regiónoch
JEREMIE	Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises - spoločné európske zdroje pre malé a stredné podniky
JESSICA	Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – spoločná európska podpora trvalo udržateľných investícií do mestských oblastí
KF	Kohézny fond
MF SR	Ministerstvo financií Slovenskej republiky
MSP	Malí a strední podnikatelia
NFP	Nenávratný finančný príspevok
NSRR	Národný strategický referenčný rámec Slovenskej republiky na roky 2007 – 2013
OP	Operačný program
OP TP	Operačný program Technická pomoc
O&M	Prevádzka, údržba (Operation, Maintenance)
PPP	Verejno-súkromné partnerstvo (Public Private Partnership)
PVP	Projekt vytvárajúci príjem
RIC	Regionálne informačné centrum
RIS	Rozpočtový informačný systém
RO	Riadiaci orgán
RRA	Regionálna rozvojová agentúra
SEA	Posudzovanie vplyvov návrhov zásadných rozvojových koncepcií, územnoplánovacích dokumentácií a všeobecne záväzných právnych predpisov (Strategic Impact Assessment)
SFC2007	Systém riadenia fondov Európskeho spoločenstva 2007 – 2013 (System for fund management in the European Community 2007-2013)
SORO	Sprostredkovateľský orgán pod riadiacim orgánom
SPV	Special Purpose Vehicle – spoločnosť založená za účelom naplnenia samotného projektu
SR	Slovenská republika
ŠF	Štrukturálne fondy

TEN	Trans-European Network
TEN-T	Trans-European Network - Transport
TP	Technická pomoc
TUR	Trvalo-udržateľný rozvoj
UDF	Fond urbánneho rozvoja (Urban Development Fund)
ÚVO	Úrad pre verejné obstarávanie
ÚV SR	Úrad vlády Slovenskej republiky
VfM	Hodnota za peniaze (Value for Money)
VO	Verejné obstarávanie
ZES	Zmluva o Európskych spoločenstvách
ZFEU	Zmluva o fungovaní Európskej únie
ŽoNFP	Žiadosť o nenávratný finančný príspevok
ŽoP	Žiadosť o platbu

1.3. Definícia základných pojmov

- ADSCR** - (Annual Debt Service Cover Ratio) vyjadruje schopnosť dlžníka splácať úver z disponibilného ročného peňažného toku a počíta sa ako podiel čistého prevádzkového peňažného toku a dlhovej služby v danom roku.
- alokácia rizík** – priradenie zodpovednosti za riadenie jednotlivých projektových rizík a s tým súvisiacich výdavkov buď verejnému obstarávateľovi projektu alebo koncesionárovi;
- analýza nákladov a prínosov (cost benefit analysis)** - nástroj, ktorý je používaný pri posúdení sociálno-ekonomickej výhodnosti financovania projektu verejnými zdrojmi (oprávnenosť podpory z verejných zdrojov) algebraickými výpočtami monetarizovaných diskontovaných ekonomických (nielen finančných, ale aj napr. hospodárskych, sociálnych, environmentálnych) nákladov a prínosov za obdobie určené v závislosti od povahy investície, pričom sa porovnáva situácia bez financovania projektu a s financovaním projektu;
- brownfield** – znečistené alebo opustené priestory alebo objekty;
- celkové diskontované investičné výdavky** - celkové investičné výdavky v časovej hodnote peňazí;
- diskontovanie** - matematický postup, pri ktorom sú budúce výnosy (príjmy) prepočítané na súčasnú hodnotu s použitím príslušnej diskontnej miery;
- Európsky investičný fond** - špecializovaná finančná inštitúcia Európskej únie pre malé a stredné podniky, ktorá uskutočňuje investície rizikového kapitálu na podporu vzniku a rozvoja homogénneho európskeho trhu rizikového kapitálu;
- finančná analýza projektu** - posúdenie finančnej výkonnosti projektu pomocou finančných ukazovateľov zostavených na základe diskontovaných peňažných tokov porovnaním situácie s financovaním a bez financovania projektu, v rámci ktorej sa preukazuje finančná udržateľnosť výsledkov projektov. V prípade projektov generujúcich príjmy podľa čl. 55 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006 sa na jej základe stanovuje výška NFP;
- finančné inžinierstvo (inovatívne finančné nástroje)** - aktivity definované čl. 44 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, majúce charakter najmä návratnej finančnej pomoci, ako sú napr. fondy rizikového kapitálu, záručné fondy a pôžičkové fondy, fondy mestského rozvoja aj formou verejno-súkromných partnerstiev s cieľom zjednodušiť prístup konečným užívateľom k finančným prostriedkom;
- finančné uzatvorenie** – proces dokončenia vyjednávania a podpisu všetkých zmlúv projektu vrátane finančnej dokumentácie ;

11. **fondy EÚ** – fondy Európskej únie, prostredníctvom ktorých podporuje EÚ realizáciu vlastných politík. Pre potreby tejto štúdie sa fondmi EÚ rozumejú hlavne Európsky fond regionálneho rozvoja a Kohézny fond;
12. **harmonogram výziev - dokument** zostavený riadiacim orgánom spravidla na obdobie jedného kalendárneho roka, ktorý obsahuje predpokladané termíny zverejnenia výziev na predkladanie žiadostí o NFP pre jednotlivé prioritné osy, resp. opatrenia;
13. **hodnota za peniaze (VfM)** – optimálna kombinácia celoživotných nákladov projektu a kvality v rámci ponuky (alebo vhodnosti pre daný účel) uspokojujúca potrebu konečných užívateľov. Hodnota za peniaze znamená, že verejný sektor získava najvyššiu možnú a súčasne využiteľnú hodnotu za vydané verejné prostriedky;
14. **holdingový fond** – fond zriadený za účelom investovania finančných prostriedkov (ako podpora nástrojov finančného inžinierstva) do fondov rizikového kapitálu, záručných fondov, úverových fondov, fondov rozvoja miest (fondov investujúcich do verejno-súkromných partnerstiev), prípadne do ďalších projektov zahnutých do integrovaných plánov pre udržateľný rozvoj miest;
15. **hybridný PPP projekt** - PPP projekt realizovaný v kombinácii s príspevkom fondov EÚ
16. **individuálny projekt** - projekt s vopred riadiacim orgánom vymedzeným predmetom projektu v zmysle stratégie definovanej príslušným OP a určeným subjektom na realizáciu projektu na základe jedinečného postavenia a funkcie tohto subjektu, pri výbere ktorého neprebíha súťaž. Individuálny projekt predkladá určený subjekt prostredníctvom žiadosti o NFP na základe oznamu (písomného vyzvania), ktorý je určenému subjektu riadiacim orgánom priamo adresovaný alebo na základe výzvy na predkladanie žiadosti o NFP, v ktorej RO určí ako oprávneného žiadateľa vopred určený subjekt;
17. **infraštruktúra** – v kontexte tejto štúdie sa infraštruktúrou rozumie nehnuteľnosť slúžiaca na poskytovanie verejných služieb skôr než vybavenie pozemku inžinierskymi sieťami, produktovodami a.i. ;
18. **investičné výdavky** - výdavky na obstaranie hmotného a nehmotného majetku, vrátane výdavkov súvisiacich s obstaraním tohto majetku v zmysle zákona o dani z príjmov. Investičné výdavky majú priamu väzbu a súvislosť s projektom;
19. **investičný projekt** - projekt zameraný predovšetkým na výstavbu a nákup nehnuteľností, technické zhodnotenie nehnuteľností, nákup strojov a technológií a pod., ktorého výsledkom je dlhodobý hmotný a/alebo nehmotný majetok v zmysle zákona o účtovníctve a zákona o dani z príjmov, a v rámci ktorého výdavky na obstaranie dlhodobého hmotného a nehmotného majetku prekročia 40% celkových oprávnených výdavkov projektu;
20. **JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects in European Regions)** - Spoločná pomoc pri podpore projektov v európskych regiónoch) - spoločná iniciatíva EK, EIB a EBRD zameraná na pomoc členským štátom EÚ v strednej a východnej Európe tvoriť vysokokvalitné projekty spolufinancované zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu EÚ. Táto iniciatíva je určená najmä na prípravu veľkých projektov v zmysle čl. 39 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006. Poskytuje sa formou bezplatného poradenstva expertov EÚ v oblasti technických, ekonomických a finančných analýz. Technická pomoc môže byť poskytnutá na prípravu individuálnych projektov, alebo prierezových štúdií, pokrývajúcich viac ako jeden projekt. Podrobnosti sú stanovené v zmluvnom akte, podpísanom medzi zástupcami EIB a príslušným RO (od roku 2007 zabezpečuje aktivity Jaspers pre SR regionálna kancelária vo Viedni);
21. **JEREMIE (Joint European Resources for Micro to Medium Enterprises)** - Spoločné európske zdroje pre malé a stredné podniky) - spoločná iniciatíva EK, Európskej investičnej banky a Európskeho investičného fondu zameraná na podporu prístupu MSP ku kapitálu v regiónoch EÚ v programovom období 2007 - 2013, najmä v oblasti výskumu a vývoja a podpory naplňovania cieľov Lisabonskej stratégie prostredníctvom štrukturálnych fondov;
22. **JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas)** – Spoločná európska podpora trvalo udržateľných investícií do mestských oblastí) - spoločná iniciatíva EK a Európskej investičnej banky zameraná na podporu udržateľných investícií v mestských oblastiach významne smerovaná do PPP projektov;

23. **koncesia** - podľa právneho poriadku Slovenskej republiky (§ 15 zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní v znení neskorších predpisov) všetky PPP projekty sú koncesiami na stavebné práce alebo koncesiami na služby. Pojem koncesia zahŕňa jednak PPP projekty založené na prenesení rizika za dopyt na súkromného partnera a jednak PPP projekty založené na prenesení rizika za dostupnosť na súkromného partnera, prípadne kombináciu týchto dvoch typov.
24. **koncesionár** – fyzická osoba, právnická osoba alebo skupina takýchto osôb, s ktorou verejný obstarávateľ uzavrel koncesnú zmluvu na uskutočnenie stavebných prác (ďalej len "koncesná zmluva na práce") alebo koncesnú zmluvu na poskytnutie služby;
25. **koncesná lehota** – lehota určená v koncesnej zmluve, počas ktorej koncesionár prevádzkuje vybudovanú infraštruktúru a poskytuje verejnú službu, za ktorú vyberá poplatky od konečných užívateľov alebo dostáva platbu za dostupnosť od verejného obstarávateľa;
26. **koncesná zmluva** – nepomenovaná zmluva (§ 269 odsek 2 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov) uzatvorená medzi verejným obstarávateľom PPP projektu (či ním určenou osobou) a vybraným koncesionárom, ktorá špecifikuje podmienky dodania verejného statku/služby formou verejno-súkromného partnerstva, spĺňajúca taktiež náležitosti v súlade s ustanovením §15 Zákona č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní, zmenami a doplnením niektorých zákonov v znení neskorších predpisov;
27. **konečný užívateľ** – užívateľ verejnej infraštruktúry, napr. mosta, diaľnice;
28. **majetok** - majetok definovaný zákonom o účtovníctve a zákonom o dani z príjmov;
29. **monitorovacia správa projektu** (ďalej aj „monitorovacia správa“) - správa pripravená prijímateľom za príslušný projekt v zmluvne dohodnutých termínoch, obsahujúca všetky informácie o vecnej, finančnej, časovej a administratívnej realizácii projektu;
30. **nariadenie** - nariadenie č. 1083/2006/ES z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa ruší nariadenie (ES) č. 1260/199 v platnom a účinnom znení;
31. **Národný strategický referenčný rámec** - národný referenčný dokument o národnej stratégii rozvoja pripravený v zmysle čl. 27 všeobecného nariadenia predstavujúci referenčný nástroj na prípravu programovania fondov EÚ cez operačné programy v súlade so Strategickými usmerneniami Spoločenstva;
32. **nenávratný finančný príspevok** - suma finančných prostriedkov poskytnutá prijímateľovi na základe schváleného projektu podľa podmienok Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku z verejných prostriedkov v súlade so zákonom o rozpočtových pravidlách verejnej správy;
33. **neoprávnené výdavky** - sú výdavky, ktoré vznikli mimo obdobia oprávnenosti výdavkov alebo boli predmetom financovania inej nenávratnej pomoci alebo spadajú do účtovnej kategórie neoprávnenej na spolufinancovanie z prostriedkov OP alebo nesúvisia s činnosťami nevyhnutnými pre úspešnú realizáciu projektu alebo sú v rozpore so zmluvou o poskytnutí NFP;
34. **operačný program** - dokument predložený členským štátom a prijatý Európskou komisiou, ktorý určuje stratégiu rozvoja pomocou jednotného súboru priorít, ktorá sa má realizovať s pomocou niektorého štrukturálneho fondu alebo v prípade vybraných oblastí cieľa Konvergencia z Kohézneho fondu a ERDF (čl. 2 všeobecného nariadenia);
35. **oprávnené výdavky** - výdavky, ktoré boli skutočne vynaložené počas obdobia realizácie aktivít projektu vo forme nákladov alebo výdavkov prijímateľa a ktoré boli vynaložené na projekty vybrané na podporu v rámci operačných programov v súlade s hodnotiacimi a výberovými kritériami a obmedzeniami stanovenými všeobecným nariadením, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006, nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006 a nariadením Rady (ES) č. 1084/2006 a zmluvou o poskytnutí NFP. Oprávnené výdavky pre projekty generujúce príjem upravuje čl. 55 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006 a nariadenie Rady (ES) č. 1341/2008;
36. **oprávnenosť** - je charakterizovaná ako súlad projektu s osobnými, vecnými, finančnými, územnými a časovými predpokladmi poskytnutia pomoci určenými riadiacim orgánom vo výzve na predkladanie žiadostí alebo v ozname resp. písomnom vyzvaní;

37. **partner žiadateľa** - osoba, ktorá sa spolupodieľa na príprave projektu so žiadateľom a ktorá sa spolupodieľa na realizácii projektu s prijímateľom podľa zmluvy o poskytnutí NFP a podľa zmluvy o partnerstve;
38. **poradca** – poradca je pre účely tejto štúdie právnická osoba (väčšinou poradenské konzorcium), ktorý vykonáva všetky alebo samostatné (finančné, technické, právne) poradenské činnosti v etape prípravy PPP projektu;
39. **PFI projekt** – ako PFI projekty (Private Finance Initiative) sa označuje hlavná skupina britských PPP projektov založených na dlhodobom zmluvnom vzťahu subjektov verejného a súkromného sektora, v ktorých súkromný partner preberá zodpovednosť za poskytovanie kvalitných verejných služieb vrátane zodpovednosti za výstavbu / rekonštrukciu verejnej infraštruktúry, jej financovanie, prevádzku a údržbu. Vo väčšine realizovaných PFI projektoch preberal na seba v rozhodujúcej miere riziko dopytu verejný partner a naopak riziko dostupnosti súkromný partner;
40. **PPP (Public Private Partnership, PPP project)** – PPP sú formou spolupráce medzi orgánmi verejnej správy a súkromným sektorom, ktorých cieľom je výstavba alebo rekonštrukcia infraštruktúry a poskytovanie strategických verejných služieb obvykle zabezpečovaných verejným sektorom. Podstatným znakom PPP je prenos významných rizík spojených s výstavbou a prevádzkou diela medzi súkromným a verejným partnerom a dlhodobosť týchto zmluvných vzťahov medzi súkromným a verejným partnerom;
41. **prijímateľ** - orgán, organizácia, právnická osoba, fyzická osoba alebo administratívna jednotka, ktorej sú za účelom realizácie projektu alebo operácie poskytované prostriedky štátneho rozpočtu určené na spolufinancovanie a prostriedky zo štrukturálnych fondov alebo Kohézneho fondu;
42. **projekt** – súhrn aktivít a činností, na ktoré sa vzťahuje poskytnutie pomoci, ktoré popisuje žiadateľ v žiadosti o poskytnutie nenávratného finančného príspevku a ktoré realizuje prijímateľ v súlade so zmluvou o poskytnutí NFP, resp. s rozhodnutím o schválení žiadosti o NFP (v prípade, ak je prijímateľ a RO tá istá osoba);
43. **projekt generujúci príjmy** - každý projekt zahrňujúci investíciu do infraštruktúry, ktorej používanie je spoplatnené a priamo hradené konečnými užívateľmi, alebo každý projekt zahrňujúci predaj alebo prenájom pozemkov alebo stavieb, alebo každé poskytovanie služieb za poplatok;
44. **Rada EÚ** – Rada Európskej únie;
45. **Rámec Spoločenstva o náhradách za služby vo verejnom záujme** - rámec spoločenstva pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2005/C 297/04);
46. **realizácia projektu tradičným spôsobom** - realizácie projektu tradičným spôsobom sa od realizácie formou PPP líši v miere prenosu rizík na jednotlivých partnerov. V PPP projekte súkromný partner väčšinou nesie riziko výstavby a dostupnosti alebo dopytu (napr. pri tradičnom spôsobe výstavby diaľnic verejný sektor samostatne nakupuje projekt, následne výstavbu a nakoniec techniku na údržbu ciest, pri PPP si obstaráva prevádzkyschopnú diaľnicu);
47. **referenčné obdobie** - časový horizont projektu; počet rokov ziskovej ekonomickej životnosti, t.j. časové obdobie, po skončení ktorého musí byť investícia nahradená;
48. **riziko výstavby** – riziko vznikajúce pri výstavbe aktíva, a to najmä dodanie stavby, nerešpektovanie definovaných parametrov, riziko dodatočných nákladov, technických vad a negatívnych dopadov na okolie;
49. **riziko dostupnosti** – riziko, že výstupy nebudú dodané v množstve alebo kvalite, ktorá bola dohodnutá;
50. **riziko dopytu** – riziko, že aktívum nebude využívané tak, ako predpokladal projekt (napríklad po diaľnici neprejde dostatok áut);
51. **Rozhodnutie o náhradách za služby** - rozhodnutie Komisie 2005/842/ES zo dňa 28. novembra 2005 o uplatňovaní článku 86 ods. 2 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu;
52. **soft law** - dokumenty, ktoré vydáva Rada EÚ, Komisia alebo aj iné vrcholné orgány EÚ vo forme stanovísk alebo doporučení. Tieto akty nie sú právne záväzné. Sú vydávané taktiež pod rôznymi inými názvami, napr.

oznámenia, pravidlá, knihy. Napriek tomu, že nie sú formálne záväzné (nejde o právne normy, ich nerešpektovanie nemá žiadne priame právne dôsledky) však majú veľký význam, lebo sú zdrojom informácií o tom, ako na určité správanie nahládajú rozhodujúce orgány Spoločenstva a ako posudzujú alebo ako vykladajú určité pojmy európskeho práva. Z tohto dôvodu tieto dokumenty požívajú značnej autority a svojím významom sa tak do značnej miery podobajú písanému právu EÚ;

53. **SPV** – (Special Purpose Vehicle) účelovo zriadená spoločnosť ako forma partnerstva niekoľkých firiem spojených v záujme uskutočnenia konkrétneho, spravidla komplexného a dlhodobého projektu / osobitný subjekt založený za účelom plnenia koncesnej zmluvy;
54. **subdodávateľ - súkromný partner** - je subjektom súkromného sektora, s ktorým verejný partner ako subjekt verejného sektora uzatvára koncesnú zmluvu (ďalej v zmluvnom vzťahu ako koncesionár);
55. **súťažný dialóg** – postup vo verejnom obstarávaní, ktorého cieľom je nájsť a definovať najvhodnejší spôsob na uspokojenie potrieb verejného obstarávateľa, ktorý sa vyhlasuje pre neobmedzený počet záujemcov. Verejný obstarávateľ môže obmedziť počet záujemcov, s ktorými vedie dialóg, s cieľom vypracovať jedno alebo viac vhodných riešení spĺňajúcich požiadavky verejného obstarávateľa, na ktorých základe sú vybratí záujemcovia vyzvaní na predloženie ponuky;
56. **štátna pomoc** - akákoľvek pomoc poskytovaná z prostriedkov štátneho rozpočtu alebo akoukoľvek formou z verejných zdrojov podnikateľovi, ktorá naruša súťaž alebo hrozí narušením súťaže tým, že zvyhodňuje určité podniky alebo výrobu určitých druhov tovarov a môže nepriaznivo ovplyvniť obchod medzi členskými štátmi Spoločenstva;
57. **štrukturálne fondy** – fondy ERDF a ESF;
58. **štúdiá realizovateľnosti** - dokument obsahujúci výstupy analýz, ktorých úlohou je preveriť ekonomickú, technickú a právnu realizovateľnosť projektu formou PPP, dôsledky pre verejného obstarávateľa, dostupnosť v kontexte verejných zdrojov a najmä výhodnosť realizácie formou PPP. Služí ako podklad schvaľovacieho procesu;
59. **udržateľnosť** - schopnosť efektov (výsledkov a dopadov) projektu pretrvať v strednodobom a dlhodobom horizonte po ukončení financovania projektu;
60. **veľký projekt** - projekt financovaný z ERDF alebo Kohézneho fondu podľa čl. 39 všeobecného nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 z 11. júla 2006, ktorého celkové náklady presahujú 25 mil. EUR v sektore životného prostredia a 50 mil. EUR v ostatných sektoroch. Schválenie veľkého projektu si vyžaduje samostatné rozhodnutie Európskej komisie;
61. **verejný obstarávateľ** - Slovenská republika zastúpená svojimi orgánmi, obec, vyšší územný celok, právnická osoba financovaná/kontrolovaná verejným obstarávateľom, združenie právnických osôb, ktorého členom je aspoň jeden z verejných obstarávateľov;
62. **verejné obstarávanie** - postupy definované v zákone o verejnom obstarávaní pre zadávanie zákaziek na dodanie tovaru, na uskutočnenie stavebných prác a na poskytnutie služieb;
63. **verejný partner** - je subjektom verejného sektora, s ktorým súkromný partner (budúci koncesionár) ako subjekt súkromného sektora uzatvára koncesnú zmluvu;
64. **vlastné zdroje prijímateľa** - finančné prostriedky, ktorými sa podieľa prijímateľ na financovaní projektu v stanovenej výške a určenom podiele. Za tieto zdroje sa považujú aj tie prostriedky, ktoré prijímateľ získal z iného zdroja (okrem zdroja NFP - štátneho rozpočtu na spolufinancovanie a zdroja EÚ), ako napr. úver z banky alebo príspevok tretej osoby;
65. **výdavky na údržbu** – výdavky určené na udržiavanie fyzickej infraštruktúry v stave potrebnom na poskytovanie špecifických výstupov, resp. služieb konečným užívateľom;
66. **výdavky na výstavbu** – výdavky určené na výstavbu fyzickej infraštruktúry;
67. **zadávatel' PPP projektu** - subjekt, ktorý zabezpečuje verejnú službu alebo výstavbu verejnej infraštruktúry, napr. ústredný orgán štátnej správy, ostatný ústredný orgán štátnej správy, jemu podriadené organizácie, samosprávny kraj, mesto, obec, verejnoprávne inštitúcie a pod. Zadávateľ PPP projektu musí byť verejný obstarávateľ alebo obstarávateľ podľa zákona o verejnom obstarávaní.

Zadávatel' je účastníkom celého procesu prípravy a realizácie PPP projektu vo všetkých jeho fázach. Zadávateľ riadi projekt počas celého procesu jeho prípravy a realizácie a vždy zostáva garantom verejnej služby napriek tomu, že túto službu zabezpečuje koncesionár.

Zadávatel' zabezpečuje vypracovanie štúdie realizovateľnosti. Po jej vypracovaní v prípade jej pozitívneho výstupu a schválenia projektu so zohľadnením výsledkov štúdie realizovateľnosti zabezpečuje výber koncesionára prostredníctvom verejného obstarávania. S úspešným uchádzačom dojednáva zmluvné podmienky a uzatvára a realizuje koncesnú zmluvu.

68. **zmluva o poskytnutí nenávratného finančného príspevku (ďalej aj „zmluva o NFP“)** - dvojstranný právny úkon stanovujúci zmluvné podmienky, práva a povinnosti prijímateľa a riadiaceho orgánu ako poskytovateľa pri poskytnutí NFP zo strany poskytovateľa prijímateľovi na realizáciu aktivít projektu, ktorý je predmetom schválenej žiadosti o NFP;
69. **žiadateľ o NFP** - osoba, ktorá žiada o poskytnutie nenávratného finančného príspevku do momentu uzavretia zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku s riadiacim orgánom resp. do momentu vydania rozhodnutia riadiaceho orgánu o schválení žiadosti o nenávratný finančný príspevok v prípade, ak na strane prijímateľa a RO vystupuje tá istá osoba;
70. **žiadosť o NFP** - dokument, ktorý pozostáva z formulára žiadosti a/alebo povinných príloh, ktorým žiadateľ o NFP žiada o poskytnutie NFP, a na základe ktorého RO prijme rozhodnutie o schválení žiadosti na realizáciu projektu alebo rozhodnutie o neschválení žiadosti o NFP;
71. **žiadosť o platbu** - doklad, ktorý pozostáva z formulára žiadosti o platbu a povinných príloh, na ktorého základe sú prijímateľovi uhrádzané prostriedky štrukturálnych fondov, Kohézneho fondu a štátneho rozpočtu na spolufinancovanie v príslušnom pomere.

2. Úvod

2.1.PPP – charakteristika a vývoj v Európe

2.1.1.PPP a jeho uplatnenie

Pojem "partnerstvo medzi verejným a súkromným sektorom" (PPP) sa v Európe všeobecne používa od deväťdesiatych rokov minulého storočia, avšak korene sú omnoho staršie a siahajú až do dávnej histórie. Nové investície do infraštruktúry v Európe sa realizujú v čoraz väčšej miere v rámci rôznych štruktúr PPP založených na zásade, že súkromný sektor bude znášať časť rizika spojeného s prevádzkou verejnej infraštruktúry, za čo dostáva od konečných užívateľov alebo z verejných zdrojov odmenu primeranú k poskytnutej službe a riziku prenesenému na súkromného partnera.

PPP sú formou spolupráce medzi verejným sektorom a súkromným sektorom⁵, ktorých cieľom je výstavba alebo modernizácia infraštruktúry a poskytovanie strategických verejných služieb obvykle zabezpečovaných verejným sektorom. Verejný partner zabezpečuje definovanie cieľov a kritérií projektu z hľadiska verejného záujmu. V niektorých prípadoch PPP zahŕňajú aj financovanie, projektovanie, výstavbu, obnovu, prevádzku alebo údržbu určitej infraštruktúry (koncesia na stavebné práce), v iných predstavujú len poskytovanie služby tradične vykonávanej subjektmi verejnej správy (koncesia na služby).

Podstatným znakom PPP je prenos kľúčových rizík spojených s výstavbou a prevádzkou diela medzi súkromným a verejným partnerom a dlhodobosť týchto zmluvných vzťahov medzi súkromným a verejným partnerom.

Partnerstvá verejného a súkromného sektora sa predovšetkým zameriavajú na podporu efektivity vo verejných službách prostredníctvom vhodného rozdelenia rizík a optimálneho využívania skúseností súkromného sektora. V súčasnosti je okrem toho možno očakávať snahu Komisie i členských štátov EÚ preveriť všetky dostupné možnosti prípadnej kombinácie finančných zdrojov s cieľom urýchlene realizovať také projekty, ktoré by napomohli vysporiadať sa s aktuálnou finančnou a hospodárskou krízou realizáciou ambiciózných plánov obnovy. Tieto investície do infraštruktúry teraz predstavujú významný prostriedok, ako počas krízy zachovať hospodársku aktivitu a podporiť rýchly návrat k udržateľnému hospodárskemu rastu. PPP projekty môžu znižovať bezprostredný tlak na verejné financie tým, že poskytnú ďalší zdroj kapitálu na výstavbu verejnej infraštruktúry. Tento argument môže byť možno významný i pre budúce zvýšenie počtu PPP projektov kombinovaných s fondmi EÚ, pretože jedným z dôvodov pre doposiaľ veľmi obmedzený počet týchto hybridných PPP projektov bol nedostatok prostriedkov pre národné spolufinancovanie z verejných rozpočtov. V súčasnom období sú však verejné rozpočty niektorých členských krajín (predovšetkým okolo Stredozemného mora) natoľko oslabené (vrátane pozície lokálnych bánk alebo kreditnej pozície štátu – prípad Grécka), že skorá realizácia naplánovaných tradičných alebo hybridných PPP projektov je nereálna vzhľadom na možnú fiškálnu záťaž budúcich rozpočtov týchto krajín pri realizácii ambiciózných sektorových programov PPP projektov⁶ a nemožnosť zabezpečiť potrebné projektové financovanie.

PPP projekty by sa mali hlavne zameriavať na podporu efektivity a kvality verejných služieb prenosom rizík a využívania expertízy súkromného sektora. Naopak, účasť verejného sektora na projekte môže ponúkať dôležité záruky pre súkromných investorov, a to najmä stabilitu dlhodobých peňažných tokov verejného sektora. V súčasnosti všetky európske krajiny využívajú systém partnerstiev medzi verejným a súkromným sektorom (vo

⁵ KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štruktúrnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19.novembra 2009

⁶ Charakteristické sú napr. obdobné rozpočtové problémy, ktoré v minulých rokoch sprevádzali neúmerne vysoké finančné záväzky štátu pri realizácii programu PPP projektov pre rekordne rýchlu dostavbu diaľničnej siete v Portugalsku (t.j. ešte pred nástupom súčasnej finančnej krízy).

forme koncesii a iných typov zmlúv) veľmi rozdielne. Odborný názov "PPP" ("partenariats publics et privés", "public private-partnership") preto zahŕňa v zahraničí rôzne modely spolupráce.

Typickými príkladmi verejnej infraštruktúry, ktorá je predmetom PPP projektov, sú predovšetkým dopravné projekty (najmä cesty, železnice, letiská, mosty, tunely), ďalej verejné budovy (administratívne úrady, školy, nemocnice, väznice), zariadenia a služby na ochranu životného prostredia (ako spaľovne odpadov a predovšetkým moderná infraštruktúra odpadového hospodárstva, úpravne a čistiarne odpadových vôd).

Dôvodov na uplatnenie modelu PPP je viacero. Sú to najmä skúsenosti z iných krajín, ktoré preukázali, že správne motivovaný súkromný partner vie vybudovať verejnú infraštruktúru rýchlejšie a počas celej životnosti projektu dokáže zabezpečiť jej požadovanú prevádzku efektívnejšie ako verejný sektor. Súčasnú požiadavku na vyšší objem investícií a urýchlenú realizáciu projektov verejnej infraštruktúry pravdepodobne nebude možné financovať v rámci realizácie projektov tradičným spôsobom. Inovatívny prístup pri financovaní investičných projektov vo verejnom sektore (ako sú PPP projekty) môže okrem toho priniesť lepší pomer medzi cenou a dosiahnutými výsledkami projektu.

Je dôležité si ale uvedomiť, že investícia súkromného partnera sa je v rámci PPP splatená z rovnakých zdrojov ako investície realizované tradične verejným sektorom (okrem projektov, v ktorých platí súkromnému partnerovi priamo konečný užívateľ). PPP projekty, v ktorých je výstavba spojená s následnou prevádzkou a údržbou, predstavujú pre súkromný sektor silnú motiváciu k znižovaniu nákladov počas celého obdobia trvania projektu. K tomu nie vždy dochádza, pokiaľ sú tieto náklady hradené z rozpočtov verejnej správy jednorazovo po vybudovaní infraštruktúry, pretože sa čiastočne môže vytrácať efekt zodpovednosti súkromného partnera za celoživotné náklady projektu.

Národné kontrolné orgány venujú osobitnú pozornosť týmto projektom ako aj hodnote za peniaze (Value for Money). Zo správ týchto inštitúcií vyplýva, že PPP projekty vo Veľkej Británii a ďalších krajinách boli vo všeobecnosti úspešné, hlavne čo sa týka dodržania harmonogramu výstavby a rozpočtu pri veľkých projektoch.

Správa Národného úradu pre audit (NAO) v Spojenom kráľovstve⁷ dopĺňa predchádzajúcu správu z roku 2003. Analyzuje 114 PFI projektov dokončených medzi rokmi 2003 a 2008. Táto správa potvrdzuje všeobecne lepšiu výkonnosť PPP oproti projektom realizovaným tradičným spôsobom vzhľadom na dodržanie rozpočtu (65% projektov PFI) a dodržanie harmonogramu výstavby (69%). Ak došlo k prekročeniu nákladov, tak to bolo v 90% prípadoch spôsobené požiadavkami zo strany subjektu verejného sektora alebo tretej strany. Okrem toho, 91% dokončených projektov ocenili samotní zadávatelia ako veľmi alebo vcelku dobré, pokiaľ ide o kvalitu výstavby a dizajn.

2.1.2. PPP a Európska únia

V Európe je možné nájsť viacero krajín s veľkým počtom realizovaných PPP projektov (predovšetkým Veľká Británia, ďalej tiež Španielsko, Portugalsko, Francúzsko, Nemecko, Taliansko, Grécko a ďalšie), viaceré členské štáty majú však zatiaľ len obmedzené skúsenosti s PPP.

Ako bolo uvedené vyššie, počiatočným ťažiskom PPP projektov bola vo väčšine krajín oblasť dopravy. Neskôr sa spolupráca so súkromným sektorom postupne rozšírila aj na iné odvetvia (napr. zdravotníctvo, vzdelávanie, vodné hospodárstvo a iné).

K rozvoju PPP v niektorých krajinách čiastočne prispel nedostatok finančných zdrojov v rozpočtoch verejnej správy. V niektorých členských štátoch EÚ bol nástup PPP projektov čiastočne dôsledkom privatizácie sieťových odvetví, rozvoja veľkých sieťových prevádzkovateľov, ale aj dôsledkom snahy členských štátov (pred alebo aj po

⁷ Správa Národného úradu pre audit (National Audit Office - NAO) v Spojenom kráľovstve, „Performance of PFI Construction, október 2009, týka sa len PFI projektov

prijatí meny Euro) plniť limity pre deficit verejných financií, ako jedného z konvergenčných (maastrichtských) kritérií pre vstup do eurozóny (schodok rozpočtu verejnej správy nesmie prekročiť 3% HDP a celkový dlh verejnej správy nesmie byť vyšší ako 60% HDP alebo musí klesať). Mylná, ale rozšírená predstava je, že princíp PPP rieši problém verejných financií, predovšetkým otázku dlhu verejnej správy, a pomôže tak „obchádzať“ konvergenčné kritéria Maastrichtskej zmluvy. PPP dočasne uľahčuje financovanie projektov verejného záujmu, ale konečná úhrada výdavkov na realizáciu projektu vo forme platieb koncesionárovi v priebehu koncesie je vždy na verejnom obstarávateľovi projektu, t.j. verejnom sektore alebo sa prenáša plne resp. čiastočne na konečných užívateľov. Z tohto dôvodu PPP väčšinou neznižujú schodok rozpočtov verejnej správy, ale poskytujú detailný a transparentný prehľad budúcich platieb z rozpočtov verejnej správy.

Kombinácia verejných a súkromných kapacít a peňazí preto môže pomôcť procesu oživenia a rozvoja trhov, ktoré budú tvoriť základ budúcej hospodárskej prosperity Európy. Práve v období, kedy by systematickejšie využívanie verejno-súkromných partnerstiev prinieslo značné prínosy, však kríza skomplikovala podmienky pre tieto nástroje zabezpečenia verejnej infraštruktúry a verejných služieb. Hoci sa už teraz prejavujú určité známky oživenia, počet a hodnota projektov, ktoré sa práve uzatvárajú je stále značne pod úrovňou, ktorá existovala pred krízou. Tým súrnejšie a dôležitejšie je hľadať nové cesty ako podporiť rozvoj PPP.

EÚ je presvedčená, že PPP projekty môžu byť čiastočne financované z fondov EÚ. Zdá sa však, že doteraz len málo členských štátov systematicky plánuje ucelené programy sektorových PPP projektov, ktoré by do PPP štruktúr prinášali finančné prostriedky Spoločenstva (napr. v sektore dopravy). V členských krajinách prevláda presvedčenie, že skombinovanie rôznych pravidiel, praktík a harmonogramov na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni v jednom projekte je príliš komplikované a pôsobí odradzujúco. V mnohých prípadoch však PPP v spojení s fondmi EÚ môže ponúkať optimálne riešenie na realizáciu kľúčových a rozpočtovo náročných projektov.

Fondy EÚ na obdobie rokov 2007 – 2013 poskytujú členským štátom dôležité príležitosti implementovať ucelené sektorové programy projektov pomocou PPP (napr. národné programy dostavby diaľničnej siete, prestavby nemocníc a väzníc, združených projektov školských zariadení), na ktorých sa vo všeobecnosti podieľajú EIB, komerčné banky, investičné fondy a iné subjekty súkromného sektora. Hodnota takejto finančnej podpory PPP projektu na úrovni EÚ je často oveľa širšia. Ak sa na financovaní PPP projektu podieľajú fondy EÚ, finančné inštitúcie môžu priaznivejšie hodnotiť rizikový profil projektu, čím sa uľahčí zabezpečenie zvyšného financovania za výhodnejších podmienok.

Ako uvádza Komisia v oznámení KOM (2009) 615 z novembra 2009:

„Verejné financie vo viacerých členských štátoch sa v dôsledku krízy opätovne dostávajú pod tlak⁸ a zároveň je ťažšie zabezpečiť dlhodobé súkromné investície do kapitálovo náročných projektov. Financovanie zo strany EÚ prostredníctvom štrukturálnych fondov, EIB alebo nástrojov TEN-T môže pomôcť mobilizovať PPP pre nevyhnutné investície do projektov aj v čase zníženej dostupnosti vnútroštátnych verejných alebo súkromných zdrojov“.

Predovšetkým na úrovni jednotlivých krajín môže PPP v súčasnosti predstavovať pre ich prioritné projekty a úlohy významný pákový efekt (použitie menšieho objemu vlastného financovania z rozpočtu verejnej správy doplneného podstatne väčším objemom na financovanie investícií)⁹. Preto podpora, ktorú PPP projekty zo strany EÚ môžu dostať pri ich financovaní (zapojením prostriedkov z fondov EÚ), môže mať aj v prípade obmedzeného rozsahu spolufinancovania projektov veľmi významný efekt pri uskutočňovaní politických i hospodárskych cieľov jednotlivých krajín ako aj celej Európy. Trvalá podpora konkurencieschopnosti a hospodárskeho rastu a zamestnanosti je prioritou Slovenska ako aj celej Európy.

⁸ KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štrukturálnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19. novembra 2009

⁹ Zapojenie zdrojov z EÚ fondov do financovania PPP projektu prináša vyššie financovanie zo súkromných zdrojov.

Predmetom PPP projektov preto nie sú len projekty napríklad dopravnej infraštruktúry alebo modernizácie nemocníc ale tiež spoločné medzinárodné technologické iniciatívy (ako mal ideálne byť aj celoeurópsky projekt satelitného komunikačného systému Galileo), ktorých cieľom je zabezpečiť vedúce postavenie Európy a európskeho priemyslu v inovačných odboroch s významným potenciálom rastu a zamestnanosti.

Aby sa úplne rozvinul potenciál verejno-súkromných partnerstiev ako nástroja na podporu oživenia hospodárstva a budovania udržateľnosti, konkurencieschopnosti a vysokokvalitných verejných služieb v budúcnosti, ako aj na udržanie vysokej úrovne environmentálnych noriem, Komisia zamýšľa vytvoriť účinný a priaznivý rámec pre spoluprácu medzi verejným a súkromným sektorom. Na základe dialógu so všetkými relevantnými zainteresovanými stranami v rámci jednej určenej skupiny PPP, ktorú stanoví Komisia, sa doplní séria opatrení členských štátov na odstránenie prekážok rozvoja PPP a na podporu ich využitia. Tieto navrhované opatrenia sa budú na jednej strane zameriavať na nástroje Spoločenstva a regulačný rámec, a na druhej strane na posilnené opatrenia na zlepšenie prístupu k finančným prostriedkom pre iniciatívy PPP a zvýšenie úlohy EIB pri financovaní dôležitých projektov¹⁰.

Túto metodickú prácu zahájila EÚ už v minulosti. Jedným zo základných dokumentov k téme PPP, ktorými sa EÚ vyjadrila k problematike grantového financovania, bol materiál „Pravidlá pre úspešné partnerstvá verejného a súkromného sektoru“¹¹, Tieto pravidlá predstavujú základný orientačný nástroj pre odborníkov na PPP vo verejnom sektore, ktorí využívajú metódy PPP a integrujú do nich grantové financovanie. Pravidlá sa zameriavajú na štyri kľúčové témy:

- zabezpečenie otvoreného prístupu k trhu a poctivej súťaže,
- ochrana verejného záujmu a maximalizácia pridanej hodnoty,
- definovanie optimálnej úrovne grantového financovania,
- určenie najvhodnejšieho typu PPP pre daný projekt.

Dokument nevytvára výklad metodiky, ktorý by medzi inými určoval spôsoby grantového financovania v PPP, ale je akýmsi sprievodcom pre identifikáciu a rozbor kľúčových otázok ovplyvňujúcich rozvoj programov PPP. Komisia v tom istom roku 2003 vydala aj oznámenie¹² podporujúce inovatívne spôsoby financovania Transeurópskej dopravnej siete TEN s dôrazom na formu PPP.

Ďalším dokumentom vyjadrujúcim sa k tej istej problematike je inšpiratívna štúdia „Resource book on PPP Case studies“¹³, v ktorej Európska komisia popisuje úspešné aj neúspešné projekty kombinácie fondov EÚ s PPP projektmi a definuje všeobecné ponaučenia vyplývajúce z týchto skúseností.

Európska komisia ďalej k téme PPP vydala „Zelenú knihu o PPP“¹⁴, „Správu o verejnej diskusii k Zelenej knihe o PPP“^{15,16} a nadväzná oznámenia¹⁷ a následne aj ďalšie dokumenty, napríklad interpretačné „Oznámenie komisie

¹⁰ KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štruktúrnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19.novembra 2009

¹¹ Pravidlá pre úspešné partnerstvá verejného a súkromného sektoru, Guidelines for successful public – private partnerships, DG REG, marec 2003

¹² KOM (2003) 132 Oznámenie Komisie „Rozvíjanie Transeurópskej siete: Inovatívne riešenia financovania...“, 23.apríla 2003

¹³ Resource book on PPP Case studies, DG REG, jún 2004

¹⁴ KOM (2004) 327 Konečné znenie Zelenej knihy o partnerstve verejného a súkromného sektoru a práve spoločenstva o verejných zákazkách a koncesiách, 30.apríla 2004

¹⁵ CESE 1440/2004 Stanovisko k Zelenej knihe o verejno-súkromných partnerstvách a práve Spoločenstva v oblasti verejných zákaziek a koncesií, 27. -28. októbra 2004

¹⁶ SEC (2005) 629 Správa o verejnej diskusii k Zelenej knihe o partnerstve verejného a súkromného sektora a práve spoločenstva o verejných zákazkách a koncesiách, 3. mája 2005

¹⁷ KOM (2005) 569 Oznámenie komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov o verejno-súkromných partnerstvách a právnych predpisoch Spoločenstva o verejnom obstarávaní a koncesiách, 15. novembra 2005

o výklade týkajúce sa inštitucionalizovaných verejno-súkromných partnerstiev“¹⁸. Pozitívnym impulzom bolo aktuálne oznámenie Komisie „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štrukturálnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“¹⁹. Tieto dokumenty sa zaoberajú otázkami verejného obstarávania vo väzbe na PPP a netýkajú sa problematiky grantového financovania.

Pre súčasné programové obdobie 2007-13 Európska komisia v dokumente „Strategické všeobecné zásady spoločnosti,“ (Community Strategic Guidelines²⁰) deklaruje, že bude PPP finančne podporovať zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu, pokiaľ dané projekty splnia všetky potrebné kritéria. Aj vo výkladovej komunikácii (fiche) č. 53 navrhuje členským štátom, aby pomocou technickej asistencie financovali činnosti na podporu prípravy PPP projektov.

EURÓPSKA INVESTIČNÁ BANKA a jej význam pre rozvoj PPP - Už od počiatku 90 rokov sa EIB (inštitúcia vlastnená členskými krajinami Európskej únie poskytujúca dlhodobé pôžičky) progresívne podporuje v širokom geografickom i sektorovom zameraní úverovanie PPP projektov, a najmä v dopravnej infraštruktúre. EIB od konca osemdesiatych rokov poskytla pôžičky na PPP projekty v sume približne 30 mld. EUR pre viac ako 120 projektov²¹.

V súčasnej situácii sa nielen Komisia ale i vlády všetkých členských štátov obracajú na medzinárodné finančné inštitúcie ako sú EIB, EBRD, EIF so žiadosťou o podporu pre ich pripravované strategické PPP projekty. V tejto situácii sa tieto inštitúcie (a najmä EIB) stávajú kľúčovými veriteľom pre širokú radu európskych infraštruktúrnych projektov.

Z iniciatívy DG TREN vznikla na úrovni EÚ pracovná skupina PPP, ktorej členmi sú zástupcovia Veľkej Británie, Holandska, Portugalska, Poľska, Maďarska a Talianska a ďalej zástupcovia DG TREN, DG REGIO a EIB. Pracovná skupina sa zaoberá pravidlami čerpania rozpočtu TEN-T (fond pre veľké transeurópske dopravné siete). Cieľom tohto úsilia je nastavenie pravidiel tak, aby európske zdroje z rozpočtu TEN-T mohli ďalej podporovať rozvoj PPP projektov. Pracovná skupina analyzuje procesné a právne prekážky grantového financovania a hľadá cesty ako zmierniť či odstrániť existujúce bariéry.

Jednoznačne pozitívny vplyv na rozvoj PPP má širšia podpora Komisie v rámci rozpočtu TEN-T ako aj stále sa zvyšujúca podpora EÚ formou dlhového spolufinancovania týchto projektov zo strany EIB. Tím EIB pracujúci v oblasti PPP už niekoľko rokov (vrátane prípravy nových nástrojov finančného inžinierstva) sa podieľal aj na príprave európskeho expertného centra pre PPP, ktoré bolo založené s podporou Komisie.

PPP a EPEC (European PPP Expertise Centre) - EPEC je spoločnou aktivitou EIB (nadväzuje na PPP expertnú skupinu pri EIB), členských a kandidátskych krajín EÚ a Európskej komisie a predstavuje medzinárodnú komunikačnú platformu, predovšetkým pre subjekty verejného sektora aplikujúce politiku PPP. Centrum bude zbierať informácie o politikách PPP v EÚ ako aj v ostatných krajinách a poskytovať konzultačnú pomoc verejnemu sektoru. Umožní tak pracovným skupinám z členských i kandidátskych krajín EÚ vymieňať si skúsenosti a najlepšiu prax s implementáciou PPP politiky, odborne posudzovať a analyzovať PPP procesy.

¹⁸ C (2007) 6661 Oznámenie komisie o výklade týkajúce sa uplatňovania práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania a koncesí inštitucionalizovaným verejno-súkromným partnerstvám (IPPP), 5. februára 2008

¹⁹ KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štrukturálnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19. novembra 2009

²⁰ KOM(2005) 0299 Oznámenie Komisie Stratégie súdržnosti k podpore hospodárskeho rastu a pracovných príležitostí: Strategické smernice Spoločenstva, 2007-2013, 5. júla 2005

²¹ KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štrukturálnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19. novembra 2009

Avšak aj krajiny, ktoré realizovali aspoň jeden PPP projekt v kombinácii s financovaním z fondov EÚ, pristupujú v súčasnosti k realizácii obdobných projektov len zriedkavo. Preto do úvahy prichádzajú naopak niektoré nové formy a spôsoby tejto možnej kombinácie, ktorými sú prvé praktické aplikácie už skôr navrhnutých iniciatív EIB, teda JASPERS, JEREMIE a JESSICA ako nástrojov „finančného inžinierstva“.

JASPERS, JEREMIE a JESSICA - nová generácia nástrojov finančného inžinierstva v európskej regionálnej politike - Zatiaľ čo JASPERS je predovšetkým vítaná forma technickej asistencie a pomoci pri príprave veľkých projektov (realizovaných tradičným spôsobom alebo PPP), JEREMIE je formou pomoci malým a stredným podnikom a jej využitie sa preto vo väčších PPP projektoch neočakáva keďže malé projekty väčšinou nie sú vhodné pre realizáciu formou PPP z pohľadu transakčných nákladov na prípravu projektu, chýbajúcich úspor z rozsahu a pod. Pomoc z programu JASPERS (odborná pomoc s prípravou veľkých investičných projektov, ktoré budú podporované zo zdrojov EÚ vrátane úverov EIB) sa prijímateľom poskytuje bezplatne a je založená na ľudských zdrojoch poskytnutých zo strany EIB a EBRD v kombinácii s finančnými zdrojmi z rozpočtu Komisie na technickú pomoc. Od roku 2007 má regionálne zastúpenie programu JASPERS pre Slovensko sídlo vo Viedni.

Oproti tomu JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – spoločná európska podpora trvalo udržateľných investícií do mestských oblastí) je iniciatívou a vhodným finančným nástrojom pre PPP projekty generujúce príjem, ktoré sa zameriavajú na trvalo udržateľné projekty integrovaného plánu rozvoja miest a regenerácie území.

Na praktických príkladoch práve v realizovaných zahraničných PPP projektoch regenerácie území vrátane typických brownfieldových plôch je možné popísať možné potreby ale aj príležitosti rozvoja niektorých typických verejných služieb v daných lokalitách, ktoré môže byť všeobecne efektívnejšie riešiť formou PPP. Z tohto predpokladu vychádzajú aj zatiaľ spracované zahraničné štúdie na využitie finančného nástroja JESSICA (viď kapitola 6.5.1, časť JESSICA a stav implementácie v Európe).

JESSICA (ako aj ďalšie nástroje finančného inžinierstva) neznamená priamu možnosť navýšenia prostriedkov do obnovy infraštruktúry. Jej hlavnou myšlienkou je zmena charakteru časti prostriedkov alokovaných pre jednotlivé krajiny zo štrukturálnych fondov, smerovaných do PPP projektov v oblasti mestského rozvoja. Podstatou má byť zmena z dotácií na prostriedky, ktoré budú mať návratný charakter (čistiareň odpadových vôd, kultúrne centrum, športový areál a pod). Môže ísť napr. o úvery, garancie, mezanínový kapitál a pod. V Regionálnom operačnom programe je zakotvená možnosť túto iniciatívu využiť. Praktické využitie viď kapitola 6.5.1, časť JESSICA a stav implementácie v Európe.

Problematikou kombinovateľnosti zdrojov EÚ a PPP sa zaoberajú tiež iné zahraničné štúdie²². Ich výsledky potvrdzujú, že lepšie riadenie fondov EÚ a podpora PPP by ovplyvnili nielen počet hybridných PPP projektov (spolufinancovaných z EÚ), ale tiež celkový počet realizovaných infraštruktúrnych projektov. Navyše lepšie riadenie fondov EÚ by malo vplyv na projekty realizované tradičným spôsobom z verejných zdrojov, pretože efektívnejšie využitie fondov EÚ v PPP projektoch by mohlo uvoľniť verejné zdroje pre tie projekty, v ktorých súkromný sektor neprináša vôbec alebo len s problémami hodnotu za peniaze.

V susednej Českej republike sa príprave kombinovaného financovania z fondov EÚ a PPP na súčasné programové obdobie 2007 – 13 aktívne venovalo predovšetkým Ministerstvo dopravy ČR a Ministerstvo pre miestny rozvoj ČR²³. Zo štúdie Ministerstva dopravy ČR²⁴ vyplýva, že kombinovateľnosť fondov EÚ s PPP projektmi sa vhodné len v prípadoch, keď výhody z takejto zložitej transakcie prevážia nad nevýhodami

²² Napríklad PPIAF a Svetová banka, január 2006: „Hybrid PPPs: Levering EU Funds and private capital“, alebo Dutch Ministry of Finance, január 2005: „The impact of TENs co-financing and subsidy conditions on projects, and proposals for reform“

²³ Ministerstvo pre miestny rozvoj Českej republiky, november 2005: „Projekty PPP v oblasti fondu Soudržnosti“

²⁴ Ministerstvo dopravy Českej republiky, november 2005: „Aplikácia partnerstiev verejného a súkromného sektoru pri financovaní projektov v oblasti dopravy z fondov EÚ“ (Johnson & Kramařík)

spôsobenými možným predĺžením časového harmonogramu na prípravu projektu, zložitou štruktúrou transakcie a zvýšenými nárokmi na monitorovanie projektu. Kombinácia sa podľa tejto štúdie vyplatí len u veľkých infraštruktúrnych projektoch s hodnotou investičných výdavkov nad 1 mld. EUR. Konkrétnymi výstupmi štúdie sú aj odporúčania pre komunikáciu s Európskou komisiou. Ďalšia obdobná štúdia vznikla na Ministerstve pre miestny rozvoj ČR²⁵. Analyzované sú v nej bariéry kombinácie PPP a fondov EÚ ako aj možné modely použitia. Závery štúdie odporúčajú aby žiadateľmi o príspevok EÚ boli subjekty verejného sektora, zaoberajú sa veľkosťou projektov, potrebnej previazanosti PPP projektu a žiadosti o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ a ďalšie aspekty.

Štúdie, ktoré zatiaľ analyzovali možnosti kombinácie fondov EÚ a PPP projektov dochádzajú k záveru, že prekážky pre túto kombináciu v súčasnosti stále existujú, avšak v niektorých typoch projektov nie sú neprekonateľné. Aj keď v budúcich programových obdobiach už Slovenská republika nemusí mať príležitosť rozsiahlejšej finančnej pomoci z fondov EÚ, iste však bude naďalej využívať niektorý z nástrojov finančného inžinierstva, možno aj z niektorých novo-cielených nástrojov finančnej podpory hospodárskeho a vedeckého rozvoja EÚ.

2.2. Model PPP

Verejno-súkromné partnerstvo (PPP) – definícia

PPP je forma spolupráce medzi verejným a súkromným sektorom s cieľom financovania výstavby, rekonštrukcie, prevádzky a údržby infraštruktúry a poskytovania verejných služieb prostredníctvom tejto infraštruktúry. V rámci PPP sú subjekty verejného sektora partnerom a zákazníkom súkromného sektora, od ktorého nakupujú služby. Súkromný partner v zásade financuje a realizuje výstavbu, prevádzkuje dielo (infraštruktúru) a ako protihodnota je mu umožnené poskytovať služby spojené s týmto dielom za platby od jeho konečných užívateľov alebo od verejného partnera. Podstatným znakom PPP je rozdelenie rizík spojených s výstavbou a prevádzkou diela medzi súkromným a verejným partnerom a dlhodobosť zmluvných vzťahov medzi súkromným a verejným partnerom²⁶.

Pre úspešné PPP projekty je tiež charakteristické:

- Riziká spojená s výstavbou a prevádzkou diela znášané koncesionárom sú sústredené do jednej projektovej spoločnosti – SPV s jednoznačnou zodpovednosťou,
- Verejný sektor je zákazníkom s jasnou stratégiou a požiadavkami na budúci rozsah a kvalitu prevádzky,
- Súkromný partner je platený len za kvalitné služby a dosahovanie požadovaných kvalitatívnych parametrov a výkonnosti,
- Nedostatky kvalite poskytovaných služieb od súkromného partnera sú penalizované,
- Príprava projektu si vyžaduje dôslednú analýzu realizovateľnosti vrátane jednoznačnej alokácie rizík, ktoré podmieňujú akceptáciu projektu vo finančnom (a najmä bankovom sektore) a u komerčných investorov (ich pohľad na financovateľnosť projektu je kľúčový),
- Výber súkromného partnera je charakteristický identifikáciou a hodnotením projektových rizík v troch samostatných paralelných perspektívach, t.j. z pohľadu verejného sektora, súkromného sektora a veriteľov alebo investorov,
- Jednoznačný prístup vo verejnom obstarávaní, v ktorom budúci koncesionár ako súčasť ponuky prehľadne identifikuje rozpočet projektových výdavkov a príjmov pre celé obdobie koncesie.

²⁵ Ministerstvo pre miestny rozvoj Českej republiky, február 2009: „Štúdia identifikujúca vhodné typy projektov v rámci jednotlivých operačných programov pre aplikáciu metódy PPP na programové obdobie 2007-2013“

²⁶ Ministerstvo financií SR, Jún 2009: Obsah a požiadavky na štúdiu uskutočniteľnosti a komparátor verejného sektora (Public sector comparator).

Definícia koncesíí, ich modelov a foriem úzko súvisí so znášaním rizík a platobným mechanizmom daného PPP projektu. Okrem toho niektoré projektové riziká a ich prenesenie majú zásadný význam pre účtovanie o PPP projektoch v rámci verejného výkazníctva (viď Eurostat: ESA 95 Príručka vládneho deficitu a dlhu). Eurostat rozhodol o tom, ktoré PPP projekty nebudú započítané do dlhu verejnej správy, t.j. budú považované za mimobilančné.

Z hľadiska zhodnotenia vplyvu realizácie projektu na prebytok/schodok rozpočtu a dlh verejnej správy je pre zaznamenanie predmetného projektu mimo bilancie verejnej správy podstatné, že znenie koncesnej zmluvy jednoznačne definuje, kto a v akom rozsahu znáša projektové riziká.

V projekte ide o také rozdelenie rizík, ktoré vyžaduje Eurostat v definícii PPP projektov ako mimobilančných, keď sú súčasne splnené obe nasledovné podmienky:

- Koncesionár nesie riziko výstavby,
- Koncesionár nesie minimálne jedno z rizík – riziko dostupnosti alebo riziko dopytu.

Pri splnení týchto podmienok je možné v národných účtoch krajiny EÚ, zostavovaných podľa ESA 95, zaznamenať projekt na strane koncesionára. Eurostat popisuje tieto rizika nasledovne:

- **Riziko výstavby** pokrýva také udalosti ako oneskorený termín odovzdania diela, prípadne služby, nedodržanie parametrov stavby, nedosiahnutie výsledku podľa platných noriem a štandardov, dodatočné náklady, technické nedostatky a negatívne dopady na externé prostredie. Dôkazom, že verejný partner nepreberá riziko výstavby je, že bude poskytovať platby súkromnému partnerovi, až keď je dielo alebo služba reálne využívaná a splňa vopred dohodnuté parametre.
- **Riziko dostupnosti** znamená, že dielo alebo služba odovzdané súkromným partnerom splňa vopred dohodnuté parametre a je verejnosti dostupné/dostupná. Dôkazom, že verejný partner nepreberá riziko dostupnosti je to, že jeho zmluvne dohodnuté platby súkromnému partnerovi sú vo významnej miere znížené, ak predmetné dielo alebo služba nie je verejnosti dostupné/dostupná, ako bolo dohodnuté v zmluvách, nefunguje alebo nespĺňa vopred dohodnuté parametre, prípadne normy.
- **Riziko dopytu** znamená, že súkromný partner nesie riziko toho, či bude o dielo alebo službu záujem, napríklad z dôvodu situácie na trhu, konkurencie alebo technickej zastaranosti. V závislosti od využívania diela alebo služby poskytovanej súkromným partnerom rastú alebo klesajú aj jeho príjmy.

S profilom rizík PPP projektu súvisí významne aj **platobný mechanizmus projektu**, ktorý patrí k najvýznamnejším zmluvným prvkom medzi verejným obstarávateľom a koncesionárom a je hlavným motivačným nástrojom pre koncesionára.

Platba súkromnému partnerovi môže vychádzať alebo z dopytu po poskytovanej službe, alebo môže vychádzať zo samotnej dostupnosti tejto služby a kvalite jej dodania, pričom platbu za dostupnosť vždy hradí verejný obstarávateľ. Platba za dopyt môže byť hradená samostatne alebo v kombinácii verejným obstarávateľom, konečnými užívateľmi alebo tretími stranami (komerční užívatelia nadbytočnej kapacity projektu, napr. v prípade projektu nemocnice nadbytočnej kapacity parkovacieho domu pre okolité spoločnosti, voľná kapacita kuchyne pre návštevníkov nemocnice a cateringové služby pre externých zákazníkov, pranie bielizne a služby spaľovne pre externých zákazníkov – spoločnosti a organizácie v danej oblasti).

Platba za dostupnosť

Pokiaľ projekt neumožňuje generovanie komerčných príjmov (platieb za dopyt) vo výške, ktorá v rozhodujúcej miere pokrýva náklady koncesionára vrátane požadovaného zisku, používa sa ako nosná zložka platobného mechanizmu platba za dostupnosť. Verejný obstarávateľ platí:

- v závislosti na dodržaní zmluvne stanovených pravidiel dostupnosti služby v požadovanej kvalite,
- v periodických platbách (mesačných, kvartálnych), ktoré môžu obsahovať väčšinou dve zložky, časť pokrývajúcu financovanie výstavby infraštruktúry a úhradu prevádzkových nákladov, nákladov na periodickú obnovu infraštruktúry a zisku. V hybridných PPP projektoch doteraz nie je možné hradiť

z príspevku z fondov EÚ prevádzkové náklady a náklady na údržbu projektu,

- až po dokončení výstavby a sprevádzkovaní infraštruktúry v požadovanej kvalite (viď Diagram č. 3).
- Diagram č. 3).

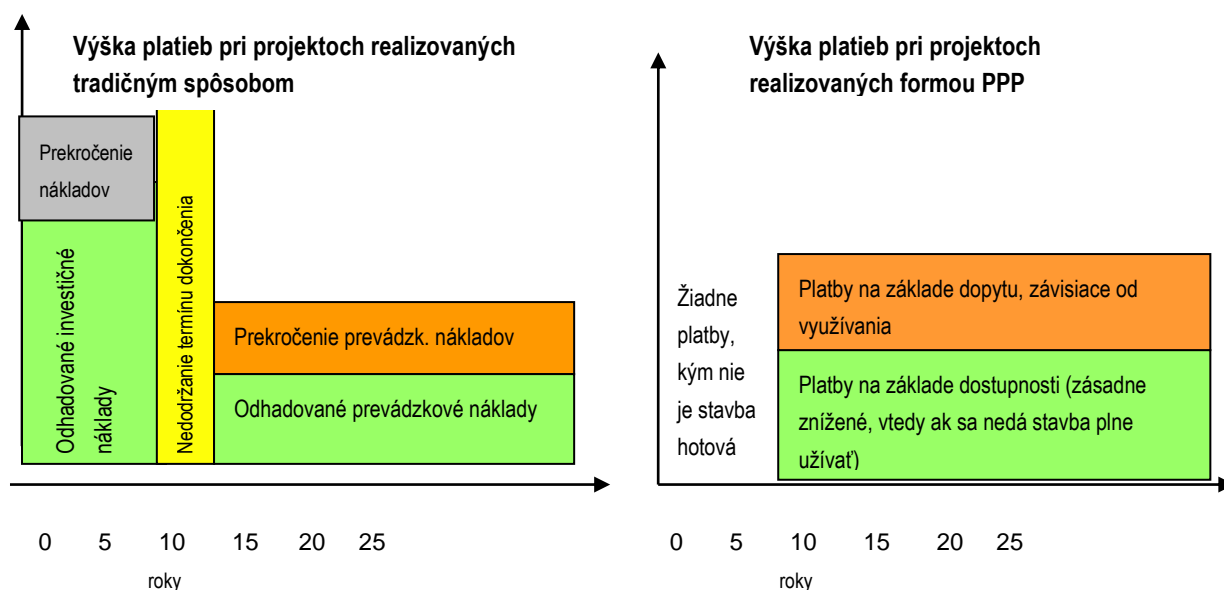
Platba za dopyt

Táto forma platieb vychádza z dopytu a miery uspokojenia tohto dopytu. Môže byť hradená verejným obstarávateľom, konečnými užívateľmi alebo tretími stranami. Na základe vyhodnotenia potenciálu dosiahnutia príjmov od konečných užívateľov alebo tretích strán, verejný obstarávateľ môže zvoliť doplnenie príjmov koncesionára čiastočnou platbou verejného obstarávateľa za dopyt (viď vyrovnávací platba v kapitole č. 6), alebo aj variant plnej platby za dopyt od verejného obstarávateľa. V prípadoch čiastočnej alebo plnej platby za dopyt poskytovanej priamo verejným obstarávateľom sa väčšinou používa periodické monitorovanie (zabezpečuje v rámci svojich výdavkov koncesionár) zaťaženia infraštruktúry konečnými užívateľmi, tzv. tieňové mýto (napr. elektronické a kamerové systémy na diaľniciach).

Nasledujúci

Diagram č. 3 vyjadruje niektoré z hlavných výhod PPP projektov oproti projektom realizovaným tradičným spôsobom z hľadiska nastavenia platobného mechanizmu. PPP projekt väčšinou umožňuje kvalitnejšie a efektívnejšie zabezpečenie služieb, výstavby a prevádzkovania infraštruktúry koncesionárom v porovnaní s tým, keď projekt zabezpečuje štát alebo spoločnosti vo vlastníctve štátu. Súkromná spoločnosť dokáže obvykle zabezpečiť úspory pri realizácii projektu, dodržať termín výstavby a neprekročiť náklady. K tomu je vo väčšine prípadov koncesionár motivovaný:

- relatívne vysokým dlhom poskytnutým na výstavbu požadovanej verejnej infraštruktúry,
- platobným mechanizmom, v ktorom koncesionár nedostáva žiadne platby, kým nie je výstavba ukončená a prevádzkyschopná/ „dostupná“ v požadovanej kvalite podľa podmienok dohodnutých v koncesnej zmluve,
- počas prevádzky niekoľkými typmi zrážok z pravidelných platieb koncesionárovi, ktoré môžu byť relevantné pre dostatočnú motiváciu koncesionára, alebo
- výškou platieb na základe dopytu, závisiacich od využívania infraštruktúry a služieb konečnými užívateľmi.

PPP projekty v Slovenskej republike

PPP projekty sú v Slovenskej republike odo dňa 01.01.2010 (účinnosťou novely - zákona č. 503/2009) novo upravené Zákonom o verejnom obstarávaní, ktorým sa upravuje pojem koncesia (rozlíšené na koncesie na stavebné práce a koncesie na služby). Zákon o verejnom obstarávaní voči bežným zákazkám vymedzeným v jeho ustanoveniach upravuje koncesie tým, že v prípade koncesií je kompenzáciou za realizáciu zákazky buď len právo využívať realizovanú stavbu alebo právo využívať poskytované služby alebo je toto právo spojené s peňažným plnením. Predpokladá sa teda, že významnú časť platieb súkromnému partnerovi predstavujú **výnosy vyplývajúce z využívania** (platby od konečných užívateľov) alebo z **dostupnosti** predmetnej infraštruktúry alebo služby (platby za dostupnosť). Súkromný partner zvyčajne nesie zodpovednosť nielen za výstavbu infraštruktúry, ale aj za mieru jej užívania konečnými užívateľmi, vrátane zodpovednosti za kvalitu poskytovania služieb, alebo v iných prípadoch za dostupnosť infraštruktúry. Nebezpečenstvo toho, že infraštruktúra alebo služby nebudú využívané alebo dostupné v očakávanej miere a teda ani výnosy (od konečných užívateľov a/alebo verejného partnera) nepokryjú náklady vložené do projektu v tomto prípade znáša súkromný partner a nie verejný partner. Súkromný partner nesie v rozhodujúcej miere spolu s rizikom výstavby aj riziko dopytu a/alebo v prípade dostupnosti infraštruktúry riziko za dostupnosť.

Rôzne projektové formy a modely PPP, s ktorými je možno sa v praxi stretnúť, je možné rozdeliť na dva hlavné typy²⁷:

- **Zmluvné PPP,**
- **Inštitucionálne PPP**

Čisto zmluvný typ PPP sa vzťahuje na partnerstvo založené výlučne prostredníctvom zmluvných spojení medzi rôznymi stranami. Zahŕňa rôzne formy, v rámci ktorých sú jedna alebo prípadne viac úloh menšieho alebo väčšieho rozsahu zverené súkromnému partnerovi a ktoré môžu zahŕňať plánovanie, financovanie, vyhotovenie diela, renováciu a poberanie úžitkov z verejného diela alebo verejnej služby.

Naopak druhý základný typ – **inštitucionálny typ PPP** zahŕňa v zmysle Zelenej knihy založenie subjektu (právnickej osoby) spoločne ovládaného verejným a súkromným partnerom. Spoločný subjekt má za úlohu zabezpečiť dodávku prác alebo služieb v prospech verejnosti. Orgány verejnej správy túto možnosť využívajú predovšetkým u správy verejných služieb na miestnej úrovni (napr. služby týkajúce sa dodávok vody či odvozu odpadu).

Niekedy sa v tomto inštitucionálnom type PPP považuje za výhodu relatívne vyšší stupeň kontroly verejného subjektu nad realizáciou prác alebo dodávkou služieb. To je však možné dosiahnuť efektívnymi nástrojmi aj v zmluvnom PPP (s oveľa zreteľnejšími prenosmi rizík medzi verejným a súkromným sektorom). Inštitucionálne PPP môže byť založené zriadením subjektu v spoločnom vlastníctve verejného a súkromného sektora alebo prevzatím už existujúcej verejnoprávnej spoločnosti súkromným sektorom.

Formy a modely PPP - PPP môže byť realizované viacerými formami, ktoré sa líšia mierou rozdelenia rizík medzi verejným a súkromným sektorom a vlastníctvom aktív.

²⁷ Podľa pohľadu Komisie

Rozsah činnosti súkromného dodávateľa sa líši podľa miery podstupovaných rizík. Je logické, že s väčšou angažovanosťou súkromného sektora býva viac rizík alokovaných na súkromný sektor a naopak. Alokácia podľa typu projektu, resp. podľa angažovanosti oboch sektorov, je znázornená v nasledujúcom diagrame²⁸:

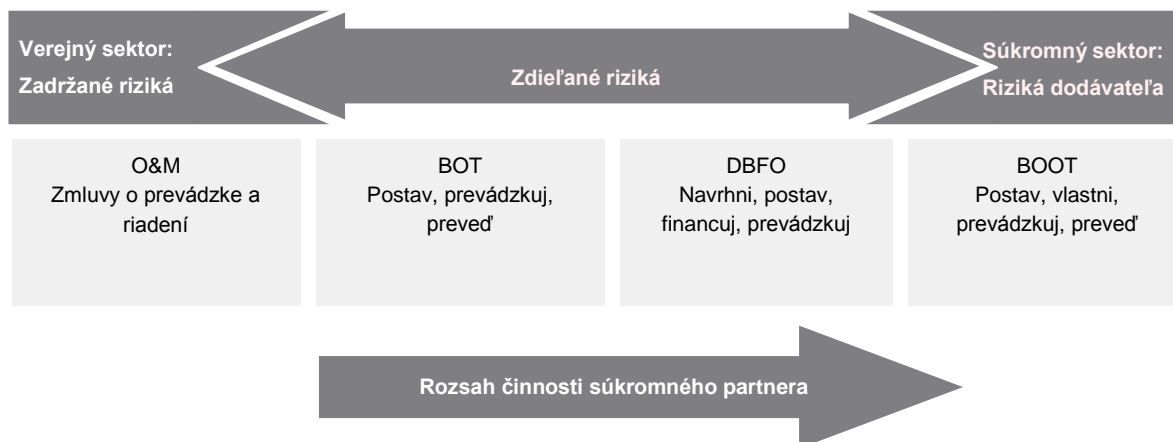

Diagram č. 4: Alokácia rizík v PPP projektoch v závislosti od typu projektu
Zdroj: MF SR

Podľa dokumentu Európskej komisie „Pravidlá pre úspešné PPP“ možno za PPP označovať všetky formy vyššie uvedených zmlúv, ktoré predstavujú druh spolupráce súkromného a verejného sektora. Samozrejme tento výpočet je iba ilustratívny, v praxi existuje množstvo ďalších foriem a modelov PPP.

Zmluvy o prevádzke a riadení predstavuje vlastne zabezpečenie služieb blížiace sa svojou formou outsourcingu, v ktorom oproti ďalším formám PPP súkromný sektor nepreberá zodpovednosť za investičné rozhodovanie. Táto forma PPP je široko využívaná napríklad v sektore vodohospodárstva.

V ďalších formách zmlúv (BOT, DBFO a BOOT), nazývaných ako **integrované partnerstvá**, súkromný sektor v zásade preberá zodpovednosť za návrh, výstavbu a prevádzku zariadenia. Tieto formy PPP zahŕňajú v zásade financovanie zo strany súkromného sektora u projektov, ktoré by inak boli plne financované štátom. Tieto formy usporiadania PPP okrem BOT sú pritažlivé najmä preto, že poskytujú plnú implementačnú a prevádzkovú efektívnosť využitím inovácií koncesionára, spolu s novými zdrojmi kapitálu.

Všetky vyššie uvedené typy zmlúv spĺňajú širšiu definíciu foriem PPP, avšak len integrované partnerstvá (PPP v užšom slova zmysle) predstavujú pre štát predmet regulácie a to z dôvodu generovania možných významných dlhodobých záväzkov štátu.

Za základné alebo najviac rozšírené formy PPP je možné považovať²⁹:

O&M (Operation & Maintenance Contract – prevádzka, údržba, tiež ako zmluvy o prenájme aktív vo verejnom vlastníctve) - súkromný sektor, na základe dohody, prevádzkuje verejné aktíva na vopred dohodnutý čas. Tieto zostávajú vo väčšine prípadov vo vlastníctve verejného sektora, ktorý zodpovedá za výstavbu, stav, rozširovanie aj obnovu aktív. Riziká poskytovania služby sa rozdeľujú medzi verejný a súkromný sektor. V koncesných zmluvách s charakterom prenájmu znáša koncesionár často riziko dopytu, pretože jeho schopnosť dosahovať zisk je viazaná na jeho schopnosť znížiť prevádzkové náklady a poskytovať požadovaný štandard služieb. Zmluvy o prenájme sa vyžívajú najmä v sektoroch verejnej dopravy a vodného hospodárstva.

BOT (Build Operate Transfer – výstavba, prevádzka, prevod) - súkromný sektor zabezpečí výstavbu aktíva podľa inštrukcií verejného sektora a prevádzkuje aktívum na vopred dohodnutý čas. Po uplynutí tohto času prevedie aktívum (ak je vlastníkom) aj jeho prevádzku na verejný sektor. Vo väčšine prípadov zabezpečuje súkromný

²⁸ Ministerstvo financií SR, január 2008, „Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch“

²⁹ Asociácia PPP, január 2009, „Verejno-súkromné partnerstvá alebo public-private partnerships“

sektor sčasti alebo úplne aj financovanie projektu/aktíva, to ale nezbavuje verejný sektor povinnosti zabezpečiť splatenie týchto finančných záväzkov voči súkromnému sektoru. Výhodou prístupu BOT je to, že kombinuje zodpovednosť za obvykle oddelené činnosti pod jediným subjektom – koncesionárom.

DBFO (Design Build Finance Operate – projekt, výstavba, financovanie, prevádzka) - verejný sektor určí plnenie, ktoré má súkromný sektor vykonať. Súkromný sektor vypracuje projekt a postaví určené aktívum, zaplatí jeho výstavbu, následne aktívum prevádzkuje a poskytuje služby, ktoré s ním súvisia. Komplexnosť poskytovaných služieb súkromným sektorom by sa mala prejavovať vo zvýšenej efektívnosti poskytovania služby. Nevýhodou DBFO je organizačne, technicky, časovo a finančne náročná prípravná fáza projektu.

BOOT (Build Own Operate Transfer – výstavba, vlastníctvo, prevádzka, prevod) – tento model je charakteristický pre formy projektov založených na platbách za dopyt. V zahraničí sa pre tento samostatne používa označenie „koncesia“. V iných modeloch sa označenie „koncesia“ v zahraničí neuvádza. Súkromný partner získa od verejného sektora právo realizovať projekt v špecifickej oblasti verejných služieb a financuje, vybuduje, vlastní a prevádzkuje infraštruktúru. Na konci zmluvne dohodnutej lehoty koncesie prevedie koncesionár infraštruktúru do majetku verejného sektora. Zájmy štátu sa uplatňujú cez regulačný orgán, alebo zmluvne dohodnutými kompetenciami pre štát, napríklad v kontrole dohodnutých kritérií poskytovania služieb a pod. Sektor verejnej správy má právo z vopred stanovených zmluvných dôvodov od projektu odstúpiť a musí, v prípade, že sa tým súkromnému partnerovi poskytne monopolné postavenie, zabezpečiť ekonomickú a vecnú reguláciu tohto subjektu. Tento model sa využíva najmä pri výstavbe diaľnic, tunelov, mostov, železníc, prístavov, v energetike – všeobecne v projektoch založených na platbách za dopyt.

BOO (Build Own Operate – výstavba, vlastníctvo, prevádzka) – tento model je veľmi blízky privatizácii. Súkromný partner financuje, vybuduje, vlastní a prevádzkuje infraštruktúru natrvalo. Zájmy štátu sa uplatňujú cez regulačný orgán, alebo zmluvne dohodnutými kompetenciami pre štát, napríklad v kontrole dohodnutých kritérií a pod. Od úplnej privatizácie sa tento typ projektu líši napríklad tým, že sektor verejnej správy má právo z vopred stanovených zmluvných dôvodov od projektu odstúpiť a musí, v prípade, že sa tým súkromnému partnerovi poskytne monopolné postavenie, zabezpečiť ekonomickú a vecnú reguláciu tohto subjektu.

Existuje mnoho ďalších foriem a modelov spolupráce verejného a súkromného sektora, pričom každý z nich je špecifický a závisí od konkrétnych potrieb, alokácie rizík, a dohody partnerov, napríklad:

- DB - (Design Build – projekt, výstavba)
- DBO - (Design Build Operate – projekt, výstavba, prevádzka)
- DBM - (Design Build Maintain – projekt, výstavba, údržba)
- DBFM - (Design Build Finance Maintain – projekt, výstavba, financovanie, údržba)
- DBMO - (Design Build Maintain Operate – projekt, výstavba, údržba, prevádzka)
- BOOT- (Build Own Operate Transfer – výstavba, vlastníctvo, prevádzka, prevod vlastníctva)
- BLOT - (Build Lease Operate Transfer – výstavba, prenájom, prevádzka, prevod vlastníctva)

Nemožno striktne povedať, ktorá z uvedených foriem PPP je vo všeobecnosti viac alebo menej výhodná. Rozhodnutie o najvhodnejšom variante je potrebné posudzovať podľa špecifických požiadaviek zadávateľa na projekt ako aj z hľadiska dostupných foriem financovania a ich legislatívnych a daňových obmedzení.

Výhody (silné stránky) PPP projektov

- Komplexné dodanie projektu jedným partnerom – zodpovednosť jedného partnera/ zmluvnej strany za dodanie požadovaných služieb.
- Podstatný prenos/ rozloženie rizík na súkromného partnera – prenos rizík na partnera, ktorý je schopný ich lepšie riadiť ako verejný partner, čo vedie k zníženiu nákladov projektu. Cieľom nie je prenos všetkých projektových rizík na súkromného partnera, ale len tých, u ktorých má súkromný partner možnosť ich ovplyvniť a lepšie ich riadiť.

- Zníženie nákladov životného cyklu projektu – zníženie celoživotných nákladov (počas obdobia trvania koncesnej zmluvy) zlúčením výstavby a prevádzky je súkromný partner maximálne motivovaný k zapojeniu inovácií a voľbe takých stavebných materiálov a prístupov k organizácii a postupov výstavby a prevádzky, ktoré ovplyvňujú (znižujú) prevádzkové a tým aj celkové náklady projektu. K tomu je súkromný partner dostatočne motivovaný s cieľom dosahovať zmluvne dohodnutý primeraný zisk.
- Plánovanie nákladov životného cyklu projektu – oproti projektom realizovaným tradičným spôsobom verejným partnerom koncesná zmluva poskytuje podrobný prehľad o nákladoch a to nie len v období výstavby, ale aj v období prevádzky. Garancia neprekročenia zmluvnej ceny dovoľuje efektívne plánovanie výdavkov verejného partnera počas celého životného cyklu projektu.
- Zvýšená kvalita služieb – zapojenie inovácií, špecifikácia požadovaných výstupov a štandardov (s permanentnou kontrolou poskytovanej kvantity a kvality), väčšia flexibilita súkromného partnera v kritických situáciách vedú k celkovému zvýšeniu kvality služieb.
- 100 % platba len za 100% výsledky – verejný partner uhrádza platby súkromnému partnerovi až po úplnom ukončení výstavby v požadovanej kvalite a na základe poskytovania služieb plne v súlade so zmluvne dohodnutými podmienkami a požiadavkami verejného partnera. Platby pre súkromného partnera sú krátené (pravidelná rovnomerná platba), ak nie sú služby dodané v požadovanej kvalite a v dohodnutom čase.
- Časovo rovnomerné rozloženie platieb – v prípade ak súkromný partner zabezpečuje financovanie PPP projektu, ktorý je zároveň klasifikovaný ako „mimobilančný“, rozpočet verejnej správy nie je zaťažovaný v období výstavby, rovnomerné platby na úhradu výdavkov výstavby a prevádzky sa uskutočňujú až po dokončení výstavby, t.j. a začiatku dodávky požadovaných služieb.
- Využitie finančných zdrojov súkromného sektora, nezvyšovanie dlhu verejnej správy – PPP projekty umožňujú prechodne využiť finančné zdroje zabezpečené súkromným partnerom a súčasne pri splnení požadovaných podmienok Eurostatu sa PPP projekty nezapočítajú do dlhu verejnej správy.
- Dodatočné finančné príjmy – výdavky verejného partnera môžu byť znížené ak PPP projekt generuje dodatočné príjmy v prípade plne nevyužitých kapacít projektu konečnými užívateľmi (dodatočné príjmy od tretích strán).
- Úspory z rozsahu – združenie viacerých pôvodne samostatne zvažovaných projektov môže priniesť tzv. úspory z rozsahu.
- Motivácia väčšieho počtu záujemcov, overenie cien a realizovateľnosti projektu – investične náročné projekty sú zaujímavé pre súkromných partnerov a vytvárajú potrebnú konkurenciu uchádzačov pri verejnom obstarávaní (potenciál pre znižovanie nákladov projektu). V priebehu verejného obstarávania dochádza k ďalšiemu overeniu realizovateľnosti projektu (overeniu pôvodných predpokladov verejného sektora) na základe spätnej väzby od uchádzačov.

Nevýhody (slabé stránky) PPP projektov

- Náročnosť PPP projektov na prípravu – PPP projekty sú časovo i finančne náročnejšie na prípravu ako projekty realizované tradičným spôsobom. Ich príprava je z finančného (finančné modelovanie projektu výnosov a výdavkov počas celého životného cyklu projektu), technického (definovanie požadovaných výstupov projektu) a právneho (príprava jednoznačne vymáhateľnej koncesnej zmluvy) hľadiska veľmi komplexnou a náročnou etapou projektu.
- Vyššie náklady na financovanie súkromného partnera – náklady financovania súkromného partnera sú spravidla vyššie ako náklady verejného partnera na externé financovanie. Ostatné výhody PPP projektov v prípade rozhodnutia zadávateľa realizovať PPP projekt spravidla prevážia túto nevýhodu.
- Vysoké transakčné náklady – náklady na prípravu PPP projektov (u verejného i súkromného partnera) sú pomerne vysoké a môžu byť brzdou pre realizáciu menej investične náročných projektov (neznižujú sa úmerne so znižovaním investičných výdavkov projektu). Toto vytvára tlak na združovanie (spojovanie) geograficky alebo vecne nadväzných projektov.
- Zložitosť koncesných zmlúv a malá skúsenosť verejných obstarávateľov s PPP projektmi – v Slovenskej

ešte nie je s výnimkou oblasti dopravy dostatočná skúsenosť s PPP. To spolu s prirodzene náročnejšou prípravou PPP projektov môže vyvolávať nedôveru verejných obstarávateľov k princípom PPP projektov.

- Neflexibilné zmluvy – koncesné zmluvy na komplexné PPP projekty sú uzatvárané na pomerne dlhé obdobie 20 – 30 rokov. To môže spôsobiť menšiu schopnosť a flexibilitu týchto zmlúv reagovať na dodatočné požiadavky verejných obstarávateľov (i s ohľadom na problematiku štátnej pomoci), pokiaľ zmluvy neobsahujú jasné mechanizmy pre postup umožňujúci verejnemu obstarávateľovi vymáhateľnosť a plnenie jeho dodatočných požiadaviek.

3. Legislatíva a relevantné dokumenty

Úlohou tejto kapitoly je poskytnúť ucelený prehľad všetkých právnych predpisov a iných dokumentov, ktoré majú relevanciu k realizácii PPP projektov a k ich kombinácii s čerpaním finančných prostriedkov z fondov EÚ.

3.1. Legislatíva upravujúca realizáciu PPP projektov

3.1.1. Prehľad legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie upravujúcich PPP projekty

Základné pramene legislatívy

- **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek v oblasti verejnoprospešných stavieb, verejných dodávok a služieb, zmenená a doplnená**
  - Smernicou Komisie č. 2005/51/ES, ktorou sa mení príloha XX smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a príloha VIII smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES o verejných zákazkách,
  - Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2005/75/ES, ktorou sa opravuje smernica 2004/18/ES o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek na stavebné práce, dodávky a služby,
  - Nariadením Komisie č. 2083/2005, ktorým sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES ohľadom prahových hodnôt pri postupoch zadávania verejných zákaziek;
  - Nariadením Komisie (ES) č. 1422/2007 zo 4. decembra 2007, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES, pokiaľ ide o ich prahové hodnoty uplatňované pri postupoch zadávania zákaziek;
  - Nariadením Komisie (ES) č. 213/2008 z 28. novembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o revíziu CPV;
  - Rozhodnutím Komisie 2008/963/ES z 9. decembra 2008, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy k smerniciam Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o zoznamy obstarávateľov a verejných obstarávateľov;
  - Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 596/2009 z 18. júna 2009 o prispôbení určitých nástrojov, na ktoré sa vzťahuje postup uvedený v článku 251 Zmluvy ES, rozhodnutiu Rady 1999/468/ES, pokiaľ ide o regulačný postup s kontrolou – Prispôbenie právnych aktov regulačnému postupu s kontrolou – štvrtá časť;
  - Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES;
- **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov pri zadávaní verejných zákaziek v odvetví vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb, zmenená a doplnená**
  - Smernicou Komisie č. 2005/51/ES, ktorou sa mení príloha XX smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a príloha VIII smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/18/ES o verejných zákazkách,
  - Nariadením Komisie č. 2083/2005, ktorou sa mení smernica Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES ohľadom prahových hodnôt pri postupoch zadávania verejných zákaziek.
  - Nariadením Komisie (ES) č. 1422/2007 zo 4. decembra 2007, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES, pokiaľ ide o ich prahové hodnoty uplatňované pri postupoch zadávania zákaziek;

- Nariadením Komisie (ES) č. 213/2008 z 28. novembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2195/2002 o Spoločnom slovníku obstarávania (CPV) a smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o revíziu CPV;
- Rozhodnutím Komisie 2008/963/ES z 9. decembra 2008, ktorým sa menia a dopĺňajú prílohy k smerniciam Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES a 2004/18/ES o postupoch verejného obstarávania, pokiaľ ide o zoznamy obstarávateľov a verejných obstarávateľov;
- Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 596/2009 z 18. júna 2009 o prispôbení určitých nástrojov, na ktoré sa vzťahuje postup uvedený v článku 251 Zmluvy ES, rozhodnutiu Rady 1999/468/ES, pokiaľ ide o regulačný postup s kontrolou – Prispôbenie právnych aktov regulačnému postupu s kontrolou – štvrtá časť;
- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/81/ES z 13. júla 2009 o koordinácii postupov pre zadávanie určitých zákaziek na práce, zákaziek na dodávku tovaru a zákaziek na služby verejnými obstarávateľmi alebo obstarávateľmi v oblastiach obrany a bezpečnosti a o zmene a doplnení smerníc 2004/17/ES a 2004/18/ES;

Vykonávacie predpisy:

- Nariadenie komisie č. 1564/2005, ktorým sa stanovujú štandardné formuláre pre zverejňovanie oznámení v rámci postupov zadávania verejných zákaziek podľa smerníc 2004/18/ES a 2004/17/ES (na zverejnenie sa posielajú aj Úradu pre vydávanie úradných publikácií Európskych spoločenstiev).
- Rozhodnutie Komisie 2005/15/ES o vykonávacích pravidlách k postupu stanovenému v článku 30 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES o koordinácii postupov pri zadávaní zákaziek subjektmi pôsobiacimi v odvetví vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a poštových služieb.

Interpretačné oznámenia

- Interpretačné oznámenie Komisie o koncesiách podľa práva Spoločenstva č. 2000/C121/02.
- Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 2195/2002 o spoločnom slovníku pre verejné zákazky CPV – Common Procurement Vocabulary.
- Interpretačné oznámenie Komisie o právnych predpisoch Spoločenstva uplatniteľných na zadávanie zákaziek, na ktoré sa úplne alebo čiastočne nevzťahujú smernice o verejnom obstarávaní (2006/C 179/02).
- Oznámenie Komisie, Parlamentu, Rady, Európskeho hospodárskeho a sociálneho výboru a Výboru regiónov o PPP projektoch a práve Spoločenstva verejných zákaziek a koncesii KOM(2005) 569 finálne z 15.11.2005, ktoré prezentuje politiku vyplývajúcu z diskusie o Zelenej knihe a navrhuje opatrenia na zabezpečenie ochrany hospodárskej súťaže pri PPP projektoch bez bezdôvodnej limitácie potrebnej na navrhovanie inovatívnych a často zložitých projektov, pričom voľba záverov nevyplývala len zo Zelenej knihy, ale aj z rozhodnutí ESD.
- Oznámenie Komisie o Výklade týkajúce sa uplatňovanie práva Spoločenstva v oblasti verejného obstarávania a koncesii inštitucionalizovaným verejno-súkromným partnerstvám (IVSP) č. 2008/C 91/02, ktoré prezentuje ozrejenie možností s ohľadom na koncesie a inštitucionalizované PPP projekty.
- KOM (2009) 615 Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov „Mobilizovanie súkromných a verejných investícií na zotavenie a dlhodobú štrukturálnu zmenu: rozvíjanie verejno-súkromných partnerstiev“, 19. novembra 2009.

Právne predpisy upravujúce revízne postupy

- Smernica Rady **89/665/EHS** o koordinácii právnych a správnych predpisov týkajúcich sa prieskumného konania pri zadávaní verejných zákaziek a správnych predpisov týkajúcich sa prieskumného konania pri zadávaní verejných zákaziek na dodávky a verejných zákaziek na stavebné práce, zmenená a doplnená
  - Smernicou Rady 92/50/EHS z 18. júna 1992 o koordinácii postupov verejného obstarávania služieb,

- Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES z 11. decembra 2007, ktorou sa menia a dopĺňajú smernice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti postupov preskúmania v oblasti zadávania verejných zákaziek;
- Smernica Rady **92/13/EHS**, ktorou sa koordinujú zákony, nariadenia a administratívne ustanovenia vzťahujúce sa na aplikáciu pravidiel Spoločenstva na postupy verejného obstarávania subjektmi pôsobiacimi v odvetviach vodného hospodárstva, energetiky, dopravy a telekomunikácií (smernica o revíziách postupoch) zmenené a doplnené
  - Smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2007/66/ES zo dňa 11.02.2007, ktorou sa menia smernice Rady 89/665/EHS a 92/13/EHS, pokiaľ ide o zvýšenie účinnosti prieskumného konania pri zadávaní verejných zákaziek, ktorú je potrebné do národných úprav implementovať do 20.12.2009.

Iné súvisiace dokumenty

- Uznesenie Európskeho parlamentu z 20. júna 2007 o konkrétnych problémoch pri transpozícii a vykonávaní právnych predpisov v oblasti verejného obstarávania a ich vzťahu k lisabonskej agende (2006/2084 (INI)), P6 TA (2007)0273.
- Rozhodnutie Eurostat-u STAT/04/18 z 11.2.2004
- Správy Európskej banky pre obnovu a rozvoj z r. 2005, 2008: Concession Laws Assessment 2007/8, Cover Analysis Report (ďalej len „správa EBRD 2008“), a Concession Laws Assessment, Cover Analysis Report, August 2005 (ďalej len „správa EBRD 2005“).
- CC/2007/17 EN, CC/2007/20 EN – Dokumenty vydané Komisiou v súvislosti s pokračujúcou diskusiou o základných otázkach koncesíí („Discussion Document: Key Issues of a Possible Initiative on Concessions“).

3.1.2.Prehľad legislatívy Slovenskej republiky týkajúcej sa realizácie PPP projektov

V súvislosti s legislatívnou úpravou vzťahov vyplývajúcich z PPP ako jednej z foriem spolupráce verejného a súkromného sektora EBRD vo svojej správe týkajúcej sa hodnotenia právnej úpravy krajín strednej a východnej Európy vyslovila presvedčenie, že rozvíjanie PPP projektov v týchto krajinách si vyžaduje prijatie osobitného zákona o PPP. K prijatiu právnej normy osobitne upravujúcej problematiku PPP v Slovenskej republike nedošlo, čo však nie je prekážkou pre úspešné uskutočnenie PPP projektu. V členských krajinách EÚ sa viedli polemiky o prijatí osobitného zákona o PPP alebo koncesného zákona najmä z dôvodu presadzovania názoru, že predpokladom úspešnosti v každej oblasti, najmä oblasti financovania, je príprava vhodného legislatívneho prostredia. Niektoré členské štáty EÚ prijali osobitnú úpravu zákona o PPP a niektoré ju neprijali, pričom podľa poznatkov z uskutočňovania PPP projektov bolo zistené, že rozhodujúcim faktorom nie je osobitná právna úprava, ale skôr celkové právne a politické prostredie v danej krajine, čo potvrdzuje aj vyššie spomenutá štúdia EBRD. Neexistencia osobitného zákona o PPP projektoch v Slovenskej republike nie je prekážkou ich realizovateľnosti.³⁰

V nadväznosti na uvedené legislatíva Slovenskej republiky v danej oblasti je v štádiu príprav a zmien k predpisom vzťahujúcim sa k problematike verejno-súkromného partnerstva, resp. k predpisom, ktoré by mohli mať právnu relevanciu k danej problematike.

Právne predpisy priamo upravujúce PPP projekty:

- **Zákon č. 25/2006 Z. z. o verejnom obstarávaní a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov,
  - dňa 01.01.2010 nadobudol účinnosť zákon č. 503/2009 Z. z. ktorým sa mení a dopĺňa zákon o verejnom obstarávaní, pričom ide o významnú novelizáciu, ovplyvňujúcu proces verejného obstarávania a s tým súvisiace nadväzujúce činnosti, ako je proces výberu koncesionára, postup pri uzatváraní koncesných

³⁰ Analýza právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP vydaných Ministerstvom financií SR v roku 2009, schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

zmlúv a pod. Novelizácia zákona bola schválená aj na základe požiadaviek vyplývajúcich z Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

- novelou sa upravuje pojem koncesia, ktorá je definíciou rozdelená na
  - a) koncesiu na stavebné práce,
  - b) koncesiu na služby,ako formy realizácie PPP,

Podľa novej právnej úpravy všetky PPP projekty uskutočňované v Slovenskej republike sú koncesiami na stavebné práce alebo koncesiami na služby. Legálny pojem koncesia zahŕňa jednak PPP projekty založené na prenesení rizika za dopyt na súkromného partnera alebo PPP projekty založené na prenesení rizika za dostupnosť na súkromného partnera, ako aj ich kombináciu.

- novelou bola z ustanovení odstránená výnimka týkajúca sa koncesie na služby, ktorú uzatváral verejný obstarávateľ a upravil sa pre verejného obstarávateľa postup zadávania koncesie na služby.
  - novelou sa v zákone o verejnom obstarávaní odstraňuje nejednoznačná právna úprava správy majetku vo vzťahu k správe k majetku podľa zákona č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov
  - novelou sa spresňuje právna úprava koncesnej lehoty
  - ostatné závery analýzy navrhujúce zmeny zákona o verejnom obstarávaní budú zapracované do novely, ktorá má byť podľa uznesenia vlády SR č. 609/2009 predložená na rokovanie vlády SR do 31. 12. 2010.
- **Zákon č. 278/1993 Z. z. o správe majetku štátu** v znení neskorších predpisov,
    - upravuje sa ochrana majetku štátu v správe správcu zriadeného štátnym orgánom Slovenskej republiky a určujú sa presne definované obmedzenia pri nakladaní s majetkom štátu. Realizáciou PPP projektu môže koncesionár postavenie správcu nadobudnúť, vznikajú však v súčasnom období aplikačné problémy pri jeho uskutočnení, nakoľko takéto postavenie koncesionára tento zákon jasne neupravuje. Podľa úvodných ustanovení správa majetku štátu je vykonávaná vo verejnoprospešnej a podnikateľskej sfére, čo však nie vždy zodpovedá činnosti koncesionára v rámci PPP projektu.

Vláda SR dňa 22. septembra 2010 schválila novelu zákona, ktorá upravuje okrem iného:

- koncesionár sa nestane uzavretím koncesnej zmluvy správcom majetku štátu,
- správca majetku štátu, teda verejný partner bude oprávnený prenechať majetok štátu do užívania koncesionárovi,
- na pozemku vo vlastníctve štátu možno zriadiť stavbu v súvislosti s uzavretou koncesnou zmluvou na celé obdobie trvania koncesnej zmluvy,
- koncesionár nemôže majetok štátu scudziť, zaťažiť ani vydražiť.

Novela zákona vychádza zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

- **Zákon č. 523/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov:
  - upravuje podmienky a postup subjektov verejnej správy pri uzatváraní koncesnej zmluvy.
  - Na základe uznesenia vlády SR č. 609/2009 k analýze právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrhu legislatívnych opatrení v oblasti PPP bola na rokovanie vlády SR bola predložená novela zákona (nebola vládou SR prerokovaná), ktorej cieľom je najmä:

- precizovať legislatívny rámec pre realizáciu PPP projektov na území SR v súvislosti s ich možnými rozpočtovými dôsledkami a ich vplyvom na vykazovanie dlhu verejnej správy,
  - reflektovať zmeny vykonané v súvislosti s poslednou novelou zákona o verejnom obstarávaní a nadviazať na nanovo zadané pojmy koncesia na stavebné práce a koncesia na služby,
  - subjekt verejnej správy bude oprávnený vyhlásiť verejné obstarávanie, t.j. vyhlásiť koncesiu, ak pôjde o koncesiu na stavebné práce alebo koncesiu na služby s hodnotou rovnou alebo vyššou ako 4 845 000 EUR, len po predchádzajúcom schválení projektu vládou SR. Týmto sa pre subjekty verejnej správy zavádza nová povinnosť. Hraničná hodnota – predpokladaná hodnota koncesie, pri ktorej je subjekt verejnej správy povinný uplatniť tento režim, vychádza z úpravy § 66 zákona o verejnom obstarávaní, resp. z novoprijatého Nariadenia Komisie (ES) č. 1177/2009 z 30. novembra 2009, ktorým sa menia a dopĺňajú smernice Európskeho parlamentu a Rady 2004/17/ES, 2004/18/ES a 2009/81/ES, pokiaľ ide o uplatňovanie prahových hodnôt v oblasti postupov zadávania zákaziek, ktoré je s účinnosťou od 1.1.2010 v Slovenskej republike priamo aplikovateľné. Vláda SR bude schvaľovať projekt, so zohľadnením výsledkov štúdie realizovateľnosti s tým, že povinnou súčasťou materiálu na rokovanie vlády SR bude stanovisko Ministerstva financií SR k štúdii realizovateľnosti a k projektu, a to najmä z hľadiska dôsledkov realizácie projektu na schodok a dlh verejnej správy v jednotnej metodike ESA 95 platnej pre EÚ. Po schválení projektu so zohľadnením výsledkov štúdie realizovateľnosti vládou SR, je subjekt verejnej správy oprávnený vyhlásiť verejné obstarávanie na koncesiu. Súčasťou materiálu pre rokovanie vlády SR je stanovisko Ministerstva financií SR, ktoré sa vyjadruje najmä k dopadu realizácie koncesie na schodok a dlh verejnej správy.
  - definícia režimu pre uzatváranie dodatkov ku koncesným zmluvám. Ak subjekt verejnej správy uzatvára dodatok ku koncesnej zmluve spĺňajúcej podmienky podľa predchádzajúceho odseku, je na uzatvorenie dodatku taktiež nevyhnutný predchádzajúci súhlas vlády SR. Povinnou súčasťou materiálu na rokovanie vlády SR je stanovisko Ministerstva financií SR.
  - Ministerstvo financií SR má podľa návrhu novely zákona lehotu 30 dní na vypracovanie stanoviska k štúdii realizovateľnosti, k projektu, k návrhu koncesnej zmluvy a k dodatkom ku koncesným zmluvám. Touto lehotou sa má zvýšiť právna istota subjektov, ktoré majú záujem realizovať PPP projekty.
- **Zákon č. 583/2004 Z. z. o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov**
    - Upravuje vo vzťahu k realizácii PPP projektov pravidlá uzatvárania koncesných zmlúv územnej samosprávy. Územná samospráva podľa aktuálneho znenia tohto zákona oznamuje Ministerstvu financií SR začatie zadávania koncesie na stavebné práce podľa zákona o verejnom obstarávaní a predkladá Ministerstvu financií SR na stanovisko návrh koncesnej zmluvy na stavebné práce pred jej uzatretím,
    - Návrhom novely zákona predloženého na rokovanie vlády SR sa rozširujú pravidlá a podmienky pre zadávanie a uzatváranie koncesnej zmluvy na stavebné práce a koncesnej zmluvy na služby, stanovenie limitov pre koncesie na stavebné práce a koncesie na služby. Novela zákona vychádza zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.
  - **Zákony č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov, č. 446/2001 Z. z. o majetku vyšších územných celkov v znení neskorších predpisov, č. 176/2004 Z. z. o nakladaní s majetkom verejnoprávnych inštitúcií a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 259/1993 Z. z. o Slovenskej lesníckej komore v znení zákona č. 464/2002 Z. z. v znení neskorších predpisov**

Vyššie uvedené právne predpisy v aktuálnom znení upravujú nakladanie s majetkom obcí, majetkom vyšších územných celkov a majetkom verejnoprávnych inštitúcií S poukazom na schválenú novelu zákona o správe majetku štátu vládou SR v súvislosti s uskutočňovaním PPP projektov, sú analogické zmeny upravené aj novelami týchto zákonov. Analogické zmeny uvedených právnych predpisov vyplývajú zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP)

v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vydanéj Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená uznesením vlády SR č. 609/2009.

▪ **Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov**

s relevanciou na uskutočňovanie PPP projektov upravuje spôsob oceňovania majetku a záväzkov, najmä oceňovanie reprodukčnou obstarávacou cenou majetku, obstaraného verejným obstarávateľom bezodplatne od koncesionára za plnenie vo forme koncesie podľa zákona o verejnom obstarávaní a oceňovanie reálnou hodnotou nehmotného majetku účtovaného u koncesionára pri koncesii podľa zákona o verejnom obstarávaní, pričom takýto nehmotný majetok účtuje koncesionár, ak v prevažnej miere preberá riziko dopytu a verejný obstarávateľ nadobúda vlastnícke právo na začiatku realizácie diela alebo jeho uvedením do užívania. Táto úprava vyplynula zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

▪ **Zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,**

- upravuje riešenie úpadku dlžníka speňaním majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne; zákon upravuje aj riešenie hroziaceho úpadku dlžníka a oddĺženie fyzickej osoby,
- novela k tomuto zákonu schválená Národnou radou Slovenskej republiky v III. čítaní, vrátená prezidentom Slovenskej republiky na opätovné prerokovanie a neschválená NR SR, okrem iných skutočností:
  - mala za úlohu zohľadniť špecifiká v prípade vyhlásenia konkurzu na koncesionára,
  - návrh zákona mal upraviť nový prvok, ktorým je stanovenie ceny v konkurze pri speňazovaní majetku úpadcu. Koncesná zmluva musí spĺňať stanovené podmienky, aby sa na jej základe dala určiť kúpna cena,
  - špecifikácia právnych dôsledkov, ak tieto podmienky koncesná zmluva nespĺňa,
  - uspokojenie veriteľov dlžníka, ktorý je v úpadku a to speňaním jeho majetku alebo vyriešením jeho majetkových pomerov iným spôsobom prijateľným pre veriteľov,
  - upravovala konanie verejného obstarávateľa za úpadcu vo veciach týkajúcich sa správy a prevádzky majetku podliehajúceho konkurzu, ktorý je určený koncesnou zmluvou, vyhlásením konkurzu na koncesionára,
  - zavádzala predkupné právo verejného obstarávateľa k celému majetku podliehajúceho konkurzu vyhláseného na koncesionára, určeného koncesnou zmluvou a právo na postúpenie pohľadávok úpadcu (koncesionára) z tohto majetku,
  - predajom majetku verejnemu obstarávateľovi za cenu určenú v koncesnej zmluve záväzok koncesionára z koncesnej zmluvy voči verejnemu obstarávateľovi zanikne,

návrh novely tohto zákona vyplynul zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

▪ **Zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov,**

- upravuje územné plánovanie, stavebné konanie, ukládanie sankcií, pravidlá vyvlastnenia, pôsobnosť stavebných úradov, špeciálnych stavebných úradov a obcí, ochranu osobitných záujmov a sústavu informácií a evidencie,
- Návrh novely zákona bol schválený Národnou radou Slovenskej republiky v III. čítaní, vydaný v Zbierke zákonov v čiaske č. 53/2010, pod č. 118/2010 dňa 1. apríla 2010. Novelizácia zákona bola prijatá na

základe požiadaviek vyplývajúcich z Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

- Upravila sa:
  - problematika preukazovania vlastníckych alebo iných práv k pozemku v stavebnom konaní,
  - účel, pre ktorý je prípustné vo verejnom záujme za splnenia ďalších zákonných podmienok vyvlastniť, o možnosť vyvlastnenia alebo obmedzenia vlastníckeho práva k pozemkom alebo stavbám pre zriadenie alebo prevádzkovanie verejných letísk a leteckých pozemných zariadení vrátane ich ochranných pásiem,
  - bližšia úprava podmienky, kedy je predmetom vyvlastnenia nehnuteľnosť, ktorá je predmetom exekučného záložného práva.
- **Zákon č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon)** v znení neskorších predpisov.
  - upravuje všeobecné definície o katastri nehnuteľností, predmet a obsah katastra, správu katastra, katastrálne konanie, geodetické a kartografické práce, verejnosť katastrálneho operátu, hodnovernosť a záväznosť údajov katastra, poplatky, trovy a ukládanie sankcií.
  - návrh novely bol schválený Národnou radou Slovenskej republiky v III. čítaní, vydaný v Zbierke zákonov v čiastke č. 51/2010, pod č. 103/2010 dňa 27. marca 2010, pričom upresňuje niektoré ustanovenia katastrálneho zákona tak, aby zodpovedali zmenám v občianskom práve a v iných súvisiacich odvetviach reflektujúc požiadavky uskutočniteľnosti PPP projektov,
  - schválená novela upravuje:
    - pri zápise novej stavby do katastra nehnuteľnosti vzniká vlastnícke právo stavebníkovi, ak nie je preukázané niečo iné,
    - zakotvuje sa rovnaká zásada i pri zápise údajov o vlastníctve k rozostavanej stavbe. Pre zápis vlastníckeho práva k rozostavanej stavbe do katastra nehnuteľností bude potrebné predložiť nielen stavebné povolenie ale i napr. zmluvu o dielo uzavretú so zhotoviteľom alebo koncesnú zmluvu uzavretú medzi štátom ako vlastníkom stavby a súkromným partnerom v rámci projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP).
  - návrh novely tohto zákona vyplynul zo záverov Analýzy právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009.

Právne predpisy, ktoré PPP projekty priamo neupravujú, avšak sú právne relevantné:

- Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 222/1996 Z. z. o organizácii miestnej štátnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 515/2003 Zb. o krajských úradoch a obvodných úradoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) v znení neskorších predpisov,

- Zákon č. 453/2003 Z. z. o orgánoch štátnej správy v oblasti sociálnych vecí, rodiny a služieb zamestnanosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 652/2004 Z. z. o orgánoch štátnej správy v colníctve a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 136/2001 Z. z. o ochrane hospodárskej súťaže a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 347/1990 Zb. o organizácii ministerstiev a ostatných ústredných orgánov štátnej správy Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 511/1992 Zb. o správe daní a poplatkov a o zmenách v sústave územných finančných orgánov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov,
  - Návrh novely predložený na rokovanie vlády SR, ktorý rozširuje pojem dotknutá verejnosť o fyzickú osobu. Fyzickej osobe a občianskej iniciatíve sa priznáva právo účasti na povoľovacích konaniach. Cieľom je dosiahnuť súlad s Aarhuským dohovorom ako aj smernicami EÚ.
- Zákon č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 8/2009 Z. z. o cestnej premávke v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 25/2007 Z. z. o elektronickom mýte za užívanie vymedzených úsekov pozemných komunikácií v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 164/1996 Z. z. o dráhach v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 258/1993 Z. z. o Železniciach Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 338/2000 Z. z. o vnútrozemskej plavbe v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 539/2008 Z. z. o podpore regionálneho rozvoja v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 428/2002 Z. z. o ochrane osobných údajov v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 275/2006 Z. z. o informačných systémoch verejnej správy v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 211/2000 Z. z. o slobodnom prístupe k informáciám v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 656/2004 Z. z. o energetike v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 254/1998 Z. z. o verejných prácach v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov,
- Zákon č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov.

3.2. Legislatíva upravujúca poskytnutie pomoci a podpory z fondov EÚ a možnosti ich kombinácie s PPP projektmi

3.2.1. Prehľad legislatívy Európskych spoločenstiev a Európskej únie upravujúcich pomoc a podporu poskytovaných z fondov EÚ a možnosti ich kombinácie s PPP projektmi

Základné pramene regulácie

- Zmluva o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva, 1957 (Zmluva ES),

- Zmluva o Európskej únii, 1992,
- Lisabonská zmluva, ktorou sa mení a dopĺňa Zmluva o Európskej únii a Zmluva o založení Európskeho spoločenstva, podpísaná v Lisabone 13. decembra 2007,
- Konsolidované znenie Zmluvy o Európskej únii a Zmluvy o fungovaní Európskej únie, uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie pod č. oznamu 2010/C 83/01, zväzok 53, dňa 30. marca 2010,
- **Nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006** z 11. júla 2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999 (ďalej aj ako „všeobecné nariadenie“), zmenené a doplnené
  - Nariadením Rady (ES) č. 1989/2006 z 21. decembra 2006, ktorým sa mení a dopĺňa príloha III k nariadeniu (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1260/1999,
  - Nariadením Rady (ES) č. 1341/2008 z 18. decembra 2008, ktorým sa v súvislosti s určitými projektmi generujúcimi príjmy mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1083/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde,
  - Nariadením Rady (ES) č. 284/2009 zo 7. apríla 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, pokiaľ ide o určité ustanovenia týkajúce sa finančného riadenia,
  - Nariadením EP a Rady (EÚ) č. 539/2010 zo 16. júna 2010, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1083/2006, pokiaľ ide o zjednodušenie niektorých požiadaviek a o určité ustanovenia týkajúce sa finančného riadenia.

Všeobecné nariadenie upravuje problematiku PPP projektov v malej, hoci významnej miere. Všeobecné nariadenie obsahuje vo svojich ustanoveniach definíciu limitov pre PPP projekty a to s ohľadom na charakteristiku finančnej pomoci poskytovanú prostredníctvom fondov EÚ.

- Právna úprava Všeobecného nariadenia PPP projektov a ich kombinácie s fondmi Spoločenstva:
  - čl. 34 - operačné programy dostávajú finančné prostriedky len z jedného fondu, pokiaľ nie je ustanovené inak,
  - čl. 36 - EIB a EIF sa môže na žiadosť členských štátov zúčastniť na príprave národných strategických referenčných rámcov a operačných programov, ako aj na činnostiach súvisiacich s prípravou projektov, najmä veľkých projektov, so zabezpečením financovania, vrátane PPP projektov,
  - čl. 40 - model PPP projektu v spojení s čl. 39 tohto Všeobecného nariadenia je aplikovateľný, v prípade ak náklady uvažovaných PPP projektov presahujú 25 miliónov EUR v prípade životného prostredia a 50 miliónov EUR v ostatných oblastiach (ďalej len „veľké projekty“), pričom zásadnou požiadavkou u týchto projektov je ich schválenie Komisiou,
  - čl. 44 – upravuje možnosť financovania výdavkov na (finančnú) operáciu, ktorá obsahuje príspevky na podporu nástrojov finančného inžinierstva zo štrukturálnych fondov ako súčasť operačného programu, najmä pre malé a stredné podniky, ako sú rizikové kapitálové fondy, záručné fondy a pôžičkové fondy, alebo pre fondy rozvoja miest, t. j. fondy investujúce do PPP projektov a iných projektov zahrnutých v integrovanom pláne pre trvalo udržateľný rozvoj miest,
  - čl. 55 - generáciu príjmov tvorí každá (finančná) operácia zahŕňajúca investíciu do infraštruktúry, ktorej používanie je spoplatnené a priamo uhradené konečnými užívateľmi, alebo každú operáciu zahŕňajúcu predaj alebo prenájom pozemkov alebo budov, alebo každé poskytovanie služieb za poplatok,

- čl. 90 - podporné dokumenty týkajúce sa výdavkov a auditov príslušného operačného programu musia byť k dispozícii Komisii a Dvoru audítorov počas troch rokov od (čiastočného) ukončenia operačného programu.
- **Nariadenie Komisie (ES) č. 1828/2006** z 8. decembra 2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, zmenené a doplnené
  - Nariadením Komisie (ES) č. **846/2009** z 1. septembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1828/2006, ktorým sa stanovujú vykonávacie pravidlá nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006, ktorým sa ustanovujú všeobecné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde a Kohéznom fonde, a nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja.

Obsahom je povinnosť **predkladať podnikateľský plán** zo strany spolufinancujúcich partnerov alebo akcionárov alebo ich zástupcov v prípade operácií financovaných zo štrukturálnych fondov, v ktorých sú zapojené nástroje finančného inžinierstva, vrátane nástrojov organizovaných prostredníctvom holdingových fondov.

Cieľ Konvergencia

- **2006/594/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa stanovuje indikatívne pridelenie viazaných rozpočtových prostriedkov rozčlenených podľa členských štátov v rámci cieľa Konvergencia na obdobie rokov 2007–2013, zmenené a doplnené
  - **2007/191/ES:** Rozhodnutie Komisie z 26. marca 2007, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/594/ES, ktorým sa stanovuje indikatívne pridelenie viazaných rozpočtových prostriedkov rozčlenených podľa členských štátov v rámci cieľa Konvergencia na obdobie rokov 2007 –2013, pokiaľ ide o Bulharsko a Rumunsko.
- **2006/595/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa zostavuje zoznam regiónov, ktoré sú oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Konvergencia v období rokov 2007–2013, zmenené a doplnené
  - **2007/191/ES:** Rozhodnutie Komisie z 26. marca 2007, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/594/ES, ktorým sa stanovuje indikatívne pridelenie viazaných rozpočtových prostriedkov rozčlenených podľa členských štátov v rámci cieľa Konvergencia na obdobie rokov 2007 –2013, pokiaľ ide o Bulharsko a Rumunsko.

Cieľ Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť

- **2006/593/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa stanovuje indikatívne pridelenie viazaných rozpočtových prostriedkov rozčlenených podľa členských štátov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť na obdobie rokov 2007–2013.
- **2006/597/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa zostavuje zoznam regiónov, ktoré sú na prechodnom a špecifickom základe oprávnené na financovanie zo štrukturálnych fondov v rámci cieľa Regionálna konkurencieschopnosť a zamestnanosť v období rokov 2007–2013.

Cieľ Európska územná spolupráca

- **2006/609/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa stanovuje predbežné rozdelenie viazaných rozpočtových prostriedkov podľa členských štátov v rámci cieľa európska územná spolupráca na obdobie rokov 2007 až 2013, zmenené a doplnené
  - **2007/349/ES:** Rozhodnutie Komisie z 15. mája 2007, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/609/ES, ktorým sa stanovuje predbežné rozdelenie viazaných rozpočtových prostriedkov podľa členských štátov v rámci cieľa Európska územná spolupráca na obdobie rokov 2007 až 2013, pokiaľ ide o Bulharsko a Rumunsko.

- **2006/769/ES: Rozhodnutie Komisie** z 31. októbra 2006, ktorým sa zostavuje zoznam regiónov a oblastí oprávnených na financovanie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci cezhraničnej a nadnárodnej línie cieľa európskej územnej spolupráce na obdobie rokov 2007 –2013, zmenené a doplnené
  - **2007/190/ES:** Rozhodnutie Komisie z 26. marca 2007, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/769/ES, ktorým sa zostavuje zoznam regiónov a oblastí oprávnených na financovanie z Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci cezhraničnej a nadnárodnej línie cieľa Európska územná spolupráca v období rokov 2007 – 2013, pokiaľ ide o Bulharsko a Rumunsko.

Iné predpisy Spoločenstva

- **2006/596/ES: Rozhodnutie Komisie** zo 4. augusta 2006, ktorým sa zostavuje zoznam členských štátov, ktoré sú oprávnené na financovanie z Kohézneho fondu na obdobie rokov 2007–2013, zmenené a doplnené
  - **2007/188/ES:** Rozhodnutie Komisie z 26. marca 2007, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie 2006/596/ES, ktorým sa zostavuje zoznam členských štátov, ktoré sú oprávnené na financovanie z Kohézneho fondu v období rokov 2007 – 2013, pokiaľ ide o Bulharsko a Rumunsko.
- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006** z 5. júla 2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1783/1999, zmenené a doplnené
  - Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. **397/2009** zo 6. mája 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1080/2006 o Európskom fonde regionálneho rozvoja, pokiaľ ide o oprávnenosť investícií do energetickej efektívnosti a energie z obnoviteľných zdrojov energie v oblasti bývania.
- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006** z 5. júla 2006 o Európskom sociálnom fonde, ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1784/1999, zmenené a doplnené
  - Nariadením Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. **396/2009**, z 6. mája 2009 ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1081/2006 o Európskom sociálnom fonde s cieľom rozšíriť typy nákladov oprávnených na príspevok z ESF.
- **Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006** z 5. júla 2006 o Európskom zoskupení územnej spolupráce (EZUS).
- **Nariadenie Rady (ES) č. 1084/2006**, z 11. júla 2006, ktorým sa zriaďuje Kohézny fond a ktorým sa zrušuje nariadenie (ES) č. 1164/94.
- **Nariadenie Rady (ES) č. 1085/2006** zo 17. júla 2006, ktorým sa ustanovuje nástroj predvstupovej pomoci (IPA),
- **Nariadenie Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002** z 25. júna 2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, zmenené a doplnené
  - Nariadením Rady (ES, Euratom) č. **1995/2006** z 13. decembra 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev,
  - Nariadením Rady (ES) č. **1525/2007** zo 17. decembra 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev.
- **Nariadenie Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002** z 23. decembra 2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev, zmenené a doplnené
  - Nariadením Komisie (ES, Euratom) č. **1261/2005** z 20. júla 2005, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES, Euratom) č. 2342/2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev,

- Nariadením Komisie (ES, Euratom) č. **1248/2006** zo 7. augusta 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Komisie (ES, Euratom) č. 2342/2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev,
- Nariadením Komisie (ES, Euratom) č. **478/2007** z 23. apríla 2007, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES, Euratom) č. 2342/2002, ktorým sa ustanovujú podrobné pravidlá na vykonávanie nariadenia Rady (ES, Euratom) č. 1605/2002 o rozpočtových pravidlách, ktoré sa vzťahujú na všeobecný rozpočet Európskych spoločenstiev.
- **2006/702/ES: Rozhodnutie Rady** zo 6. októbra 2006 **o strategických usmerneniach Spoločenstva o súdržnosti.**
- **Nariadenie Rady (EURATOM, ES) č. 2185/96** z 11. novembra 1996 **o kontrolách a inšpekciách na mieste, vykonávaných Komisiou s cieľom ochrany finančných záujmov Európskych spoločenstiev pred spreneverou a inými podvodmi.**

3.2.2. Legislatíva Slovenskej republiky v oblasti pomoci a podpory poskytovanej z fondov EÚ a finančnej kontroly

- **Zákon č. 528/2008 Z. z. o pomoci a podpore poskytovanej z fondov Európskej únie** v znení neskorších predpisov.
  - Zákon upravuje procesné podmienky poskytnutia pomoci a podpory, postavenie a pôsobnosť subjektov zodpovedných za poskytovanie a kontrolu pomoci a podpory a subjektov zabezpečujúcich ochranu finančných záujmov. Definuje tiež dôležité pojmy v súvislosti s pomocou a podporou poskytovanej z fondov Európskej únie a upravuje niektoré oblasti finančného riadenia a ochrany finančných záujmov ES.
- **Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov** v znení neskorších predpisov, upravuje základné pravidlá, ciele a spôsob výkonu vládneho auditu, ktorého výkon je vo veľkej miere zameraný na overovanie prostriedkov Európskeho spoločenstva.
- **Zákon č. 440/2000 Z. z. o správach finančnej kontroly** v znení neskorších predpisov, upravuje postavenie, organizáciu a pôsobnosť správ finančnej kontroly.
- **Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky** v znení neskorších predpisov,
  - upravuje pôsobnosť a právomoci Najvyššieho kontrolného úradu SR, ktorý vykonáva kontrolu z hľadiska dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov, hospodárnosti, efektívnosti a účinnosti pri nakladaní s verejnými prostriedkami subjektmi verejnej správy.
- **Zákon č. 10/1996 Z. z. o kontrole v štátnej správe** v znení neskorších predpisov,
  - kontrolu plnenia úloh štátnej správy a úloh súvisiacich s výkonom štátnej správy vykonáva Úrad vlády Slovenskej republiky a iné orgány štátnej správy.

3.3. Iné relevantné právne predpisy a dokumenty

3.3.1. Smerovanie legislatívnej úpravy Spoločenstva

- **Zelená kniha o partnerstve verejného a súkromného sektora a práve Spoločenstva o verejných zákazkách a koncesiách.**³¹

³¹ Zelené knihy v práve EÚ predchádzajú vydaniu Bielej knihy, pričom Zelená kniha naznačuje návrhy budúcej legislatívy. Biela kniha potom naznačuje podrobnejšie návrhy na postup spoločenstva v určitej oblasti.

- **Správa o verejnej diskusii k Zelenej knihe o partnerstve verejného a súkromného sektora a práve Spoločenstva o verejných zákazkách a koncesiách** (z 3.5.2005, COM(2004) 327). Tento dokument je zhrnutím záverov získaných z verejnej diskusie a informácií od subjektov, ktorý môžu byť subjektmi v zmluvných vzťahoch realizácie PPP projektov.

3.3.2.Štátna pomoc

Legislatíva Európskych spoločenstiev a Európskej únie upravujúca štátnu pomoc

Základné pramene regulácie

- **čl. 87 a nasl. Zmluvy ES, ktorý bol zmenený a doplnený čl. 107 a nasl. Konsolidovaným znením Zmluvy o fungovaní Európskej únie.** Podľa článku 107 Zmluvy o fungovaní EÚ sú podpory poskytované v akejkoľvek forme členskými štátmi alebo zo štátnych prostriedkov, ktoré narušujú alebo hrozia narušením súťaže tým, že zvyhodňujú určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, nezlučiteľné s vnútorným trhom, pokiaľ ovplyvňujú obchod medzi členskými štátmi,
- **Nariadenie Rady (ES) č. 994/98** zo 7. mája 1998 **o uplatňovaní článkov 92 a 93 Zmluvy o založení Európskeho spoločenstva na určité kategórie horizontálnej štátnej pomoci,**
- **Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999** z 22. marca 1999 **ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES,**
- **Nariadenie Komisie (ES) č. 794/2004** z 21. apríla 2004, **ktorým sa vykonáva Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, zmenené a doplnené:**
  - Nariadenie Komisie (ES) č. **1627/2006** z 24. októbra 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, pokiaľ ide o štandardné formuláre na oznamovanie štátnej pomoci,
  - Nariadenie Komisie (ES) č. **1935/2006** z 20. decembra 2006, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES,
  - Nariadenie Komisie (ES) č. **271/2008** z 30.januára 2008, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES,
  - Nariadenie Komisie (ES) č. **257/2009** z 24. marca 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, pokiaľ ide o formulár doplňujúcich informácií na oznámenie pomoci rybnému hospodárstvu a akvakultúre,
  - Nariadením Komisie (ES) č. **1125/2009** z 23. novembra 2009, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 794/2004, ktorým sa vykonáva nariadenie Rady (ES) č. 659/1999, ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES, pokiaľ ide o časť III.2, časť III.3 a časť III.7 jeho prílohy I.
- **Nariadenie Komisie (ES) č. 1998/2006** z 15. decembra 2006 **o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc de minimis,**
- **Nariadenie Komisie (ES) č. 800/2008** zo 6. augusta 2008 **o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy (Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách).**

Iné súvisiace predpisy

- Oznámenie Komisie o zjednodušenom postupe vybavovania určitých druhov štátnej pomoci, uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie pod č. 2009/C 136/03, dňa 16. júna 2009,
- Oznámenie Komisie k efektívnemu vykonávaniu rozhodnutí Komisie prikazujúcich členským štátom vymáhať neoprávnené poskytnutú a nezlučiteľnú štátnu pomoc, uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie pod č. 2007/C 272/05, dňa 15. novembra 2007,

- Oznámenie Komisie o vymáhaní práva štátnej pomoci vnútroštátnymi súdmi, uverejnené v Úradnom vestníku Európskej únie pod č. 2009/C 85/01, dňa 9. apríla 2009.

Štátna pomoc a zlučiteľná štátna pomoc – výnimky zo zákazu štátnej pomoci

- **Štátna pomoc** – je v zmysle čl. 107 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 87 Zmluvy ES) je nezlučiteľná so spoločným trhom, považovaná za pomoc poskytovanú členským štátom alebo akoukoľvek formou zo štátnych prostriedkov, ktorá narúša hospodársku súťaž alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže tým, že zvyhodňuje určitých podnikateľov alebo výrobu určitých druhov tovaru, pokiaľ ovplyvňuje obchod medzi členskými štátmi.

- **Charakteristika štátnej pomoci – kumulatívne splnenie znakov:**

- poskytovaná štátom alebo zo štátnych prostriedkov, z miestnych alebo regionálnych zdrojov alebo zo zdrojov EÚ a jej dôsledkom je zníženie príjmov štátu,
- ekonomické zvýhodnenie určitého podnikateľského subjektu ako účastníka hospodárskej súťaže,
- selektivita v procese výberu konkrétnych podnikateľov a s tým spojená konkrétna výhoda pre konkrétneho podnikateľa v porovnaní s ostatnými podnikateľmi,
- narúša alebo hrozí narušením hospodárskej súťaže, resp. obchodu v rámci Európskej únie.

Pravidlo de minimis - minimálna pomoc - celková pomoc poskytnutá akémukoľvek podniku nesmie presiahnuť 200 000 eur v priebehu akéhokoľvek obdobia troch fiškálnych rokov (podniku pôsobiacemu v odvetví cestnej dopravy 100 000 eur). Táto pomoc sa nepovažuje za pomoc v zmysle čl. 107 ods. 1 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalého čl. 87 ods. 1 Zmluvy ES).

- **Zlučiteľná štátna pomoc – výnimky zo zákazu štátnej pomoci**

- Rozdelenie výnimiek zo zákazu štátnej pomoci:
  - **výnimky – v čl. 107 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 87 ods. 2 Zmluvy ES)** sú určené špecifické prípady, ktoré sú zlučiteľné so spoločným trhom, a to:
    - pomoc sociálnej povahy poskytovaná jednotlivým spotrebiteľom za predpokladu, že sa poskytuje bez diskriminácie vo vzťahu k pôvodu výrobkov,
    - pomoc určená na náhradu škody spôsobenej prírodnými katastrofami alebo mimoriadnymi udalosťami,
    - pomoc poskytovaná hospodárstvu určitých oblastí Spolkovej republiky Nemecko v dôsledku rozdelenia Nemecka v rozsahu potrebnom na vyrovnanie hospodárskej nevýhody spôsobenej týmto rozdelením. Päť (5) rokov po nadobudnutí platnosti Lisabonskej zmluvy, môže Rada na návrh Komisie prijať rozhodnutie, ktorým sa ruší tento bod.
  - **výnimky - podľa čl. 107 ods. 3 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 87 ods. 3 Zmluvy ES)** sú to výnimky zlučiteľné so spoločným trhom,
    - pomoc na podporu hospodárskeho rozvoja oblastí s mimoriadne nízkou životnou úrovňou alebo s mimoriadne vysokou nezamestnanosťou, ako aj na podporu regiónov uvedených v čl. 349, pričom sa zohľadní ich štrukturálna, hospodárska a sociálna situácia,
    - pomoc na podporu vykonávania dôležitého projektu spoločného európskeho záujmu alebo na nápravu vážnej poruchy fungovania v hospodárstve členského štátu,
    - pomoc na rozvoj určitých hospodárskych činností alebo určitých hospodárskych oblastí, za predpokladu, že táto podpora nepriaznivo neovplyvní podmienky obchodu tak, že by to bolo v rozpore so spoločným záujmom,
    - pomoc na podporu kultúry a zachovania kultúrneho dedičstva, v prípade ak neovplyvňuje podmienky obchodovania a hospodárskej súťaže v Únii v rozsahu, ktorý odporuje

spoločným záujmom; iné druhy pomoci, ako ich vymedzia rozhodnutia Rady prijaté na návrh Komisie.

- **výnimky stanovené Radou ES** – v súlade s **čl. 108 ods. 2 Zmluvy o fungovaní EÚ (bývalý čl. 88 ods. 2 Zmluvy ES)** na žiadosť členského štátu môže Rada jednomyselne rozhodnúť, že pomoc, ktorú štát poskytuje alebo zamýšľa poskytnúť, sa považuje za zlučiteľnú, a to za predpokladu, že takéto rozhodnutie odôvodňujú výnimočné okolnosti. Ak v súvislosti s touto pomocou už začala konať Komisia, podaním žiadosti Rade sa konanie Komisie zastavuje až do vyjadrenia Rady.

Ak sa Rada do troch (3) mesiacov od podania tejto žiadosti nevyjadrí, o veci rozhodne Komisia.

Legislatíva Slovenskej republiky upravujúca štátnu pomoc

- **Zákon č. 231/1999 Z. z. o štátnej pomoci** v znení neskorších predpisov,
  - Upravuje postavenie podnikateľov a poskytovateľov štátnej pomoci, vrátane definície štátnej pomoci, ktorou sa rozumie pomoc v akejkoľvek forme, ktorú poskytuje na podnikanie alebo v súvislosti s ním poskytovateľ priamo alebo nepriamo z prostriedkov štátneho rozpočtu, zo svojho rozpočtu alebo z vlastných zdrojov podnikateľovi.

V prípade realizácie PPP projektov dochádza k viacerým procesom, ktorých včasné posúdenie z hľadiska pravidiel štátnej pomoci je nevyhnutné, aby partneri PPP projektu získali dostatočnú právnu istotu, či nedochádza k neoprávnene poskytnutej štátnej pomoci. Súlad PPP projektov s pravidlami štátnej pomoci by mal byť vopred posúdený. Štátna pomoc je jednou z možných foriem financovania PPP projektu, preto otázka možnosti kompetentných orgánov relevantne posúdiť súkromným partnerom vynaložené prostriedky je z hľadiska posúdenia transparentnosti adekvátna.

3.3.3. Materiály schválené vládou SR a metodické dokumenty upravujúce PPP projekty a štrukturálne fondy EU

Dokumenty schválené vládou SR vrátane metodických dokumentov Ministerstva financií SR:

- Správa o vytváraní podmienok na realizáciu projektov s privátnym partnerstvom, schválená uznesením vlády SR č. 245/2005 zo dňa 6. apríla 2005,
- Politika pre realizáciu projektov verejno-súkromných partnerstiev (PPP), schválená uznesením vlády SR č. 914/2005 zo dňa 25. Novembra 2005,
- Návrh inovatívnych finančných nástrojov pre Národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013, schválený uznesením vlády SR č. 836/2006 zo dňa 8. októbra 2006,
- Návrh implementácie schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP), schválený uznesením vlády SR č. 786/2007 zo dňa 19. septembra 2007,
- Návrh základných metodických a implementačných dokumentov súvisiacich s riadením schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP), schválený uznesením vlády SR č. 80/2008 zo dňa 6. februára 2008, zahrňujúci jednotlivé metodiky nasledovne:
  - Metodický dokument „Kódex riadenia prípravy PPP projektu“ z januára 2008,
  - Metodický dokument „Prístup k riadeniu rizík v PPP projektoch, identifikácia, ohodnotenie, alokácia, ošetrovanie a kontrola rizík“ z januára 2008,
  - Metodický dokument „Osnova projektového zámeru PPP projektu a kritéria pre jeho výber“ aktualizovaná v decembri 2008 Ministerstvom financií SR (t.j. pôvodné znenie dokumentu schválené uznesením vlády SR č. 80/2008 je Ministerstvom financií SR aktualizované),
- Metodický dokument „Postup pri príprave a realizácii PPP projektu a kontrolný proces“, schválený uznesením vlády SR č. 499/2009 zo dňa 8. júla 2009,

- Metodický dokument „Obsah a požiadavky na štúdiu uskutočniteľnosti a komparátor verejného sektora (Public Sector Comparator)“, schválený uznesením vlády SR č. 500/2009 zo dňa 8. júla 2009,
- Analýza právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP vydaných Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009 zo dňa 2. septembra 2009,
- Metodický dokument „Príručka pre výber poradcu pre prípravu a realizáciu PPP projektu“ z októbra 2009, bol vzatý na vedomie na rokovaní 177. schôdze vlády SR dňa 4. novembra 2009,
- Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 v aktuálnom znení,
- Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013 v aktuálnom znení
- Stratégia financovania ŠF a KF na programové obdobie 2007 – 2013.

4. Analýza možností využitia fondov EÚ pri financovaní PPP projektov

4.1. Všeobecné možnosti kombinácie zdrojov pri financovaní projektov

Kombináciou PPP projektov a fondov EÚ sa rozumie využitie fondov EÚ na financovanie výdavkov na prípravu a realizáciu PPP projektov.

Nakoľko pri financovaní PPP projektov ide o kombináciu prostriedkov z verejných a súkromných zdrojov, môže byť potenciálne financovanie z fondov EÚ poskytnuté obom typom prijímateľov t. j. súkromnému subjektu alebo subjektu verejného sektora. Teoreticky je možné, aby jeden komplexný PPP projekt v sebe zahŕňal viacero previazaných projektov s oboma typmi prijímateľov, avšak len za podmienky, že pomoc z fondov EÚ nesmie byť poskytnutá dvakrát na rovnaké výdavky. Komplexný PPP projekt, v ktorom by sa vyskytovalo viacero čiastkových projektov podporených z fondov EÚ a s rôznymi typmi prijímateľov, by však kládol vysoké nároky na jeho koordináciu a riadenie, čo by znamenalo jeho väčšiu komplikovanosť v porovnaní s obdobným PPP projektom s jedným typom prijímateľa.

Aj samotná príprava a verejné obstarávanie PPP projektu predstavuje veľmi komplexnú postupnosť procesov, náročnú predovšetkým na jednoznačnosť výstupov štúdie realizovateľnosti, plánu pre alokáciu rizík medzi verejným a súkromným partnerom, transparentnosť verejného obstarávania a vytvorenie dostatočnej istoty bánk a investorov pre bezpečné projektové financovanie daného investičného zámeru PPP projektu. V rámci súťažného dialógu v priebehu verejného obstarávania sú riešené finančné, právne a technické aspekty budúcej koncesnej zmluvy (dlhodobého záväzku oboch partnerov) a tento proces sa môže neočakávane podstatne predĺžiť. To je všeobecne rizikovým faktorom pre kombinovanie s financovaním z fondov EÚ.

V Diagram č. 5 je popísaných **8 etáp v procese prípravy a realizácie PPP projektu** podľa aktuálnej metodiky MF SR³², ktoré sú použité aj v kapitole 6 pre znázornenie kombinácie s procesmi žiadosti o NFP z fondov EÚ:

- Identifikácia príležitosti,
- Posúdenie príležitosti,
- Príprava PPP projektu na verejné obstarávanie,
- Verejné obstarávanie,
- Uzatvorenie zmluvy,
- Výstavba infraštruktúry/ zhodnotenie investície,
- Monitoring výkonnosti PPP projektu,
- Ukončenie a vyhodnotenie PPP projektu.

Medzi jednotlivými etapami prípravy PPP projektu sú uvádzané tiež tzv. brány kontrolného procesu. Cieľom popisovaného kontrolného procesu, ktorý je postavený na medzinárodných skúsenostiach a na platnej legislatíve, je zhodnotiť na základe súboru kontrolných otázok, či je projekt pripravený postúpiť do ďalšej etapy prípravy a či má najlepšie predpoklady pre úspešnú realizáciu.

---

³² Metodický dokument „Postup pri príprave a realizácii PPP projektu a kontrolný proces“, schválený uznesením vlády SR č. 499/2009 zo dňa 8. júla 2009. Metodické materiály zverejnené MF SR sú záväzné pre všetkých zadávateľov PPP projektov na úrovni ústrednej štátnej správy a pre všetkých zadávateľov, ktorí získavajú konzultačnú a finančnú podporu zo Schémy technickej pomoci

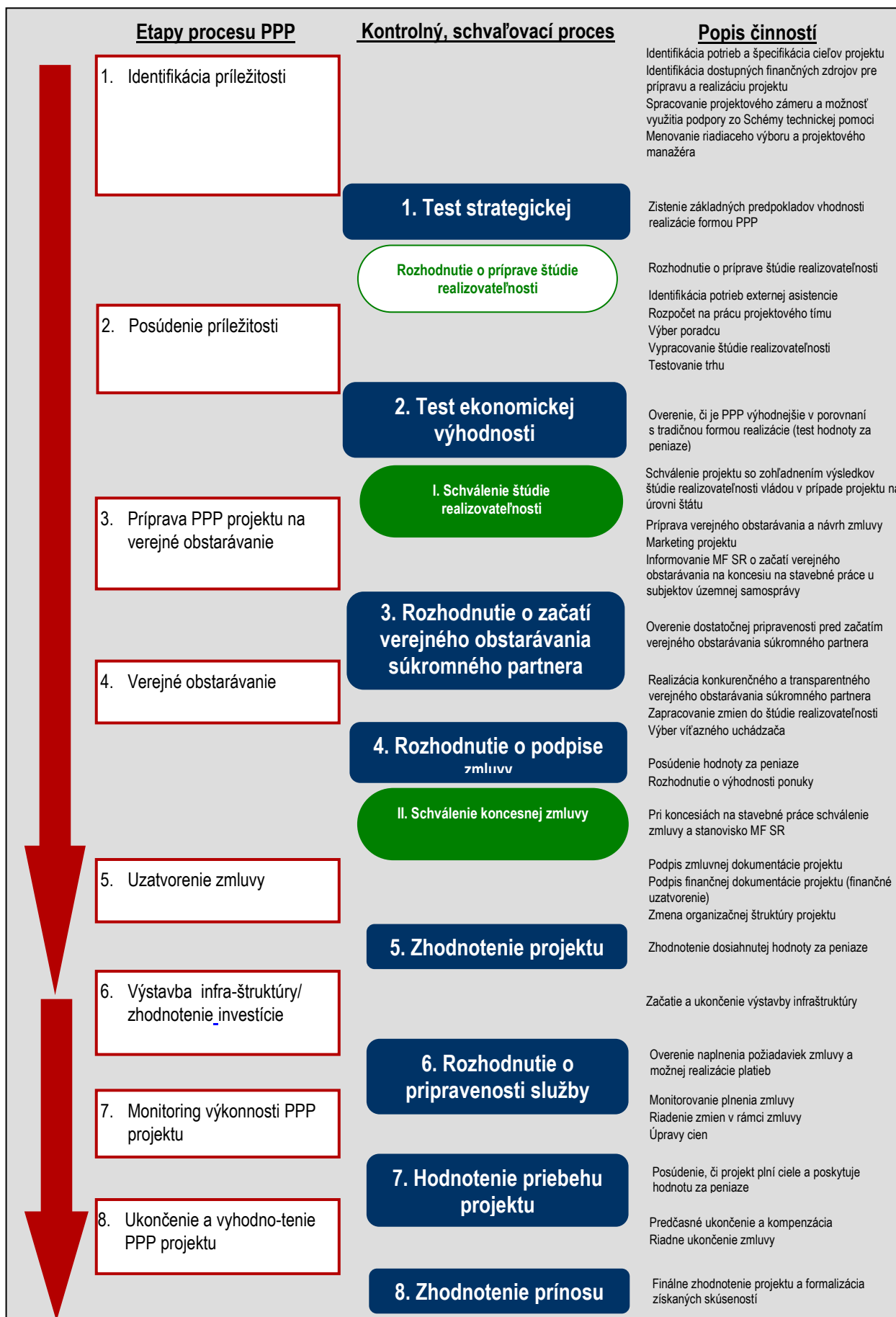

Diagram č. 5: Schéma procesu PPP

V praxi existuje viacero modelov ako môžu byť fondy EÚ využité pri financovaní PPP projektov. Tieto modely sú ďalej popísané v kapitole 6. Bez ohľadu na typ subjektu, ktorý projekt pripravuje, realizuje alebo prevádzkuje jeho výstupy, možno konštatovať že financovanie z fondov EÚ môže byť použité v týchto fázach projektu:

Prípravná fáza (prípravné štúdie)

Schéma technickej pomoci pre verejno–súkromné partnerstvo bola zriadená na základe uznesenia vlády SR č. 836/2006 k Návrhu inovatívnych finančných nástrojov pre národný strategický referenčný rámec 2007 – 2013 (II.etapa) a implementovaná na základe uznesenia vlády SR č. 786/2007 k Návrhu implementácie schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá, ktoré definuje úlohy nástroja technickej pomoci pre PPP projekty a ktorým sa poskytuje zadávateľom PPP projektov **konzultačná a finančná podpora z prostriedkov OP TP**, v nadväznosti na uznesenie vlády SR č. 836/2006 k návrhu inovatívnych finančných nástrojov pre Národný strategický referenčný rámec 2007 - 2013 (II. etapa). V rámci schémy technickej pomoci pre PPP vykonáva MF SR viacero aktivít. Jednou z aktivít je zabezpečenie kvalifikovaných a skúsených poradcov (poradenské konzorciá) zo súkromného sektora pre subjekty verejnej správy³³ (**poskytovanie konzultačnej a finančnej podpory**). MF SR obstará poradcu pre celú etapu prípravy PPP projektu a uhradí 100 % nákladov na vypracovanie štúdie realizovateľnosti projektu. Žiadateľom o finančnú a konzultačnú podporu môže byť iba subjekt verejnej správy, ktorý je verejným obstarávateľom alebo obstarávateľom podľa zákona o verejnom obstarávaní.

Rozpočet: Poskytovanie konzultačnej a finančnej podpory pri príprave PPP projektu

rok	Plánované výdavky na štúdie realizovateľnosti
2008	0
2009	1 327 756,76 EUR
2010	1 659 695,94 EUR
2011	1 659 695,94 EUR
2012	1 659 695,94 EUR
2013	1 327 756,76 EUR
spolu	7 634 601,34 EUR

Rozpočet na projekt „**Poskytovanie konzultačnej a finančnej podpory pri príprave PPP projektu**“ je schválený Riadiacim orgánom pre Operačný program Technická pomoc na roky 2007 – 2013 (OP TP) a je súčasťou Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 22220520001 uzatvorenej medzi Riadiacim orgánom pre OP TP a MF SR. Výdavky sú hradené z Operačného programu Technická pomoc na roky 2007 – 2013 (OP TP) alokovaných v rámci opatrenia 2.5 Podpora zavádzania inovatívnych finančných nástrojov. Po skončení tejto aktivity v zmysle Zmluvy o poskytnutí nenávratného finančného príspevku č. 22220520001 MF SR nebude financovať náklady na štúdie realizovateľnosti.

Prostriedky technickej pomoci, ktoré sú priamo **súčasťou jednotlivých OP** (3,13% alebo 4% rozpočtu daného OP) sú vyčlenené na podporu činností a funkcií týkajúcich sa riadenia a kontroly pomoci v rámci daného OP. Tieto prostriedky sú určené na zabezpečenie realizácie daného OP zo strany RO (SORO) avšak nie je možné ich využiť priamo pre podporu aktivít spojených s konkrétnymi dopytovo - orientovanými alebo individuálnymi projektmi. Nie je teda možné ich využiť na podporu prípravy konkrétnych PPP projektov, alebo na priamu podporu zadávateľov PPP projektov.

V rámci programu **TEN-T** je taktiež možné získať podporu na prípravu PPP projektu avšak oprávnené pre

³³ Zdroj: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=6677>

získanie podpory sú len projekty spoločného záujmu³⁴. Finančná pomoc sa vo forme grantu poskytuje do výšky 50 % oprávnených výdavkov na štúdie.

Investičná fáza

V tomto prípade ide o **financovanie resp. spolufinancovanie investičných výdavkov vo fáze výstavby** predmetnej infraštruktúry. Podpora (nenávratný finančný príspevok) je poskytnutá na konkrétny projekt, ktorého výstupom je vybudovaná infraštruktúra, pričom žiadateľom môže byť oprávnený prijímateľ podľa konkrétnych podmienok daného operačného programu.

Z pohľadu finančných tokov môže poskytnutie prostriedkov z fondov EÚ nastať:

- v priebehu fázy výstavby (resp. po ukončení definovanej etapy projektu) ako refundácia, prípadne predfinancovanie,
- po ukončení výstavby a uhradení oprávnených výdavkov zo strany žiadateľa ako refundácia.

Nakoľko je financovanie z fondov EÚ poskytnuté až po uskutočnení a uhradení výdavkov prijímateľom NFP, je nutné, aby prijímateľ (zadávateľ PPP projektu) zabezpečil priebežné financovanie výdavkov z iných zdrojov (vlastných alebo cudzích), kým nie sú oprávnené výdavky projektu refundované prijímateľovi Riadiacim orgánom.

Prevádzková fáza

V tomto prípade by prostriedky z fondov EÚ boli hradené koncesionárovi (prevádzkovateľovi) v rámci platby za dostupnosť počas koncesnej lehoty (prevádzková fáza). Využitie tejto možnosti je však zatiaľ časovo limitované programovým obdobím fondov EÚ (2007-2013 a ďalšie programové obdobie). Podpora z fondov EÚ v podobe platby za dostupnosť by teda musela byť hradená len počas programového obdobia alebo by bolo potrebné o možnosti rokovať s Komisiou o poskytnutí NFP na účelovo zriadený tzv. „podmienený účet“ (escrow account), z ktorého by boli postupne uvoľňované prostriedky koncesionárovi aj po ukončení programového obdobia. Táto možnosť je však len teoretická (okrem TEN rozpočtu), nakoľko nie je v súčasnom období v operačných programoch v SR možná - viď nižšie.

Vzhľadom na to, že prevádzková fáza PPP projektov je prakticky vždy dlhšia ako dĺžka jedného programového obdobia, je vo všeobecnej rovine využitie fondov EÚ v prevádzkovej fáze problematické. Okrem nástrojov finančného inžinierstva je postupné čerpanie zdrojov EÚ v prevádzkovej fáze možné len v projektoch transeurópskych sietí TEN. S využitím Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007, ktorým sa ustanovujú všeobecné pravidlá udeľovania finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí, je možné v projektoch sietí TEN súčasne s rozhodnutím Komisie o udelení finančnej pomoci tieto viazané finančné rozpočtové prostriedky rozdeliť na ročné splátky. „V prípade mechanizmov platieb za dostupnosť infraštruktúry sa prvá splátka predbežného financovania vykoná v rámci maximálne trojročného obdobia nasledujúceho po udelení finančnej pomoci na základe osvedčenia o začatí projektu a na základe predloženia príslušnej koncesnej zmluvy. Ďalšie splátky predbežného financovania sa môžu vykonať na základe osvedčenia o dosiahnutom pokroku pri vykonávaní projektu. Zostatok sa zaplatí po začatí fázy prevádzky projektu na základe overenia, že infraštruktúra bola dodaná, ďalej osvedčenia, že nárokované výdavky boli skutočne vynaložené a na základe potvrdenia celkovej sumy platieb za dostupnosť pokrývajúcich výšku finančnej pomoci EÚ“.

Pri aplikácii tohto nariadenia by bolo teoreticky možné rokovať s Komisiou o poskytnutí splátok na špeciálny „podmienený účet“ (escrow account), z ktorého budú pri splnení ostatných podmienok uvoľňované splátky na platby za dostupnosť infraštruktúry. Napriek tomu, že rozpočet programu TEN je stanovený na obdobie 2007-2013, pri vykonávaní finančnej podpory EÚ Komisia odporúča vytvoriť záväzok EÚ na viacročnom základe. Preto

---

³⁴ Podľa Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007: „projekt spoločného záujmu“ je projekt alebo časť projektu, o ktorom sa stanovilo, že je v spoločnom záujme Spoločenstva v oblasti dopravy v rámci rozhodnutia č. 1692/96/ES alebo v oblasti energetiky v rámci rozhodnutia č. 1364/2006/ES.

by bolo možné uvažovať o záväzku platieb EÚ (alebo povolení splátok z podmieneného účtu) aj po roku 2013 (po konci programového obdobia všeobecných operačných programov).

Praktické príklady využitia tohto nového nariadenia v projektoch TEN sú zatiaľ veľmi obmedzené. Okrem dopravných projektov v Nemecku, ktoré sú zatiaľ v etape prípravy (príklad využitia podmieneného účtu pre financovanie od EIB), možno uviesť dopravný projekt v sieti TEN – v úseku diaľnice E18 Muurla-Lohja. V tomto projekte išlo o malý príspevok 7,8 mil. EUR z 303 mil. EUR stavebných nákladov, preto príspevok bol vyplatený jednorazovo ako súčasť platby za dostupnosť. Nebol však vyplatený skôr, než bola verejným obstarávateľom vyplatená v platbách za dostupnosť aspoň suma rovnajúca sa príspevku EÚ, 1,5 roka od začatia prevádzky.

4.1.1. Prekážky a riziká využitia fondov EÚ pre financovanie PPP projektov:

Prekážky a riziká uvedené ďalej nie sú neriešiteľné, ale určitým spôsobom obmedzujú možnosti využitia fondov EÚ pre financovanie PPP projektov.

Operačné programy v SR sa riadia jednotnou legislatívou EÚ a SR a rešpektujú spoločné metodické usmernenia platné na území členského štátu. Prekážky a riziká uvedené v tejto kapitole 4.1.1, ktoré vznikajú alebo potenciálne môžu vzniknúť pri kombinovaní PPP projektov a fondov EÚ sú platné pre všetky operačné programy v SR.

Časové obmedzenia

Z časového pohľadu je pre využitie fondov EÚ pre financovanie PPP projektov podstatné, v akej fáze PPP projektu je podpora poskytnutá, pričom predmetom podpory z fondov EÚ môžu byť oprávnené výdavky v:

- prípravnej fáze,
- investičnej fáze,
- prevádzkovej fáze.

Súčasná pravidlá oprávnenosti výdavkov fondov EÚ neumožňujú priamo financovať prevádzkové výdavky. Ako najvhodnejšie je z tohto dôvodu využiť podporu z fondov EÚ na spolufinancovanie nákladov v prípravnej a investičnej fáze. Pre budúce programové obdobie by bolo vhodným riešením zo strany riadiacich orgánov umožniť získanie podpory z fondov EÚ aj na investičné výdavky s postupným čerpaním aj po ukončení programového obdobia a získanie podpory aj na úhradu platieb za dostupnosť.

Aktuálne programové obdobie 2007-13 je však takmer vo svojej polovici, preto ak by mali byť v rámci tohto programového obdobia financované PPP projekty s využitím fondov EÚ v investičnej fáze, **je nutné, aby investičná fáza (výstavba infraštruktúry) bola fyzicky ukončená pred koncom roka 2015. Výdavky v rámci projektu sú v súčasnom období oprávnené do 31.12.2015**, čo znamená, že do tohto dátumu musia byť uskutočnené a preplatené zo strany prijímateľa NFP. Okrem obmedzení vyplývajúcich z pravidiel oprávnenosti operačných programov (resp. fondov EÚ) existujú aj určité obmedzenia vyplývajúce zo samotnej povahy PPP projektov ako napríklad:

- časová náročnosť vypracovania štúdie realizovateľnosti vrátane podrobnej analýzy dopytu po infraštruktúre a službách, ktoré majú byť predmetom projektu, geologických štúdií a pod. ,
- časová a administratívna náročnosť územného a stavebného konania, posudzovania vplyvov na životné prostredie
- časová a administratívna náročnosť verejného obstarávania (výberu súkromného partnera),
- časová a administratívna náročnosť zabezpečenia finančných zdrojov a spolufinancovania,
- časová a administratívna náročnosť uzatvorenia koncesnej zmluvy a finančného uzatvorenia projektu atď.

Tieto charakteristické rysy PPP projektov ovplyvňujú úspešnosť kombinácie financovania PPP fondmi EÚ najmä vyššou komplikovanosťou dodržiavania termínov realizácie projektu. Významným rizikom pritom je nedodržanie

doby realizácie projektu stanovenej v zmluve o poskytnutí NFP z dôvodu predĺženia termínov verejného obstarávania a zmluvného zabezpečenia PPP projektu apod.

Z vyššie uvedených dôvodov **je nutné, aby pre financovanie z fondov EÚ bol vybraný projekt vo vysokom stupni pripravenosti.**

Z pohľadu časových obmedzení je potrebné upozorniť aj na fakt, že výzvy na predkladanie žiadostí o NFP vyhlasované v rámci operačných programov, stanovujú lehoty na predloženie žiadosti o NFP. **Potenciálny pripravovaný projekt tak nemusí byť v súlade s týmito termínmi, resp. nemusí byť v potrebnom stave pripravenosti na predloženie.** Preto je potrebné zo strany potenciálneho žiadateľa o NFP sledovať harmonogram výziev v rámci konkrétneho operačného programu a tomu prispôbiť vlastný harmonogram prípravy projektu. Na tzv. veľké projekty podľa čl. 39 až 41 nariadenia (ES) č. 1083/2006 sa výzvy nevzťahujú, tieto veľké projekty majú špeciálny režim schvaľovania, preto pri nich nie je väzba na harmonogram výziev a z toho vyplývajúce obmedzenia relevantná.

Riadiace orgány v niektorých prípadoch taktiež administratívne obmedzujú obdobie realizácie projektov. Obdobím realizácie projektov sa myslí obdobie od začatia prác na projekte (podľa podmienok konkrétnej výzvy môže byť začatie prác definované napr. ako začiatok stavebných prác, začiatok poskytovania služieb atď.) až po zrealizovanie a úhradu všetkých (oprávnených i neoprávnených) výdavkov dodávateľovi a ich premietnutie do účtovníctva prijímateľa.

Vzhľadom na to, že trvanie výstavby infraštruktúry, ktorá by bola predmetom spracovanej žiadosti o NFP, môže byť dlhšie ako maximálne obdobie realizácie projektu stanovené riadiacim orgánom, odporúča sa zodpovednému riadiacemu orgánu prispôbiť obdobie realizácie projektov časovým potrebám PPP projektov, resp. umožniť dlhšie obdobie realizácie výnimkou pre projekty realizované formou PPP.

Štátna pomoc – priama a skrytá štátna pomoc

Jedným zo základných ohraničení spolupráce súkromného a verejného sektora je európske subvenčné právo (právo štátnej pomoci). Európske subvenčné právo je historicky najmladším odvetvím európskeho súťažného práva a jeho koncepcia vychádza zo základnej úvahy, že poskytnutie výhody určitému podniku z verejných zdrojov môže mať rovnocenné negatívne dopady na hospodársku súťaž ako dohoda obmedzujúca súťaž, alebo zneužitie dominantného postavenia. V každom prípade je preto vždy nutné zabrániť výskytu neoprávnenej štátnej pomoci. Pritom je potrebné sa zamerať nielen na typické situácie kedy verejný subjekt poskytuje pomoc konkrétnemu podniku (priama forma poskytnutia štátnej pomoci), ale aj na situácie, kedy podporený podnik disponuje hodnotami získanými z prostriedkov pomoci a môže nepriamo zvýhodniť ďalšie subjekty (skrytá forma poskytnutia štátnej pomoci).

Poskytovanie prostriedkov z fondov EÚ je vo všeobecnosti spôsobilé zakladať štátnu pomoc, a to tak na úrovni vzťahu súkromný partner – verejný sektor (napríklad výška platby za dostupnosť, nepriama podpora súkromného partnera formou generovania vyššieho ako trhového zisku, apod.), ako aj v špecifických prípadoch na úrovni vzťahov súkromný partner – nakladanie s majetkom – tretie osoby (najmä nepriama alebo skrytá štátna pomoc tretích osôb pri netrhových podmienkach spolupráce a nakladania s majetkom). Spojením financovania z fondov EÚ s PPP sa riziko výskytu neoprávnenej štátnej pomoci zvyšuje. To, že problematika štátnej pomoci je v operačných programoch NS RR už v náznakoch riešená, nezbavuje riadiaci orgán / Slovenskú republiku, ako členský štát a primárneho adresáta noriem práva štátnej pomoci, jeho zodpovednosti za dodržanie pravidiel štátnej pomoci a individuálneho posúdenia, či v konkrétnom prípade poskytnutia NFP nemôže dôjsť k neoprávnenej štátnej pomoci. Preto sú špecifické otázky práva štátnej pomoci, ktoré predstavujú prekážky a riziká kombinácie financovania z fondov EÚ a PPP, rozoberané aj v tejto kapitole.

Ako bolo naznačené v kapitole 3.2.2, európska rozhodovacia prax a tzv. soft law rozlišuje medzi priamou a skrytou formou poskytnutia štátnej pomoci. Priamou formou poskytnutia štátnej pomoci sa rozumie štandardná situácia, kedy verejný subjekt poskytne podniku pomoc a naplní tým všetky štyri znaky štátnej pomoci pričom právna možnosť jej poskytnutia je tak podmienená aplikáciou výnimky alebo notifikáciou Komisií. Problematika výnimiek zo zákazu štátnej pomoci je vysvetlená v Kapitole 3.3.2.

Okrem tohto štandardného modelu štátnej pomoci však európska judikatúra a soft law rozlišujú aj zvláštne tzv. skryté formy poskytnutia neoprávnenej štátnej pomoci. Konceptia skrytej formy poskytnutia štátnej pomoci vychádza z premisy, že ak súkromný subjekt získa pomoc z verejných zdrojov, dostáva sa pri nakladaní s hodnotami získanými z takej pomoci do obdobného postavenia ako verejný poskytovateľ pomoci a to z toho dôvodu, že má faktickú možnosť poskytovať zo získaných verejných prostriedkov výhody tretím osobám. V takýchto prípadoch sa hovorí tiež o tzv. rozdrobení/rozpúšťaní pomoci. V tomto zmysle nezáleží na tom, či podporený subjekt získal pomoc v režime štátnej pomoci alebo mimo tohto režimu. Takto poskytnutá pomoc môže tiež napĺňať znaky neoprávnenej štátnej pomoci.

Ako príklad **výskytu neoprávnenej (skrytej) štátnej pomoci** je možné uviesť nasledujúce situácie:

- poskytovanie služieb alebo prenájom infraštruktúry (spolu) financovanej z verejných zdrojov za ceny nižšie, než sú ceny trhové;
- iné formy podpory tretích subjektov bez adekvátnej ekonomickej protihodnoty (poskytovanie bezúročných pôžičiek, záruk, atď.);
- nedostatočná ochrana práv duševného vlastníctva vzniknutých z podporovaných aktivít;
- realizácia podporovaných aktivít subdodávkami za cenu vyššiu, než je cena trhová (napríklad v dôsledku porušenia pravidiel o zadávaní verejných zákaziek, atď.);
- skrytá podpora ekonomických aktivít subjektu, ktorý získal pomoc na svoje neekonomické aktivity napríklad v dôsledku nedostatočného oddelenia jeho ekonomických a neekonomických aktivít.

Aj v prípadoch, kedy je prijímateľom NFP z fondov EÚ verejný subjekt, je vždy nutné vyriešiť otázku, či ide o štátnu pomoc v zmysle čl. 107 ZFEU (čl. 87 ZES), prípadne či existuje výnimka, na základe ktorej nie je potrebné pomoc notifikovať, vid' Kapitola 3.3.2. Procedúru riešenia tejto otázky je možno ilustrovať prostredníctvom nasledujúcej schémy.

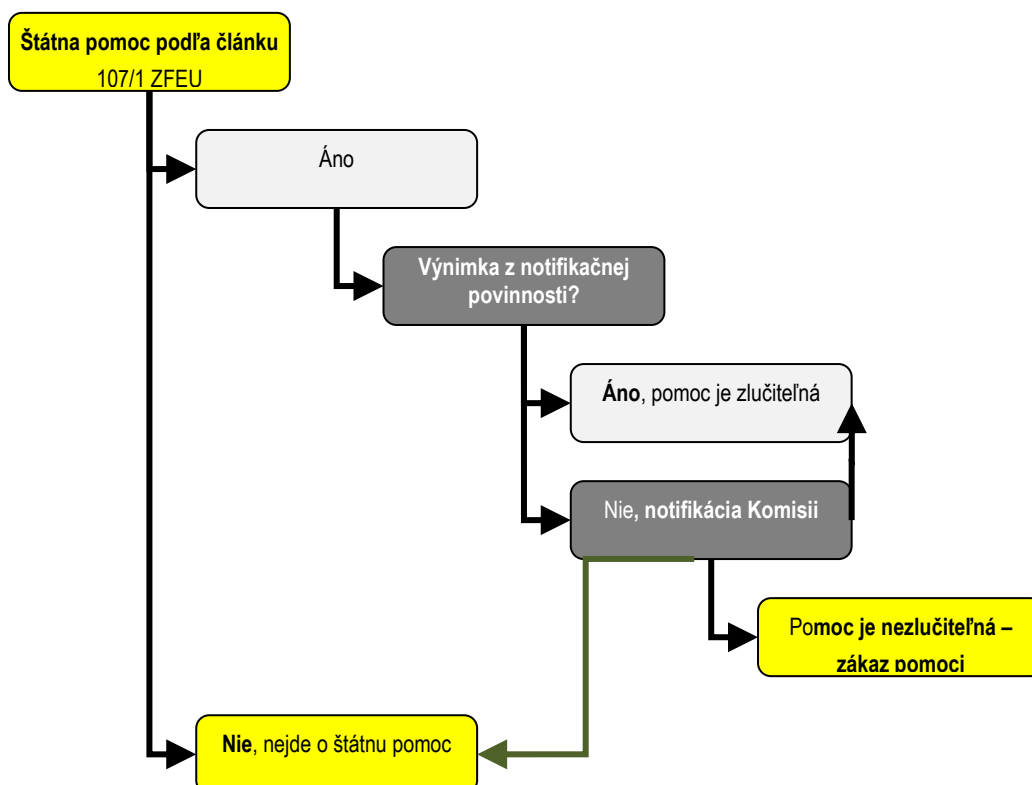

Diagram č. 6 : Štátna pomoc

Otázkam štátnej pomoci je však potrebné venovať pozornosť aj vo fáze realizácie PPP projektu, kedy je potrebné zabrániť predovšetkým výskytu tzv. skrytej formy poskytnutia štátnej pomoci. Toto je možné zjednodušene ilustrovať na nasledujúcej schéme.

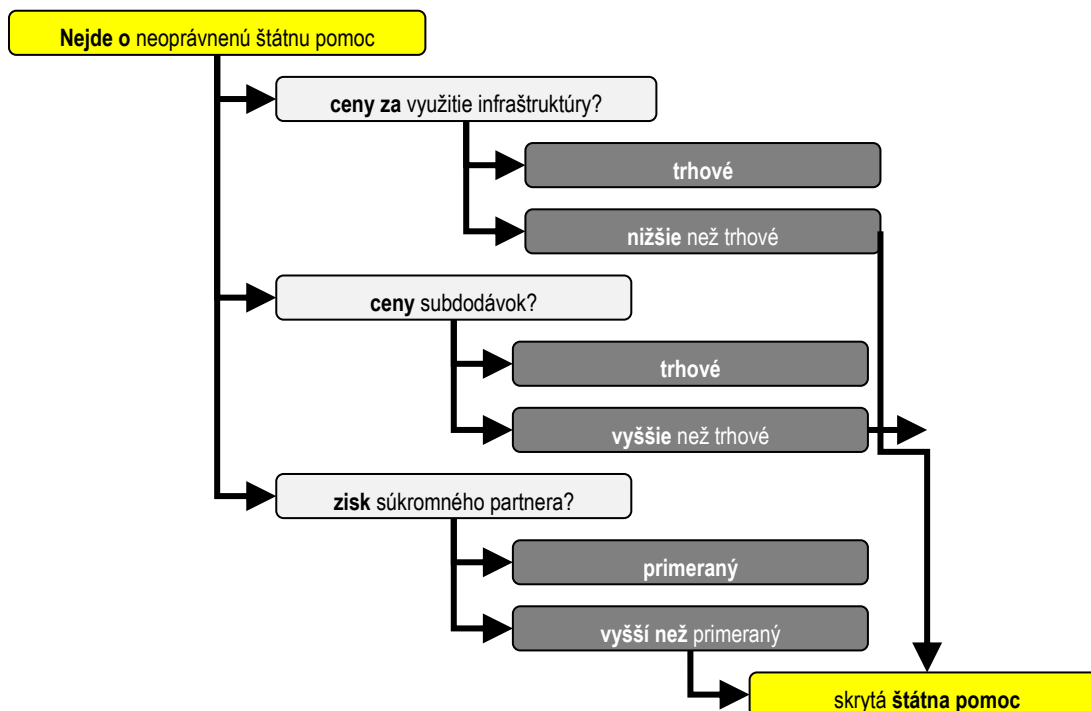

Diagram č. 7 : Skrytá forma poskytnutia štátnej pomoci

Z hľadiska nastavenia operačných programov a jednotlivých výziev je vhodné, v prípade, ak majú zahŕňať aj projekty typu PPP, tieto nastaviť tak, aby práve z hľadiska práva štátnej pomoci boli PPP projekty realizovateľné (napríklad tým, že jednotlivé schémy štátnej pomoci v rámci notifikácie schváli Komisia bez nutnosti notifikovať jednotlivé projekty, alebo tým, že tieto schémy štátnej pomoci spadajú pod jednotlivé platné výnimky z notifikačnej povinnosti). Je potrebné uviesť, že operačné programy, ktoré boli analyzované, majú oblasť štátnej pomoci v náznakoch riešenú, a to zväčša tak, že konštatujú že sú pripravené v súlade s pravidlami štátnej pomoci. V rámci analyzovaných operačných programov bolo vypracovaných niekoľko schém štátnej pomoci, ktoré boli postavené na báze výnimiek z povinnosti notifikácie.

V prípadoch verejného financovania neekonomických aktivít verejných subjektov, ktoré realizujú taktiež ekonomickú činnosť, je z hľadiska práva štátnej pomoci za účelom zabránenia výskytu skrytej formy poskytnutia štátnej pomoci vhodné viesť oddelenú evidenciu týchto ekonomických aktivít tak, aby bolo zabránené prelievaniu pomoci poskytnutej špecificky na neekonomické aktivity do ekonomických aktivít podporeného subjektu.

Ďalším významným dopadom práva štátnej pomoci je dopad na nižšie popísanú problematiku projektov generujúcich príjmy. Z článku 55 ods. 6 Nariadenia 1083/2006 totiž vyplýva, že problematika projektov generujúcich príjmy sa nevzťahuje na projekty podporované v režime štátnej pomoci podľa ustanovenia čl. 107 ZFEU (87 ZES). To znamená, že pokiaľ bude príspevok z fondov EÚ poskytnutý v režime štátnej pomoci (nezávisle na tom, či bude posúdená ako zlučiteľná poskytovateľom na základe všeobecnej výnimky alebo výnimky de minimis), nebude nutné znižovať oprávnené výdavky projektu o čisté príjmy z podporovanej aktivity (K problematike projektov generujúcich príjmy, viď nižšie).

Vo vzťahu k problematike štátnej pomoci ako všeobecnej prekážke v prípade kombinácie financovania z fondov EÚ a PPP je nutné nad rámec základného popisu práva štátnej pomoci v Kapitole 3.3.2 upozorniť ešte na situácie, kde sú zdanlivo naplnené znaky štátnej pomoci, avšak podľa judikatúry ES a európskeho soft-law napriek tomu nemusí ísť o štátnu pomoc v zmysle čl. 107 ZFEU (87. ZES) (a nemusí teda ísť o výnimku z notifikačnej povinnosti, tak ako sú popísané v Kapitole 3.3.2, ale o prípady sui generis, kedy podľa výkladu európskych inštitúcií nie sú naplnené všetky štyri znaky štátnej pomoci).

Z týchto môžu byť pre oblasť kombinácie financovania z fondov EÚ a PPP relevantné nasledujúce prípady:

- Princíp súkromného investora
- Náhrady za služby vo verejnom záujme
- Prevod pozemkov
- Financovanie neekonomických aktivít výskumných organizácií.

Princíp súkromného investora

Princíp súkromného investora vychádza zo základnej tézy, že obchodné rozhodnutia verejného sektoru je vhodné porovnávať s hypoteticky uvažovaným rozhodovaním podnikateľskej sféry.

Jedným z typických prípadov, kde sa tento princíp uplatní sú situácie, v ktorých je verejný sektor v pozícii veriteľa spoločnosti, ktorá nie je schopná splácať svoje záväzky. Na túto situáciu je možné nazerať obdobne, ako keby veriteľom bol súkromný subjekt. Ten by totiž v situácii, kedy dostane od takejto spoločnosti spolu s ostatnými veriteľmi ponuku na kompromisné riešenie ich pohľadávok na účely odvrátenia konkurzu a likvidácie bol nútený uskutočniť obchodné rozhodnutie či takú ponuku prijať, alebo nie. Súkromný subjekt by pre svoje riziká porovnal ponúknutú čiastku a jej vymáhateľnosť (vrátane ponúknutých záruk) s celkovou dlžnou čiastkou vo svetle jej reálnej vymožiteľnosti. Princíp súkromného investora pre tieto prípady stanovuje, že v zásade nemusí ísť o štátnu pomoc, ak verejný subjekt na takúto ponuku pristúpi za podmienky riadneho posúdenia oboch možností pričom z tohto posúdenia vyplynie odporúčenie pre prijatie takejto ponuky³⁵.

V oblasti financovania z fondov EÚ sa princíp súkromného investora môže uplatniť v prípadoch poskytnutia pomoci vo forme investícií do kapitálu spoločnosti, na ktorej má verejný subjekt podiel. Takáto investícia nemusí byť štátnou pomocou, ak by ekonomická analýza preukázala, že by takáto investícia bola realizovaná za normálnych trhových podmienok³⁶.

Náhrady za služby vo verejnom záujme

Pre tú časť PPP projektov, kde sa v súvislosti s realizáciou služieb verejného záujmu počíta s príspevkom (príspevkami) súkromného partnera, je významná koncepcia tzv. náhrad za služby. Tento princíp bol rozpracovaný v rozsudkoch vo veciach Altmark³⁷ a v spojených veciach Enirisorse SpA/Ministero delle Finanze³⁸.

Rozhodnutie Altmark stanovilo 4 podmienky, **kedy v prípade poskytovania náhrad za služby vo verejnom záujme nejde vôbec o štátnu pomoc:**

- prijímateľ musí skutočne plniť záväzky služby vo verejnom záujme a záväzky musia byť jasne definované;
- parametre, na základe ktorých sa náhrada vypočítava, musia byť vopred stanovené objektívnym a transparentným spôsobom;
- náhrada nesmie presiahnuť sumu potrebnú na pokrytie všetkých nákladov alebo ich časti vzniknutých z plnenia záväzkov služby vo verejnom záujme, so zohľadnením relevantných príjmov a primeraného zisku;

³⁵ Dokument Európskej komisie Vládne kapitálové injekcie – Použitie článkov 92 a 93 Zmluvy o ES na majetok verejných orgánov (Bulletin ES 9-1984) a ďalej napríklad prípady Tubacex (C-342/96) a Hamsa (17 T-152/99)

³⁶ napríklad spojené prípady T-228/99 a T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale and Land Nordrhein-Westfalen v Commission of the European Communities

³⁷ C-280/00 Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH [2003] Zb. s. I-7747

³⁸ spojené veci C-34/01 až C-38/01 Enirisorse SpA/Ministero delle Finanze [2003] Zb. s. I-14243

- ak podnik, ktorý má plniť záväzky za služby vo verejnom záujme, nebol v konkrétnom prípade vybraný v súlade s postupom verejného obstarávania, ktorý by umožnil výber uchádzača schopného poskytovať tieto služby verejnosti za najnižšiu cenu, výška potrebnej náhrady sa musí stanoviť na základe analýzy nákladov, ktoré by vznikli priemernému podniku, dobre fungujúcemu a adekvátne vybavenému dopravnými prostriedkami;

S ohľadom na významný dopad záverov uskutočnených v týchto veciach vydala Komisia rozhodnutie,³⁹ ktorým závery týchto rozhodnutí ďalej rozviedla vo forme **rozhodnutia o výnimke z povinnosti notifikácie**. Rozhodnutie tak upravuje podmienky, za ktorých **môže ísť o štátnu pomoc, avšak štátnu pomoc nie je nutné notifikovať**.

Toto rozhodnutie sa vzťahuje na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme poskytnutej podnikom v súvislosti so službami všeobecného hospodárskeho záujmu v zmysle článku 106 ods. 2 ZFEU (86 ods. 2 ZES) (náhrady za služby), ktorá spadá pod jednu z nasledujúcich kategórií:

- a) náhrada za služby vo verejnom záujme poskytnutá podnikom s priemerným ročným obratom pred zdanením zo všetkých činností vo výške nižšej ako 100 miliónov EUR v priebehu dvoch finančných rokov predchádzajúcich roku, v ktorom bola služba všeobecného hospodárskeho záujmu pridelená, pričom tieto podniky prijímajú ročnú náhradu za príslušnú službu v hodnote nižšej ako 30 miliónov EUR;
- b) náhrada za služby vo verejnom záujme udelená nemocniciam a podnikom v sektore sociálneho bývania, ktoré vykonávajú činnosti klasifikované príslušným členským štátom ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu;
- c) náhrada za služby vo verejnom záujme za spojenia leteckej alebo námornej dopravy na ostrovy, na ktorých priemerná ročná preprava v priebehu dvoch finančných rokov, ktoré predchádzajú roku, v ktorom bola služba všeobecného hospodárskeho záujmu pridelená, nepresahuje 300 000 pasažierov;
- d) náhrada za služby vo verejnom záujme za letiská a prístavy, na ktorých priemerná ročná preprava v priebehu dvoch finančných rokov, ktoré predchádzajú roku, v ktorom bola služba všeobecného hospodárskeho záujmu pridelená, nepresahuje 1 000 000 pasažierov, pokiaľ ide o letiská, a 300 000 pasažierov, pokiaľ ide o prístavy.

Toto rozhodnutie sa nevzťahuje na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udelenej podnikom v **sektore pozemnej dopravy**.

Rozhodnutie stanovilo, že **zodpovednosť** za poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu **zverí príslušnému podniku prostredníctvom aktu/aktov, ktorých formu môže určiť jednotlivý členský štát**. Rozhodnutie však stanovilo, že takýto akt alebo akty **špecifikujú najmä:**

- a) charakter a trvanie záväzkov služby vo verejnom záujme;
- b) príslušné podniky a teritória;
- c) charakter všetkých výhradných alebo osobitných práv pridelených podniku;
- d) parametre na výpočet, kontrolu a posúdenie náhrady;
- e) opatrenia na vyvarovanie sa akejkoľvek nadmernej náhrade a jej vrátenie.

Výška náhrad za služby nesmie byť vyššia, ako je nevyhnutné na pokrytie nákladov vzniknutých pri plnení záväzkov služby vo verejnom záujme, so zohľadnením:

- relevantných príjmov; a
- primeraného zisku;

³⁹ rozhodnutie Komisie z 28. novembra 2005, o uplatňovaní článku 86 ods. 2 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, oznámené pod číslom K(2005) 2673], (2005/842/ES)

z akéhokoľvek vlastného kapitálu nevyhnutného na plnenie týchto záväzkov.

Podľa rozhodnutia sa **primeraným ziskom** rozumie návratnosť vlastného kapitálu, ktorá zohľadňuje riziko alebo neprítomnosť rizika v podniku z dôvodu zásahu členského štátu, najmä ak mu udelil výhradné alebo špeciálne práva. Táto návratnosť normálne neprekračuje priemernú návratnosť v danom sektore za posledné roky. V sektoroch, v ktorých nie je porovnateľný podnik s podnikom povereným poskytovaním služby všeobecného hospodárskeho záujmu, je možné porovnať podniky umiestnené v iných členských štátoch, prípadne v iných sektoroch za predpokladu, že sa zohľadnia jednotlivé vlastnosti každého sektora. Pri určovaní toho, čo predstavuje primeraný zisk, môžu členské štáty zaviesť stimulujúce kritériá týkajúce sa najmä kvality poskytovanej služby a prírastkov produkčnej účinnosti.

Náklady, ktoré je potrebné zohľadniť, zahŕňajú všetky náklady vzniknuté počas poskytovania služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Vypočítajú sa na základe všeobecne prijatých princípov nákladového účtovníctva takto:

- a) ak sú činnosti príslušného podniku obmedzené na službu všeobecného hospodárskeho záujmu, možno zohľadniť všetky jeho náklady;
- b) ak podnik vykonáva aj činnosti nespádajúce do rozsahu služby všeobecného hospodárskeho záujmu, možno zohľadniť len náklady súvisiace so službou všeobecného hospodárskeho záujmu;
- c) náklady pridelené na službu všeobecného hospodárskeho záujmu môžu pokrývať všetky variabilné náklady vzniknuté z poskytovania služby všeobecného hospodárskeho záujmu, príslušný príspevok na fixné náklady spoločné pre služby všeobecného hospodárskeho záujmu, ako aj iné činnosti a primeraný zisk;
- d) náklady spojené s investíciami týkajúcimi sa najmä infraštruktúry možno zohľadniť vtedy, keď sú potrebné na poskytovanie služby všeobecného hospodárskeho záujmu.

Príjmy, ktoré je potrebné zohľadniť, zahŕňajú minimálne všetky príjmy získané zo služby všeobecného hospodárskeho záujmu. Ak je príslušný podnik držiteľom špeciálnych alebo výhradných práv spojených s inou službou všeobecného hospodárskeho záujmu, ktorá vytvára zisk nad rámec primeraného zisku alebo profituje z iných výhod poskytnutých štátom, tieto sa zahŕňajú do jeho príjmov bez ohľadu na ich klasifikáciu na účely článku 87.

Pre prípady, kedy spoločnosť vykonáva činnosti, ktoré spadajú do rozsahu služieb všeobecného hospodárskeho záujmu, ako aj mimo neho, sa musia vo vnútropodnikovom účtovníctve **zvlášť vykazovať náklady a výnosy spojené so službou všeobecného hospodárskeho záujmu a náklady a výnosy spojené s inými službami a takisto parametre na rozdelenie nákladov a výnosov.** Náklady spojené s akýmikoľvek inými činnosťami mimo rozsahu služby všeobecného hospodárskeho záujmu zahŕňajú všetky variabilné náklady, primeraný príspevok na spoločné fixné náklady a primeranú návratnosť kapitálu. Za náklady spojené s akýmikoľvek inými činnosťami ako služby všeobecného hospodárskeho záujmu, sa neudelí žiadna náhrada.

Rozhodnutie taktiež stanovilo **povinnosť kontroly nadmernej náhrady** s cieľom zabezpečiť, aby podnikom neboli udeľované vyššie náhrady ako sú prípustné. Členské štáty žiadajú od príslušných podnikov vrátenie nadmernej náhrady a parametre na výpočet náhrady sa pre budúcnosť aktualizujú. Ak výška nadmernej náhrady neprekročí 10 % výšky ročnej náhrady, túto nadmernú náhradu možno preniesť do obdobia ďalšieho roku a odpočítať od čiastky náhrady, ktorú je potrebné uhradiť za toto obdobie.

V prípade, že nie sú naplnené vyššie uvedené podmienky, pôjde väčšinou o štátnu pomoc v zmysle čl. 107 ZFEU (87 ZES), ktorá podlieha notifikačnej povinnosti. To však ešte neznamená, že musí ísť nevyhnutne o štátnu pomoc nezlučiteľnú s vnútorným trhom EÚ. Poskytovateľ náhrad za služby vo verejnom záujme má možnosť oznámiť náhradu Komisii, ktorá môže v súlade s Rámcom spoločenstva pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme⁴⁰ konštatovať, že ide o štátnu pomoc zlučiteľnú so spoločným trhom.

⁴⁰ (2005/C 297/04), UVEU C 297/4, 29.11.2005

Prevod pozemkov

Pre PPP projekty, kde sa počíta s majetkovými dispozíciami s nehnuteľnosťami vlastnenými verejným sektorom (napríklad formou ich predaja súkromnému partnerovi, alebo ich vkladu do SPV) je relevantná ďalšia výnimka upravená európskym soft law.

Takéto dispozície totiž typicky môžu predstavovať štátnu pomoc a to hlavne v prípadoch, kedy súkromný partner získa nehnuteľnosti za výhodnejších než trhových podmienok.

V nadväznosti na niekoľko skúmaní takýchto predajov zo strany Komisie vydala táto oznámenie⁴¹, ktorým vymedzuje podmienky, za ktorých nie je možné považovať majetkové dispozície nehnuteľnosťami v prospech súkromných subjektov za štátnu pomoc, a ktoré preto nie je nutné notifikovať.

Komisia v zásade pripúšťa ako bezproblémové dve situácie:

- a) Predaj prostredníctvom nepodmieneného ponukového konania
- b) Predaj na základe ocenenia odhadcom

Financovanie VaVal podľa časti 3.1. Rámca Spoločenstiev pre výskum, vývoj a inovácie

Ďalšou situáciou, kedy sú zdanlivo naplnené podmienky štátnej pomoci, avšak pri ktorých relevantný európsky dokument konštatuje, že nejde o štátnu pomoc, a ktorý môže byť relevantný pre potreby tejto štúdie, je financovanie výskumných organizácií (ktoré všeobecne môžu byť podnikmi v zmysle európskeho súťažného práva) podľa časti 3.2 Rámce Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie⁴².

Rámec Spoločenstva v tejto kapitole konštatuje dve základné situácie, v ktorých nejde o štátnu pomoc:

- **verejné financovanie neehospodárskych činností výskumných organizácií** (v zmysle Rámca Spoločenstva) za podmienky, že je možné jasne oddeliť ich neehospodárske činnosti od činností hospodárskych;
- **verejné financovanie výskumných organizácií alebo neziskových sprostredkovateľov v oblasti inovácií**, za podmienky, že fungujú výhradne ako prostredníci, tzn. že sa získané prostriedky presunú na konečného prijímateľa a z týchto nezískajú žiadnu výhodu.

Dopady v tejto oblasti na jednotlivé modely kombinácie financovania PPP projektov z fondov EÚ sú bližšie vysvetlené v kapitole 6.

Vo všeobecnosti je možné konštatovať, že nedodržanie, alebo nedostatočné zapracovanie pravidiel štátnej pomoci zakladá **nasledujúce riziká**:

- neschválenie projektu v rámci jeho notifikácie Komisii;
- vrátenie poskytnutej pomoci;
- dlhšie trvanie konania v rámci notifikácie pomoci;

Nakladanie s majetkom

Táto kapitola významnou mierou súvisí s problematikou štátnej pomoci, ale vzhľadom na jej špecifiká vo vzťahu k národnej úprave je potrebná samostatná analýza oblasti nakladania s majetkom.

⁴¹ Oznámenie Komisie o prvkoch štátnej pomoci pri predaji pozemkov a budov verejnoprávnymi orgánmi, (97/C 209/03)

⁴² (2006/C 323/01)

Vo vzťahu k problematike nakladania s majetkom (a inými hodnotami), ktorý bol:

- získaný s využitím podpory z verejných zdrojov alebo
- získaný v rámci zverenia verejných statkov za účelom realizácie služby vo verejnom záujme,

je možné z európskej právnej úpravy, vrátane judikatúry a soft law štátnej pomoci interpretáciou týchto dokumentov odvodiť dva základné princípy, ktorých nedodržanie môže viesť k poskytnutiu neoprávnenej štátnej pomoci:

- **princíp hospodárnosti a trhových cien** (nedodržanie môže viesť k skrytej forme pomoci subjektu, ktorý získal službu lacnejšie, alebo subjektu ktorý realizoval subdodávku na aktivity v rámci podporeného projektu drahšie ako za trhovú cenu)
- **princíp ochrany** (nedodržanie môže viesť k skrytej forme pomoci tretiemu subjektu, ktorý sa obohatí na úkor nedostatočne ochráneného majetku, napríklad nedostatočnou ochranou práv duševného vlastníctva ako výsledku podporeného projektu)⁴³.

Nedodržanie týchto princípov vedie zväčša k obohateniu tretej osoby na úkor subjektu podporeného z verejných zdrojov. V takých situáciách môže byť konštatované, že subjekt podporený z verejných zdrojov skrytou formou poskytol štátnu pomoc tretej osobe. Typické príklady takejto formy skrytej štátnej pomoci sú popísané vyššie v kapitole 4.1.1, časť Štátna pomoc – priama a skrytá štátna pomoc.

S problematikou nakladania s majetkom súvisí aj eventuálna povinnosť na povinné oddelenie hospodárskych a nehospodárskych činností /oddelenie činností, ktorými sú realizované služby vo verejnom záujme od ostatných činností. Porušenie tejto povinnosti môže najmä v prípadoch, kedy je štátna pomoc poskytnutá špecificky na nehospodárske činnosti, pričom dôjde k jej preliatiu do hospodárskych činností, taktiež viesť k neoprávnenej štátnej pomoci.

Všeobecne tak bude nevyhnutné zabezpečiť základné povinnosti a kontrolu súkromného partnera vo vzťahu k jeho nakladaniu s majetkom získaným z poskytnutej pomoci, alebo užívaným na základe zverenia zo strany verejného partnera. V špecifických prípadoch bude nevyhnutné dodržať požiadavku oddeleného sledovania jednotlivých aktivít.

Okrem uvedeného je potrebné pri nakladaní s majetkom štátu mať na zreteli právnu úpravu účinnú v SR, konkrétne zákon č. 278/1993 Zb. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov (ďalej aj ako „zákon o správe majetku štátu“), ktorý v súčasnosti vytvára legislatívne prekážky a obmedzenia vo vzťahu k nakladaniu s majetkom štátu v správe verejného partnera pri jeho zverení do užívania súkromnému partnerovi pri uskutočňovaní PPP projektov. Tieto prekážky sú komplexne identifikované v Analýze právnych predpisov vo vzťahu k realizovateľnosti projektov verejno-súkromného partnerstva (PPP) v Slovenskej republike a návrh legislatívnych opatrení v oblasti PPP, vypracovanej Ministerstvom financií SR v roku 2009, ktorá bola schválená Uznesením vlády SR č. 609/2009. Ministerstvo financií SR na základe vyššie uvedenej analýzy predložilo na rokovanie vlády SR návrh novely zákona č. 278/1993 Zb. o správe majetku štátu v znení neskorších predpisov, v ktorom sa navrhuje odstránenie týchto legislatívnych prekážok. Spolu s touto novelou boli predložené na rokovanie vlády SR aj novely zákonov upravujúcich nakladanie s majetkom obcí, vyšších územných celkov a verejnoprávnych inštitúcií, kde sa navrhuje podobná úprava ako v prípade správy majetku štátu (pozri kapitolu 3.1.2, časť Právne predpisy priamo upravujúce PPP projekty). Návrhy uvedených zákonov boli po schválení vládou SR predložené do Národnej rady Slovenskej republiky.

Sledovanie zisku súkromného partnera

Ďalším z právnych bariér hybridných PPP projektov je nutnosť sledovania zisku súkromného partnera. Nutnosť sledovania zisku môže vyplývať z dvoch základných dôvodov:

---

⁴³ Napríklad článok 3.2. Rámca Spoločenstva pre štátnu pomoc na výskum, vývoj a inovácie, (2006/C 323/01), UVEU C323/1 z 30.12.2006

- z dôvodu zabránenia skrytej **štátnej pomoci**⁴⁴ v situáciách, kedy koncesionár nakladá so zverenými verejnými prostriedkami, alebo poberá platbu za dostupnosť (v takých prípadoch by neprimeraný zisk koncesionára mohol predstavovať najmä skrytú formu poskytnutia štátnej pomoci);
- z dôvodu vyčíslenia **oprávnených výdavkov** v situácii projektu s prvkami projektu generujúceho príjem (sledujú sa tzv. čisté príjmy - k tejto problematike viď nižšie).

Vo väzbe na vyššie uvedené bude pri príprave projektov aj jednotlivých výziev v rámci jednotlivých operačných programov **potrebné zabezpečiť možnosť sledovania miery zisku na strane súkromného partnera**.

K tejto problematike bližšie k jednotlivým modelom, viď kapitolu 6.

Problematika projektov generujúcich príjem

Ďalšou špecifickou bariérou využitia financovania z fondov EÚ v PPP projektoch je problematika projektov generujúcich príjem. Tento problém vyplýva z rozdielneho zamerania koncepcií financovania z fondov EÚ a PPP. Zatiaľ čo väčšina modelov PPP vychádza z toho, že súkromný partner vygeneruje zisk, a napriek tomu, že generovanie príjmov je v rámci úpravy štrukturálnych fondov všeobecne preferované ako podmienka udržateľnosti projektov, zisk projektov predstavuje za stanovených podmienok položku, o ktorú musia byť znížené oprávnené náklady prijímateľov podpory z fondov EÚ, čo je možné z hľadiska súkromného partnera vnímať ako silný demotivujúci faktor. Súkromný partner totiž usiluje o maximalizáciu zisku, v prípade uplatnenia týchto pravidiel však v dôsledku vytvárania zisku z využitia infraštruktúry pravidelne dôjde k zníženiu NFP z fondov EÚ.

Problematika projektov generujúcich príjmy je upravená v čl. 55 nariadenia č. 1083/2006/ES a vzťahuje sa výhradne na:

- projekty financované z ERDF alebo z Kohézneho fondu, kde celkové náklady projektu⁴⁵ **sú vyššie ako 1 milión EUR**;
- ktoré zároveň **nie sú financované v režime štátnej pomoci** podľa článku 107 ZFES (87 ZES).

Projekt generujúci príjmy je definovaný ako:

- každá operácia zahŕňajúca **investíciu do infraštruktúry, za ktorej používanie platia priamo koneční užívatelia** alebo
- každá operácia zahŕňajúca **predaj alebo prenájom pozemkov alebo budov** alebo
- každé poskytovanie **služieb za poplatok**.

Základné pravidlo pre projekty generujúce príjmy je, že oprávnené výdavky týchto projektov sú krátené o čistý príjem, ktorý bol v rámci nich dosiahnutý. Oprávnené výdavky sú však krátené iba o pomernú časť čistého príjmu, podľa intenzity financovania z fondov EÚ.

Rozlišuje sa krátenie o čistý príjem, ktorý je možné dopredu objektívne odhadnúť, ako aj korektív v podobe následného krátenia podľa skutočne dosiahnutého zisku.

Vzhľadom na značnú problematickosť tejto koncepcie vydala Komisia dňa 18. júna 2008 odporúčenie pre COCOF (Výbor pre koordináciu fondov) k pokynom k čl. 55 nariadenia rady (ES) č. 1083/2006, ktoré stanovuje podrobnosti pre výpočet tzv. „finančnej medzery“ ako základnej veličiny financovania projektov generujúcich príjmy.

⁴⁴ Aj táto kapitola významne súvisí s kapitolou o štátnej pomoci, ale vzhľadom k presahom do problematiky úpravy štrukturálnych fondov je taktiež formulovaná ako separátna kapitola.

⁴⁵ Článok 55 odsek 5 nariadenia č. 1083/2006/ES hovorí o celkových nákladoch „operácie“, čo je s ohľadom na znenie definície pojmu „operácia“ v článku 2 odseku 3 nariadenia zrejme potrebné vykladať ako súhrn oprávnených a neoprávnených výdavkov projektu.

Je dôležité zdôrazniť, že následné krátenie oprávnených výdavkov/vrátenie do rozpočtu Spoločenstva o reálne dosiahnuté čisté príjmy (v zmysle čl. 55 nariadenia rady (ES) č. 1083/2006 a dostupných oficiálnych metódik) projektu nemá sankčný charakter. Preto časť týchto prostriedkov môže pri podhodnotení predpokladaných príjmov, alebo v prípadoch kedy ich nie je možné odhadnúť, v rámci projektu fakticky slúžiť ako bezúročná pôžička⁴⁶.

K tejto problematike vrátane spôsobu výpočtu bližšie k jednotlivým modelom, viď kapitolu 6.

Organizačné prekážky

Na rozdiel od „štandardných“ PPP projektov, ktorých príprava je už sama o sebe náročná, je potrebné pri ich kombinácii s fondmi EÚ zapojiť väčší okruh subjektov do schvaľovacieho procesu. V prípade predloženia žiadosti o NFP ide najmä o tieto ďalšie schvaľovacie úrovne:

- Riadiaci orgán rozhodujúci o poskytnutí NFP
- Európska komisia schvaľujúca príspevok z fondov v prípade tzv. veľkých projektov nad 25 miliónov EUR v oblasti životného prostredia a nad 50 miliónov EUR v iných oblastiach (podľa čl. 39-41 Nariadenia 1083/2006)
- Európska komisia v prípade notifikácie štátnej pomoci.

Najmä v prípade veľkých projektov a projektov vyžadujúcich notifikáciu štátnej pomoci Európskej komisii je potrebné očakávať niekoľko mesiacov trvajúci schvaľovací proces (podľa toho, či je v konaní otvorená fáza formálneho zisťovania – priemerne 20 mesiacov, alebo je rozhodnuté vo fáze predbežného preskúmania – priemerne 6 mesiacov⁴⁷) a pri príprave projektu a jeho časového harmonogramu je nutné vziať toto časové obmedzenie do úvahy.

Účinným nástrojom skrátenia rozhodovania o notifikovanej pomoci je aktívna interakcia s Komisiou v rámci tzv. prednotifikačnej fázy⁴⁸, spoločne dohodnutého harmonogramu⁴⁹ a predbežného preskúmania notifikovaných opatrení⁵⁰. Z týchto foriem interakcie je nutné zdôrazniť predovšetkým význam tzv. **prednotifikačnej fázy**, v rámci ktorej majú členské štáty možnosť neformálne a dôverne s Komisiou prediskutovať právne a hospodárske aspekty navrhovaného projektu/schémy v období pred notifikáciou.

Náročnosť na riadenie projektu

Realizácia PPP projektu s využitím financovania z fondov EÚ kladie na zadávateľa PPP projektu vyššie nároky na organizačné a personálne zabezpečenie projektu. Okrem projektového a finančného riadenia je potrebné personálne a technicky zabezpečiť činnosti vyplývajúce zo zmluvy o poskytnutí NFP, ide najmä o:

- pravidelný monitoring projektu, vypracovanie priebežných monitorovacích správ minimálne raz za šesť mesiacov počas realizácie projektu,

---

⁴⁶ Podľa ustanovenia čl. 55 nariadenia č. 1083/2006/ES a súvisiaceho soft-law sa totiž uplatní princíp, že o odhadnuteľné príjmy sa musí príspevok z fondov krátiť už pri jeho poskytnutí. Avšak ďalej sa tiež požaduje, aby na konci operačného programu vyhodnotili príjmy, ktoré nebolo možné odhadnúť a o tieto čisté príjmy sa potom vracajú do rozpočtu Spoločenstva. Takisto sa do rozpočtu Spoločenstva musia vrátiť príjmy ktoré nad rámec už vyriešených príjmov vyjdú najavo do troch rokov od uzatvorenia operačného programu. Určitou ekonomickou výhodou ale môže byť práve to, že tieto vrátky nie sú postihnuté žiadnou sankciou – poskytujú sa v nominálnej hodnote.

⁴⁷ Zdroj: MEMO /09/208 z 29.4.2009 „State aid: Commission adopts Best Practices Code and Simplified Procedure to accelerate state aid decisions – frequently asked questions“

⁴⁸ Viď napríklad bod 3 Kódexu najlepšej praxe pre uskutočňovanie konaní vo veci kontroly štátnej pomoci (2009/C 136/04)

⁴⁹ Viď napríklad bod 4 Kódexu najlepšej praxe pre uskutočňovanie konaní vo veci kontroly štátnej pomoci (2009/C 136/04)

⁵⁰ Viď napríklad bod 5 Kódexu najlepšej praxe pre uskutočňovanie konaní vo veci kontroly štátnej pomoci (2009/C 136/04)

- vypracovanie záverečnej monitorovacej správy projektu prijímateľom (záverečnou monitorovacou správou projektu sa rozumie posledná priebežná monitorovacia správa projektu),
- predkladanie následnej monitorovacej správy projektu prijímateľom počas obdobia udržateľnosti projektu, t.j. počas 5 rokov,
- verejné obstarávanie v súlade so zákonom o verejnom obstarávaní (v prípade poskytnutej podpory z fondov EÚ Riadiaci orgán vykonáva kontrolu a schvaľovanie verejného obstarávania),
- vypracovanie žiadostí o platbu vr. zabezpečenia úplnej dokumentácie projektu a jej ukladanie (archiváciu); doba archivácie dokumentov je stanovená pre všetky projekty do 31. 08. 2020,
- zabezpečenie publicity projektu v zmysle nariadení EÚ (uvádzanie odkazu na financovanie projektu z fondov EÚ, umiestnenie informačnej alebo reklamnej tabule, inštalácia trvalej vysvetľujúcej tabule po ukončení realizácie projektu atď.),
- a ďalšie povinnosti vyplývajúce zo zmluvy o NFP.

Pri realizácii PPP projektu s využitím financovania z fondov EÚ musí vyššie uvedené aktivity personálne a technicky zabezpečiť zadávateľ PPP projektu (prijímateľ NFP), v opačnom prípade hrozí riziko nenaplnenia požiadaviek vyplývajúcich zo zmluvy o poskytnutí NFP a následná penalizácia zo strany Riadiaceho orgánu, prípadne iných subjektov vykonávajúcich kontrolu (EK).

4.2.Potenciál využitia fondov EÚ v PPP podľa operačných programov programového obdobia 2007 – 2013

Táto kapitola analyzuje možnosti využitia existujúcich opatrení operačných programov SR v programovom období 2007 - 2013 v PPP projektoch v prípade, že prijímateľom pomoci z fondov EÚ je:

- verejný partner
- súkromný partner.

Kapitola ďalej poskytuje prehľad možností kombinácie PPP a fondov EÚ podľa jednotlivých sektorov, resp. jednotlivých operačných programov pre obdobie 2007-2013, ktorými sú:

- **OP Doprava** - cieľom je podpora trvalo udržateľnej mobility rozvojom dopravnej infraštruktúry. Ide o najbohatší program financovaný z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj a Kohézneho fondu. Dopravná infraštruktúra je jedným z najviac podporovaných sektorov z prostriedkov EÚ. V tejto oblasti sa okrem financovania z fondov najviac využíva aj spolupráca verejného a súkromného sektora v rámci PPP.
- **OP Životné prostredie** - cieľom je zlepšenie stavu životného prostredia a racionálneho využívania zdrojov prostredníctvom dobudovania a skvalitnenia environmentálnej infraštruktúry SR v zmysle predpisov EÚ a SR a posilnenie efektívnosti environmentálnej zložky trvalo udržateľného rozvoja.
- **OP Technická pomoc** - cieľom je zabezpečiť efektívne a účinné finančné a správne riadenie a kontrolu a audit štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu a podpora zavádzania inovatívnych finančných nástrojov.
- **OP Informatizácia spoločnosti** - cieľom je vytvorenie inkluzívnej informačnej spoločnosti ako prostriedku na rozvoj výkonnej vedomostnej ekonomiky v nadväznosti na strategický cieľ vedomostná ekonomika. Financuje sa najmä modernizácia verejnej správy prostredníctvom informačných technológií.
- **Regionálny OP** - cieľom je zvýšenie dostupnosti a kvality občianskej infraštruktúry a vybavenosti v regiónoch, svojim zameraním by mal prispievať k stimulácii vnútorných zdrojov regiónov na rozvoj podnikateľských aktivít.
- **OP Výskum a vývoj** – cieľom je modernizácia a zefektívnenie systému podpory výskumu a vývoja a skvalitnenie infraštruktúry vysokých škôl tak, aby prispievali k zvyšovaniu konkurencieschopnosti ekonomiky, znižovaniu regionálnych disparít, vzniku nových inovatívnych (high-tech) malých a stredných podnikov, tvorbe nových pracovných miest a zlepšeniu podmienok vzdelávacieho procesu na vysokých školách.

- **OP Zdravotníctvo** - globálny cieľ operačného programu je zameraný na zlepšenie podmienok ovplyvňujúcich zdravotný stav obyvateľstva v produktívnom ako aj v neproduktívnom veku, prostredníctvom zvyšovania kvality, efektívnosti a dostupnosti zdravotnej starostlivosti a podpory zdravia v rámci zdravotníckej infraštruktúry.
- **OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia** - cieľom je rast zamestnanosti, sociálnej inklúzie a budovanie kapacít. V rámci tohto operačného programu sú podporované aktivity smerujúce ku skvalitneniu ľudského kapitálu.
- **OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** - nadväzuje na operačné programy Výskum a vývoj, Vzdelávanie, Zamestnanosť a sociálna inklúzia a predstavuje jeden z hlavných realizačných nástrojov na dosiahnutie priorít v oblasti podnikateľského prostredia a inovácií.
- **OP Vzdelávanie** - cieľom je zabezpečenie dlhodobej konkurencieschopnosti SR prostredníctvom prispôsobenia vzdelávacieho systému potrebám vedomostnej spoločnosti.
- **OP Bratislavský kraj** - cieľom je posilnenie konkurenčnej schopnosti regiónu rozvojom vedomostnej ekonomiky a budovaním regiónu atraktívneho pre život.

Nasledovná tabuľka uvádza informáciu či a ako bolo pri tvorbe programových dokumentov (OP a programových manuálov) jednotlivých operačných programov predpokladané využitie verejno-súkromného partnerstva (PPP) pri realizácii projektov v oblastiach pokrytých jednotlivými operačnými programami, resp. či sa predpokladala kombinácia PPP s prostriedkami z fondov EÚ

Tabuľka č. 1: Predpokladané využitie mechanizmu PPP v operačných programoch podľa aktuálnych programových dokumentov (operačný program, programový manuál)		
Názov OP	Riadiaci orgán	Predpokladané využitie PPP
OP Doprava	MDPT SR	Nie. Verejno-súkromné partnerstvá (PPP projekty) sú spomínané s cieľom urýchlenia výstavby nadradenej cestnej infraštruktúry SR, avšak o zapojení, resp. kombinácii zdrojov získaných z fondov EÚ a zdrojov verejno-súkromného partnerstva sa v programovom období 2007-2013 neuvažuje.
OP Životné prostredie	MPŽPRR SR	Nie
OP Výskum a vývoj	MŠ SR	Áno, o PPP sa hovorí, avšak PPP sa uvádza len ako možnosť financovania projektov, ktorú bude SR ďalej sledovať. Pri prioritnej téme Technickej pomoci č. 86 Hodnotenie a štúdie, Informovanosť a publicita sa uvádza, že jednou z oprávnených aktivít v rámci TP budú aj aktivity na podporu projektov partnerstva verejného a súkromného sektoru bez ďalšej špecifikácie
OP Zdravotníctvo	MZ SR	Nie
OP Bratislavský kraj	MPŽPRR SR	Nie, verejno-súkromné partnerstvá sa zmieňujú len v súvislosti s využitím prostriedkov z Jeremie, Jessica, pričom RO OP BK bude monitorovať vhodnosť využitia týchto inovatívnych finančných nástrojov.
Regionálny OP	MPŽPRR SR	Áno, o PPP sa hovorí, avšak len v rovine odporúčania z hodnotenia ROP podporovať verejno-súkromné partnerstvá, mikroregionálne združenia (integráciu zdrojov)
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	MH SR	Nie, uvádza sa len Uznesenie vlády č. 836/2006, ktorým bolo rozhodnuté o vytvorení schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvo

OP Informatizácia spoločnosti	ÚV SR	Áno, o PPP sa hovorí, avšak PPP sa uvádza len ako možnosť financovania projektov, ktorú bude SR ďalej sledovať; odkaz na Uznesenie vlády č. 836/2006
OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia	MPSVR SR	Nie je relevantné pre PPP (financovanie z ESF)
OP Vzdelávanie	MŠ SR	Nie je relevantné pre PPP (financovanie z ESF)
OP Technická pomoc	ÚV SR	Nie je relevantné

Tabuľka č. 1: Predpokladané využitie mechanizmu PPP v operačných programoch podľa aktuálnych programových dokumentov (operačný program, programový manuál)

Z vyššie uvedenej tabuľky vyplýva, že v období prípravy programových dokumentov na obdobie 2007-2013 jednotlivé riadiace orgány vo väčšine prípadov nepredpokladali (alebo nezmieňujú) využitie PPP pre financovanie projektov v danej oblasti (okrem oblasti dopravy, kde sa PPP projekty už realizujú). Explicitne sa využitie financovania z fondov EÚ pre PPP projekty nepredpokladalo, čo svedčí o nepreferovaní a možno aj nižšom povedomí o tejto možnosti v období prípravy operačných programov v rokoch 2006-2007.

Táto skutočnosť však v žiadnom prípade nebráni poskytnutiu podpory z OP na PPP projekt, ktorý bude spĺňať podmienky operačného programu, resp. nadväzujúcich dokumentov (programový manuál, výzva na predkladanie projektov atď.)

4.2.1. Zmapovanie vhodnosti využitia jednotlivých OP pre financovanie PPP projektov v oblasti, ktorú pokrýva OP

Identifikácia operačných programov vhodných pre financovanie PPP projektov

V nasledujúcich tabuľkách sú analyzované možnosti využitia platných operačných programov NSRR 2007-2013 v SR pre financovanie PPP projektov. Pri analýze vhodnosti ich využitia sa posudzovali tieto aspekty:

- Vecné zameranie jednotlivých prioritných osí a opatrení v rámci OP a ich vhodnosť pre financovanie typických PPP projektov;
- Či už existujú obdobné projekty alebo ich zábery realizované formou PPP (pri využití verejne prístupných informačných zdrojov);
- Či je výsledkom projektu vybudovanie infraštruktúry pre poskytovanie verejných služieb.

Naopak, od nižšie uvedených aspektov bolo pre potreby analýzy abstrahované:

- Stav implementácie jednotlivých OP (stav čerpania daného OP, stav vyhlasovania výziev);
- Časové hľadisko (či je využitie prostriedkov OP pre PPP projekt reálne z časového pohľadu);
- Problematika štátnej pomoci (potrebný čas v prípade nutnosti notifikácie štátnej pomoci Komisii).

Výsledné hodnotenie vhodnosti jednotlivých prioritných osí a opatrení pre financovanie PPP projektov je formulované v tejto škále:

- **Áno** - existuje potenciál pre podporu PPP projektu z daného OP;
- **Teoreticky áno** - PPP projekt by malo byť možné podporiť z daného OP, avšak nie je známy obdobný príklad, alebo nie je možné jednoznačne posúdiť bez reálneho projektového zámeru;
- **Nie** – daný OP nie je vhodný pre podporu PPP projektov, resp. nevyhovuje vyššie uvedeným kritériám.

Pri určení percentuálnej miery spolufinancovania jednotlivých prijímateľov sa postupuje v súlade s pravidlami stanovenými Stratégiou financovania ŠF a KF na programové obdobie 2007 – 2013 v aktuálnej verzii.

Tabuľka č. 2: OP Doprava					
Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Železničná infraštruktúra	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba nových úsekov železničných tratí ▪ Modernizácia železničných tratí TEN-T (zvyšovanie traťových rýchlostí, prestavba a rekonštrukcia železničných staníc, budovanie mimoúrovňových križovaní s cestnou infraštruktúrou a pod.) ▪ Modernizácia zriaďovacích staníc; 	Železnice Slovenskej republiky (ŽSR)	0% spolufinancovanie prijímateľa
2	Cestná infraštruktúra (TEN-T)	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba nových úsekov diaľnic (TEN-T) 	Národná diaľničná spoločnosť, a. s. (NDS)	0% spolufinancovanie prijímateľa
3	Infraštruktúra intermodálnej prepravy	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vybudovanie verejných terminálov intermodálnej prepravy (prístupové a vnútorné komunikácie, železničné koľaje, skladovacie, manipulačné a parkovacie plochy a pod.); ▪ Technologické a informačné prepojenie vybudovaných terminálov. 	Železnice Slovenskej republiky (ŽSR)	0% spolufinancovanie prijímateľa
4	Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba, modernizácia a rekonštrukcia železničných tratí; ▪ Elektrifikácia železničných tratí; ▪ Výstavba prestupných bodov; ▪ Výstavba infraštruktúry pre integrované dopravné systémy koľajovej osobnej dopravy (prepojenie železničných a električkových tratí). 	Železnice Slovenskej republiky (ŽSR)	0% spolufinancovanie prijímateľa

5	Cestná infraštruktúra (rýchlostné cesty a cesty I. triedy)	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba rýchlostných ciest. ▪ Výstavba ciest I. triedy (obchvaty miest a obcí) 	Národná diaľničná spoločnosť, a. s. (NDS) Slovenská správa ciest (SSC)	0% spolufinancovanie prijímateľa (NDS) 0% spolufinancovanie prijímateľa (SSC)
6	Železničná verejná osobná doprava	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obstaranie zamerané na obstaranie a obnovu železničných mobilných prostriedkov pre prímestskú, regionálnu a medziregionálnu dopravu 	Železničná spoločnosť Slovensko, a. s. (ZSSK)	5% spolufinancovanie prijímateľa

Tabuľka č. 2: OP Doprava

Tabuľka č. 3: OP Životné prostredie

Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OC 1 - Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subjekty územnej samosprávy: ▪ združenia miest a obcí ▪ Fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie 	Spolufinancovanie v prípade súkromného sektora podľa pravidiel pre súkromný sektor a na základe „Podmienok pre prevádzkové a koncesné zmluvy v rámci operačného programu Životné prostredie“
		Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OC 2 - Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Subjekty územnej samosprávy: ▪ združenia miest a obcí ▪ Fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie 	Spolufinancovanie v prípade súkromného sektora podľa pravidiel pre súkromný sektor a na základe „Podmienok pre prevádzkové a koncesné zmluvy v rámci operačného programu Životné prostredie“
		Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OC 3 - Zabezpečenie primeraného sledovania a hodnotenia stavu povrchových vôd a podzemných vôd (nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ štátne rozpočtové alebo štátne príspevkové organizácie ▪ Slovenská agentúra životného prostredia ▪ Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. 	
2	Ochrana pred povodňami	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Preventívne opatrenia na ochranu pred povodňami, budovanie Povodňového varovného a predpovedného systém 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ štátne rozpočtové alebo štátne príspevkové organizácie (správcovia drobných vodných tokov) ▪ Slovenský vodohospodársky podnik, š.p. 	

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ mestá a obce, ktorým správca vodného toku prenechal jeho ucelený úsek (časť) do nájmu alebo výpožičky ▪ Slovenský hydrometeorologický ústav 	
3	Ochrana ovzdušia a minimalizácia nepriaznivých vplyvov zmeny klímy	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Znižovanie emisií znečisťujúcich látok zo stacionárnych zdrojov znečisťovania ovzdušia ▪ Zavádzanie progresívnych technológií a technických opatrení na znižovanie emisií ▪ Zníženie emisií znečisťujúcich látok z verejnej dopravy ▪ Podpora monitorovania emisií a kvality ovzdušia ▪ Znižovanie emisií skleníkových plynov spolu so znižovaním emisií základných znečisťujúcich látok v oblasti výroby tepla ▪ Zníženie emisií znečisťujúcich látok z verejnej dopravy, štúdie dopadov klimatických zmien 		
4	Odpadové hospodárstvo	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ OC 1 - Podpora aktivít v oblasti separovaného zberu; ▪ OC 2 - Podpora aktivít na zhodnocovanie odpadov; ▪ OC 3 - Nakladanie s nebezpečnými odpadmi spôsobom priaznivým pre životné prostredie ▪ OC 4 - Riešenie problematiky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ MŽP SR a iné subjekty ústrednej správy ▪ obce a VÚC alebo nimi zriadené rozpočtové alebo príspevkové organizácie ▪ združenia miest a obcí, mikroregióny 	<p>0% spolufinancovanie pre subjekty štátnej správy 5% spolufinancovanie pre subjekty verejnej správy vr. VÚC a obcí a nimi zriadených rozpočtových alebo príspevkových organizácií 5% spolufinancovanie pre subjekty súkromného sektora, resp. maximálna intenzita štátnej pomoci</p>

			environmentálnych záťaží vrátane ich odstraňovania	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Iné fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie
5	Ochrana a regenerácia prírodného prostredia a krajiny	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ OC 1 Zabezpečenie priaznivého stavu biotopov a druhov prostredníctvom vypracovania a realizácie programov starostlivosti o chránené územia vrátane území NATURA 2000 a programov záchrany pre kriticky ohrozené druhy rastlín, živočíchov a území vrátane realizácie monitoringu druhov a biotopov ▪ OC 2 - Zlepšenie infraštruktúry ochrany prírody a krajiny prostredníctvom budovania a rozvoja zariadení ochrany prírody a krajiny vrátane zavedenia monitorovacích systémov za účelom plnenia národných a medzinárodných záväzkov ▪ OC 3 - Zlepšenie informovanosti a environmentálneho povedomia verejnosti, vrátane posilnenia spolupráce a komunikácie so zainteresovanými skupinami 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ subjekty ústrednej správy ▪ subjekty ústrednej správy ▪ subjekty ústrednej správy

Tabuľka č. 3 : OP Životné prostredie

Tabuľka č. 4: OP Výskum a vývoj

Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Infraštruktúra výskumu a vývoja	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnova výskumnej a vývojovej infraštruktúry a prístrojového vybavenia na vysokých školách, výskumných inštitúciách, výskumných centrách a ostatných organizáciách ▪ Podpora výskumnej infraštruktúry v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti ▪ Obnova, budovanie a udržateľný rozvoj IKT infraštruktúry VaV 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ verejné vysoké školy (vrátane technologických inkubátorov vysokých škôl a vedecko-technologických parkov vysokých škôl) ▪ verejnoprávne ustanovizne a inštitúcie uskutočňujúce výskum a vývoj ▪ Slovenská akadémia vied a jej ústavy ▪ organizácie, resp. inštitúcie uskutočňujúce výskum a vývoj zriadené ústrednými orgánmi štátnej správy ▪ štátne vysoké školy (vrátane technologických inkubátorov vysokých škôl a vedecko-technologických parkov vysokých škôl) ▪ fyzické a právnické osoby podnikajúce podľa obchodného a živnostenského zákona ▪ profesijné organizácie, asociácie a komory ▪ súkromné vysoké školy (vrátane technologických inkubátorov vysokých škôl a vedecko- 	<p>5% spolufinancovanie pre verejné vysoké školy, verejnoprávne ustanovizne a inštitúcie uskutočňujúce výskum a vývoj, profesijné organizácie, asociácie a komory, súkromné vysoké školy, mimovládne organizácie</p> <p>0% spolufinancovanie pre Slovenskú akadémiu vied a jej ústavy, organizácie, resp. inštitúcie uskutočňujúce výskum a vývoj zriadené ústrednými orgánmi štátnej správy, štátne vysoké školy</p>

				<p>technologických parkov vysokých škôl)</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ mimovládne organizácie výskumu a vývoja poskytujúcich všeobecne prospešné služby 	
2	Podpora výskumu a vývoja	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a výdavkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu a podpora nadregionálnej spolupráce ▪ Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe ▪ Podpora výmenných a spoločných výskumných programov, projekty spoločného výskumu ▪ Podpora spolupráce medzi regionálnymi štruktúrami a pracoviskami výskumu a vývoja a ďalšími ▪ Podpora medzinárodnej spolupráce v oblasti VaV ▪ Podpora profesionálneho návratu slovenských vedeckých pracovníkov na Slovensko ▪ Podpora ľudských zdrojov v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti ▪ Podpora aplikovaného výskumu a vývoja 	<p>Rovnaké ako v PO 1 plus</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ regionálna a miestna samospráva ▪ regionálna a miestna štátna správa 	
3	Infraštruktúra výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít:</p>	<p>Rovnaké ako v PO 1</p>	

			<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnova a budovanie technickej infraštruktúry VaV v Bratislavskom kraji ▪ Obnova výskumnej a vývojovej infraštruktúry a prístrojového vybavenia na vysokých školách, výskumných inštitúciách, výskumných centrách a ostatných organizáciách VaV v Bratislavskom kraji ▪ Podpora výskumnej infraštruktúry v oblastiach so strategickým významom pre ďalší rozvoj hospodárstva a spoločnosti ▪ Obnova, budovanie a udržateľný rozvoj IKT infraštruktúry VaV na pracoviskách VaV 		
4	Podpora výskumu a vývoja v Bratislavskom kraji	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a výdavkov:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora sietí excelentných pracovísk výskumu a vývoja ako pilierov rozvoja regiónu v Bratislavskom kraji (obdobné ako v PO 2) ▪ Prenos poznatkov a technológií získaných výskumom a vývojom do praxe v Bratislavskom kraji 	Rovnaké ako v PO 2	
5	Infraštruktúra vysokých škôl	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Budovanie infraštruktúry vysokých škôl a modernizácia ich vnútorného vybavenia za účelom zlepšenia podmienok vzdelávacieho procesu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ verejné vysoké školy ▪ štátne vysoké školy ▪ Slovenská akadémia vied a jej ústavy (ako poskytovateľ vzdelávania) 	<p>5% spolufinancovanie pre verejné vysoké školy 0% spolufinancovanie pre Slovenskú akadémiu vied a jej ústavy, štátne vysoké školy</p>

Tabuľka č. 4 : OP Výskum a vývoj

Tabuľka č. 5: OP Zdravotníctvo

Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia všeobecných nemocníc 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, ktorí sú z hľadiska právnej formy: <ul style="list-style-type: none"> ▪ právnické osoby založené za účelom podnikania ▪ neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby ▪ príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR, resp. iného ústredného orgánu štátnej správy, samosprávneho kraja alebo obce 	<p>PO umožňuje predkladanie komplexných projektov, kde by kombinácia PPP a fondov EÚ prichádzala do úvahy napr. v prípade výstavby zdravotníckych zariadení (všeobecných alebo špecializovaných nemocníc).</p> <p>Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa v prípadoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ právnickej osoby ▪ neziskovej organizácie ▪ príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo obce <p>Spolufinancovanie 0% zo zdrojov prijímateľa v prípadoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR a iného ústredného orgánu štátnej správy
2	Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonštrukcia a modernizácia zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vlastníci/správcovia/nájomco-via zdravotníckeho zariadenia, ktorí sú poskytovatelia zdravotnej starostlivosti, alebo sú v priamom zmluvnom vzťahu 	<p>Kombinácia PPP a fondov EÚ pripadá do úvahy, výhodnosť využitia PPP však závisí od veľkosti potenciálneho projektu</p> <p>Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa v prípadoch:</p>

				<p>s poskytovateľmi zdravotnej starostlivosti a z hľadiska právnej formy sú:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ právnické osoby založené za účelom podnikania ▪ neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby ▪ príspevkové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR, resp. iného ústredného orgánu štátnej správy, samosprávneho kraja alebo obce ▪ rozpočtové organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo obce ▪ samosprávne kraje ▪ obce 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ právnickej osoby ▪ neziskovej organizácie ▪ samosprávneho kraja ▪ obce ▪ rozpočtovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo obce ▪ príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti samosprávneho kraja alebo obce <p>0% spolufinancovanie v prípade príspevkovej organizácie v zriaďovateľskej pôsobnosti MZ SR, resp. iného ústredného orgánu štátnej správy</p>
2		Teoreticky áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obnova a modernizácia zdravotníckej techniky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Východoslovenský onkologický ústav, a.s. (pre NP1) ▪ Národná transfúzna služba SR (pre NP2) 	<p>Budú realizované len národné projekty.</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa v prípade Východoslovenského onkologického ústavu, a.s. (pre NP1) ▪ 0% spolufinancovanie v prípade Národnej transfúznej služby SR (pre NP2)

Tabuľka č. 5 : OP Zdravotníctvo

**Tabuľka č. 6 : OP Bratislavský kraj
: OP Bratislavský kraj**

Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Infraštruktúra	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Úprava verejných priestranstiev ▪ Rekonštrukcia verejných osvetlení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obce a mestá Bratislavského kraja ▪ Hlavné mesto SR Bratislava a jeho mestské časti ▪ Bratislavský samosprávny kraj ▪ združenia miest a obcí ▪ Subjekt správy bytového domu 	<p>Kombinácia PPP a fondov EÚ pripadá do úvahy napr. v prípade výstavby, rekonštrukcie a následnej prevádzky verejných osvetlení</p> <p>Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa v prípadoch:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ obcí a miest ▪ Hlavného mesta SR
1		Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regionálna a mestská hromadná doprava ▪ Vybudovanie prestupných terminálov a súvisiacej nadväznej infraštruktúry na vybraných dopravných uzloch bratislavského regiónu ▪ vybudovanie záchytných parkovísk v rámci prestupných terminálov (systémy park&ride, bike&ride) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obce a mestá Bratislavského kraja ▪ Hlavné mesto SR Bratislava a jeho mestské časti ▪ Bratislavský samosprávny kraj 	<p>5% spolufinancovanie prijímateľa Teoreticky je možné financovať ako PPP avšak vzhľadom na výšku alokácie pre opatrenie nebude pravdepodobne PPP financovanie efektívne</p>
2	Vedomostná ekonomika	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a výdavkov, resp. charakteru projektov:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Inovácie a technologické transfery ▪ Informatizácia spoločnosti 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Mikro, malí a strední podnikatelia (MSP) - fyzické alebo právnické osoby oprávnené na podnikanie ▪ Obce a mestá Bratislavského kraja ▪ Hlavné mesto SR Bratislava a jeho mestské časti ▪ Bratislavský samosprávny kraj 	

Tabuľka č. 7: Regionálny OP					
Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Infraštruktúra vzdelávania	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zariadení 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obec ▪ Vyšší územný celok ▪ Krajský školský úrad ▪ Ústredný orgán štátnej správy ako zriaďovateľ subjektov v zmysle vyhlášky Ministerstva školstva ▪ Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby ▪ Cirkvi a náboženské spoločnosti ▪ Združenia 	5% spolufinancovanie pre sektor verejnej správy a súkromný sektor 0% spolufinancovanie pre štátne príspevkové organizácie, štátne rozpočtové organizácie
2	Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zariadení, vrátane IKT vybavenia ▪ Budovanie nových zariadení a s tým spojené obstaranie vybavenia vrátane IKT 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obec ▪ Vyšší územný celok ▪ Určený úrad práce, sociálnych vecí a rodiny ▪ Neziskové organizácie poskytujúce všeobecne prospešné služby ▪ Cirkvi a náboženské spoločnosti 	5% spolufinancovanie pre sektor verejnej správy a súkromný sektor 0% spolufinancovanie pre štátne príspevkové organizácie, štátne rozpočtové organizácie

				<ul style="list-style-type: none"> ▪ Združenia ▪ Slovenský Červený kríž 	
3	Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov a infraštruktúra cestovného ruchu	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a výdavkov (napr.):</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Posilnenie kultúrneho potenciálu regiónov ▪ Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu ▪ Rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich pamäťových a fondových inštitúcií a s tým spojené obstaranie vybavenia vrátane IKT ▪ Revitalizácia významných pamiatkových objektov ▪ Podpora a rozvoj infraštruktúry cestovného ruchu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obec ▪ Vyšší územný celok ▪ Ústredný orgán štátnej správy ako zriaďovateľ múzeí a galérií ▪ Matica slovenská ▪ Pamiatkový úrad SR a Krajské pamiatkové úrady zriadené ako správcovia nehnuteľných kultúrnych pamiatok 	
4	Regenerácia sídiel	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Revitalizácia verejných priestranstiev sídiel 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obec (pre oblasť Revitalizácia verejných priestranstiev sídiel) okrem miest, ktoré sú sídlami krajov) 	<p>Kombinácia PPP a fondov EÚ pripadá do úvahy napr. v prípade výstavby, rekonštrukcie a následnej prevádzky verejných osvetlení, miestnych komunikácií a dopravných subsystémov</p> <p>Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa</p> <p>Potenciálna kombinácia s nástrojom JESSICA v oblasti regenerácie sídiel (v závislosti od schválenia implementácie nástroja JESSICA v Slovenskej republike)</p>
5	Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obsluhu regiónov	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rekonštrukcia a modernizácia úsekov ciest II. a III. triedy, budovanie dopravných 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Vyšší územný celok 	<p>Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa</p>

subsystémov

Tabuľka č. 7 : Regionálny OP

Tabuľka č. 8: OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast					
Č	Prioritná os (PO)	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Inovácie a rast konkurencieschopnosti	Áno	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora spoločných služieb pre podnikateľov ▪ výstavba a revitalizácia infraštruktúry hnedých priemyselných parkov (podpora rekonštrukcie a modernizácie bývalých priemyselných a podnikateľských lokalít (brownfields)) ▪ budovanie infraštruktúry zelených priemyselných parkov (greenfields) 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Obec ▪ Vyšší územný celok 	Kombinácia PPP a fondov EÚ pripadá do úvahy v prípade integrovaných PPP projektov. Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa.
2	Energetika	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a prijímateľov, cieľom PO nie je podporovať infraštruktúru verejných služieb:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ úspory energie vo všetkých oblastiach priemyslu a služieb vrátane izolácie stavebných objektov za účelom zlepšenia ich tepelno-technických vlastností ▪ vysokoúčinná kombinovaná výroba elektriny a tepla ▪ využívanie obnoviteľných energetických zdrojov ▪ rekonštrukcia a modernizácia existujúcich energetických zdrojov ▪ rekonštrukcia existujúcich tepelných 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fyzické osoby ▪ Právnické osoby 	

			zariadení na rozvod tepla		
2	Energetika	Áno	Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Verejný sektor ▪ SEIA 	Spolufinancovanie 5% zo zdrojov prijímateľa
3	Cestovný ruch	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a prijímateľov:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Podpora podnikateľských aktivít v cestovnom ruchu ▪ Rozvoj informačných služieb cestovného ruchu, prezentácie regiónov a Slovenska 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Fyzické osoby ▪ Právnické osoby ▪ SACR 	

Tabuľka č. 8 : OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast

Tabuľka č. 9: OP Informatizácia spoločnosti

Č	Prioritná os	Vhodnosť pre PPP	Opis (relevantné typy projektov)	Prijímateľ	Poznámka
1	Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a zamerania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na centrálnej úrovni ▪ Elektronizácia verejnej správy a rozvoj elektronických služieb na regionálnej a miestnej úrovni 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpočtová organizácia a jej zariadenia ▪ Príspevková organizácia ▪ Organizačná zložka príspevkovej organizácie s odvodenou právnou subjektivitou ▪ Verejnoprávna inštitúcia ▪ Sociálna poisťovňa a zdravotné poisťovne ▪ Subjekty v pôsobnosti organizácií verejnej správy 	
2	Rozvoj pamäťových a fondových inštitúcií a obnova ich národnej infraštruktúry	Nie	<p>Nevyhovuje z pohľadu oprávnených aktivít a zamerania:</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Zlepšenie systémov získavania, spracovania a ochrany obsahu zo zdrojov pamäťových a fondových inštitúcií ▪ Digitalizácia obsahu pamäťových a fondových inštitúcií, archivovanie a sprístupňovanie digitálnych dát 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpočtová organizácia a jej zariadenia ▪ Príspevková organizácia ▪ Organizačná zložka príspevkovej organizácie s odvodenou právnou subjektivitou ▪ Verejnoprávna inštitúcia ▪ Obec, mesto, združenia obcí ▪ Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja) ▪ Združenie (zväz, spolok, 	

				spoločnosť, klub ai.) <ul style="list-style-type: none"> ▪ Neinvestičný fond ▪ Nezisková organizácia ▪ Stavovská organizácia – profesná komora ▪ Záujmové združenie právnických osôb 	
3	Zvýšenie prístupnosti k širokopásmovému internetu	Nie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozvoj a podpora trvalo udržateľného využívania infraštruktúry širokopásmového prístupu 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Rozpočtová organizácia a jej zariadenia ▪ Príspevková organizácia ▪ Organizačná zložka príspevkovej organizácie s odvodenou právnou subjektivitou ▪ Verejnoprávna inštitúcia ▪ Obec, mesto, združenia obcí ▪ Samosprávny kraj (úrad samosprávneho kraja) ▪ Združenie (zväz, spolok, spoločnosť, klub ai.) ▪ Neinvestičný fond ▪ Nezisková organizácia ▪ Stavovská organizácia – profesná komora ▪ Záujmové združenie právnických osôb 	

Tabuľka č. 9 : OP Informatizácia spoločnosti

Ďalšie operačné programy, teda:

- OP Zamestnanosť a sociálna inklúzia,
- OP Vzdelávanie,
- OP Technická pomoc,

neboli analyzované z dôvodu, že neposkytujú podporu investičným projektom (OP ZaSI a OP V sú spolufinancované z ESF) alebo sú zamerané na podporu riadenia operačných programov (OP TP).

Z vyššie uvedeného prehľadu OP vyplýva že z pohľadu vhodnosti uvedených OP pre financovanie PPP projektov sa ako vhodné javia:

- **OP Doprava** s prioritnými osami (oblasťami):
  - Železničná infraštruktúra
  - Cestná infraštruktúra (TEN-T)
  - Infraštruktúra intermodálnej prepravy
  - Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov
  - Cestná infraštruktúra (rýchlostné cesty a cesty I. triedy)
  - Železničná verejná osobná doprava
- **OP Životné prostredie** s prioritnými osami (oblasťami):
  - Integrovaná ochrana a racionálne využívanie vôd (zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou, odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd)
  - Odpadové hospodárstvo
- **OP Výskum a vývoj** s prioritnými osami:
  - Infraštruktúra výskumu a vývoja
  - Infraštruktúra vysokých škôl
- **OP Zdravotníctvo** s prioritnými osami (oblasťami):
  - Modernizácia zdravotníckeho systému nemocníc (výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc, výstavba, rekonštrukcia a modernizácia všeobecných nemocníc)
  - Podpora zdravia a predchádzanie zdravotným rizikám
- **OP Bratislavský kraj** s prioritnou osou (oblasťou):
  - Infraštruktúra (regenerácia sídiel, regionálna a mestská hromadná doprava)
- **Regionálny OP** s prioritnými osami:
  - Infraštruktúra vzdelávania
  - Infraštruktúra sociálnych služieb, sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
  - Regenerácia sídiel
  - Regionálne komunikácie zabezpečujúce dopravnú obslužnosť regiónov
- **OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast** s prioritnými osami (oblasťami):
  - Inovácie a rast konkurencieschopnosti (výstavba a revitalizácia infraštruktúry hnedých priemyselných parkov - podpora rekonštrukcie a modernizácie bývalých priemyselných a podnikateľských lokalít (brownfields), budovanie infraštruktúry zelených priemyselných parkov (greenfields)
  - Energetika (budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce)

V uvedených operačných programoch, resp. konkrétnych opatreniach je možný potenciál pre financovanie PPP projektov v danej oblasti.

4.3.Možnosti využitia fondov EÚ pri financovaní PPP projektov podľa typu prijímateľa NFP

Kapitola analyzuje možnosti kombinácie fondov EÚ a PPP projektov s ohľadom na potenciálnych prijímateľov (verejný, súkromný subjekt) definovaných v jednotlivých operačných programoch a poukazuje na rozdiely medzi verejným a súkromným subjektom v roli prijímateľa podpory (NFP).

4.3.1.Problematika prijímateľov - verejný a súkromný partner

Problematika prijímateľov má z pohľadu kombinácie PPP a financovania z fondov EÚ význam v tom zmysle, že sa do značnej miery prelína s delením financovania v režime štátnej pomoci a mimo tento režim. Verejný partner totiž pravidelne nebude napĺňovať definíčné znaky podniku podľa európskeho práva štátnej pomoci a preto jemu poskytnutý NFP nebude považovaný za štátnu pomoc, zatiaľ čo súkromný partner bude podnikom v tomto zmysle takmer vždy a jemu poskytnutý NFP tak môže byť považovaný za štátnu pomoc a bude treba sa zaoberať otázkou, či je taká pomoc zlučiteľná so spoločným trhom.

Financovanie verejného partnera z fondov EÚ tak pravidelne nebude zakladať štátnu pomoc, zatiaľ čo v prípade financovania súkromného partnera existuje väčšie riziko výskytu neoprávnenej štátnej pomoci.

Toto delenie je však len približné, lebo verejný partner môže byť za určitých podmienok z pohľadu práva štátnej pomoci považovaný za podnik (ak v danom projekte vykonáva ekonomickú činnosť, napríklad výstavba priemyselnej zóny) a jeho financovanie tak môže zakladať štátnu pomoc, zatiaľ čo súkromný partner v určitých výnimočných prípadoch nemusí byť podnikom, prípadne jeho financovanie nemusí byť štátnou pomocou z iného dôvodu. Navyše interakcia verejného partnera so súkromným partnerom v rámci PPP takmer vždy obsahuje riziko štátnej pomoci.

S ohľadom na časový faktor vyplýva **preferencia** projektov, ktoré budú nastavené ako celkovo **mimo rámec štátnej pomoci**, alebo kde bude štátna pomoc na základe blokovej výnimky alebo výnimky de minimis vyňatá z notifikačnej povinnosti. Takémuto nastaveniu zodpovedá aj preferencia verejného partnera ako prijímateľa pomoci (NFP).

4.3.2.Možnosti podpory projektov podľa typu prijímateľa

Na definovanie rozdielov medzi situáciami, kedy vystupuje v roli prijímateľa NFP verejný subjekt (subjekt verejnej správy) alebo súkromný subjekt je potrebné aplikovať aktuálne podmienky nastavené v programových dokumentoch operačných programov. Z vyššie uvedeného prehľadu potenciálneho využitia operačných programov na financovanie PPP projektov vyplývajú rozdiely najmä vo výške spolufinancovania projektu v závislosti na type prijímateľa.

V uvedených operačných programoch pri zohľadnení nastavenia pravidiel štátnej pomoci však aj v prípade prijímateľov zo súkromného sektora, neprevyšuje povinné spolufinancovanie konečného prijímateľa 5% oprávnených výdavkov projektu.

Nižšie uvedený prehľad sumarizuje možnosti podpory PPP projektov v rozdelení podľa možného typu prijímateľa NFP. Tabuľka uvádza len oblasti projektov, v ktorých bola identifikovaná možnosť kombinácie s fondmi EÚ.

Tabuľka č. 10: Prehľad operačných programov s potenciálom pre PPP podľa typu prijímateľa

Názov OP	Verejný sektor – oblasti projektov	Súkromný sektor – oblasti projektov
OP Doprava ⁵¹	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Železničná infraštruktúra ▪ Cestná infraštruktúra (TEN-T) ▪ Infraštruktúra intermodálnej prepravy ▪ Infraštruktúra integrovaných dopravných systémov ▪ Cestná infraštruktúra (rýchlostné cesty a cesty I. triedy) ▪ Železničná verejná osobná doprava 	N/A
OP Životné prostredie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov ▪ Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ ▪ Odpadové hospodárstvo 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Zásobovanie obyvateľstva pitnou vodou z verejných vodovodov ▪ Odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd v zmysle záväzkov SR voči EÚ ▪ Odpadové hospodárstvo
OP Výskum a vývoj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infraštruktúra výskumu a vývoja ▪ Infraštruktúra vysokých škôl 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infraštruktúra výskumu a vývoja ▪ Infraštruktúra vysokých škôl
OP Zdravotníctvo	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia všeobecných nemocníc ▪ Rekonštrukcia a modernizácia zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti ▪ Obnova a modernizácia zdravotníckej techniky 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia špecializovaných nemocníc ▪ Výstavba, rekonštrukcia a modernizácia všeobecných nemocníc ▪ Rekonštrukcia a modernizácia zariadení ambulantnej zdravotnej starostlivosti ▪ Obnova a modernizácia zdravotníckej techniky
OP Bratislavský kraj	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Regenerácia sídiel ▪ Regionálna a mestská hromadná doprava 	N/A
Regionálny OP	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infraštruktúra vzdelávania (rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zariadení) ▪ Infraštruktúra sociálnych služieb, 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Infraštruktúra vzdelávania (rekonštrukcia, rozširovanie a modernizácia existujúcich zariadení) ▪ Infraštruktúra sociálnych služieb,

⁵¹ V prípade OP Doprava sumarizujeme potenciálne oblasti pre PPP pod verejný sektor vzhľadom na špecifickosť definovaných prijímateľov (Železnice Slovenskej republiky, Slovenská správa ciest, Železničná spoločnosť Slovensko, a. s., Národná diaľničná spoločnosť, a. s.)

	sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately <ul style="list-style-type: none"> ▪ Revitalizácia verejných priestranstiev a sídiel ▪ Rekonštrukcia a modernizáciu úsekov ciest II. a III. triedy, budovanie dopravných subsystémov 	sociálnoprávnej ochrany a sociálnej kurately
OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Výstavba a revitalizácia infraštruktúry hnedých priemyselných parkov (podpora rekonštrukcie a modernizácie bývalých priemyselných a podnikateľských lokalít (brownfields)) ▪ Budovanie infraštruktúry zelených priemyselných parkov (greenfields) ▪ Budovanie a modernizácia verejného osvetlenia pre mestá a obce a poskytovanie poradenstva v oblasti energetiky 	N/A

Tabuľka č. 10 : Prehľad operačných programov s potenciálom pre PPP podľa typu prijímateľa

Ako vyplýva z tabuľky, väčšie možnosti podpory PPP projektov z operačných programov sa ponúkajú prijímateľom z verejného sektora. Aj tento fakt ďalej podporuje preferenciu, aby zadávateľ PPP projektu bol zároveň prijímateľom NFP.

Návrh nastavenia modelov kombinácie v súvislosti s vyššie identifikovaným potenciálom je uvedený v kapitole 6.

5. Prípadové štúdie PPP projektov

5.1. Prípadové štúdie PPP projektov – zahraničné skúsenosti

Snaha Komisie podporovať PPP projekty v kombinácii s fondmi EÚ je relatívne krátka. V súvislosti s realizáciou prvých hybridných projektov zohrával významnú rolu aj Kohézny fond. Tento fond (určený členskými krajinami EÚ na podporu infraštruktúrnych projektov v oblasti životného prostredia a dopravy) nadviazal na predvstupový finančný nástroj ISPA. S týmto nástrojom majú skúsenosti niektoré kandidátske krajiny EÚ pri kombinácii fondov EÚ a PPP projektov. Už v roku 1999 bola prijatá zmena nariadenia o Kohéznom fonde⁵², ktorá upravovala špecifickú podporu pre využitie súkromných zdrojov k financovaniu projektov, ktoré môžu byť považované za rovnocenné so zdrojmi z verejných rozpočtov. V minulých programových obdobiach (1993-99, 2000-06) však bolo využitie tejto možnosti kombinácie minimálne.

Ďalším efektívnym zdrojom finančnej pomoci zo strany EÚ veľkým dopravným PPP projektom bola predovšetkým programová podpora a rozpočet programu TEN-T. Doposiaľ najvýznamnejší počet PPP projektov, ktoré využívajú širšiu formu podpory EÚ (neobmedzujúcu sa výlučne len na samotné fondy EÚ), predstavujú projekty spolufinancované úvermi zo strany EIB. Napriek spoluúčasti EIB na financovaní bolo doteraz zrealizovaných málo hybridných PPP projektov. V týchto projektoch sa objavili všetky formy nástrojov a fondov uvádzaných v predchádzajúcich kapitolách:

- účasť IFI (EBRD, EIB, EIF) pri priamom financovaní alebo poskytovaní garancií,
- TEN-T rozpočet,
- štrukturálne fondy EÚ (predovšetkým ERDF),
- Kohézny fond,
- predvstupové fondy ISPA

Hybridné projekty, ktoré doposiaľ dostali významnú podporu Komisie vrátane jej finančných nástrojov, boli veľké projekty realizované v sektoroch dopravy a životného prostredia. Vzhľadom na lepšiu dostupnosť informácií sú predmetom analýzy prípadových štúdií výlučne projekty z oblasti dopravy, a to predovšetkým v odlišných oblastiach infraštruktúry (železničné spojenie, most, diaľnica, letisko) a rôznych spôsoboch čerpania fondov EÚ (alokácia TEN-T pri zahájení prípravy projektu, medzištátne výberové konanie a alokácie pre dva štáty k jednému projektu, postupné čerpanie fondov EÚ v priebehu výstavby PPP projektu, rozdelenie projektov na časti s čerpaním fondov EÚ a časti výlučne PPP a ďalšie). Žiadateľom a prijímateľom finančného príspevku z fondov EÚ bol takmer vo všetkých analyzovaných projektoch verejný obstarávateľ.

Všetky analyzované projekty boli súčasne kľúčové pilotné hybridné PPP projekty so silnou politickou podporou pre ich úspešnú realizáciu. Všetky projekty riešili zásadný problém nedostatočnej dopravnej infraštruktúry. Významným prínosom PPP pre všetky projekty bol prenos rizík projektu na súkromného partnera, vďaka ktorému bola infraštruktúra dodaná riadne a načas pri dodržaní pevne stanoveného rozpočtu. Pri všetkých analyzovaných projektoch zároveň platilo, že bez financovania z fondov EÚ alebo TEN-T by boli tieto projekty nerealizovateľné.

Analýza prípadových štúdií sa vychádza z verejne dostupných zdrojov informácií a údajov, ktoré sú uvedené v samostatnej kapitole č. 7.

---

⁵² Nariadenie Rady 99/1264/ES, ktoré mení a dopĺňa Nariadenie Rady 94/1164/ES z 21. júna 1999

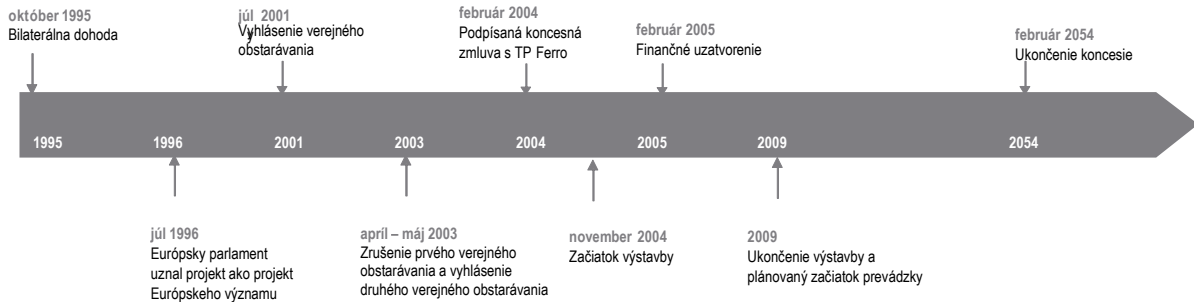
5.1.1.Sektor dopravy – Železničné spojenie Perpignan – Figueras - Francúzsko/ Španielsko

Základný popis projektu

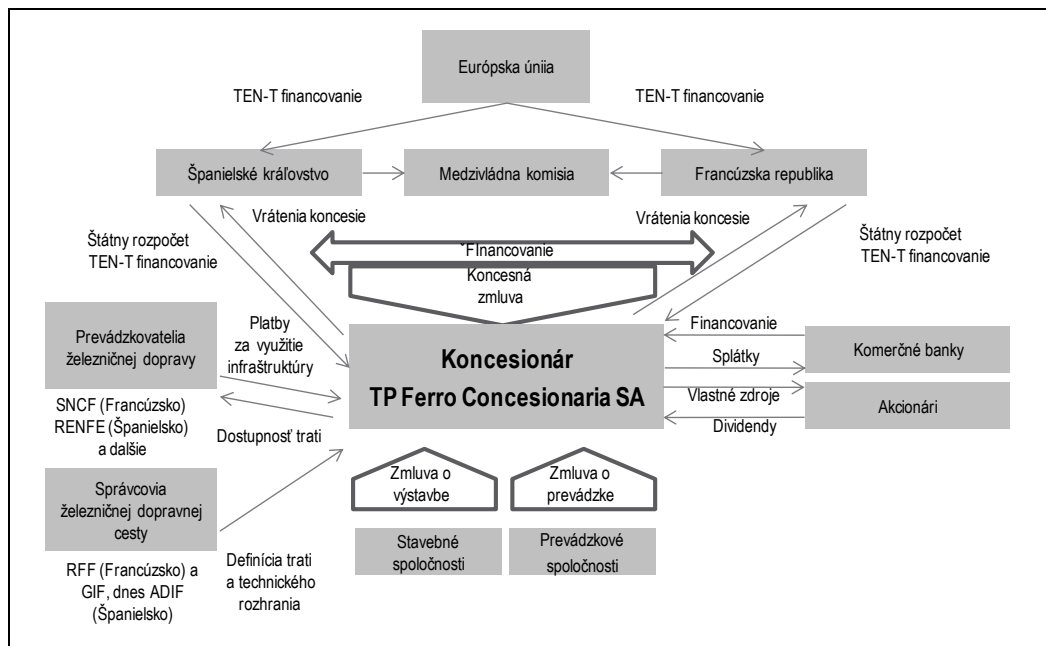
Prípadová štúdia/Krajina	Železničné spojenie Perpignan - Figueras, Francúzsko, Španielsko
Predmet projektu	Výstavba železničného spojenia medzi Francúzskom a Španielskom cez Pyreneje.
Cieľ projektu	Zabezpečiť železničné spojenie medzi Francúzskom a Španielskom, zvýšenie dopravnej priepustnosti a dopravnej kapacity, redukcii času a nákladov na dopravu. Toto železničné spojenie je určené pre osobnú aj nákladnú dopravu a očakávaným prínosom je výrazné zníženie času cestovania medzi Španielskom a Francúzskom. Okrem uvedeného toto spojenie rieši problémy nekompatibility železničných tratí (rozdielne rozchody tratí medzi Francúzskom a Španielskom) a teda znižuje náklady na prevádzku. Prenos väčšiny rizík (výstavby, dostupnosti a dopytu) na súkromného partnera
Zadávatel' PPP projektu	Vlády Francúzskej republiky a Španielskeho kráľovstva (ministerstvá dopravy a financií oboch krajín)
Koncesionár	Konzorcium TP Ferro (TP Ferro Concesionaria SA: 50% ACS Dragados , 50% Eiffage)
Zapojenie koncesionára	
Typ modelu	Hybridný BOT založený na platbách od dopravcov využívajúcich železniciu.
Vlastníctvo	Vlastníkmi vybudovanej infraštruktúry sú zadávatelia PPP projektu.
Prenos rizík	Riziko výstavby, riziko dostupnosti a dopytu nesie koncesionár.
Investičná hodnota projektu	Celkové náklady projektu 1,098 mld. EUR, stavebné náklady 952 mil. EUR.
Doba trvania projektu	
Celková doba	50 rokov
Doba výstavby	5 rokov
Doba prevádzky	45 rokov
Doba prípravy projektu	Od októbra 1995 (podpis zmluvy medzi vládami Španielska a Francúzska) do februára 2004 (podpis koncesnej zmluvy s TP Ferro). Prvé vyhlásené verejné obstarávanie (júl 2001) bolo zrušené kvôli neukončeniu rokovanií s vybraným uchádzačom EuroFerro v stanovenej lehote (zrušený v apríli 2003). Následne bolo vyhlásené nové verejné obstarávanie v máji 2003.
Miera spoplatnenia projektu	Koncesionár vyberá poplatok za využitie železničnej infraštruktúry od prevádzkovateľov osobnej a nákladnej dopravy.
Cieľová pôsobnosť projektu	Priamymi cieľovými skupinami projektu sú predovšetkým štátne železničné spoločnosti Francúzska a Španielska, ale aj ďalší prevádzkovatelia železničnej dopravy. Projekt zefektívňuje osobnú a nákladnú dopravu znížením celkových

nákladov a času na prepravu.

Časová os prípravy projektu

Štruktúra koncesie

Ďalšie údaje o projekte

História projektu

Cezhraničné železničné spojenie medzi katalánskym mestom Figueras na severe Španielska a mestom Perpignon na juhu Francúzska naprieč pohorím Pyrenejí bolo dlho prioritou oboch týchto štátov predovšetkým ako alternatíva cestnej nákladnej dopravy. V roku 1995 vlády Francúzska a Španielska podpísali Madridskú zmluvu – medzištátnu zmluvu o právnom rámci projektu vysokorýchlostného železničného prepojenia.

Na základe žiadosti oboch štátov o podporu Komisie bol projekt Európskym parlamentom zaradený medzi prioritné projekty TEN-T s možnosťou financovať aj jeho prípravné štúdie (v tomto prípade takmer 100%) ako aj jeho realizáciu s pomocou TEN-T rozpočtu.

<p>Kapacita Veľkosť projektu</p>	<p>Spomenutý projekt zahŕňa výstavbu a prevádzku 45 km vysokorychlostného železničného spojenia medzi Perpignan vo Francúzsku a Figueras v Španielsku, vrátane 8.3 km tunela (celkovo 25 km duálnych tunelov a 5 mostov) pod Pyrenejami, ktoré spája železničné siete týchto dvoch štátov. Projekt ráta s rýchlosťami 100 - 120 km/h pre nákladnú dopravu a 300-350 km/h pre osobnú dopravu. V prípade plnej prevádzky štúdie poradcov predpokladali až 30% podiel na pozemnej doprave naprieč Pyrenejami (v prvom roku prevádzky 3,5 miliónov cestujúcich a 4,2 miliónov ton nákladu za rok).</p>
<p>Postup verejného obstarávania</p>	<p>Väčšina odborných analýz, štúdia realizovateľnosti a dokumentácia verejného obstarávania boli pripravené poradcami v rokoch 1996 – 2000. Na týchto prácach sa podieľali nielen súkromné poradenské spoločnosti Clifford Chance (právny poradca), Ernst & Young (finančný poradca), ale aj štátni administrátori železničnej infraštruktúry oboch štátov (RFF - Francúzsko a GIF (dnes ADIF) – Španielsko) v pozícii technických poradcov a spracovateľov projektovej dokumentácie. Okrem iných dôvodov pre tento postup mala byť výhodou skutočnosť, že tieto železničné spoločnosti budú hlavnými užívateľmi nadväzných železničných tratí a môžu tak viacej ovplyvniť technický návrh. Takmer 100% nákladov na prípravu projektu (odborné štúdie apod.) bolo hrađených zo zdrojov EÚ – rozpočtu TEN-T.</p> <p>Prípravu v právnej, finančnej i technickej oblasti projektu riadila a kontrolovala medzištátna komisia (Inter-Government Commision – CIG), koordinovala tiež priority všetkých štyroch ministerstiev. Finálne rozhodnutia v projekte prijímali ministerstvá oboch krajín. Aj keď v tomto prípade schválili projekt navyše vlády Francúzska a Španielska, túto rovnakú právomoc majú ministerstvá oboch krajín vďaka ich PPP právu, čo v iných projektoch uľahčuje celkový priebeh prípravy projektu vrátane verejného obstarávania koncesionára a eliminuje niektoré predovšetkým časové a vecné neistoty.</p> <p>Počet rokov na koľko je stanovená koncesná zmluva: 50 rokov</p> <p>Doba prípravy štúdie realizovateľnosti: 4 roky</p> <p>Doba prípravy verejného obstarávania: 14 mesiacov</p> <p>Zvolený postup verejného obstarávania: rokovacie konanie</p> <p>Dôvody predĺženia verejného obstarávania: komplexnosť a náročnosť návrhu zmluvy, ale aj požiadavky na dodatočné garancie oboch vlád</p> <p>Počet a identifikácia uchádzačov: 6 uchádzačov (Bouygues-Dragados, Eiffage-ACS, SPIE-FCC, Acciona-Sacyr, Vinci-Ferrovial a národní správcovia železničnej infraštruktúry oboch štátov (RFF-GIF)), v predĺženom/opakovanom verejnom obstarávaní od mája 2003 - 4 uchádzači (RFF-GIF, ACS-Dragados-Eiffage, Bouygues-FCC, Ferrovial-Vinci)</p> <p>Zdôvodnenie zvoleného postupu verejného obstarávania: možnosť širokej diskusie o technicky náročnom zadaní projektu, ako aj o komplexnom a náročnom návrhu zmluvy</p> <p>Dátum uzavretia koncesnej zmluvy: február 2004</p>

Verejné obstarávanie

Máj 2000: Začiatok prípravy dokumentácie pre verejné obstarávanie (príprava technickej časti, príprava právnej časti – návrh zadávacej dokumentácie, pravidiel pre rokovanie o ponukách, návrh koncesnej zmluvy).

Júl 2001: Vyhlásenie verejného obstarávania na koncesionára (publikácie v OJEC) ako verejné obstarávanie dvoch štátov (podľa pôvodnej direktívy Rady 93/37/EEC zo 14 júna 1993 ku koordinácii procedúr pre zmluvy na stavebné práce).

Október 2001: do súťaže sa prihlásilo 6 uchádzačov

November 2001: všetci 6 záujemcovia splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní

Apríl 2002: verejnému obstarávateľovi bolo doručených 6 ponúk

Júl 2002: spoločnosť EUROFERRO (spoločnosti Bouygues a Dragados) bola vybraná ako preferovaný uchádzač

September 2002: začiatok rokovania o ponuke so spoločnosťou EUROFERRO

Apríl 2003: vzhľadom na komplexnosť a náročnosť návrhu zmluvy, ale aj novej požiadavky na dodatočné garancie oboch vlád došlo k márnemu uplynutiu ročného limitu pre rokovacie konanie pri finalizácii zmluvy. Okrem toho jeden z neúspešných uchádzačov protestom napadol rokovacie konanie s preferovaným uchádzačom pre údajné problémy v procese rokovacieho konania.

Máj 2003: na základe výsledkov predošlého rokovacieho konania bolo vyhlásené nové verejné obstarávanie (bez možnosti rokovania o zmluve okrem minimálnych zmien, technické varianty nie sú povolené) s cieľom dokončiť verejné obstarávanie v rekordne krátkom čase.

Júl 2003: do súťaže sa prihlásili 4 záujemcovia (RFF-GIF, ACS Dragados-Eiffage (ACS kúpil Dragados v priebehu prvého verejného obstarávania), Bouygues-FCC, Ferrovial-Vinci)

Október 2003: všetci 4 záujemcovia splnili podmienky účasti vo verejnom obstarávaní

November 2003: TP Ferro (ACS-Dragados-Eiffage) a Ferromed (RFF-GIF, štátom vlastnené spoločnosti) môžu rokovať o ponukách (zmeny boli obmedzené verejným obstarávateľom z dôvodu istoty budúceho financovania projektu)

December 2003: TP Ferro bol vybraný ako preferovaný uchádzač

Február 2004: podpis koncesnej zmluvy s TP Ferro

Február 2005: podpis zmlúv o bankovom financovaní (týždeň pred uplynutím lehoty uvedenej v koncesnej zmluve)

Realizácia projektu

Stavebné práce začali v novembri 2004 pred uzatvorením zmlúv o bankovom financovaní projektu.

Výstavba infraštruktúry bola úspešne ukončená vo februári 2009.

Doteraz ale nie je infraštruktúra v očakávanej komerčnej prevádzke vzhľadom na oneskorenie Španielska s výstavbou novej stanice Vilafant vo Figueras na trati do Barcelony realizovanej tradičným spôsobom. Dokončenie týchto prác sa očakáva do roku 2012. Koncom roku 2010 sa predpokladá náhradné riešenie - spustenie prevádzky s dočasnou stanicou vo Figueras a pokračovanie prepravy klasickou traťou do Barcelony. Iný prechod vysokorýchlostných súprav TGV prichádzajúcich z Francúzska na konvenčnú trať v Španielsku nie je možný z dôvodu odlišného rozchodu. Dovtedy bude Španielsko povinné platiť koncesionárovi finančné náhrady. V novembri 2009 rozhodla španielska vláda odškodniť koncesionára formou 108 mil.

	<p>eur za obdobie 2010-2012 a predĺžením koncesnej lehoty o 3 roky na 53 rokov.</p> <p>V prípade oneskorenia stavebného harmonogramu koncesionárom by bol štát oprávnený ukončiť zmluvu s koncesionárom. Stavebné práce boli ale dokončené v požadovanom termíne.</p>
Monitoring projektu	<p>I v takto technicky zložitom projekte bol dodržaný harmonogram a rozpočet výstavby. A to aj vďaka dôslednému monitoringu projektu, ktorý obdobia výstavby a počas koncesnej lehoty (50 rokov) zabezpečuje CIG. Nakoľko sa verejný sektor podieľal na technickom návrhu a rozdelení výstavby na 10 jednotlivých častí (milník) podľa platieb verejného sektora a plnej zodpovednosti koncesionára za možné prekročenie nákladov, bol pre CIG monitoring technicky zvládateľný bez externej inžinierskej organizácie (toto obvykle u ostatných PPP projektov nie je možné). V priebehu koncesnej lehoty bude v spolupráci so štátnymi správcami železničnej infraštruktúry (RFF a ADIF) kontrolované plnenie technických parametrov definovaných v koncesnej zmluve (99,8%).</p>
Popis rizík	<p>Riziko výstavby, dostupnosti a dopytu bolo prenesené na koncesionára. Práve analýza rizika dopytu bola vnímaná ako kľúčová pre úspešné získanie bankového financovania. Banky majú okrem iného všeobecnú obavu pri projektoch obsahujúcich výstavbu tunelov a možné prekročenie nákladov a harmonogramu pri zložitých tunelových prácach v neznámom teréne. V tomto prípade bolo toto riziko výstavby tunelov obmedzené len tretinovým podielom tunelov na celkových investičných nákladoch a čiastočným prenosom rizika na stavebných subdodávateľov, čo bolo pre banky dostatočné.</p>
Platobný mechanizmus	<p>Koncesionár získava platby od konečných užívateľov infraštruktúry. Poplatok je odvodený od počtu vlakov, ich veľkosti a predmetu prepravy (osobná / nákladná preprava). Hlavnými užívateľmi infraštruktúry budú RENFE a SNCF, národné železničné spoločnosti Španielska a Francúzska, ale aj iné železničné spoločnosti. Koncesionár nemá od týchto železničných spoločností žiadne garancie a tak prípadné nepriaznivé pohyby v dopyte budú riešené úpravou taríf. Banky poskytli koncesionárovi 10-ročný pohotovostný úver pre prípad nižších príjmov v prvých rokoch prevádzky. Odhady budúceho dopytu pri príprave projektu (odborné štúdie ako súčasť štúdie realizovateľnosti, ako aj štúdie koncesionára pri príprave ponuky) boli veľmi konzervatívne a z pohľadu budúcich príjmov projektu sa očakáva postupný nárast dopytu.</p>
Financovanie	<p>Celkové financovanie projektu: 1.098 mil. EUR, z toho</p> <p>Vlastné zdroje koncesionára: 108,3 mil. EUR (9,9%)</p> <p>Finančný príspevok štátu: 523,5 mil. EUR (47,7%), delené 50%/50% medzi Španielsko a Francúzsko</p> <p>Fondy EÚ (TEN-T rozpočet): 64,9 (5,9%) v pôvodnom rozhodnutí</p> <p>Seniorný úver: 400 mil. EUR (36,5%)</p> <p>Finančné príspevky oboch štátov a EÚ boli uvoľňované súkromnému partnerovi postupne v 10-tich polročných platbách počas výstavby infraštruktúry (päť rokov). Vzhľadom na to, že výstavba začala v roku 2004, výstavba prebiehala počas dvoch programových období, 2000-2006 a 2007-2013.</p>
Prínosy PPP	<p>Dokončenie výstavby v dohodnutom časovom harmonograme.</p> <p>Schopnosť koncesionára koordinovať viacerých stavebných a technologických</p>

	<p>dodávateľov (napr. pri razení tunelov v ťažkých horských a geologicky neurčitých podmienkach).</p> <p>Dodržanie pevného rozpočtu.</p>
Kľúčové závery a poznatky	<p>Zložitá štruktúra koncesie poukazuje na dôležitosť zabezpečenia dostatočného času pre negociáciu zložitých kontraktov.</p> <p>Projekt je vhodným vzorovým príkladom efektívnej komunikácie s Komisiou od začiatku plánovania projektu v prípravnej fáze s cieľom získať jasnú inštitucionálnu a politickú podporu a prísľub budúceho financovania z TEN-T rozpočtov.</p> <p>Samotná hybridná štruktúra projektu sa ukázala ako vysoko úspešná a je spolu s inštitucionálnou podporou opakovateľná predovšetkým pre technologicky náročné dopravné projekty (vrátane cezhraničných).</p> <p>Replikovateľný proces verejného obstarávania tohto projektu.</p> <p>Spolufinancovanie zo zdrojov EÚ bolo v tomto prípade schválené ešte pred vyhlásením verejného obstarávania na PPP projekt. Odporúča sa obdobne získať súhlas s financovaním veľkých hybridných PPP projektov ešte pred začiatkom verejného obstarávania.</p> <p>Overenie súladu každého zásadného rozhodnutia s požiadavkami EÚ počas prípravy projektu sa ukázalo ako veľmi prínosné pre jeho ďalšie fázy a výrazne sa znížilo riziko, že zdroje EÚ nebudú včas poskytnuté, alebo že sa chybné poskytnuté zdroje EÚ budú musieť vrátiť.</p> <p>Financovanie z TEN-T bolo uvoľnené vždy až po predložení žiadosti o platbu po dokončení časti (míľniku) projektu a úhrade dodávateľských faktúr.</p> <p>V prípade iných projektov, kde je významná časť, napr. 50 % a viac financovaná z EÚ fondov, môže byť toto určitým problémom pre realizáciu a zabezpečenie cash-flow projektu, resp. je potrebné časť EÚ financovania dočasne pokryť z iných zdrojov, spravidla verejných.</p>

5.1.2.Sektor dopravy – Ponte Vasco da Gama (most cez rievku Tejo) – Portugalsko

Základný popis projektu

Prípadová štúdia/Krajina	Ponte Vasco da Gama (Tagus Bridge) – most cez rievku Tejo (Tagus), Portugalsko
Predmet projektu	Výstavba druhého mosta cez rievku Tejo v Lisabone
Cieľ projektu	Zabezpečiť druhé spojenie cez rievku Tejo, odľahčiť preťažný most Ponte 25 de Abril („most 25. apríla“) a zabezpečiť nové spojenie pre nákladnú cestnú dopravu medzi severom a juhom krajiny mimo centra Lisabonu a zabezpečiť prístup do novo-vybudovaného areálu svetovej výstavy Expo 98 (zabezpečiť výstavbu v krátkom časovom harmonograme). Minimalizovať objem výdavkov verejného sektora vo fáze výstavby. Preniesť projektové riziká na súkromného partnera.
Verejný obstarávateľ projektu	GATTEL, špeciálny subjekt verejného sektora pre realizáciu projektu (portugalsky Gabinete da Travessia do Tejo em Lisboa) zriadený pod ministerstvom pre verejné práce (MOPTC) s účasťou ministerstva životného prostredia a ministerstva plánovania. Úlohou GATTEL bola koordinácia a kontrola procesov pre udelenie koncesie.
Koncesionár	Konzorcium Lusoponte (súčasnú štruktúru akcionárov tvoria portugalská stavebná spoločnosť Mota Engil 38%, francúzsky Campenon Bernard SGE (skupina Vinci) 37,3%, silná španielska stavebná spoločnosť Sanyr 17,2% a portugalská Texeria Duarte 7,5%.
Zapojenie koncesionára	
Typ modelu	Hybridný DBFO model založený na platbách za dopyt od konečných užívateľov
Vlastníctvo	Vlastníctvo novo-vybudovanej infraštruktúry je na koncesionárovi
Prenos rizík	Riziko designu a výstavby, riziko financovania, riziko dostupnosti a dopytu nesie koncesionár.
Investičná hodnota projektu	Celkové náklady projektu 897 mil. EUR, stavebné náklady 645 mil. EUR
Doba trvania projektu	
Celková doba	36 rokov (vrátane predbežnej koncesie a predĺženia doby prevádzky)
Doba výstavby	3 roky
Doba prevádzky	33 rokov (vrátane predbežnej koncesie a predĺženia doby prevádzky)
Doba prípravy projektu	V roku 1990 sa začalo s prípravou štúdie realizovateľnosti (dokončenej v roku 1991) nasledovala rýchla príprava postupových krokov s vyhlásením verejného obstarávania v roku 1993 a výberom koncesionára v roku 1994.
Miera spoplatnenia projektu	Poplatky koncesionárovi za využitie infraštruktúry platia koneční užívatelia cestnej infraštruktúry nového mosta Vasco da Gama i pôvodného mosta 25. apríla (koncesionár má nárok na tieto príjmy rozhodnutím verejného obstarávateľa ako

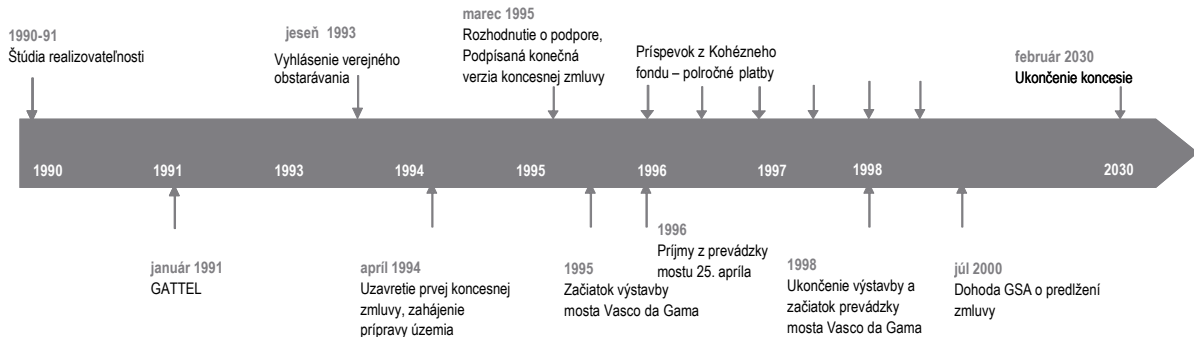

Cieľová pôsobnosť projektu

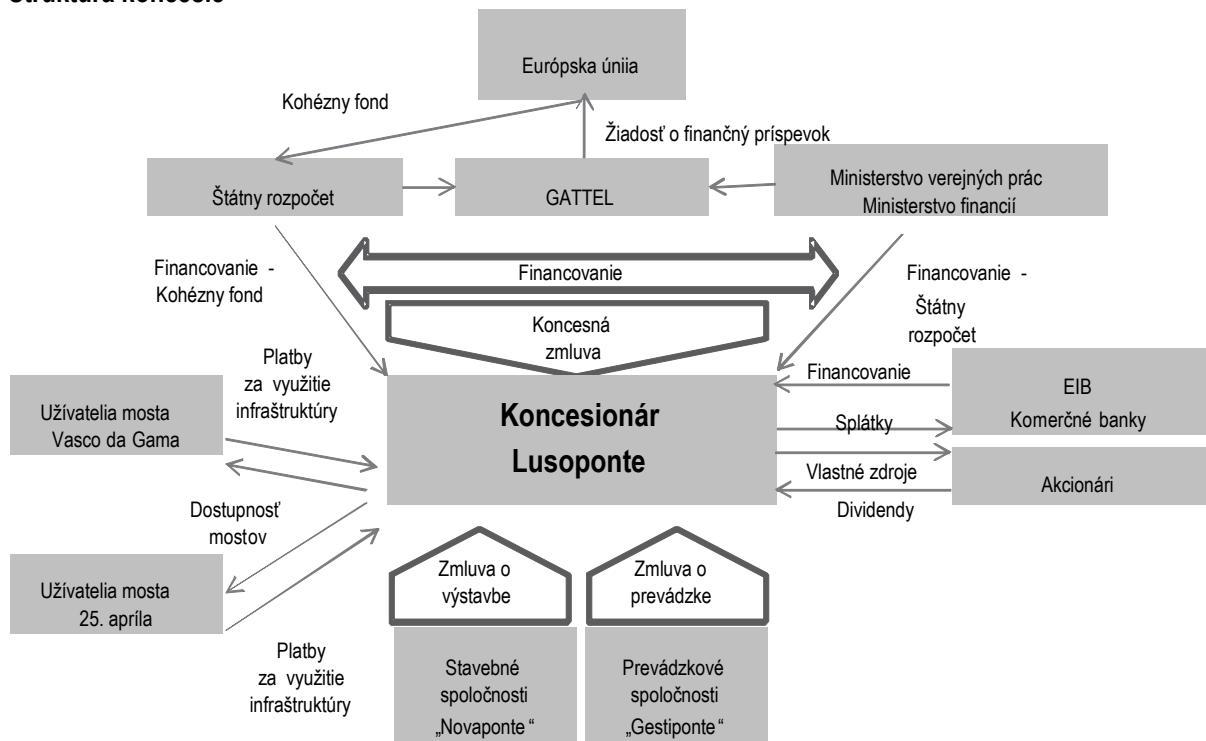
formu spolufinancovania nového mosta Vasco da Gama verejným obstarávateľom).

Priamymi cieľovými skupinami projektu sú osobná i nákladná doprava smerujúca zo severu na juh Portugalska a dopravná obsluha mesta Lisabon. Projekt zefektívňuje osobnú a nákladnú cestnú dopravu znížením celkových cestovných nákladov a času.

Časová os prípravy projektu

Štruktúra koncesie

Ďalšie údaje o projekte

História projektu

V súlade s cieľmi dopravnej politiky Portugalska bolo na začiatku 90. rokov rozhodnuté pripraviť varianty riešenia preťaženého mosta Ponte 25 de Abril (postaveného v roku 1966) cez rieku Tejo v Lisabone, ktorý tvorí kľúčové dopravné spojenie na osi sever - juh. Na základe prvej „prípravnej“ štúdie realizovateľnosti (1990-91) bol vytvorený špeciálny subjekt verejného sektora pre realizáciu projektu – GATTEL. Varianty štúdie obsahovali dve zásadné riešenia nedostatočnej kapacity pôvodného mosta – inštaláciu koľají v pôvodnom špeciálnom poschodí existujúceho mosta (prevádzka aj pre železničnú prepravu) a variant výstavby nového mosta.

	<p>Novú železničnú trať ako súčasť spodného poschodia mostu 25. apríla dobudoval štát za riadneho chodu cestnej premávky v rokoch 1996-99, vrátane zabezpečenia výberu súkromného prevádzkovateľa železničnej dopravy.</p> <p>Najbližší most bol v tom období vzdialený 40 km. Nutné však bolo riešiť akútnu situáciu urbanistického rozvoja Lisabonu vrátane nových industriálnych projektov. Okrem toho by nový most musel riešiť aj dopravné napojenia novo-vybudovaného areálu pre svetovú výstavu Expo 98.</p>
Kapacita Veľkosť projektu	<p>Projekt zahŕňa výstavbu a prevádzku dodnes najdlhšieho mosta v Európe - mosta Vasco da Gama - dlhého 12,3 kilometra (s nájazdmi 17 kilometrov), širokého 30 metrov. Má šesť jazdných pruhov, ktoré môžu byť rozšírené na osem. Odoláva silným seizmickým otrasom a jeho životnosť je odhadovaná na 120 rokov. Projekt súčasne zahŕňal prevádzku a údržbu vrátane systému výberu mýta cestnej časti mosta 25. apríla.</p>
Postup verejného obstarávania	<p>Na základe posúdenia prípravnej štúdie realizovateľnosti v rokoch 1990-91 a nadväzného rozhodnutia GATTEL boli v roku 1993 vybraní poradcovia pre prípravu verejného obstarávania koncesionára (Barclays Capital a lokálna právna kancelária) s cieľom riešiť projekt komplexne a rýchlo zmluvou s jedným koncesionárom s realizáciou pred termínom výstavy Expo 98. Projekt bol zvolený ako pilotný PPP projekt.</p> <p>Dĺžka trvania koncesnej zmluvy: 36 rokov</p> <p>Doba prípravy štúdie realizovateľnosti: 1 rok</p> <p>Doba prípravy verejného obstarávania: 9 mesiacov</p> <p>Zvolený postup verejného obstarávania: rokovacie konanie</p> <p>Dôvody prípadného predĺženia verejného obstarávania: žiadne</p> <p>Počet a identifikácia uchádzačov: 5 záujemcov (2 splnili podmienky účasti)</p> <p>Zdôvodnenie zvoleného postupu verejného obstarávania: možnosť širokej diskusie o technicky náročnom zadaní projektu, ako aj o kombinácii príjmov z oboch mostov</p> <p>Dátum uzavretia koncesnej zmluvy: apríl 1994</p>
Verejné obstarávanie	<p>Na jeseň roku 1993 bolo začaté verejné obstarávanie. Z piatich záujemcov bol vo februári 1994 na základe rokovaní o ponukách vybraný preferovaný uchádzač a „prvá“ predbežná koncesná zmluva v tomto projekte bola podpísaná v apríli 1994.</p> <p>Od tohto okamihu bol koncesionár oprávnený začať s prípravnými prácami, nákupmi pozemkov a ich prípravou na výstavbu. Podpis „druhej“ finálnej zmluvy bol podmienený úspešným vyjednávaním štátu o financovaní tohto projektu z Kohézneho fondu. Okamihom získania financovania (v marci 1995) z Kohézneho fondu bola podpísaná finálna koncesná zmluva. Od roku 1996 prináležal koncesionárovi aj príjem z mýta na moste Ponte 25 de Abril.</p>
Realizácia projektu	<p>Stavebné práce začali v marci 1995. Nový most bol uvedený do prevádzky v roku 1998. Nová železničná infraštruktúra, vybudovaná štátom na pôvodnom moste 25. apríla, bola dokončená v roku 1999. Riziko výstavby prenesené na koncesionára bolo spojené s výraznou sankciou za omeškanie ukončenia výstavby toho nového mostu, v súvislosti s termínom Expo 98. Sankcia za 3 mesačné omeškanie tejto technologicky veľmi náročnej výstavby by znamenala odovzdať novú infraštruktúru štátu bezplatne. Okrem toho v priebehu výstavby požiadali úrady koncesionára o výstavbu dodatočných príjazdových trás k areálu Expo.</p>

	Akcionári Lusoponte založili pre realizáciu projektu 2 účelové spoločnosti: Novaponte pre realizáciu novej výstavby a Gestiponte pre prevádzkovanie oboch mostov. V súčasnosti sú oba mosty plne vyťažené.
Monitoring projektu	Koncesionár zabezpečuje pre verejného obstarávateľa monitoring projektu. So zmenou vlády a výmenou kľúčových osôb sa vytratila konzistencia spolupráce s tímom GATTEL, čo prináša pre koncesionára koordinačné problémy s Ministerstvom verejných prác a Ministerstvom financií ako zástupcov zadávateľa.
Popis rizík	Riziko výstavby a dopytu bolo prenesené na koncesionára. Vo vybraných prípadoch bolo na koncesionára prenesené riziko výkupu pozemkov, pričom prenos tohto rizika sa v prostredí projektu osvedčil.
Platobný mechanizmus	Poplatok za dopyt od konečných užívateľov mosta Vasco da Gama a mosta 25. apríla stanovený za prejazd mostov podľa jednotlivých kategórií vozidiel. Štát dopláca koncesionárovi 50 % pôvodnej výšky mýta na moste Vasco da Gama (do konca roku 2019). Ak bude dopyt na oboch mostoch (príjem) väčší, než očakával vo východiskovom finančnom modeli koncesionár, rozdiel bude príjmom štátneho rozpočtu. Údržbu cestnej časti mosta 25. apríla zabezpečuje štátna spoločnosť Estradas de Portugal v spolupráci s koncesionárom železničnej časti mosta – spoločnosťou Fertagus.
Financovanie	Celkové financovanie výstavby projektu: 897 mil. EUR, z toho <ul style="list-style-type: none"> - Vlastné zdroje koncesionára: 63 mil. EUR (7%) - Paralelné príjmy koncesie 54 mil. EUR (6%) – mýtno z cestnej časti mosta 25. apríla - Finančný príspevok štátu: 170 mil. EUR (19%), - Finančné subvencie EÚ (Kohézny fond): 314 mil. EUR (35%) - Seniorý úver EIB a ďalších úverujúcich bánk 296 mil. EUR (33%) <p>Žiadosť o finančný príspevok z Kohézneho fondu pripravoval GATTEL v priebehu verejného obstarávania medzi podpisom prvej predbežnej a druhej finálnej koncesnej zmluvy. Podľa pravidiel Kohézneho fondu platby prijímal štát a hradil z nich oprávnené investičné výdavky koncesionára. Platby z fondu mali polročnú periodicitu vzhľadom na celkovú dobu výstavby (3 roky). Posledná platba bola uvoľnená v roku 1999 približne jeden rok po ukončení výstavby. Platby z fondu boli realizované približne do 2 mesiacov od poskytnutia potrebných súpisov oprávnených výdavkov.</p>
Prínosy PPP	Dokončenie výstavby v dohodnutom časovom harmonograme. Schopnosť koncesionára koordinovať viacerých stavebných a technologických dodávateľov. Dodržanie pevného rozpočtu navýšeného len v prípadoch dodatočných požiadaviek a zmien požadovaných verejným obstarávateľom. Schopnosť koncesionára a verejného obstarávateľa nájsť v prípade problémov projektu efektívne riešenia. Zabezpečenie rozhodujúcej časti financovania koncesionárom (bez spolufinancovania zabezpečeného koncesionárom by projekt nebol realizovateľný v

	<p>stanovenom termíne).</p> <p>Úspešný príklad pilotného PPP projektu v Portugalsku.</p>
<p>Kľúčové závery a poznatky</p>	<p>Projekt je vhodným príkladom efektívnej paralelnej prípravy verejného obstarávania a výstavby a prípravy podania žiadosti o príspevok z fondov EÚ .</p> <p>Dôležitosť efektívnej komunikácie medzi koncesionárom a verejným obstarávateľom pri riešení problémov (pri výkupoch pozemkov, environmentálnych povolení, straty časti príjmov na moste 25. apríla).</p> <p>Dôležitosť poskytnutia záruky verejného partnera koncesionárovi za rozdiel vo financovaní, ktorý by vznikol v prípade, že by prostriedky z Kohézneho fondu neboli poskytnuté, alebo by boli krátené.</p> <p>Projekt by bol bez príspevkov z fondov EÚ nerealizovateľný, resp. nefinancovateľný.</p> <p>Samotná kombinácia predbežnej koncesnej zmluvy s paralelnou žiadosťou o finančný príspevok z fondov EÚ a prípravou projektu môže byť opakovateľná aj v iných projektoch, ktoré sú časovo náročné na investorskú prípravu.</p>

5.1.3.Sektor dopravy – Athens Ring Road (diaľničný obchvat Atén) – Grécko

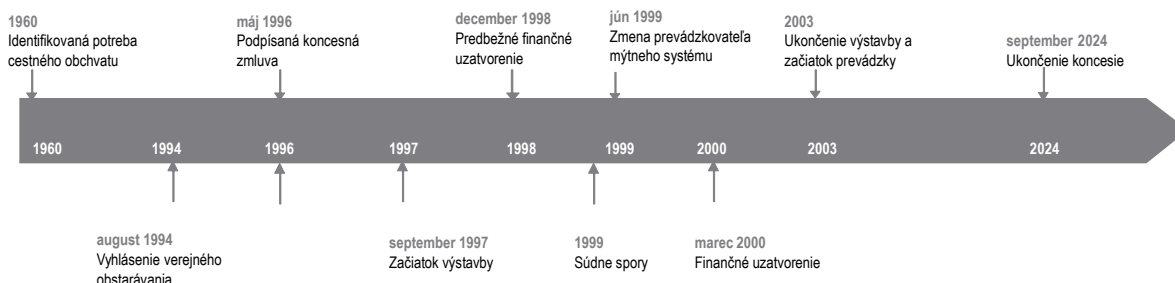
Základný popis projektu

Prípadová štúdia/Krajina	Athens Ring Road (diaľničný obchvat Atén), Grécko
Predmet projektu	Výstavba a prevádzka 65 km dlhej diaľnice okolo Atén (na sieti TEN)
Cieľ projektu	Zabezpečiť diaľničný obchvat Atén (os západ - severovýchod) s cieľom zníženia dopravnej záťaže a emisií v centrálnej časti Atén, napojenia na nové letisko a vytvorenia kľúčovej dopravnej osi pre olympijské hry 2004. Minimalizovať výšku výdavkov verejného sektora vo fáze výstavby. Preniesť riziká projektu na súkromného partnera.
Verejný obstarávateľ projektu	Ministerstvo životného prostredia, plánovania a verejných prác s delegovaním právomocí na „Special Service for Public Works: Project Rion-Antirion Bridge – Athens Ring Road“
Koncesionár	Konzorcium Attiki Odos S.A. (zložené pôvodne zo 14 lokálnych stavebných spoločností Aktor 17%, Eteth 9,8%, Pantechniki 9,8%, Attikat 8,6%, Avax 8,5%, Tev 8,5%, J&P 8,5%, Elliniki Technodomiki 8,5%, Alte 8,2%, Sarantopoulos 7,6%, Tegk 4,9%, Egis Project 0,1%. Dnes je konzorcium zložené zo spoločností Aktor 39,2%, J&P 30,8%, Pantechniki 20,1%, Attikat 9,9%,).
Zapojenie koncesionára	
Typ modelu	Hybridný DBFO založený na platbách za dopyt od konečných užívateľov
Vlastníctvo	Vybudovaná infraštruktúra je vo vlastníctve zadávateľa projektu
Prenos rizík	Riziko výstavby, riziko dostupnosti a riziko dopytu nesie koncesionár
Investičná hodnota projektu	Celkové náklady projektu 2,04 mld. EUR, vrátane paralelných a dodatočných prác požadovaných štátom, pôvodný rozpočet koncesionára bol 1,25 mil. EUR.
Doba trvania projektu	
Celková doba	28 rokov
Doba výstavby	7 rokov
Doba prevádzky	21 rokov alebo dátum, v ktorom miera návratnosti vlastných zdrojov koncesionára dosiahne 13,1%
Doba prípravy projektu	6 rokov od vyhlásenia verejného obstarávania do finančného uzatvorenia, (verejné obstarávanie bolo vyhlásené v auguste 1994, prvá koncesná zmluva bola podpísaná v máji 1996, na začiatku roku 1998 bol podpísaný dodatok ku koncesnej zmluve a v roku 2000 došlo k finančnému uzatvoreniu projektu).
Miera spoplatnenia projektu	Poplatky koncesionárovi za využívanie infraštruktúry platia koneční užívatelia diaľnice.

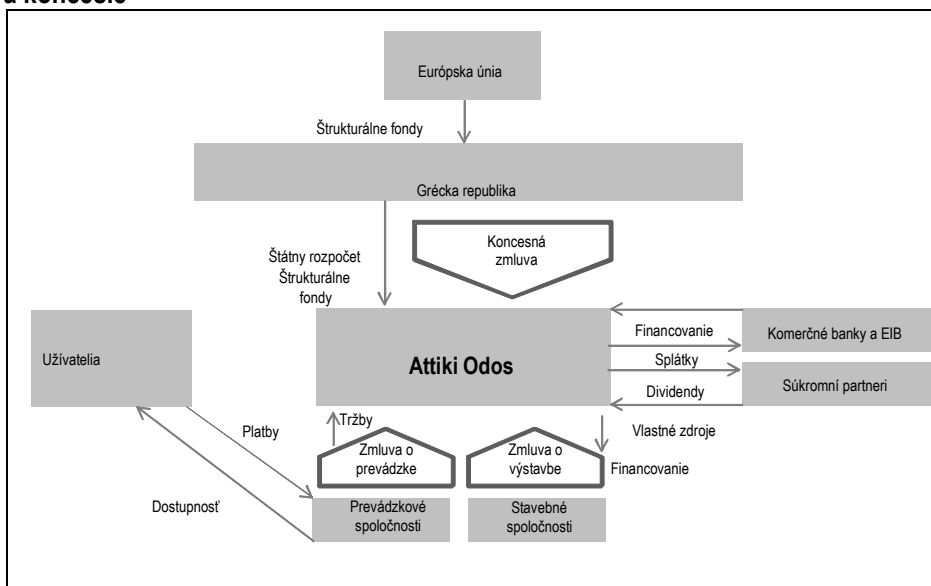
Cieľová pôsobnosť projektu

Priamymi cieľovými skupinami projektu sú predovšetkým obyvatelia Atén, návštevníci Grécka, cestujúci využívajúci nové medzinárodné letisko a subjekty tranzitnej osobnej a nákladnej dopravy na sieti TEN.

Časová os prípravy projektu

Štruktúra koncesie

Ďalšie údaje o projekte

História projektu

Prvé štúdie realizovateľnosti k projektu analyzujúce predovšetkým plánovanie dopravnej obsluhy hlavného mesta Atén majú svoje korene v 60-tich rokoch minulého storočia. Na začiatku 90-tich rokov išlo o jeden z prvých PPP projektov v Grécku (v poradí druhý diaľničný PPP projekt). Preto verejný obstarávateľ očakával využitie skúsenosti z prípravy projektu aj v ďalších súbežne pripravovaných PPP projektoch.

Kapacita Veľkosť projektu

Projekt zahŕňa výstavbu a prevádzku 65 km dlhej diaľnice – cestného okruhu okolo Atén. Infraštruktúra obsahuje 56 tunelov alebo zakrytých úsekov v dĺžke 15,4 km, 32 križení s mestskými komunikáciami, 38 staníc pre výber mýta. Denná záťaž je v súčasnosti 250 tis. vozidiel a je o 30% vyššia oproti pôvodným očakávaniam.

<p>Postup verejného obstarávania</p>	<p>Verejný obstarávateľ delegoval právomoc konečnej prípravy dokumentácie a prípravy verejného obstarávania na špeciálnu jednotku pre realizáciu dvoch PPP projektov - „Special Service for Public Works: Project Rion-Antirion Bridge – Athens Ring Road vzhľadom na zlé riadenie prípravy PPP projektov na úrovni ministerstiev</p> <p>Verejný obstarávateľ bolo všeobecne pripravované v prostredí nízkej znalosti nárokov na prípravu PPP projektov v štátnej správe ako aj súkromnom sektore, bez špecifickej úpravy legislatívy a bez pomoci znalostných centier v oblasti PPP</p> <p>Počas verejného obstarávania došlo k niekoľkým významným komplikáciám (napr. zmeny vo vedení trasy, novo-definované paralelné a dodatočné práce, neaktuálnosť spracovaných štúdií, náročnosť získavania potrebných povolení, preložky sietí v trase diaľnice a dodatočné riešenie vplyvov na životné prostredie)</p> <p>Poradcami pri finálnej príprave a pri verejnom obstarávaní koncesionára boli spoločnosti National Bank of Greece (finančný poradca), Linklaters & Paines a Zamberis-Markezinis-Labrou law office (právny poradca), Jacobs Gibb a SGI-TRADEMCO (technický poradca).</p> <p>Počet rokov na koľko je stanovená koncesná zmluva: 28 rokov</p> <p>Doba prípravy štúdie realizovateľnosti: 3,5 roka</p> <p>Doba prípravy verejného obstarávania: 3,5 roka</p> <p>Zvolený postup verejného obstarávania: rokovacie konanie</p> <p>Dôvody prípadného predĺženia verejného obstarávania: zmeny vedení trás diaľnice, súdne spory a problémy s environmentálnymi vplyvmi projektu</p> <p>Počet a identifikácia záujemcov: 3 záujemcovia zo 4 sa kvalifikovali (Attiki Odos Group, Concif Group – Vinci as leading company, Pella Group), do rokovacieho konania vybraný 1 uchádzač</p> <p>Zdôvodnenie zvoleného postupu verejného obstarávania: možnosť širokej diskusie o technicky a organizačne náročnom zadaní projektu, ako aj o riziku dodatočných a paralelných prác</p> <p>Dátum uzavretia koncesnej zmluvy: máj 1996</p>
<p>Verejný obstarávanie</p>	<p>August 1994: vyhlásenie verejného obstarávania</p> <p>Máj 1996: s konzorciom Attiki Odos, S.A. bola podpísaná v koncesná zmluva</p> <p>December 1996: ratifikácia koncesnej zmluvy v parlamente</p> <p>September 1997: začiatok prác na podrobnom návrhu trás, príprave územia a príprave výstavby</p> <p>Marec 2000: finančné uzatvorenie</p> <p>2001: kladné rozhodnutie o finančnom príspevku EÚ</p>
<p>Realizácia projektu</p>	<p>Príprava vedenia trasy, výkup pozemkov, príprava územia, podrobných stavebných projektov a nadväzných stavebných prác začali v septembri 1997 pred pôvodne plánovaným termínom finančného uzatvorenia.</p> <p>Koncesná zmluva obsahovala pôvodne harmonogram 6 rokov pre výstavbu novej infraštruktúry. Záverečný termín bol predĺžený o 19 mesiacov predovšetkým z dôvodu zmien vo vedení trasy vynútených pokračujúcimi súdnymi spormi a súčasne potrebou ďalších prác z dôvodu potrebného zníženia environmentálnych vplyvov.</p>

Monitoring projektu	<p>Ešte pred začiatkom realizácie projektu bol zabezpečený nezávislý dozor (Jacobs Gibb a SGI-TRADEMCO) ku kontrole stavebných prác a odsúhlasení technických návrhov koncesionára . Táto rola bola podrobne vymedzená v koncesnej zmluve.</p> <p>Plná nezávislá analýza nákladov koncesionára, náhodné kontroly na stavbe a monitoring postupu prác boli dôležité predovšetkým z pohľadu správ pre audit čerpania fondov EÚ.</p>
Popis rizík	<p>Riziko návrhu, výstavby, financovania, dostupnosti aj dopytu bolo prenesené na koncesionára.</p> <p>Riziko výstavby bolo vnímané zo strany EIB ako neakceptovateľné z pohľadu jej v tom čase platnej politiky. Aj ostatné banky boli všeobecne vystavené všetkým týmto rizikám s očakávaním čiastočného prenosu (ošetrenia) tohto rizika na stavebných a prevádzkových subkontraktorov. Riziko výstavby bolo koncesionárom ďalej prenesené formou kontraktu s pevnou cenou („lump sum contract“) na konzorcium všetkých 14 akcionárov koncesionára.</p> <p>Nakoľko EIB podmienila financovanie požiadavkami na garancie, jej financovanie bolo vo fáze výstavby garantované ostatnými komerčnými bankami (50%) a akcionármi koncesionára (50%). Záruku za financovanie EIB počas prevádzkovej fázy poskytol štát.</p>
Platobný mechanizmus	<p>Koncesionár dostáva platby vo forme poplatku za prejazd diaľnice od konečných užívateľov infraštruktúry vybraný na mýtnych staniach. Výška mýta je jednotná (podľa kategórií vozidiel) a nezávislá od dĺžky prejdenej trasy.</p>
Financovanie	<p>Celkové financovanie projektu: 2040 mil. EUR, z toho:</p> <p>Vlastné zdroje koncesionára: 162 mil. EUR (8%)</p> <p>Príjmy koncesionára v priebehu výstavby: 37 mil. EUR (2%)</p> <p>Finančný príspevok štátu: 187 mil. EUR a 736 mil. EUR na paralelné a dodatočné práce, celkom 923 mil. EUR (45%)</p> <p>Financovanie z fondov EÚ (EFRR) 225 mil. EUR a 55 mil. EUR na paralelné a dodatočné práce, celkom 280 mil. EUR (14%)</p> <p>Úver EIB a úvery komerčných bánk: 637 mil. EUR (31%)</p> <p>(Pozn.: Náklady na dodatočné práce na základe zmien projektu boli v zmysle koncesnej zmluvy hradené zo štátneho rozpočtu, t.j. 736 mil. EUR a z fondov EÚ - 55 mil. EUR)</p> <p>Žiadosť o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ bola podaná verejným obstarávateľom projektu po podpise pôvodnej koncesnej zmluvy s cieľom doplniť do žiadosti aktuálne informácie z koncesnej zmluvy. Do momentu finančného uzatvorenia a poskytnutia nenávratného finančného príspevku bol štát pripravený hradiť časť nákladov na projekt.</p>
Prínosy PPP	<p>Bezpečnosť na trase vďaka koncesionárovi dosahuje najlepšie hodnoty na svete.</p> <p>Zabezpečenie významnej časti financovania koncesionárom</p>

Kľúčové závery a poznatky

Verejný sektor pri príprave tohto projektu ako jedného z prvých PPP projektov v Grécku získal množstvo skúseností, ktoré boli neskôr využité pri iných projektoch, a to najmä z hľadiska požiadaviek na prípravu PPP projektu.

Porozumenie problematiky PPP aj fondov EÚ zo strany verejného sektora je pre úspešnosť hybridného PPP projektu kľúčová.

Napriek prvotným nedostatkom s prípravou projektu ide o úspešný a potrebný projekt s výrazným prekročovaním pôvodne očakávanej záťaže (dopytu).

Projekt by bol nerealizovateľný bez použitia hybridnej štruktúry kombinujúcej PPP a fondy EÚ.

Žiadosť o príspevok z fondov EÚ bola podaná až po výbere súkromného partnera s cieľom zohľadnenia víťaznej ponuky a finálneho návrhu koncesnej zmluvy v žiadosti. V prípade pilotných hybridných projektov bez paralelnej intenzívnej komunikácie s Komisiou môžu byť problematické dodatočné požiadavky Komisie na priebeh verejného obstarávania, na ktoré už nie je možné po ukončení verejného obstarávania vhodne reagovať.

I v tomto prípade (pri podaní žiadosti o príspevok z fondov EU až po podpise koncesnej zmluvy) je vhodné, ak verejný obstarávateľ dostatočne monitoruje súlad prípadných zmien v rámci verejného obstarávania a koncesnej zmluvy s požiadavkami na financovanie z fondov EÚ.

Realizácia projektu ako hybridného PPP umožnila znížiť nároky na výdavky projektu z rozpočtu verejnej správy.

Spolufinancovanie projektu z fondov EÚ zvýšilo dôveru bánk pri poskytnutí financovania.

5.1.4.Sektor dopravy – Athens International Airport (medzinárodné letisko v Aténach) – Grécko

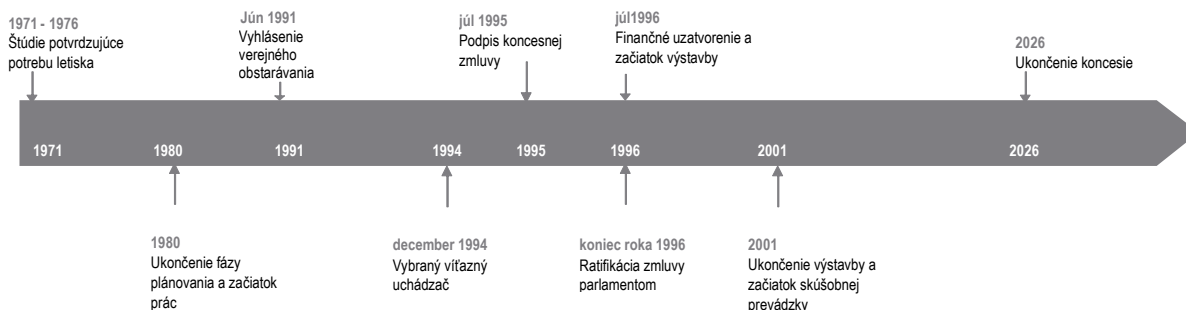
Základný popis projektu

Prípadová štúdia/Krajina	Athens International Airport (medzinárodné letisko v Aténach), Grécko
Predmet projektu	Projekt letiska s kapacitou 16 miliónov cestujúcich ročne, s potenciálom rastu až na 50 miliónov cestujúcich ročne.
Cieľ projektu	Zabezpečiť výstavbu nového letiska 30 km východne od Atén v situácii preťaženého starého letiska, ktoré sa kapacitne môže stať prestupným miestom pri cestách z Európy na Stredný východ. Minimalizácia vynaložených verejných výdavkov na výstavbu pri maximálnom využití financovania súkromnými zdrojmi a fondmi EÚ
Verejný obstarávateľ projektu	Vláda Grécka
Koncesionár	Koncesionárom je spoločnosť Athens International Airport SA (AIA), verejno-súkromné partnerstvo medzi Gréckom ako majoritným vlastníkom (s 55% podielom) a súkromným konzorciom v zložení Hochtief 36,1%, ABB Calor Emag Schaltanlagen 5%, H Krantz 3,7%, Flughafen Frankfurt AF 0,1%.
Zapojenie koncesionára	
Typ modelu	Inštitucionálny hybridný BOOT založený na poplatkoch od konečných užívateľov s garanciou krytia minimálneho dopytu zo strany verejného sektora
Vlastníctvo	Vybudovanú infraštruktúru vlastní koncesionár
Prenos rizík	Riziko výstavby, riziko dostupnosti a riziko dopytu nesie koncesionár.
Investičná hodnota projektu	Celkové náklady projektu v období výstavby 2,25 mld. EUR
Doba trvania projektu	
Celková doba	35 rokov
Doba výstavby	5 rokov
Doba prevádzky	30 rokov
Doba prípravy projektu	5 rokov od vyhlásenia verejného obstarávania v júni 1991 vrátane zrušenia verejného obstarávania, výberu preferovaného uchádzača spomedzi záujemcov, ktorí sa zúčastnili zrušeného verejného obstarávania, s úspešným dokončením komerčného i finančného uzatvorenia v júli 1996.
Miera spolplatnenia projektu	Poplatky koncesionárovi za využitie infraštruktúry platia prevádzkovatelia leteckej dopravy s možnosťou ďalších príjmov koncesionára z komerčnej činnosti letiska (reštaurácie, nákupné priestory, parkovanie) vrátane priestorov servisnej činnosti pre leteckých prepravcov a prekladania tovaru – balíkovej pošty.

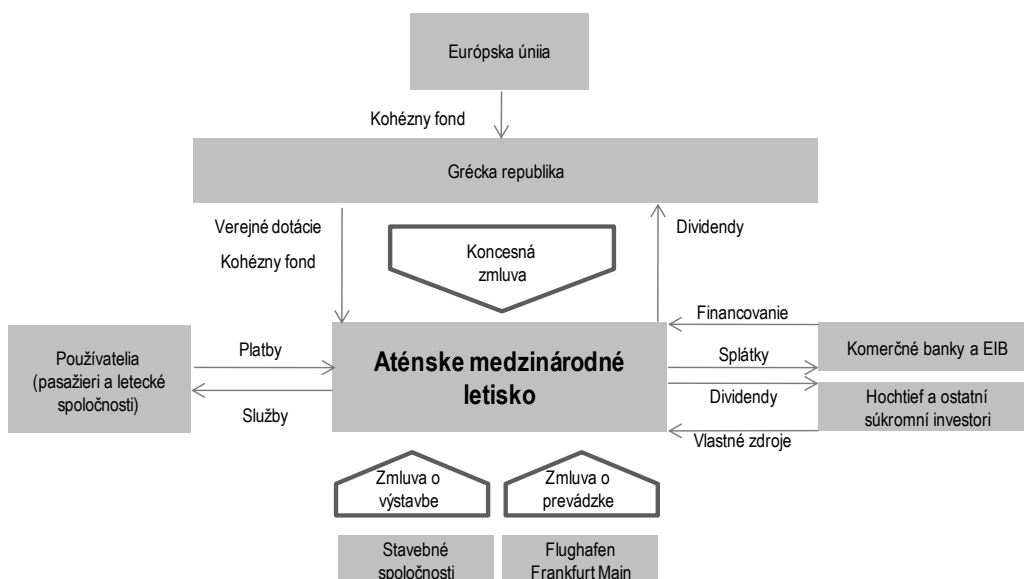
Cieľová pôsobnosť projektu

Priamymi cieľovými skupinami projektu sú predovšetkým veľké letecké spoločnosti a ich pasažieri, ale aj ďalší prevádzkovatelia leteckej dopravy (nákladná letecká doprava).

Časová os prípravy projektu

Štruktúra koncesie

Ďalšie údaje o projekte

História projektu

Zámer výstavby nového letiska v lokalite Spata 30km od centra Atén bol zvažovaný pomerne dlhý čas s prvou štúdiou v roku 1971 a potvrdením uvedeného zámeru gréckou vládou na základe druhej štúdie v roku 1976.

Kapacita Veľkosť projektu

Infraštruktúra letiska má kapacitu prepravy 16 miliónov cestujúcich s možnosťou územného a technického rozšírenia letiska až na 50 miliónov cestujúcich. Ďalej letisko zahŕňa letiskové parkoviská pre 6500 vozidiel a ďalšiu infraštruktúru predovšetkým pre leteckých dopravcov (čerpacie stanice pre lietadlá, prekladiská pre letecký náklad – predovšetkým prepravu balíkov a zázemie pre údržbu lietadiel).

<p>Postup verejného obstarávania</p>	<p>Finančnými poradcami boli investičná banka Salomon Brothers a grécka spoločnosť ETEBA (súčasne zodpovedná za prípravu žiadosti o čerpanie fondov EÚ). Právnym poradcom bola spoločnosť Linklaters a technickým poradcom spoločnosť Parsons U.K.</p> <p>Verejný obstarávateľ sa rozhodol predložiť žiadosť o príspevok z EÚ až po podpise koncesnej zmluvy tak, aby pri spracovaní CBA analýzy boli použité ekonomické parametre projektu vyplývajúce zo zmluvy a aby sa znížilo riziko krátenia resp. neschválenia príspevku z fondov EÚ .</p> <p>Dĺžka koncesnej lehoty: 25 rokov</p> <p>Doba prípravy štúdie realizovateľnosti: 2 roky</p> <p>Doba prípravy verejného obstarávania: 5 rokov</p> <p>Zvolený postup verejného obstarávania: rokovacie konanie</p> <p>Dôvody prípadného predĺženia verejného obstarávania: zrušenie prvého verejného obstarávania</p> <p>Počet a identifikácia záujemcov: 4 záujemcovia – British Aerospace Plc, Hochtief AG, Lockheed Air Terminal Inc.& Societe Auxiliaire d'Enterprises SA.</p> <p>Zdôvodnenie zvoleného postupu verejného obstarávania: možnosť širokej diskusie o komplexnom zadaní projektu (v prvom verejnom obstarávaní)</p> <p>Dátum uzavretia koncesnej zmluvy: júl 1995</p>
<p>Verejné obstarávanie</p>	<p>Jún 1991: vyhlásenie prvého verejného obstarávania na výstavbu a prevádzku nového letiska s charakterom koncesie.</p> <p>Konzorcium Hochtief AG bolo vybrané ako preferovaný uchádzač</p> <p>September 1993: zrušenie verejného obstarávania.</p> <p>December 1994: znovu vybraný preferovaný uchádzač, opäť konzorcium spoločnosti Hochtief</p> <p>Júl 1995: podpis koncesnej zmluvy</p> <p>Júl 1996: finančné uzatvorenie</p> <p>Koniec roku 1996: ratifikácia koncesnej zmluvy v parlamente (na základe špeciálneho zákona, ktorý obsahoval zvláštne úpravy pre realizáciu projektu)</p>
<p>Realizácia projektu</p>	<p>Stavebné práce začali v júli 1996 a boli ukončené v októbri 2000 – 5 mesiacov pred zmluvným termínom z koncesnej zmluvy. Nasledovalo testovanie infraštruktúry a marci 2001 začala komerčná prevádzka letiska.</p> <p>Koncesionár sa zmluvne zaviazal rozšíriť kapacitu letiska o 20% v prípade, že bude naplnená 90% kapacita letiska v niektorom zo sledovaných kapacitných parametrov.</p> <p>V roku 2005 došlo rozhodnutím Komisie k zníženiu jej finančnej spoluúčasti na financovaní projektu o 12,7 mil. EUR s odôvodnením nesúladu v naplňovaní pravidiel pre čerpanie Kohézneho fondu a pravidiel pre publicitu EÚ (porušenie záväzných pravidiel platných pre označovanie a deklarovanie všetkých projektov spolufinancovaných z fondov EU).</p>

Monitoring projektu	Harmonogram a kvalita výstavby vrátane rozpočtu boli kontrolované technickým poradcom verejného obstarávateľa, spoločnosťou Parsons U.K. a čiastočne aj poisťovacím poradcom Sedgwick Bankrisk Ltd.
Popis rizík	Riziko výstavby, dostupnosti aj dopytu bolo prenesené na koncesionára. Koncesionár mal právo určiť tarify poplatkov tak, aby mohol dosiahnuť zmluvne požadovanú hranicu výnosu investovaného kapitálu na úrovni 15%.
Platobný mechanizmus	<p>Poplatky koncesionárovi (letiskové tarify za využitie infraštruktúry) platia letecké spoločnosti podľa obchodnej politiky koncesionára – finančného plánu štruktúry taríf/poplatkov letiska v konkurenčnom prostredí okolitých letísk.</p> <p>Koncesionárovi je umožnené dosahovať ďalšie príjmy spojené s komerčným využitím letiska.</p> <p>Komerčné príjmy majú podiel približne 20%, letiskové tarify 80% z celkových príjmov.</p> <p>Koncesionár má tiež zaručený monopol okruhu 50-100 km od letiska (nesmie byť postavené iné letisko) a exkluzivitu čiastočného ovplyvňovania letiskových taríf na ostatných gréckych letiskách do momentu dosiahnutia zmluvne stanoveného počtu vybavených pasažierov.</p>
Financovanie	<p>Celkové financovanie projektu: 2.250 mil. EUR</p> <p>Vlastné zdroje koncesionára: 180 mil. EUR (8%)</p> <p>Financovanie z fondov EÚ (Kohézny fond): 250 mil. (11%)</p> <p>Financovanie zo štátneho rozpočtu: 150 mil. (7%)</p> <p>Grécky rozvojový letiskový fond („fond letísk“) 265 mil. EUR (12%)</p> <p>Úver EIB: 1.070 mil. EUR (47%)</p> <p>Úvery komerčných bánk: 335 mil. EUR (15%)</p> <p>Grécko sa zaviazalo poskytnúť garanciu na financovanie EIB a do decembra 2007 garantovať plnenie ukazovateľa DSCR (Debt Service Cover Ratio) pre všetky seniorné úvery vrátane podriadených úverov.</p>
Prínosy PPP	<p>Zmluvný prenos rizík projektu na súkromného partnera v štruktúre inštitucionálneho modelu PPP.</p> <p>Dokončenie výstavby ešte pred dohodnutým časovým harmonogramom.</p>
Kľúčové závery a poznatky	<p>Projekt, ktorý bol jednou z absolútnych priorít Grécka, by bol bez zapojenia Komisie a fondov EÚ nerealizovateľný.</p> <p>Predĺženie fázy obstarávania aj z dôvodu nepružného a zostávajúceho legislatívneho a inštitucionálneho rámca v oblasti PPP a podcenenia požiadaviek kladených EÚ pri poskytovaní príspevkov z jej fondov.</p> <p>Projekt je príkladom úpravy (možného zníženia) príspevku z fondov EÚ pri</p>

projektoch generujúcich príjem, ako aj príkladom zámerného zdržania žiadosti o NFP do okamihu získania podmienok ponuky koncesionára a finálneho znenia koncesnej zmluvy.

Verejný sektor riešil možné výpadky financovania zo strany EÚ vlastným spolufinancovaním, prípadne poskytovaním garancií pre úvery EIB v období výstavby. V prípade získania nižšej finančnej podpory z EÚ musel byť verejný obstarávateľ pripravený doplniť zdroje zo štátneho rozpočtu (tzv. „Clawback“).

Význam financovania EIB oproti komerčným bankám (úver EIB má väčší objem a dlhšiu splatnosť).

Samotná hybridná štruktúra sa ukázala ako úspešná a bola by opakovateľná aj v iných projektoch s významným finančným príspevkom verejného sektora.

Podpora Komisie bola kľúčová pre úspešnosť projektu.

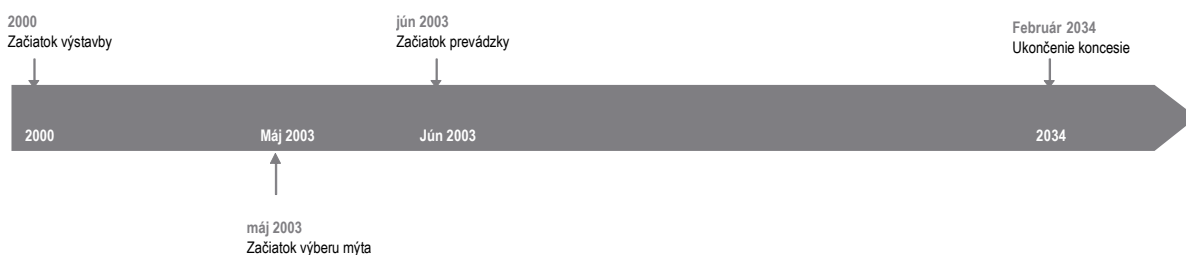
5.1.5.Sektor dopravy – N1/M1 obchvat Dundalk – Írsko

Základný popis projektu

Prípadová štúdia/Krajina	N1/M1 obchvat Dundalk, Írsko
Predmet projektu	<p>Spojenie 3 diaľničných úsekov v jednom PPP projekte: Výstavba, prevádzka a údržba 11km obchvatu mesta Dundalk, prevádzka a údržba nadväzného 43km existujúceho úseku diaľnice smerom k mestu Drogheda a prevádzka a údržba zariadení na výber mýta na obchvate mesta Drogheda.</p> <p>Projekt 21,5km obchvatu mesta Drogheda je realizovaný tradičným spôsobom a bol financovaný z rozpočtu verejnej správy a Kohézneho fondu. Obchvat mesta Dundalk je projektom na trase Euroroute E01 Dublin - štátna hranica - Belfast v rámci siete TEN.</p>
Cieľ projektu	<p>Zabezpečiť vyššiu efektivitu prevádzky a údržby spojením projektov Dundalk a Drogheda.</p> <p>Prenos rizík na koncesionára v prípade prevádzky a údržby zariadení na výber mýta na obchvate mesta Drogheda.</p> <p>Zabezpečiť vyššiu efektivnosť koncesionára pri výbere mýta.</p> <p>Zabezpečiť viac finančných zdrojov vrátane súkromných na výstavbu ciest.</p>
Verejný obstarávateľ projektu	National Roads Authority („NRA“)
Koncesionár	Konzorcium Celtic Road Goup (Dundalk) Ltd (majetkové podiely spoločností NTR, Dragados, Royal BAM, Hollandse Beton Groep)
Zapojenie koncesionára	
Typ modelu	Hybridný DBFOM (v kombinácii s O&M) založený na poplatkoch od konečných užívateľov.
Vlastníctvo	Vybudovaná infraštruktúra je vo vlastníctve koncesionára.
Prenos rizík	Riziko výstavby, riziko dostupnosti a riziko dopytu nesie koncesionár
Investičná hodnota projektu	<p>Celkové náklady projektu Dundalk sú 340 mil. EUR, stavebné náklady sú 160 mil. EUR.</p> <p>Celkové náklady projektu Drogheda realizovaného tradičným spôsobom sú 246 mil. EUR</p>
Doba trvania projektu	
Celková doba	30 rokov
Doba výstavby	2 rokov
Doba prevádzky	28 rokov

Doba prípravy projektu	5 rokov od predbežných úvah a štúdií o koncepcii PPP v projekte (1999-2001), vyhlásenia verejného obstarávania v júli 2001 do komerčného i finančného uzatvorenia vo februári 2004.
Miera spolplatnenia projektu	Poplatky koncesionárovi za využitie infraštruktúry platia koneční užívatelia cestnej infraštruktúry
Cieľová pôsobnosť projektu	Priamymi cieľovými skupinami projektu sú predovšetkým obyvatelia aglomerácie Dundalk a Drogheda, užívatelia blízkych veľkých prístavov a letísk, tranzitná osobná a nákladná doprava na sieti TEN z Írska do Severného Írska.

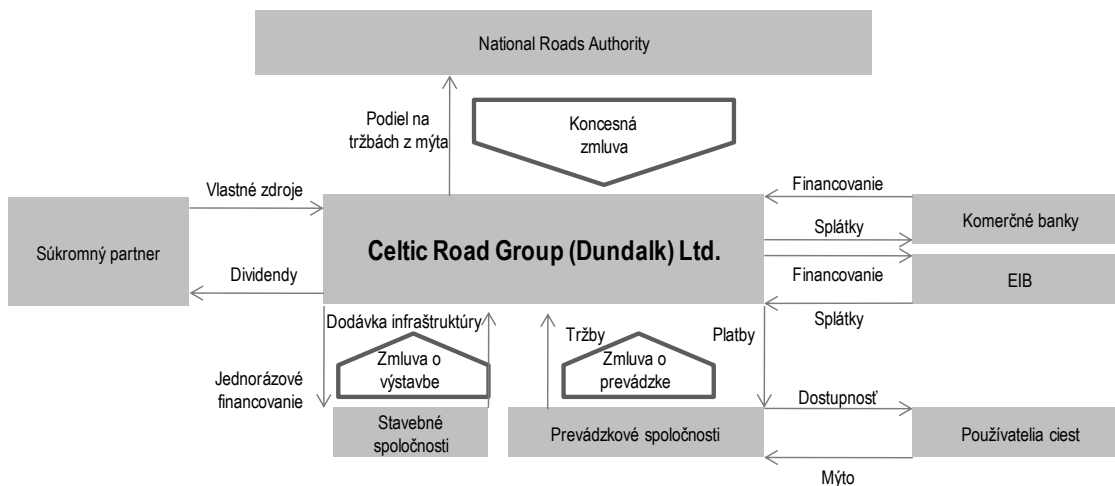
Časová os prípravy projektu Drogheda Bypass

Časová os prípravy projektu Dundalk Bypass

Štruktúra koncesie

Ďalšie údaje o projekte

História projektu	<p>Zámeru výstavby obchvatu mesta Dundalk predchádzal projekt výstavby obchvatu mesta Drogheda. Projekt obchvatu Drogheda bol financovaný z príspevku Kohézneho fondu, bez ktorého by bol len ťažko realizovateľný.</p> <p>Hoci už v tom čase zvažovala NRA využitie PPP v cestných projektoch, zatiaľ mala len obmedzené vedomosti a malú politickú podporu pre ich prípadnú realizáciu. Pred rozhodnutím realizovať obchvat Dundalk formou PPP sa začali 2 iné projekty z programu NRA. Hoci pôvodne sa nepredpokladalo spojenie projektov oboch obchvatov, ukázalo sa ako vhodné využiť infraštruktúru pre výber mýta na obchvate Drogheda pre spoplatnenie celého úseku až k obchvatu Dundalk a zveriť prevádzku jednému subjektu.</p>
Kapacita Veľkosť projektu	<p>Projekt 30 ročnej koncesie obsahuje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) DBFOM kontrakt na výstavbu a údržbu nového 11 km úseku diaľnice – západného obchvatu mesta Dundalk (vrátene 7,5 km nadväzných ciest), 2) kontrakt na prevádzku a údržbu 43 km existujúcej diaľnice medzi obchvatom mesta Dundalk a obchvatom mesta Drogheda (do uzavretia zmluvy s koncesionárom), 3) výber mýta, prevádzka a údržba mýtnej infraštruktúry na 15 km úseku obchvatu Drogheda
Postup verejného obstarávania	<p>Na základe spracovaných odborných štúdií z rokov 1999-2001 došlo v roku 2001 k rozhodnutiu realizovať projekt obchvatu mesta Dundalk formou PPP. Projekt obchvatu mesta Drogheda bol vo výstavbe od roku 2000 (realizovaný ešte tradičnou formou a financovaný z Kohézneho fondu (85%) a štátneho rozpočtu (15%)). Hlavným dôvodom spojenia oboch úsekov projektu bolo dosiahnutie synergii plynúcich z prevádzky úsekov jedným subjektom.</p> <p>Dĺžka koncesnej lehoty: 30 rokov</p> <p>Doba prípravy štúdie realizovateľnosti: 2 roky</p> <p>Doba prípravy verejného obstarávania: 3 roky</p> <p>Zvolený postup verejného obstarávania: rokovacie konanie</p> <p>Dôvody prípadného predĺženia verejného obstarávania: žiadne</p> <p>Počet a identifikácia záujemcov: údaj je nedostupný</p> <p>Zdôvodnenie zvoleného postupu verejného obstarávania: možnosť širokej diskusie s uchádzačmi o optimálnej realizácii hybridného PPP projektu</p> <p>Dátum uzavretia koncesnej zmluvy: september 2005</p>
Verejné obstarávanie	<p>Júl 2001: NRA vyhlásila verejné obstarávanie na výstavbu obchvatu mesta Dundalk, prevádzku a údržbu tohto 12 km a nadväzného 43 km úseku diaľnice a výber mýta (vrátene údržby mýtnej infraštruktúry) na 15 km časti úseku obchvatu mesta Drogheda.</p> <p>August 2003: predloženie finálnych ponúk</p> <p>September 2003: výber preferovaného (víťazného) uchádzača</p> <p>Uchádzač Celtic Road Group (Dundalk) Ltd veril odhadom budúceho dopytu v projekte a navrhol poskytnúť NRA 95% z výberu mýta na úseku obchvatu Drogheda</p>

	<p>počas výstavby. Uchádzač mal vo verejnom obstarávaní príležitosť žiadať NRA o finančný príspevok na projekt (vopred, ale po častiach), ale CRG oň nežiadal.</p> <p>Február 2004: podpis zmluvy s NRA, finančné uzatvorenie</p>
Realizácia projektu	<p><u>Obchvat mesta Drogheda:</u></p> <p>Výstavba obchvatu Drogheda začala v roku 2000 a obchvat bol uvedený do prevádzky v júni 2003.</p> <p><u>Obchvat mesta Dundalk:</u></p> <p>Zmluva bola uzavretá vo februári 2004. Cieľovým termínom pre dokončenie výstavby obchvatu bol február 2006, ale koncesionár sprevádzkoval diaľnicu o 4 mesiace skôr (v septembri 2005).</p>
Monitoring projektu	<p>Harmonogram a kvalita výstavby boli kontrolované technickým poradcom v roli nezávislého dozoru (hradený z rozpočtu NRA).</p>
Popis rizík	<p>Riziko výstavby, dostupnosti aj dopytu bolo prenesené na koncesionára. Koncesionár neznášal riziko získania financovania z fondov EÚ.</p>
Platobný mechanizmus	<p>Poplatky za využitie infraštruktúry platia koncesionárovi koneční užívatelia diaľnice.</p> <p>Koncesionár platil NRA 95% z výberu mýta na 15 km úseku obchvatu Dundalk počas výstavby, čo slúžilo pre koncesionára ako stimul dokončiť infraštruktúru načas. Po ukončení výstavby platí koncesionár NRA podiel z celkového výberu mýta nad zmluvne stanovenú hranicu.</p> <p>Koncesionárovi je umožnené dosahovať ďalšie príjmy z komerčného využitia príľahlých pozemkov okolo diaľnice (čerpacie stanice, reštaurácie, motely).</p>
Financovanie	<p>Obchvat Drogheda bol financovaný írskou vládou a z príspevku Kohézneho fondu. Nakoľko írská vláda rozhodla po schválení výšky príspevku z Kohézneho fondu dodatočne na úseku zaviesť výber mýta (projekt generujúci príjem), stanovila Komisia pre obchvat Drogheda spätne nižšiu mieru NFP.</p> <p>Obchvat Dundalk - bol financovaný z nasledujúcich zdrojov:</p> <p>Výnos z mýta: 1,6 mil. EUR (1%)</p> <p>Vlastný kapitál koncesionára: 18 mil. EUR (11%)</p> <p>Úver od EIB 68 mil. EUR (41%)</p> <p>Komerčné, preklenovacie a pohotovostné úvery: 77,5 mil. EUR (47%)</p>
Prínosy PPP	<p>Zabezpečenie výstavby a prevádzky časti projektu bez nárokov na verejné zdroje.</p> <p>Synergie plynúce zo spojenia údržby a prevádzky zabezpečovanej jedným subjektom.</p> <p>Ochota koncesionára zabezpečovať prevádzku a údržbu na úseku diaľnice, ktorý nestaval.</p>
Kľúčové závery a poznatky	<p>PPP projekt nemusí byť naviazaný na proces schvaľovania príspevku z fondov EÚ, resp. nemusí byť vystavený riziku neschválenia žiadosti.</p> <p>Príklad vylúčenia potreby garantovať príspevok z fondov EÚ pre prípad jeho nezískania alebo krátenia.</p> <p>V tomto projekte však neboli oba pôvodne samostatné projekty oddelené zámerne,</p>

aj keď boli následne spojené zmluvou na prevádzkovanie určitej časti aktív (mýtného systému).

Príklad projektu, v ktorom sa využil úsek diaľnice vybudovaný z fondov EÚ pre generovanie príjmu, vďaka ktorému bolo možné vybudovať ďalší úsek diaľnice.

Samotná hybridná štruktúra sa ukázala ako úspešná a bola by opakovateľná aj v iných projektoch.

5.2. Vyhodnotenie špecifik, dobrej praxe apod.

Zásadný význam pre Slovenskú republiku má určite súčasné programové obdobie 2007 – 2013. V ňom sú programy/priority podporované finančnými prostriedkami z Európskeho fondu pre regionálny rozvoj (EFRR), Európskeho sociálneho fondu (ESF) a Kohézneho fondu.

Z týchto troch fondov svojim zameraním v prvom rade pripadajú pre využitie v hybridných PPP projektoch do úvahy Kohézny fond a Európsky fond pre regionálny rozvoj. Tieto dva fondy vo vzťahu ku konceptu PPP budú relevantné predovšetkým pre podporu projektov v oblasti dopravnej a ekologickej infraštruktúry. Pre využitie Kohézneho fondu a Európskeho fondu pre regionálny rozvoj a dobrej praxe v hybridných projektoch je možné vychádzať z praktických príkladov v predchádzajúcej kapitole.

Teoretická príprava pre budúce programové obdobie by mohla čerpať zo skúseností zahraničných i prípadných domácich hybridných projektov tak, aby príprava na európskej úrovni čo najviac zohľadnila tieto skúsenosti pri efektívnej kombinácii ďalších investícií s výhodami PPP. Príprava obsahu konkrétnych operačných programov a ich priorit však bude prebiehať až počas roka 2010.

Medzi pozitívne aj negatívne závery a dobrú prax predchádzajúcich praktických príkladov patrí:

- Koncesionári a ich veritelia negatívne vnímajú akúkoľvek neistotu spojenú s rozhodnutím o poskytnutí, resp. neposkytnutí finančného príspevku z fondov EÚ ,
- Zmluvná garancia verejného obstarávateľa vykryť výpadok fondov EÚ v prípade ich neposkytnutia alebo krátenia je významným zdrojom istoty pre uchádzačov o projekt a ich veriteľov ,
- Zmluvná garancia príspevku alebo čerpania z fondov EÚ verejným obstarávateľom môže byť pri projektoch s významným prenosom rizík na koncesionára kľúčová z hľadiska ich záujmu o projekt, ošetrenie rizík spojených s nečerpaním plánovaného príspevku z fondov EÚ je však nevyhnutné zabezpečiť u všetkých hybridných PPP projektov,
- Existujú príklady hybridných PPP projektov, v ktorých nemusí byť PPP projekt naviazaný na proces schvaľovania príspevku z fondov EÚ, resp. nemusí byť vystavený riziku neschválenia žiadosti, a to rozdelením projektu na časti s čerpaním (realizovaná formou PPP) a bez čerpania fondov EÚ (realizovaná tradičným spôsobom),
- Existujú príklady hybridných PPP projektov, v ktorých väčšiu dôveru verejného obstarávateľa aj koncesionára poskytuje rozdelenie koncesnej zmluvy na predbežnú (v okamihu podania žiadosti o príspevok z fondov EÚ) a finálnu verziu (v okamihu rozhodnutia o podpore z fondov EÚ),
- Najväčšiu istotu pre oboch partnerov poskytujú mechanizmy financovania používané mimo oblasť pravidiel pre štrukturálne fondy a Kohézny fond, t.j. oblasť poskytnutia finančnej podpory EÚ prostredníctvom rozpočtov TEN,
- Realizácia hybridných PPP projektov prostredníctvom rozpočtov TEN zatiaľ najlepšie umožňuje (predovšetkým po úpravách od roku 2007) zachovať tradičné princípy v platobných mechanizmoch založených na platbách za dostupnosť, t.j. v periodických platbách počas celého obdobia koncesnej lehoty,
- Náročnejšia koordinácia prípravy a realizácie hybridného PPP projektu ako „klasického“ projektu financovaného z fondov EÚ,
- Obmedzená možnosť využiť fondy EÚ na úhradu výdavkov počas prevádzkovej fázy projektu,
- Vnímanie súkromných zdrojov ako financovania, ktoré je nákladnejšie ako financovanie z verejných zdrojov,
- Nedostatočná skúsenosť verejného sektora s hybridnými PPP projektmi,
- Obmedzené obdobie čerpania pomoci z fondov EÚ, pričom toto obdobie je podstatne kratšie ako priemerné trvanie PPP projektu,

- Príliš krátke lehoty na začiatok čerpania príspevkov z fondov EÚ vo väzbe na začiatok prác resp. schválenie žiadosti o nenávratný finančný príspevok z fondov EÚ, pričom tieto lehoty nemusia byť vždy primerané lehotám potrebným pre prípravu PPP projektov,
- Absencia jasných postupov verejného obstarávania zo strany Európskej komisie pre PPP projekty,
- Riziko odňatia príspevku z fondov EÚ, ak projekt nenaplní jeho ciele s následnými negatívnymi konkvenciami na rozpočet zadávateľa,
- Nemožnosť vykonať zásadné modifikácie projektu počas 5 rokov od poskytnutia príspevku príslušným riadiacim orgánom, a to napriek tomu, že modifikácie môžu viesť k úsporám celkových výdavkov na projekt,
- Základnými podmienkami a požiadavkami pre ich úspešnú realizáciu sú najmä:
  - a) Silná politická podpora pre využívanie PPP projektov vrátane ich kombinácie s fondmi EÚ,
  - b) Legislatívny rámec umožňujúci úspešnú realizovateľnosť PPP projektov,
  - c) Dobre koordinovaná prípravná fáza PPP projektu, v ktorej sa od začiatku zohľadňuje skutočnosť, že projekt má byť spolufinancovaný z fondov EÚ,
  - d) Dostatočné kapacity zodpovedné za prípravu hybridného PPP projektu na strane verejného sektora,
  - e) Posudzovanie foriem výhodnosti realizácie projektov z pohľadu celoživotných nákladov projektov, a nie výlučne z pohľadu vynaložených nákladov na investičnú fázu projektu,
  - f) Metodický rámec, ktorý napomáha a usmerňuje jednotlivých zadávateľov PPP projektov pri príprave a realizácii PPP projektov, resp. hybridných PPP projektov (vrátane manuálov a vzorových štúdií),
  - g) Existencia znalostného centra v oblasti PPP, ktoré poskytuje metodickú a konzultačnú podporu vrátane vzdelávacích aktivít v tejto oblasti (vrátane oblasti hybridných PPP projektov).

Z prípadových štúdií realizovaných hybridných PPP projektov vyplýva, že v praxi existujú dva hlavné spôsoby implementácie hybridných projektov. Tieto spôsoby vychádzajú zo základných otázok hybridných PPP projektov:

- musí byť PPP projekt vždy priamo naviazaný na proces schvaľovania príspevku z fondov EÚ a podstupovať riziko prípadného neschválenia NFP, resp. existuje spôsob, kedy nemusí byť koncesionár (ale aj verejný sektor) výrazne vystavený riziku neschválenia žiadosti
- aký spôsob využije verejný sektor pre vylúčenie rizika garantovať z verejných zdrojov predpokladaný objem finančného príspevku z fondov EÚ pre prípady nezískania tohto financovania alebo krátenia príspevku z fondov EÚ
- budú koncesionár a jeho veritelia požadovať garanciu od verejného partnera, aby vykryl vzniknutý rozdiel v prípade nezískania alebo krátenia predpokladaného objemu finančného príspevku z fondov EÚ

Takmer všetky praktické príklady poukazujú na požiadavku koncesionára a jeho veriteľov vylúčiť alebo maximálne obmedziť riziko nezískania alebo krátenia predpokladaného objemu finančného príspevku z fondov EÚ. V praxi je možné toto riziko obmedziť objemovým vymedzením (rozdelením aktív) projektu (v zahraničí tiež známe ako „ring-fencing“ projektov) alebo prenesením rizika za financovanie EÚ na verejného obstarávateľa (tiež ako „upísanie“ alebo „underwriting“ predmetnej čiastky), zmluvným záväzkom financovať časť verejného financovania projektu v plnej výške aj v prípadoch nezískania príspevku z fondov EÚ.

Variant rozdelenia aktív projektu

Tento spôsob obmedzenia rizika nezískania alebo krátenia predpokladaného objemu finančného príspevku z fondov EÚ sa uplatnil v PPP projekte diaľničných obchvatov miest Dundalk a Drogheda v Írsku. V tomto prípade neboli oba pôvodne samostatné projekty oddelené zámerne (jeden pre financovanie výstavby zo zdrojov štátneho rozpočtu a fondov EÚ a jeden financovaný prevažne zo súkromných zdrojov).

Oveľa väčšiu tradíciu má však tento prístup v sektore vodohospodárstva. Tradične sú časti infraštruktúry (čistiareň odpadových vôd alebo úpravňa pitnej vody), ktorá je v majetku verejného sektora, financované

z verejných zdrojov s využitím fondov EÚ s následnou prevádzkou zabezpečenou súkromným sektorom (napríklad v modeli delegovanej správy, tiež ako francúzsky model).

Hlavnými výhodami tohto variantu je zníženie celkových nákladov projektu využitím financovania (nenávratného finančného príspevku) z fondov EÚ a väčšia flexibilita verejného obstarávania koncesionára, ktorá nie je závislá na procese schvaľovania žiadosti o príspevok z fondov EÚ. Hlavnou nevýhodou je naopak nemožnosť využitia princípu tzv. celoživotných nákladov projektu („whole life costing“), na základe ktorého preberá koncesionár zodpovednosť za výšku nákladov projektu počas celého obdobia trvania projektu.

Variant prenesenia rizika za financovanie EÚ na verejného obstarávateľa

Vo všetkých ostatných analyzovaných prípadových štúdiách hybridných PPP projektov prevzal na seba riziko nezískania, resp. krátenia príspevku z fondov EÚ verejný partner. Povinnosť verejného partnera doplniť chýbajúce prostriedky v prípade nezískania alebo krátenia príspevku z fondov EÚ vyplývala priamo z koncesnej zmluvy. Opodstatnenosť tejto záruky sa potvrdila napr. v projekte diaľničného obchvatu mesta Atény, v ktorom bol príspevok z fondov EÚ krátený a verejný partner musel doplniť vzniknutý rozdiel vo financovaní, tak aby nebola ohrozená realizovateľnosť projektu. Najmä pri projektoch s vysokým podielom financovania zabezpečeným koncesionárom je prínosom tohto variantu možnosť uplatnenia spomenutého princípu celoživotných nákladov. Naopak nevýhodou je neurčitosť potreby nahradiť príspevok z fondov EÚ verejnými zdrojmi.

6. Modely realizácie PPP projektov pri využití fondov EÚ

Tato časť štúdie má napomôcť štandardizovať realizačné postupy verejných obstarávateľov PPP projektov s využitím skúseností a najlepšej medzinárodnej praxe v oblasti PPP. Vychádza sa v nich nielen z teoretických úvah, ale predovšetkým z praktických príkladov zahraničných hybridných PPP projektov.

Zapojenie fondov EÚ v PPP projektoch výrazne ovplyvňuje rozloženie výdavkov verejného sektora a koncesionára v čase pri jednotlivých formách (modeloch) PPP. Táto štúdia sa zameriava na integrované partnerstvá, preto sú podľa záverov a odporúčaní kapitoly 5.2 v tejto kapitole v nej analyzované modely BOT a DBFO.

Všetky predchádzajúce praktické príklady analyzované v kapitole 5 boli realizované pred rokom 2007, t.j. pred zverejnením Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007, ktorým sa ustanovujú všeobecné pravidlá udeľovania finančnej pomoci Spoločenstva v oblasti transeurópskych dopravných a energetických sietí, na základe ktorých je teraz možné v projektoch sietí TEN súčasne s rozhodnutím Komisie o udelení finančnej pomoci tieto viazané finančné prostriedky **rozdeliť na ročné splátky**. V prípade mechanizmov založených na platbách za dostupnosť je preto možné uvažovať s pružnejším prístupom pri využití zdrojov EÚ z rozpočtov TEN a úverov EIB. V oboch prípadoch je možné vyrokovať časové rozdelenie financovania s možnosťou čerpať fondy EÚ aj v prevádzkovej fáze (vrátane využitia mechanizmu tzv. podmieneného účtu - escrow account).

V prípadoch realizácie projektov tradičným spôsobom znižuje príspevok z fondov EÚ zaťaženie verejného sektora predovšetkým pri úhrade investičných výdavkov v období výstavby infraštruktúry.

Naopak **v prípadoch realizácie hybridných PPP projektov** sa môžu pravidelné výdavky verejného obstarávateľa na úhradu platieb hradených verejných obstarávateľom koncesionárovi významne znížiť. Toto zníženie sa odvíja od výšky podpory z fondov EÚ, prípadne z národných grantov alebo príspevkov z rozpočtu verejného obstarávateľa. Súkromný partner má vďaka tomu ľahšiu pozíciu pri získavaní zdrojov potrebných na financovanie projektu. V týchto pravidelných rovnomerných platbách je zohľadnené spolufinancovanie investičných výdavkov hybridného PPP projektu z fondov EÚ.

Grafické znázornenie všeobecných rozdielov hybridného PPP projektu a realizácie projektu tradičným spôsobom je uvedené v kapitole 1.1

Nižšie sú uvedené všeobecné grafické schémy pre varianty čerpania fondov EÚ pre financovanie hybridných PPP projektov v rámci aktuálnych operačných programov v SR:

- Variant spolufinancovania investičných výdavkov z fondov EÚ,
- Variant rozdelenia aktív projektu,
- Variant spolufinancovania platieb za dostupnosť.

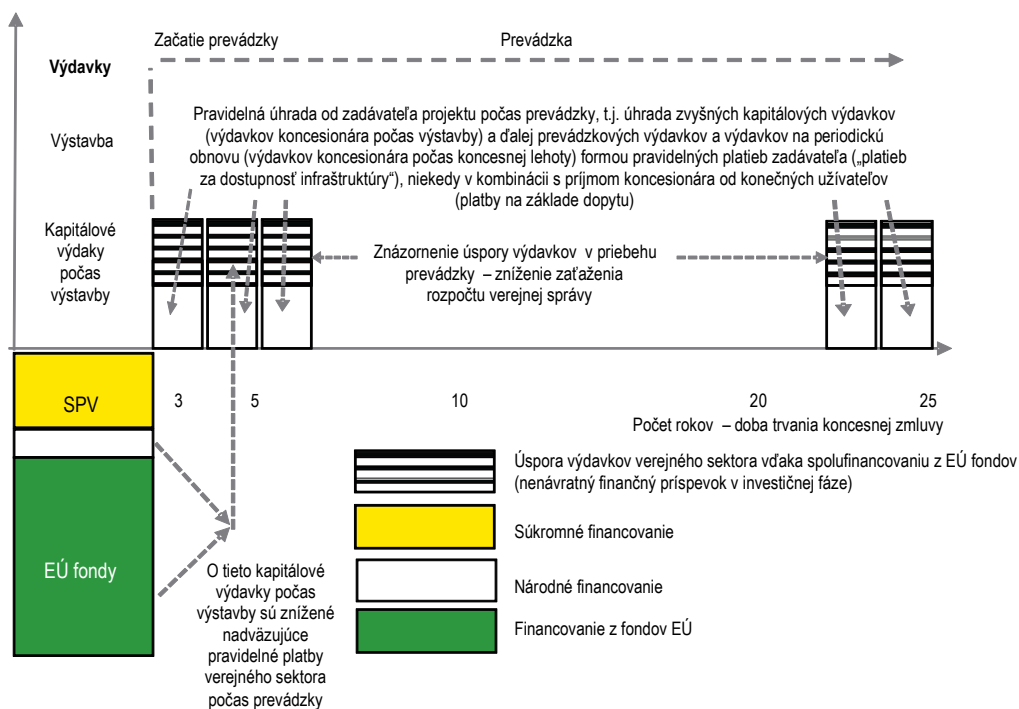

Diagram č. 8 : Variant spolufinancovania investičných výdavkov z fondov EÚ

(v modeloch BOT, DBFO spolufinancovanie investičných výdavkov z fondov EÚ znižuje nároky koncesionára na výšku platieb za dostupnosť – platieb od verejného partnera koncesionárovi resp. v modeloch založených na platbách za dopyt spolufinancovanie investičných výdavkov verejným sektorom znižuje nároky koncesionára na výšku platieb od konečných užívateľov – poplatkov za užívanie infraštruktúry)

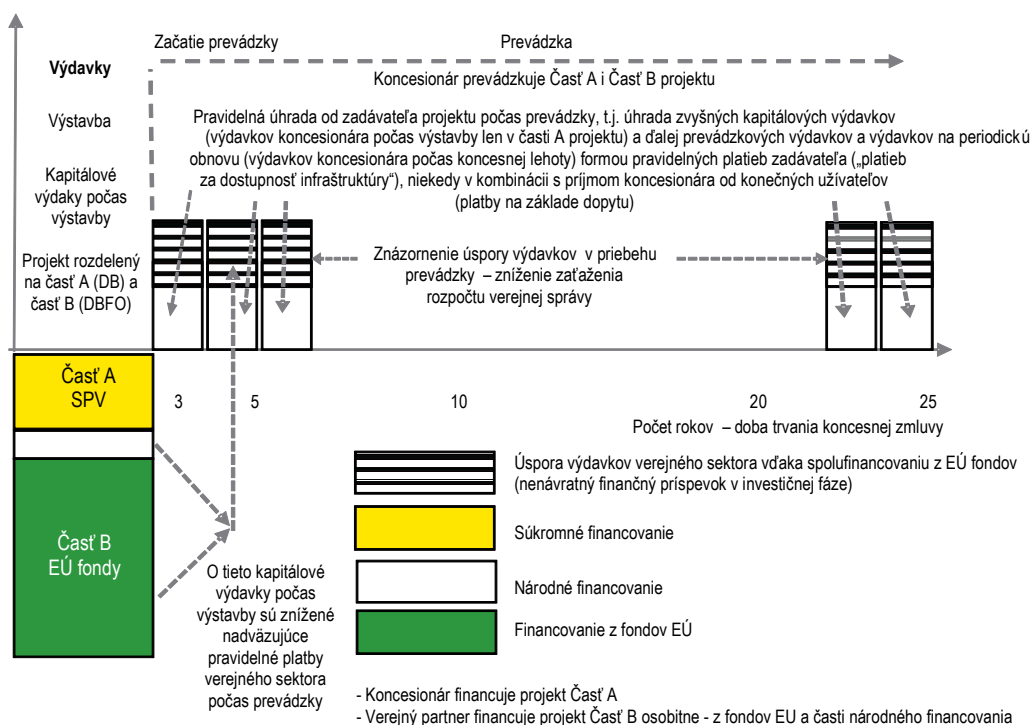

Diagram č. 9 : Variant rozdelenia aktív projektu

(variant rozdelenia projektu na časť A, ktorú koncesionár zabezpečuje na základe DBFO modelu a časť B, ktorú koncesionár zabezpečuje na základe DBO / BOT modelu, s tým že koncesionár prevádzkuje obidve časti, spolufinancovanie investičných výdavkov verejným sektorom v časti B znižuje nároky koncesionára na výšku platieb za dostupnosť – platieb od verejného partnera koncesionárovi resp. v modeloch založených na platbách za dopyt spolufinancovanie investičných výdavkov verejným sektorom znižuje nároky koncesionára na výšku platieb od konečných užívateľov – poplatkov za užívanie infraštruktúry)

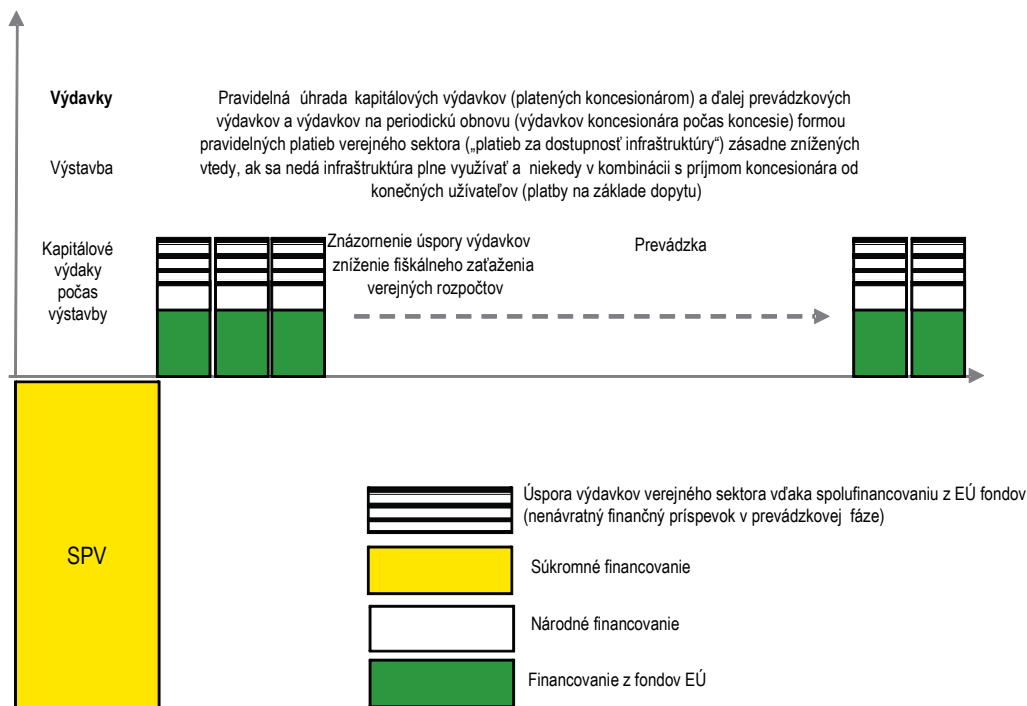

Diagram č. 10 : Variant spolufinancovania platieb hradených verejným obstarávateľom koncesionárovi (v tomto variante spolufinancovanie z fondov EÚ znižuje výdavky verejného obstarávateľa variant platieb hradených koncesionárovi vo fáze prevádzky projektu).

Pri spolufinancovaní:

- z fondov EÚ zatiaľ ide stále len o teoretický model bez príkladov z praxe, ktorý je možné realizovať, pokiaľ budú odstránené časové a vecné obmedzenia platných nariadení Komisie,
- v prípade spolufinancovania z rozpočtov TEN (tiež úverov EIB) je možné po rozhodnutí o finančnom príspevku príslušným orgánom zvoliť variant mechanizmu tzv. „podmieneného účtu“ (escrow account) (v príprave aj realizácii sú prvé aplikácie v dopravných diaľničných projektoch v Nemecku, obmedzeným príkladom je realizovaný diaľničný projekt E18 vo Fínsku) alebo toto ponechať na proces uvoľňovania z ročných rozpočtov TEN na základe plánu financovania hybridného PPP projektu (umožnené prostredníctvom Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 680/2007 z 20. júna 2007).

Z pohľadu reálnej akceptácie hybridných PPP projektov trhom a predovšetkým trhom financujúcich inštitúcií (neistota koncesionára a veriteľov pri zabezpečení financovania z fondov EÚ verejným sektorom), je vhodné odporučiť prenesenie rizika za EÚ financovanie na verejného obstarávateľa. Vo všetkých praktických príkladoch, ktoré rozoberá kapitola 5 „Prípadové štúdie PPP projektov“, bol verejný partner (vlády, ministerstvá a pod.) žiadateľom o príspevok z fondov EÚ, pričom tento príspevok slúžil pre financovanie projektu. Verejný obstarávateľ sa v koncesnej zmluve vždy zaviazal garantovať koncesionárovi, že ak sa mu nepodari získať podporu z fondov EÚ, prípadne ju získa v nižšej výške, uhradí verejný obstarávateľ tento rozdiel z iných zdrojov.

Z vyššie uvedeného odporúčania vychádzajú aj dotačné modely realizácie hybridných PPP projektov analyzované v tejto kapitole, v ktorých sa predpokladá, že žiadateľom/prijímateľom NFP bude verejný sektor (verejný obstarávateľ), zatiaľ čo koncesionár bude zabezpečovať zvyšné financovanie.

Vyššie uvedenú možnú neistotu koncesionára a jeho veriteľov pri zabezpečení financovania z fondov EÚ verejným sektorom, ale aj možnú neistotu verejného obstarávateľa pri zabezpečení NFP pre projekt možno znížiť aj vhodným načasovaním procesu predloženia žiadosti o NFP a realizácia projektu podľa zmluvy o NFP.

Nižšie sú uvedené grafické schémy praktickej kombinácie procesu prípravy realizácie PPP projektu, procesu predloženia žiadosti o NFP vrátane nadväzujúcich krokov a procesu šetrenia otázok štátnej pomoci.

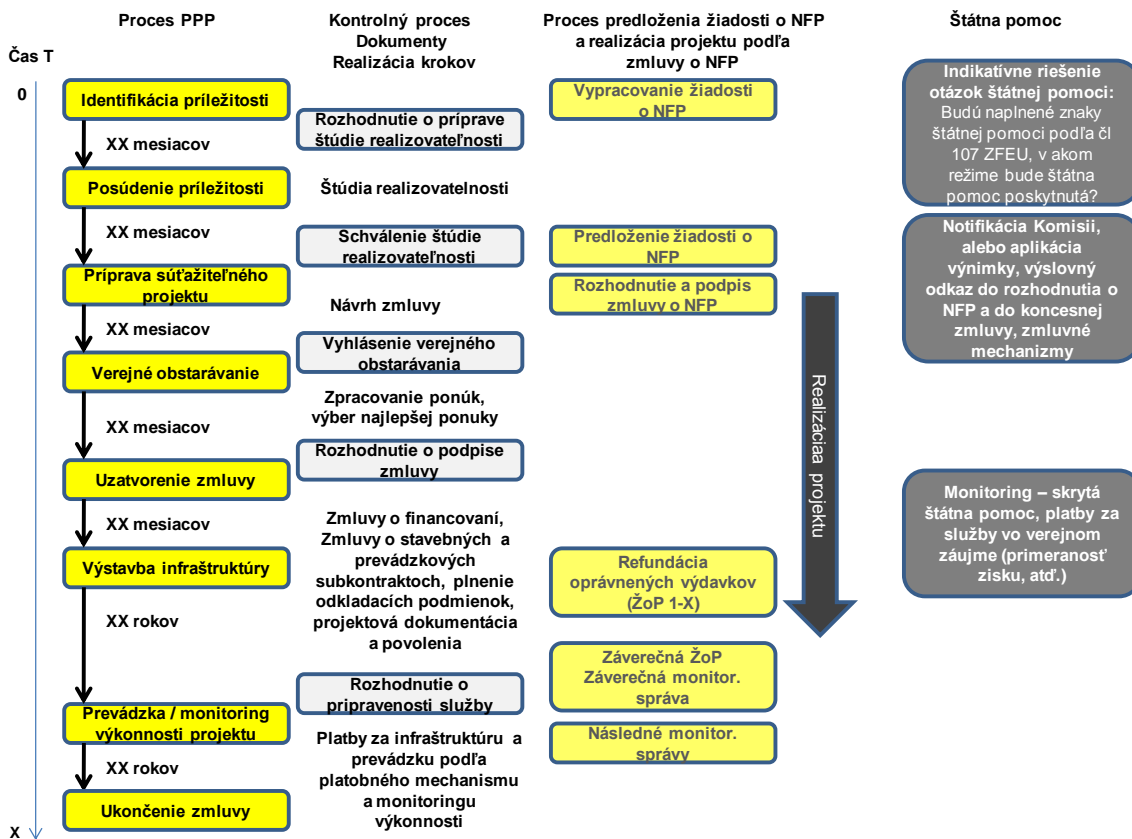

Diagram č. 11 : Variant 1 – Realizácia verejného obstarávania po predložení žiadosti o NFP

Praktická kombinácia procesov prípravy - variant predloženia žiadosti o NFP po schválení štúdie realizovateľnosti pred vyhlásením verejného obstarávania, v ktorom môže v PPP projektoch dochádzať k zmenám štruktúry a rozsahu projektu, pokiaľ je to verejným obstarávateľom umožnené. Táto kombinácia poskytuje väčšiu istotu financovania z NFP pred verejným obstarávaním, vyžaduje však dôslednú projektovú prípravu na strane verejného obstarávateľa, je vhodná skôr pre formy a projekty vopred definované v projektovej dokumentácii, t.j. formy BOT bez požiadavky na dizajn projektu koncesionárom.

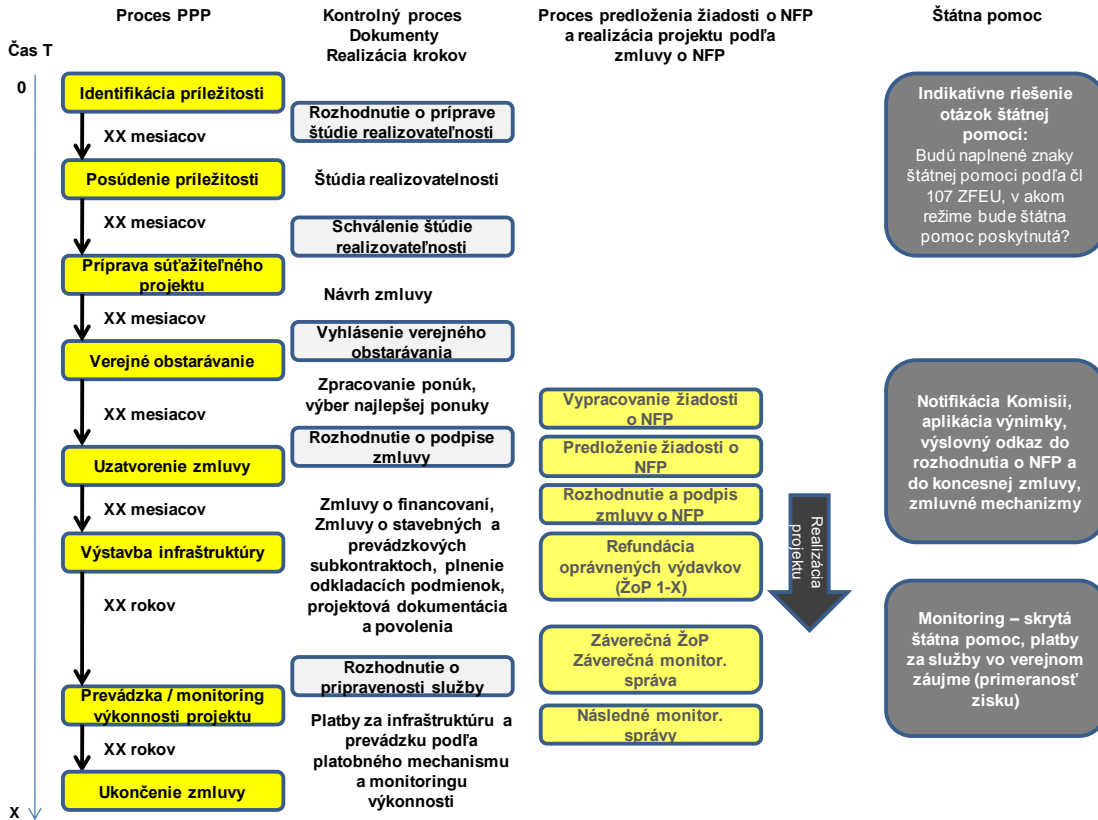

Diagram č. 12 : Variant 2 – Realizácia verejného obstarávania pred predložením žiadosti o NFP

Praktická kombinácia procesov prípravy - variant predloženia žiadosti o NFP po výbere víťazného uchádzača vo verejnom obstarávaní a rozhodnutí o podpise koncesnej zmluvy. Táto kombinácia poskytuje väčšiu istotu o rozsahu financovaní z NFP po dokončení definície projektu v procese verejného obstarávania – táto kombinácia je viacej otvorená zmenám projektu počas verejného obstarávania a zodpovednosti koncesionára za vlastný inovatívny návrh projektu, t.j. pre model DBFO, v ktorom je koncesionár zodpovedný aj za návrh (projektové riešenie).

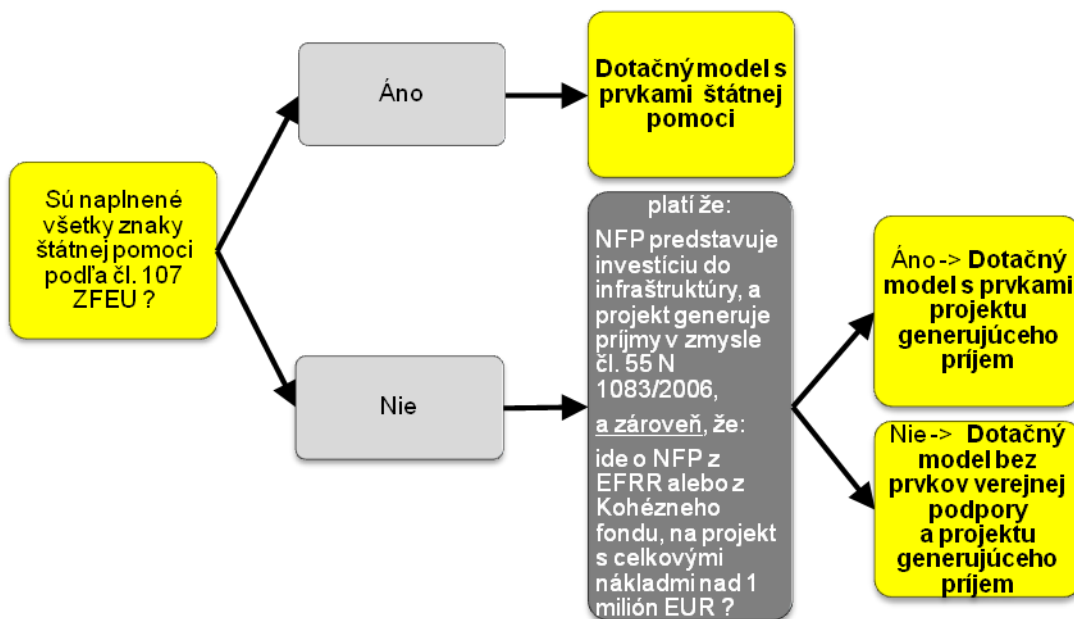

Diagram č. 13 : Členenie dotačného modelu

Nasledujúca schéma znázorňuje, podľa akých kritérií sú rozčlenené jednotlivé podmodely dotačného modelu, ktoré sú analyzované v kapitolách 6.1. až 6.3.

Modely analyzované v kapitolách 6.1 až 6.3 vychádzajú z nasledujúcich predpokladov:

- Predpokladá sa, že žiadateľom/prijímateľom NFP bude verejný obstarávateľ, zatiaľ čo koncesionár bude zabezpečovať zvyšné financovanie projektu,
- Prostriedky z fondov EÚ budú určené na pokrytie výdavkov na prípravnú a investičnú fázu projektu, pričom sa počíta s tým, že z fondov EÚ bude hradená iba časť verejných oprávnených výdavkov finančnej medzery (pozri ďalej),
- Oprávnené výdavky sú upravené článkom 56 Nariadenia a sú to také výdavky na projekt, ktoré môžu byť hradené z prostriedkov štrukturálnych fondov EÚ,
- Pri určovaní finančnej medzery je možné prihliadnuť iba k peňažným príjmom hradeným priamo konečnými užívateľmi. Ostatné príjmy nesmú byť do určovania finančnej medzery zahrnuté.

Na nasledujúcom obrázku je zobrazený systém peňažných tokov a NFP u PPP, ktorý bol zvolený ako jednotný pre všetky varianty dotačného modelu, ktorý je detailnejšie popísaný v kapitolách 6.1. až 6.3. .

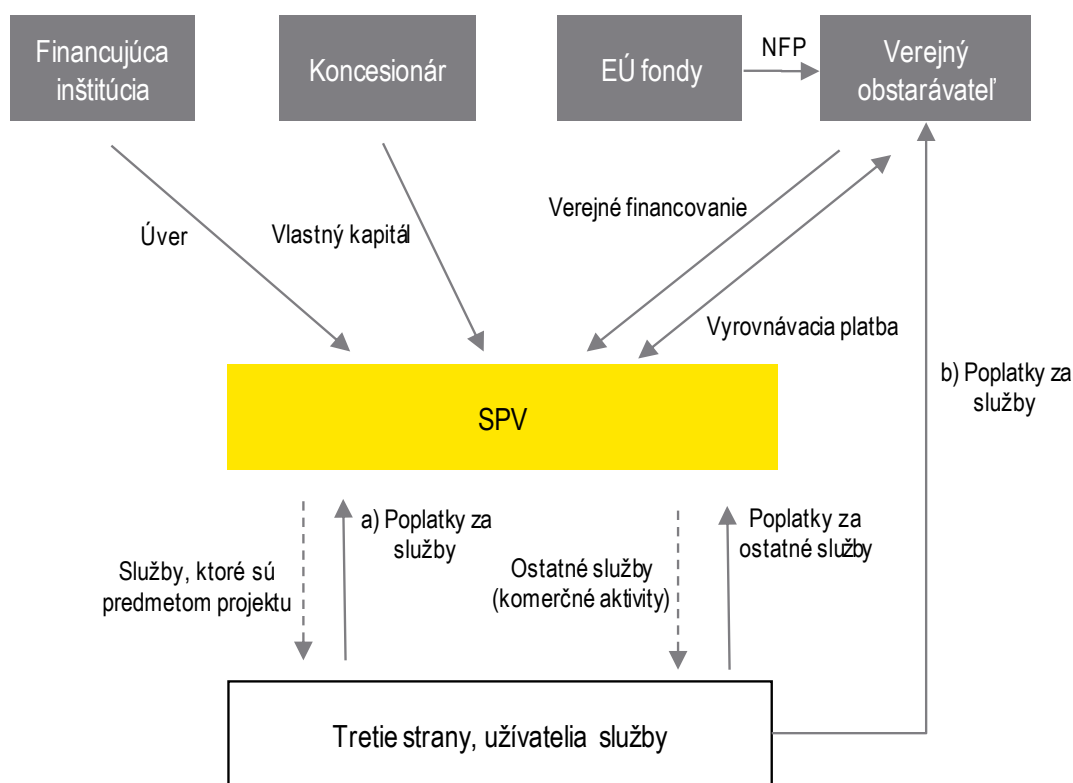

Diagram č. 14 : Všeobecný model peňažných tokov v hybridných PPP projektoch

V priebehu investičnej fázy je časť oprávnených výdavkov projektu hradená z príspevku fondov EÚ a zostávajúca časť ostatnými subjektmi (verejný obstarávateľ, koncesionár, financujúca inštitúcia). NFP z fondov EÚ tak smeruje k verejnému obstarávateľovi. Koncesionár zabezpečuje financovanie prostredníctvom financujúcich inštitúcií (veriteľov) a vlastným kapitálom.

V priebehu prevádzkovej fázy projektu inkasuje koncesionár alebo iný subjekt platby od konečných užívateľov (pokiaľ sú očakávané a dosiahnuteľné), ktoré sú súčasťou čistých príjmov. Medzi koncesionárom a verejným obstarávateľom môžu prebiehať vyrovnávacie platby (vo forme platby za dostupnosť – platba verejného obstarávateľa koncesionárovi, alebo platby za koncesie – platba koncesionára verejnému obstarávateľovi). Ak bude naopak príjmy od konečných užívateľov a tretích strán inkasovať priamo koncesionár, potom koncesionár môže platiť verejnému obstarávateľovi poplatok za koncesiu. Veľkosť prípadnej vzájomnej vyrovnávacej platby nezávisí od skutočnosti, ktorý zo subjektov vyberá platby / poplatky od konečných užívateľov služby a tretích

strán, ale závisí na ekonomike projektu, vyjadrenej vo finančnom modeli. Koneční užívatelia a tretie strany tak môžu platiť poplatky za služby buď (a) koncesionárovi alebo (b) verejnému partnerovi. V prípade, že ďalšie komerčné aktivity sú súčasťou projektu, bude koncesionár tradične inkasovať príjmy od tretích strán, čím sa zvyšuje ziskovosť projektu a znižujú sa požiadavky koncesionára na ďalšie zdroje od verejného partnera.

Tretie strany platia za poskytované služby priamo koncesionárovi alebo verejnému partnerovi.

6.1. Dotačný model s prvkami projektu generujúceho príjmy

6.1.1. Podmienky

Model sa vzťahuje na prípady, v ktorých:

- NFP predstavuje investíciu do infraštruktúry, ktorej používanie je spoplatnené a priamo hradené konečnými užívateľmi (projekt generuje príjmy v zmysle čl. 55 nariadenia č. 1083/2006/ES („Nariadenie“)),
- Ide o NFP z EFRR alebo z Kohézneho fondu, na projekt s celkovými nákladmi nad 1 milión EUR,
- NFP je poskytnutý úplne mimo režim štátnej pomoci v zmysle č. 107 ZFEU (87 ZES), tzn. nepostupuje sa formou individuálnej notifikácie Komisii ani formou skupinovej výnimky, atď. pretože vôbec nie sú naplnené znaky štátnej pomoci, viď kapitola 3.3.2,
- Projekt generuje príjmy.

6.1.2. Zohľadnenie čistých príjmov projektu pri výpočte nenávratného finančného príspevku EÚ

Cieľom posudzovania príjmov v rámci finančnej analýzy je definovať časť investičných výdavkov, ktorá môže byť samofinancovateľná samotným projektom (napr. poplatkami hradenými konečnými užívateľmi, komerčnými príjmami), za účelom stanovenia zvyšnej časti investičných výdavkov, ak existuje, ktorú je potrebné financovať pomocou verejného príspevku. Cieľom verejného príspevku je zabezpečiť určitú úroveň finančnej ziskovosti investícií⁵³ (viď kapitola 6.1.4, časť Bežne očakávaná ziskovosť jednotlivých kategórií investícií).

Finančná ziskovosť investície sa chápe ako schopnosť projektu vytvárať ďalšie finančné zdroje (t.j. zisky), z investovaných zdrojov, nezávisle na tom, ako bude projekt financovaný. Ide o vlastnú schopnosť projektu dosahovať finančnú návratnosť investovaných zdrojov, pričom sa neberie do úvahy cash-flow z úverov, súkromného kapitálu alebo príspevku z verejných zdrojov. Je dôležité dodať, že jedným z kľúčových ukazovateľov finančnej ziskovosti investícií je čistá súčasná hodnota, ktorá je vyjadrená rozdielom medzi diskontovanými čistými príjmami projektu⁵⁴ a investičnými výdavkami projektu odvodenými z analýzy cash-flow.

Výsledkom je výpočet čistých príjmov v zmysle čl. 55 Nariadenia o ktoré sa kráti NFP, prípadne, ktoré sa následne vrátia do rozpočtu EÚ.

6.1.3. Finančná medzera

Pre určenie príspevku z fondov EÚ na projekty generujúce príjmy sa použije takzvaná metóda „finančnej medzery“. Finančná medzera je rozdiel medzi súčasnou hodnotou investičných výdavkov na projekt a čistým príjmom, vyjadrená vzorcom:

⁵³ Zabezpečenie finančnej ziskovosti projektu je dôležité s ohľadom na stanovenie čistých príjmov a následný výpočet finančnej medzery.

⁵⁴ Diskontovaný čistý príjem sa rovná rozdielu medzi (a) súčtom diskontovaných príjmov projektu (tzn. budúcich príjmov projektu vyjadrených v súčasnej hodnote) a diskontovanej zostatkovej hodnoty a (b) diskontovanými prevádzkovými výdavkami projektu (tzn. budúcimi výdavkami vyjadrenými v súčasnej hodnote).

Finančná medzera = Diskontované investičné výdavky⁵⁵ – Diskontované čisté príjmy

Finančná medzera vyjadruje časť investičných výdavkov na projekt, ktoré nie je možné financovať samotným projektom, z čoho vyplýva nutnosť zabezpečenia financovania inými zdrojmi. Metóda finančnej medzery sa využíva za účelom určenia, či má projekt dostatočné zdroje pre svoju realizáciu resp. či nie je prefinancovaný⁵⁶. Táto metóda sa využíva tiež k zabezpečeniu minimálnej úrovne ziskovosti projektu pri získavaní úverových zdrojov od financujúcich inštitúcií.

Metóda finančnej medzery sa použije na projekty, pri ktorých je možné objektívne vopred určiť ich príjmy. V prípade, ak nie je možné odhadnúť príjmy projektu, postupuje sa podľa kapitoly 6.1.5. Aj v takomto prípade však môže byť nutné finančnú medzeru vypočítať pre potreby prípravy projektovej žiadosti, avšak bez konzekvencií na požadovanú výšku NFP. V takom prípade sa príjmy, ktoré nie je možné odhadnúť vo výpočte finančnej medzery nezapočítavajú.

Pre zahrnutie príjmov do výpočtu finančnej medzery slúži klasifikácia peňažných príjmov uvedená v ďalšej podkapitole.

Klasifikácia peňažných príjmov

Pri výpočte finančnej medzery sa rozlišujú dva typy peňažných príjmov:

- **Príjmy**, t.j. peňažné príjmy priamo hradené konečnými užívateľmi za tovar a/alebo služby poskytované projektom,
- **Iné peňažné príjmy**, t.j. súkromné a verejné príspevky a/alebo finančné zisky, ktoré nepochádzajú z peňažných príjmov priamo hradených konečnými užívateľmi.

Metóda finančnej medzery

Podľa článku 55 ods. 2 Nariadenia nesmú oprávnené výdavky na projekty generujúce príjmy presiahnuť rozdiel čistej súčasnej hodnoty investičných výdavkov a čistej súčasnej hodnoty čistých príjmov z investícií počas stanoveného referenčného obdobia (viď kapitola 6.1.4 časť Kategórie investícií a referenčné obdobie).

Model sa vzťahuje na prípady:

- investícií do infraštruktúry; alebo
- iných projektov, u ktorých je možné objektívne odhadnúť príjmy dopredu.

Ak nie sú pre spolufinancovanie oprávnené všetky investičné výdavky, musia byť čisté príjmy alokované na pomernom základe na oprávnenú a neoprávnenú časť investičných výdavkov. Pri výpočte musí riadiaci orgán / žiadateľ o príspevok vziať do úvahy hlavne:

- referenčné obdobie vhodné pre príslušnú kategóriu investície,
- kategóriu projektu,
- bežnú očakávanú ziskovosť príslušnej kategórie investícií,
- aplikáciu zásady „znečisťovateľ platí“ (pozri ďalej) a
- ak je to vhodné, majetkové pomery súvisiace s relatívnou prosperitou príslušného členského štátu.

Pri výpočte finančnej medzery sa postupuje podľa nasledovných krokov:

Krok: 1 - Oprávnené výdavky a finančná medzera

⁵⁵ Investičné výdavky v časovej hodnote peňazí

⁵⁶ K prefinancovaniu projektu dochádza, ak diskontované čisté príjmy prevyšujú diskontovanými investičné výdavky.

Podľa článku 55 ods. 2 Nariadenia nesmú oprávnené výdavky presiahnuť rozdiel medzi čistou súčasnou hodnotou investičných výdavkov a čistou súčasnou hodnotou čistých príjmov, t.j. finančnou medzerou projektu. Pre výpočet sa použije nasledujúci vzorec:

$$\max DEE = DIC - DNR = FG$$

kde

DEE sú oprávnené diskontované výdavky;

FG je finančná medzera (tiež ako medzera vo financovaní⁵⁷);

DIC sú celkové diskontované investičné výdavky;

DNR sú diskontované čisté príjmy.

Pri výpočte finančnej medzery je nutné vziať do úvahy práve „čisté príjmy plynúce z investície“. To znamená, že pri výpočte výšky financovania z NFP je možné zobrať do úvahy len rozdiel medzi príjmami a prevádzkovými výdavkami⁵⁸ (čistý príjem).

Príklad

Uvažuje sa s výstavbou diaľnice s predpokladanými diskontovanými investičnými výdavkami projektu generujúceho príjmy vo výšky 1 000 mil. EUR a diskontovanými čistými príjmami vo výške 600 mil. EUR.

$$\text{Max DEE} = 1\,000 - 600 = 400 \text{ mil. EUR}$$

tzn. maximálne oprávnené výdavky v súčasnej hodnote sa rovnajú **400 mil. EUR**.

Krok 2: Alokácia na pomernom základe

Ak je k spolufinancovaniu z NFP oprávnená iba časť investičných výdavkov, musia byť čisté príjmy alokované na pomernom základe na oprávnenú a neoprávnenú časť investičných výdavkov.

Oprávnenosť výdavkov podlieha ustanoveniam nariadenia Rady (ES) č. 1083/2006 a ustanoveniam konkrétnych fondov⁵⁹. V tejto súvislosti sa v druhom pododseku čl. 55 ods. 2) uvádza, že ak je oprávnená iba časť investičných výdavkov, potom sa pri výpočte finančnej medzery neprihliada k pomernej časti čistých príjmov zodpovedajúcich časti ostatných (neoprávnených) výdavkov. Napríklad, ak je oprávnených iba x % diskontovaných investičných výdavkov⁶⁰, čo znamená, že (100-x) % diskontovaných investičných výdavkov nie je oprávnených, potom (100-x) % diskontovaných čistých príjmov tiež nemôže byť zohľadnených pri použití metódy finančnej medzery.

Preto je potrebné, vynásobiť diskontované čisté príjmy a investičné výdavky x %, t.j. v zmysle nasledovného vzorca:

$$DEE = FG * P$$

kde P je percento dané pomerom diskontovaných oprávnených výdavkov voči diskontovaným investičným

⁵⁷ Metodický pokyn CKO č.2, Ministerstvo výstavby a regionálneho rozvoja SR, Centrálny koordinačný orgán, 14.2.2008

⁵⁸ Prevádzkové výdavky, ktoré je treba pri výpočte finančnej medzery brať do úvahy, musia zahŕňať režijné výdavky (t.j. mzdy, suroviny, elektrickú energiu) a výdavky na údržbu. Finančné výdavky (napr. platba úrokov) a odpisy sú vyňaté (odpisy nie sú súčasťou cash flow). Pre jednoduchosť je možné pri výpočte finančnej medzery ignorovať dane, avšak je nutné používať konzistentný prístup výpočtu pri všetkých posudzovaných projektoch.

⁵⁹ Ak ide o ERDF, čl. 7 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady č. 1080/2006; ak ide o Fond súdržnosti, čl. 3 nariadenia Rady (ES) č. 1084/2006; ak ide o ESF, čl. 11 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1081/2006.

⁶⁰ Je zrejme, že pri porovnávaní musia byť porovnané možné diskontované investičné výdavky s diskontovanými oprávnenými výdavkami.

výdavkom.

Pokračovanie príkladu

Ďalším predpokladom je kúpa pozemkov potrebných pre výstavbu diaľnice, a to vo výške 150 mil. EUR (výdavok sa nediskontuje, pretože výdavok je realizovaný v roku 1).

Nakoľko podľa čl. 7 ods. 1(b) nariadenia Rady (ES) č. 1080/2006 výdavky na kúpu pozemku nemôžu byť obvykle vyššie ako 10 % celkových oprávnených výdavkov⁶¹, je možno počítať iba s (0,1*1000) 100 mil. EUR ako oprávnenými výdavkami za pozemok, a 50 mil. EUR preto nepredstavuje oprávnené výdavky. Pri dodržaní toho, čo je uvedené v čl. 53 ods. 2), keďže neoprávnené výdavky predstavujú 5 % (= 50:1000) diskontovaných investičných výdavkov (50), je potrebné rozdeliť čisté príjmy na 5 % čistých príjmov na neoprávnené výdavky a 95 % čistých príjmov na oprávnené výdavky. Finančná medzera sa preto musí vynásobiť podielom diskontovaných oprávnených investičných výdavkov, P, t.j.

$$DEE = FG * P = (1000-600) * 0,95 = \mathbf{380 \text{ mil. EUR}}$$

Krok 3: Výpočet nenávratného finančného príspevku EÚ

V súlade s pravidlami Stratégia financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013⁶² je možné z príspevku zo zdrojov EÚ a štátneho rozpočtu pokryť výšku medzery vo financovaní maximálne do výšky 95 %. Zvyšných 5 % musí žiadateľ pokryť z vlastných zdrojov, okrem subjektov, ktorí sa nepodieľajú na financovaní celkových oprávnených výdavkov vlastnými zdrojmi.

Diskontované oprávnené výdavky DEE je nutné vynásobiť týmto percentom (95%) a vypočítať tak upravené diskontované oprávnené výdavky DEE_{ADJ}.

$$DEE_{ADJ} = DEE * 0,95$$

Upravené diskontované oprávnené výdavky (DEE_{ADJ}) vynásobené mierou spolufinancovania EÚ (CR_{EU}) budú potom použité pre určenie diskontovaného príspevku EÚ, DG_{EU}

$$DG_{EU} = DEE_{ADJ} * CR_{EU}$$

Pokračovanie príkladu

Diskontované oprávnené výdavky sa v tomto kroku vynásobia 95% pre účely vyčíslenia upravených diskontovaných oprávnených výdavkov DEE_{ADJ}.

$$DEE_{ADJ} = 380 * 0,95 = 361 \text{ mil. EUR}$$

Výška upravených investičných výdavkov, ktorá po vynásobení mierou spolufinancovania EÚ (v tomto prípade nastavená napr. na 75%) určuje diskontovaný príspevok EÚ, t.j.:

$$DG_{EU} = 361 * 0,75 = \mathbf{270,75 \text{ mil. EUR}}$$

Nasledujúca schéma zobrazuje financovanie investičných výdavkov a spôsob výpočtu príspevku z fondov EÚ od momentu stanovenia celkových výdavkov (oprávnených i neoprávnených) až po výpočet požadovaného NFP z fondov EÚ.

⁶¹ Výnimkou sú náležite odôvodnené prípady týkajúce sa projektov súvisiacich s ochranou životného prostredia.

⁶² Stratégia financovania štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, Ministerstvo financií SR,

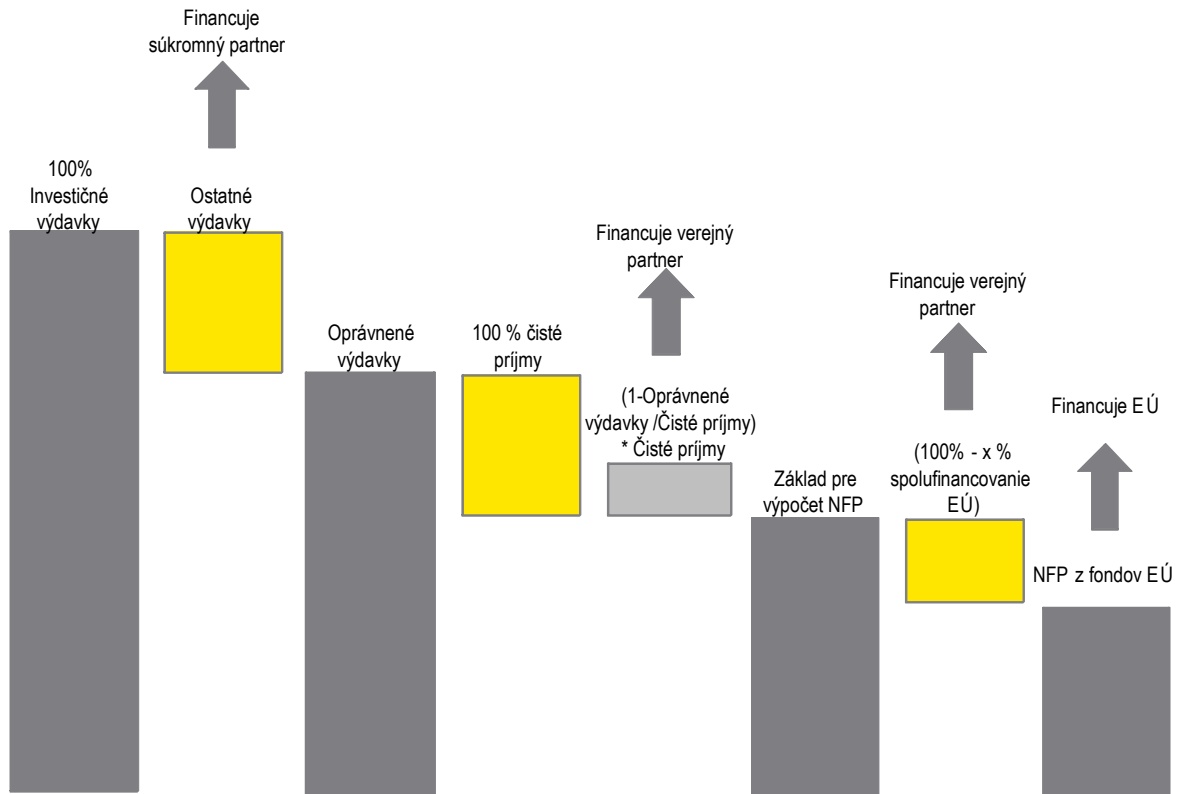

Diagram č. 15 : Schéma financovania investičných výdavkov a výpočtu výšky príspevku z fondov EÚ

Celkové investičné výdavky sa rozdeľujú na (i) oprávnené výdavky a (ii) ostatné výdavky. Oprávnené výdavky sa upravujú o čisté príjmy vzťahujúce sa k oprávneným výdavkom (očistené o príjmy vzťahujúce sa k ostatným výdavkom). Základ pre výpočet príspevku z fondov EÚ sa potom vynásobí percentom spolufinancovania EÚ a výsledkom je konkrétna výška NFP.

6.1.4.Ďalšie faktory ovplyvňujúce výpočet finančnej medzery

Podľa ods. 2 článku 55 Nariadenia berie pri výpočte finančnej rezervy riadiaci orgán do úvahy taktiež referenčné obdobie príslušné pre kategóriu príslušnej investície, kategóriu projektu, bežne očakávanú ziskovosť danej kategórie investície, použitie zásady „znečisťovateľ platí“ a prípadne aspekty rovnosti v súvislosti s relatívnou prosperitou daného členského štátu.

Kategórie investícií a referenčné obdobie

Referenčné obdobie alebo časový horizont projektu je počet rokov, na ktorý sa v štandardnej analýze príjmov a výdavkov uvádzajú predpovede. Predpovede týkajúce sa budúceho vývoja projektu by sa mali formulovať na obdobie, ktoré zodpovedá počtu rokov jeho ziskovej ekonomickej životnosti, t.j. časové obdobie, po skončení ktorého musí byť investícia nahradená a ktoré je dosť dlhé na to, aby zahŕňalo predpokladané dlhodobějšíe vplyvy projektu. Trvanie projektu sa odvíja od povahy investície. Referenčný časový horizont v rokoch podľa sektorov založený na medzinárodne uznávaných postupoch a odporúčaný Komisiou je nasledovný:

Tabuľka č. 11: Referenčné obdobie podľa kategórií investícií		
Investičný sektor	Časový horizont	
	Podľa Pokynov ku cost-benefit analýze	Podľa Systému riadenia
Železnice	30	30
Cestná doprava	25	25-30

Vodohospodárstvo a životné prostredie	30	30
Energetika	25	15-25
Telekomunikácie	15	neuvedené
Priemysel	10	10
Prístavy a letiská	25	25
Iné služby	15	15

Tabuľka č. 11 : Referenčné obdobie podľa kategórií investícií

Zdroj: (i) „Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013“;

(ii) „Guide to cost-benefit analysis of investment projects“, Structural Fund-ERDF, Cohesion Fund and ISPA („Pokyny ku cost-benefit analýze“)

Ako uvádza nariadenie Rady (ES) č. 1083/2006S, riadiace orgány musia vziať do úvahy referenčné obdobie, pretože čím dlhší je časový horizont, tým vyššie sú čisté príjmy, ktoré musia byť zohľadnené pri výpočte finančnej medzery. Zároveň ale platí, že:

- z dôvodu diskontu čisté príjmy vznikajúce ďaleko v budúcnosti postupne strácajú na význame,
- náhradou za príjmy, ktoré sa dosiahnu na konci projektu po skončení jeho ekonomickej životnosti, je zostatková hodnota (hodnota, ktorú bude mať majetok v poslednom roku časového horizontu finančnej analýzy).

Zostatkovú hodnotu je možné vypočítať viacerými spôsobmi:

- Ak je majetok ešte schopný ďalšej prevádzky:
  - ako obstarávaciu cenu majetku stanovenú podľa doby jej reálnej ekonomickej životnosti.
- Ak majetok už nebude ďalej používaný:
  - ako príjem z likvidácie majetku, alebo
  - ako výdavok na likvidáciu majetku.

Bežne očakávaná ziskovosť jednotlivých kategórií investícií

Pri výpočte finančnej medzery a všeobecne pri výpočte oprávnených výdavkov musia riadiace orgány vziať do úvahy bežne očakávanú ziskovosť príslušnej kategórie projektu za účelom overenia, či bol zvolený vhodný plán financovania (napr. grant a úver). To znamená, že riadiace orgány buď musia poznať číselné údaje týkajúce sa bežne očakávanej ziskovosti príslušnej kategórie investícií, alebo mať pokyny pre výpočet tejto ziskovosti v danom kontexte projektu. Pri spresňovaní týchto hodnôt môžu preto zohrávať dôležitú koordinačnú úlohu národné orgány (napr. Ministerstvo financií SR).

V nasledujúcej tabuľke je uvedený indikatívny prehľad očakávanej ziskovosti jednotlivých kategórií investícií tak ako ich stanovila Komisia:

Tabuľka č. 12: Očakávaná miera ziskovosti	
Investičný sektor	Očakávaná ziskovosť / vnútorné výnosové percento
Energetika	7,0%
Vodohospodárstvo a životné prostredie	-0,1%
Doprava	6,5%
Iné služby	4,2%

Tabuľka č. 12 : Očakávaná miera ziskovosti

Zdroj: Guidance on the methodology for carrying out the cost-benefit analysis, Information note No. 64“ („Pokyny“)

Podľa týchto Pokynov vychádzajú tieto hodnoty z priemerného historického vývoja miery ziskovosti v danom sektore a nepredstavujú tak záväznú diskontnú mieru.

Zásada „znečisťovateľ platí“

Ak ide o výpočet finančnej medzery, čl. 55 ods. 2 Nariadenia poukazuje na to, že riadiaci orgán musí tiež vziať do úvahy použitie zásady „znečisťovateľ platí“. To znamená, že externé výdavky vytvorené znečisťovaním (t.j. výdavky spojené s negatívnymi externalitami projektu) musia byť hradené aspoň do určitej miery znečisťovateľom, i keď sa to vždy neodráža na poplatkoch platených konečnými užívateľmi (znečisťovateľmi, napríklad konečnými užívateľmi diaľnice, čistiarne odpadových vôd a pod.) z titulu zachovania sociálnej únosnosti spolplatnenia projektu. V súlade s zásadou „znečisťovateľ platí“ musia príjmy od konečných užívateľov vždy zohľadňovať aj náklady spojené s všetkými negatívnymi externými vplyvmi projektu.

Aspekty rovnosti a dostupnosti poplatkov

Pri posudzovaní finančnej ziskovosti investícií sa musia vziať do úvahy aspekty rovnosti a dostupnosti poplatkov, t.j. schopnosť konečných užívateľov platiť poplatky. Komisia odporúča riadne zvážiť dostupnosť poplatkov, pretože ak koneční užívatelia nebudú schopní poplatky platiť, potom je ohrozená finančná udržateľnosť projektu. V tomto ohľade je možným riešením zabezpečujúcim dostupnosť výstupov projektu stanoviť poplatky ako percento priemerného príjmu alebo nižšieho príjmu skupiny obyvateľov, a to v závislosti na súčasnej výške príjmov obsluhovanej oblasti. Politika súdržnosti EÚ a jej ciele prerozdeľovania umožňuje v tomto ohľade pridať vyšší príspevok z fondov EÚ, ak sú poplatky nízke, nakoľko koneční užívatelia majú nižšie príjmy.

6.1.5. Príjmy a refundácie

Ods. 3 článku 55 Nariadenia uvádza, že ak nie je objektívne možné vopred odhadnúť príjmy projektu, odpočítajú sa od výdavkov vykázaných Komisii príjmy vytvorené do piatich rokov od ukončenia projektu (pozn. od ukončenia výstavby a uvedenia do prevádzky). Odpočítanie vykoná certifikačný orgán najneskôr pri čiastočnom alebo konečnom uzavretí operačného programu.

Ods. 4 článku 55 Nariadenia uvádza, že ak sa najneskôr tri roky po uzavretí operačného programu zistí, že určitý projekt vytvoril príjmy, ktoré neboli zohľadnené pri výpočte finančnej medzery (čl. 55 ods. 2 Nariadenia) alebo neboli zohľadnené pri odpočtoch (čl. 55 ods. 3 Nariadenia), sú tieto príjmy vrátené do súhrnného rozpočtu Európskej únie v pomere k príspevku z fondov. Táto refundácia a tieto príjmy sú vrátené len v prípade, že je prekročený limit 10% odchýlky vo finančnej medzere. Tzn., že ak sa finančná medzera líši o menej než 10%, tak sa refundácia nevykonáva. Ak ale odchýlka od finančnej medzery prevyšuje hranicu 10%, Komisia to považuje za úroveň odchýlky, ktorá signalizuje nesprávny spôsob výpočtu finančnej medzery na začiatku projektu a uplatní sa princíp refundácie, tzn. tieto príjmy sa vracajú do súhrnného rozpočtu EÚ v pomere k príspevku z fondov EÚ.

6.1.6. Náhrady za služby vo verejnom záujme

Táto problematika sa uplatní v modeloch PPP s platobným mechanizmom založeným na pravidelných peňažných platbách za dostupnosť.

V prípade, že verejný obstarávateľ poskytuje tieto platby, je potrebné z dôvodu vylúčenia prípadnej neoprávnenej štátnej pomoci riešiť problematiku tzv. náhrad za služby vo verejnom záujme.

Na úrovni európskeho práva je táto problematika riešená v troch dokumentoch:

- rozsudkoch vo veciach Altmark⁶³

⁶³ C-280/00 Altmark Trans GmbH a Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH [2003] Zb. s. I-7747

- Rozhodnutie Komisie z 28. novembra 2005 o uplatňovaní článku 86 ods. 2 Zmluvy o ES na štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme udeľovanej niektorým podnikom povereným poskytovaním služieb všeobecného hospodárskeho záujmu („Rozhodnutie o náhradách za služby“); a
- Rámec spoločenstva pre štátnu pomoc vo forme náhrady za služby vo verejnom záujme (2005/C 297/04) („Rámec Spoločenstva o náhradách za služby vo verejnom záujme“)

Rozsudok vo veci Altmark stanovil 4 podmienky, kedy v prípade poskytovania náhrad za služby vo verejnom záujme nejde vôbec o štátnu pomoc.

Rozhodnutie o náhradách za služby definuje prípady a podmienky, za ktorých nie je nutné náhrady za služby notifikovať Komisii. Rámec Spoločenstva o náhradách za služby vo verejnom záujme stanoví, ako bude Komisia pristupovať k prípadom, ktoré jej budú pre nesplnenie podmienok stanovených v Rozhodnutí o náhradách za služby notifikované. Viď. kapitola 4.1.1 časť Štátna pomoc – priama a skrytá štátna pomoc.

Problematiku náhrad za služby je nutné výslovne riešiť priamo v koncesnej zmluve (tzn. Konštatovať, v akom režime sú náhrady za služby poskytované, napr. mimo režim štátnej pomoci podľa rozsudku Altmark, v režime výnimky podľa Rozhodnutia Komisie z 28. novembra 2005, apod.). V prípade, že by úhrada týchto poplatkov bola predmetom NFP, je potrebné, aby táto problematika bola výslovne riešená aj v rámci rozhodnutia/zmluvy o poskytnutí NFP. Tieto dokumenty musia obsahovať povinné náležitosti vyplývajúce z Článku 4 Rozhodnutia o náhradách za služby.

Jednými z dôležitých nástrojov, ktoré musia byť aplikované (napríklad príslušné ustanovenia v koncesnej zmluve) podľa Rozhodnutia o náhradách za služby sú:

- stanovenie parametrov na výpočet, kontrolu a posúdenie primeranosti vyplatených náhrad (platieb),
- opatrenia na vyvarovanie sa akejkoľvek nadmernej náhrade a na jej vrátenie.

To v praxi znamená, že koncesná zmluva musí obsahovať najmä nástroje kontroly koncesionára z pohľadu:

- kontroly primeranosti zisku koncesionára,
  - kontroly skutočnej realizácie služieb verejného záujmu,
- kontroly oddelenej evidencie na strane koncesionára ním vykonávaných činnostiach verejného záujmu a iných jeho činností a alokácie náhrad výhradne na služby verejného záujmu.

V nadväznosti na tieto mechanizmy by mala koncesná zmluva obsahovať mechanizmy, ktoré umožnia v prípade prekročenia stanovených limitov pre náhrady ich vrátenie.

Príklad mechanizmov zakotvených v koncesnej zmluve za účelom zabránenia vzniku neprimeraného zisku je znázornený v nasledujúcom diagrame:

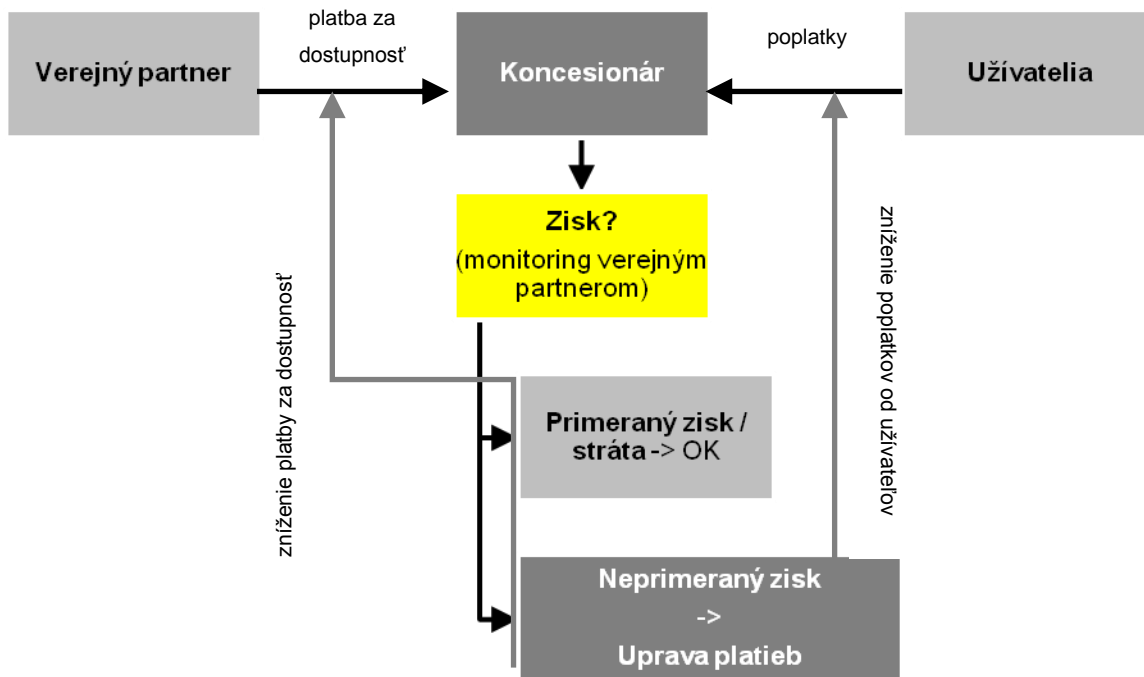

Diagram č. 16 : Kontrola zisku koncesionára a mechanizmy zabránenia vzniku neprimeraného zisku

V tomto príklade dostáva koncesionár podľa koncesnej zmluvy od verejného obstarávateľa platbu za dostupnosť resp. platby od konečných užívateľov. Tieto sú pri príprave koncesnej zmluvy nastavené podľa vývoja projektu tak, aby na strane koncesionára zabezpečili dosiahnutie primeraného zisku. Koncesná zmluva však musí stanoviť, že ak by v budúcnosti došlo k nárastu zisku koncesionára nad určitú kritickú hranicu, ktorú je v danom prípade možné považovať za maximálny primeraný zisk, dôjde k úprave platieb medzi verejným obstarávateľom a koncesionárom (zníženie platby za dostupnosť), alebo k úprave (k zníženiu) platieb hradených konečnými užívateľmi.

V prípade, že očakávané náhrady za služby nebudú spĺňať podmienky stanovené v Rozhodnutí o náhradách za služby, bude nutné ich režim podrobiť notifikácii Komisii.

6.1.7.Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára

Sledovanie zisku koncesionára môže byť nevyhnutné v situáciách:

- náhrad za služby vo verejnom záujme - popísané vyššie ; a ďalej taktiež,
- kedy je koncesionárovi zverená prevádzka verejného statku a koncesionár z nej poberá príjmy.

Aj v tomto druhom prípade môže byť nutné kontrolovať primeranosť zisku súkromného partnera - koncesionára a v koncesnej zmluve zakotviť mechanizmy pre úpravu vzájomných práv a povinností tak, aby počas trvania koncesnej zmluvy súkromný partner nedosiahol nadmerný zisk. Situácia, kedy by súkromný partner prevádzkou verejnej infraštruktúry vygeneroval väčší než primeraný zisk, by totiž mohla viesť k naplneniu znakov štátnej pomoci (zvýhodnenie v rámci tzv. skrytej štátnej pomoci).

6.2.Dotačný model s prvkami štátnej pomoci

6.2.1.Podmienky

Model sa vzťahuje na prípady kedy:

- Sú naplnené znaky štátnej pomoci, podľa článku 107 ZFEU (87 ZES), viď kapitola 3.3.2.

Ako bolo uvedené vyššie, schválenie operačných programov nezabavuje riadiace orgány zodpovednosti za

oddržiavanie pravidiel štátnej pomoci.

V prípade, že poskytnutie NFP predstavuje štátnu pomoc v zmysle čl. 107 ZFEU (87 ZES) (štátna pomoc, ktorá podlieha notifikačnej povinnosti) prichádza do úvahy:

- poskytnutie NFP v režime výnimky z notifikačnej povinnosti (napríklad podľa Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, viď kapitola 3.3.2);
- poskytnutie NFP na základe notifikácie štátnej pomoci Komisii.

Otázka štátnej pomoci musí byť vyriešená vopred, t.j. vždy pred poskytnutím NFP a byť výslovne upravená priamo v rozhodnutí/zmluve o poskytnutí NFP. Otázku štátnej pomoci musí vyriešiť vždy priamo poskytovateľ pomoci, teda v prípade financovania z fondov EÚ riadiaci orgán. V prípade, že má riadiaci orgán pochybnosti o možnosti výskytu štátnej pomoci, či o aplikovateľnosti tej ktorej výnimky, má vždy možnosť pomoc notifikovať Komisii. Tento postup je vhodný najmä v jednoduchších prípadoch, kedy je možné očakávať, že Komisia vydá pozitívne rozhodnutie už v prvej fáze konania (viď ďalej). Otázka štátnej pomoci by mala byť vyriešená s maximálnou mierou právnej istoty na strane riadiaceho orgánu. Najvýznamnejšou sankciou za porušenie pravidiel štátnej pomoci je totiž vrátenie pomoci. To môže mať s ohľadom na objem distribuovaných prostriedkov v rámci NS SR na celý rad prijímateľov likvidačné dôsledky, čo sa následne môže premietnuť aj do veľmi zložitej pozície riadiaceho orgánu (ktorý nebude mať faktickú možnosť získať vyplatenú pomoc späť).

6.2.2.Poskytnutie NFP v režime výnimky

V rámci tejto subvariety sa vychádza z poskytnutia NFP v režime skupinovej výnimky na kategórie pomoci podľa Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách, teda v rámci podmienok v ňom stanovených bez povinnosti notifikovať NFP Komisii. Význam tejto subvariety je obmedzený z toho dôvodu, že v rámci Všeobecného nariadenia o skupinových výnimkách sú z hľadiska intenzít podpory preferovanými prijímateľmi malé a stredné podniky (malí a strední podnikatelia). Prítom v dotačnom modeli bude prijímateľom najčastejšie subjekt, ktorý bude podľa nariadenia veľkým podnikom (veľkým podnikateľom). Pre tieto subjekty sú však stanovené len pomerne nízke maximálne intenzity pomoci (napríklad podľa Regionálnej mapy intenzity pre veľké podniky 40-50%, pričom maximálna intenzita 40% sa vzťahuje na región Západné Slovensko, resp. 50 % na regióny Stredné a Východné Slovensko). Ďalšou prekážkou pre udelenie výnimky z notifikácie sú celkové maximálne stropy v čiastkach 2-10 mil. EUR.

Na druhej strane, ak je možné výnimku aplikovať napríklad na menší projekt, poskytnutie NFP v režime výnimky predstavuje podstatnú výhodu z hľadiska času prípravy projektu (druhá možnosť - notifikácia Komisii predstavuje totiž časovú komplikáciu v rozsahu až niekoľko mesiacov).

Do úvahy prichádza predovšetkým jedna z výnimiek obsiahnutá v Nariadení Komisie č. 800/2008/ES zo 6. augusta 2008 o vyhlásení určitých kategórií pomoci za zlučiteľné so spoločným trhom podľa článkov 87 a 88 zmluvy („Všeobecné nariadenie o skupinových výnimkách“).

Všeobecné nariadenie stanovuje výnimky z notifikačnej povinnosti pre nasledujúce účely:

- regionálna pomoc,
- investičná pomoc a pomoc na podporu zamestnanosti pre MSP,
- pomoc na zakladanie podnikov podnikateľkami,
- pomoc na ochranu životného prostredia,
- pomoc na poradenské služby pre MSP a na účasť MSP na veľtrhoch,
- pomoc vo forme rizikového kapitálu,
- pomoc na výskum, vývoj a inovácie,
- pomoc na podporu vzdelávania,

- pomoc pre znevýhodnených pracovníkov alebo pracovníkov so zdravotným postihnutím.

Nariadenie stanovuje jednak absolútne stropy pre možnosť aplikácie výnimky z notifikačnej povinnosti, a to podľa účelov a podúčelov štátnej pomoci:

- investičná pomoc a pomoc na podporu zamestnanosti pre MSP: 7,5 mil. EUR na jeden podnik a jeden investičný projekt,
- investičná pomoc na ochranu životného prostredia: 7,5 mil. EUR na jeden podnik a jeden investičný projekt,
- pomoc na poradenské služby pre MSP: 2 mil. EUR na jeden podnik a jeden projekt,
- pomoc na účasť MSP na veľtrhoch: 2 mil. EUR na jeden podnik a jeden projekt,
- pomoc na výskumné a vývojové projekty a štúdie realizovateľnosti:
  - i. ak je projekt zameraný prevažne na základný výskum, 20 mil. EUR na jeden podnik, na jeden projekt/jednu štúdiu realizovateľnosti,
  - ii. ak je projekt zameraný prevažne na priemyselný výskum, 10 mil. EUR na jeden podnik, na jeden projekt/jednu štúdiu realizovateľnosti,
  - iii. pre všetky ostatné projekty, 7,5 mil. EUR na jeden podnik, na jeden projekt/jednu štúdiu realizovateľnosti,
  - iv. ak je projekt súčasťou projektu EUREKA, dvojnásobok súm stanovených v bodoch i), ii) a iii),
- pomoc na náklady spojené s právami priemyselného vlastníctva pre MSP: 5 mil. EUR na jeden podnik a jeden projekt,
- pomoc na podporu vzdelávania: 2 mil. EUR na jeden vzdelávací projekt,
- pomoc na prijímanie znevýhodnených pracovníkov do zamestnania: 5 mil. EUR na jeden podnik za rok,
- pomoc na zamestnávanie pracovníkov so zdravotným postihnutím vo forme dotácií na mzdové náklady, 10 mil. EUR na jeden podnik za rok,
- pomoc, ktorá kompenzuje dodatočné náklady na zamestnávanie pracovníkov so zdravotným postihnutím: 10 mil. EUR na jeden podnik za jeden rok.

Regionálna investičná pomoc poskytovaná na veľké investičné projekty sa notifikuje Komisii, ak celková výška pomoci zo všetkých zdrojov presahuje 75 % maximálnej výšky pomoci, ktorú by mohla dostať investícia s oprávnenými nákladmi vo výške 100 miliónov EUR, pri uplatnení štandardného stropu pomoci platného pre veľké podniky v schválenej regionálnej mape pomoci ku dňu, kedy sa má pomoc poskytnúť.

Okrem týchto stropov pre výnimku z notifikačnej povinnosti stanovuje nariadenie ďalšie podmienky, napríklad podmienka transparentnosti podpory.

V zvláštnych časti upravuje nariadenie predovšetkým jednotlivé kategórie oprávnených výdavkov a tzv. intenzít pomoci (t.j. percentuálneho vyjadrenia maximálneho podielu pomoci na oprávnených výdavkoch). Jednotlivé intenzity podpory sú často odstupňované podľa typu prijímateľov, kedy preferované sú malé podniky (podnikatelia), prípadne stredné podniky (podnikatelia) (intenzity pomoci môžu byť zvýšené o tzv. bonusy len v prípade malých a stredných podnikov) a v obmedzenej miere sú pripustené aj veľké podniky (podnikatelia) v zmysle definícií obsiahnutých v nariadení.

V oblasti regionálnej pomoci je odstupňovanie maximálnych intenzít podpory ďalej rozšírené ešte o odstupňovanie podľa aktuálne platnej regionálnej mapy pomoci.

Maximálne intenzity podpory v rámci regionálnej investičnej pomoci stanovené nasledujúcim spôsobom:

Tabuľka č. 13: Maximálne intenzity regionálnej investičnej pomoci (2007-2013) podľa aktuálne platnej Regionálnej mapy štátnej pomoci.

(NUTS II REGIÓN) (NUTS III REGIÓN)	Strop pre regionálnu investičnú pomoc (aplikovateľné pre veľké podniky) ^{Pozn.}
1. Regióny oprávnené na pomoc podľa článku 87(3) (a) Zmluvy o ES pre obdobie 1.1.2007- 31.12.2013	
SK02 Západné Slovensko	40%
SK03 Stredné Slovensko	50%
SK04 Východné Slovensko	50%
2. Regióny oprávnené na pomoc podľa článku 87(3)(c) Zmluvy o ES pre obdobie 1.1.2007- 31.12.2008	
SK01 Bratislavský kraj	
LAU1-102 Okres Bratislava II	10%
LAU1-103 Okres Bratislava III	10%
LAU1-104 Okres Bratislava IV	10%
LAU2-529435 Bratislava - mestská časť Čunovo	10%
LAU2-529443 Bratislava - mestská časť Jarovce	10%
LAU2-529494 Bratislava - mestská časť Rusovce	10%
LAU1 – 106 Okres Malacky	10%
LAU1 – 108 Okres Senec	10%

Pozn.: Pre investičné projekty s oprávnenými nákladmi neprevyšujúcimi 50 mil. EUR sa predmetné stropy intenzity pomoci môžu zvýšiť o 10 percentuálnych bodov pre stredné podniky a o 20 percentuálnych bodov pre malé podniky definované podľa odporúčania Komisie zo 6. mája 2003 týkajúce sa definície mikro, malých a stredných podnikov (Ú.v. ES L 124, 20.05.2003, s. 36). Pre veľké investičné projekty s oprávnenými nákladmi nad 50 mil. EUR sú predmetné stropy intenzity štátnej pomoci predmetom úprav podľa bodu 67 usmernení pre národnú regionálnu pomoc na roky 2007 – 2013 (2006/C 54/08), Ú.v. ES C 54, 4.3.2006.

Tabuľka č. 13: Maximálne intenzity regionálnej investičnej pomoci (2007-2013) podľa aktuálne platnej Regionálnej mapy štátnej pomoci.
Zdroj: MFSR (<http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=5564>)

Ďalšou často aplikovanou výnimkou z notifikačnej povinnosti je výnimka de minimis podľa nariadenia Komisie č. 1998/2006 z 15. decembra 2006 o uplatňovaní článkov 87 a 88 zmluvy na pomoc de minimis („Nariadenie de minimis“), podľa ktorého nie je nutné notifikovať pomoci, ktoré na jedného prijímateľa nepresiahnu v uplynulých troch rokoch čiastku 200.000 EUR. Aplikácia tejto výnimky však prichádza do úvahy predovšetkým pri malých PPP projektoch.

6.2.3.Poskytnutie NFP s notifikáciou Komisii

V prípadoch, v ktorých je zjavné, že poskytnutím NFP sú naplnené znaky štátnej pomoci a že nie je možné aplikovať žiadnu z výnimiek z notifikačnej povinnosti, je potrebné štátnu pomoc notifikovať Komisii. Aj v prípade, kedy má riadiaci orgán o existencii a prípustnosti štátnej pomoci pochybnosti, je taktiež možné pomoc notifikovať, a to z dôvodu získania právnej istoty.

Predmetom notifikácie vo vzťahu k štátnej pomoci môžu byť:

- poskytnutie NFP; alebo/alebo aj
- náhrady za služby vo verejnom záujme.

Procesné pravidlá notifikácie sú obsiahnuté v článku 107 ods. 1 ZFEU (87 (1) ZES) a v článku 108 ZFEU (88

ZES) a ďalej uvedené v nariadení č. 659/1999/ES⁶⁴.

6.2.4. Konanie o oznámených podporách

Účastníkom konania o notifikácii je členský štát s obmedzenou možnosťou participácie prijímateľa podpory. Konanie má dve základné fázy.

V rámci predbežného preskúmania oznámenia Komisia do dvoch mesiacov (ak si nevyžiada žiadne ďalšie informácie alebo ak sa s členským štátom nedohodne na predĺžení lehoty) rozhodne:

- že úradne oznámené opatrenie nepredstavuje pomoc alebo
- že opatrenie je zlučiteľné so spoločným trhom (keď Komisia po predbežnom preskúmaní zistí, že nevznikli žiadne pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným trhom, pokiaľ spadá do rámca článku 112(1) ZFEU (92 ZES)) – tzv. „rozhodnutie, ktoré nevyvolalo námietky“; alebo
- rozhodne o začatí konania podľa článku 113(2) ZFEU (93 ZES) (ak Komisia po predbežnom preskúmaní zistí, že vznikli pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným trhom) – tzv. „rozhodnutie na začatie konania vo veci formálneho zisťovania“.

Pokiaľ by sa v uvedenej lehote Komisia nevyjadrila, pomoc sa bude považovať za schválenú Komisiou. Daný členský štát pošle Komisii oznámenie o vykonaní opatrení, o ktorých sa rozhodovalo. Ak Komisia do 15 pracovných dní od doručenia tohto oznámenia nerozhodne, členský štát môže uskutočniť tieto opatrenia.

V konaní vo veci formálneho zisťovania je Komisia povinná podľa možností vynaložiť všetko úsilie na to, aby prijala rozhodnutie, ktorým bude toto konanie ukončené v období 18 mesiacov od začatia konania (túto časovú lehotu je možno predĺžiť na základe spoločnej dohody medzi Komisiou a daným členským štátom).

V rámci tohto rozhodnutia Komisia môže rozhodnúť, že:

- členským štátom následne upravené opatrenie nepredstavuje štátnu pomoc,
- pomoc je zlučiteľná so spoločným trhom (keď Komisia prípadne zistí, že príslušná následná úprava daného členského štátu odstráni pochybnosti o zlučiteľnosti oznamovaného opatrenia so spoločným), tzv. „kladné rozhodnutie“,
- ku kladnému rozhodnutiu pripojí podmienky, podľa ktorých sa pomoc môže považovať za zlučiteľnú so spoločným trhom a môže stanoviť povinnosti, aby sa umožnilo monitorovanie súladu s rozhodnutím, tzv. „podmienečné rozhodnutie“ alebo
- že pomoc nenadobudne účinnosť (keď Komisia zistí, že oznamovaná pomoc nie je zlučiteľná so spoločným trhom) – tzv. „záporné rozhodnutie“.

6.2.5. Náhrady za služby vo verejnom záujme

Vid' kapitolu 6.1.6.

6.2.6. Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára

Vid' kapitolu 6.1.7.

---

⁶⁴ Nariadenie Rady (ES) č. 659/1999 z 22. marca 1999 ustanovujúce podrobné pravidlá na uplatňovanie článku 93 Zmluvy o ES (UL L 83, 27.3.1999, str. 1)

6.3.Dotačný model bez prvkov štátnej pomoci a bez projektu generujúceho príjem

6.3.1.Podmienky

Model sa vzťahuje na prípady v ktorých:

- Nie sú naplnené znaky štátnej pomoci, podľa článku 107 FZEU (87 ZES), vid' kapitola 3.3.2 ani znaky projektu generujúceho príjem podľa článku 55 nariadenia č. 1083/2006/ES
- a
- NFP predstavuje investíciu do infraštruktúry, ktorej používanie nie je spolpatnené a priamo hradené konečnými užívateľmi,
- Ide o NFP z EFRR alebo z Kohézneho fondu, v čiastke vyššej ako 1 milión EUR,
- alebo
- NFP predstavuje investíciu do infraštruktúry, ktorej používanie je spolpatnené a priamo uhradené konečnými užívateľmi,
- Nejde o NFP z EFRR alebo z Kohézneho fondu, alebo čiastka NFP neprekročí 1 milión EUR.

6.3.2.Náhrady za služby vo verejnom záujme

Vid' kapitolu 6.1.6.

6.3.3.Sledovanie zisku súkromného partnera - koncesionára

Vid' kapitolu 6.1.7.

6.4.Administratívne podmienky kombinácie zdrojov financovania

6.4.1.Administratívne podmienky

Trvanie výziev - časovo ohraničená výzva na predkladanie projektov

V prípade, ak bude zadávateľ PPP projektu žiadať o NFP v rámci časovo ohraničených výziev na predkladanie projektov, bude žiadateľ o NFP čeliť časovému obmedzeniu pri predkladaní žiadosti. Pri časovo ohraničených výzvach je možné predložiť žiadosť o NFP so všetkými prílohami len v stanovenom časovom intervale (rádovo niekoľko mesiacov).

V tomto prípade existuje riziko, že žiadateľ o NFP nestihne pripraviť žiadosť o NFP v stanovenom termíne a následne bude musieť čakať s predložením projektu v ďalšom termíne. To môže spôsobiť nežiaduce oneskorenie realizácie PPP projektu a prípadne aj vyčerpanie zdrojov OP alokovaných na predmetné opatrenie. Preto je potrebné zo strany predkladateľa potenciálneho projektu sledovať harmonogram výziev v rámci konkrétneho operačného programu a tomu prispôbiť vlastný harmonogram prípravy projektu. Na tzv. veľké projekty podľa čl. 39 až 41 nariadenia (ES) č. 1083/2006 sa výzvy nevzťahujú, tieto veľké projekty majú špeciálny režim schvaľovania, preto pri nich nie sú väzba na harmonogram výziev a z toho vyplývajúce obmedzenia relevantné.

Doba realizácie projektov

Riadiace orgány v niektorých prípadoch administratívne obmedzujú dobu realizácie projektov. Dobou realizácie projektov sa myslí obdobie od začatia prác na projekte (podľa podmienok konkrétnej výzvy môže byť začatie prác definované napr. ako začiatok stavebných prác, začiatok poskytovania služieb atď.) až po zrealizovanie a úhradu všetkých (oprávnených i neoprávnených) výdavkov dodávateľovi a ich premietnutie v účtovníctve prijímateľa. Na strane verejného obstarávateľa PPP projektu je potrebné toto brať do úvahy a prispôbiť

harmonogram projektu stanoveným lehotám.

6.4.2.Predkladanie žiadosti o NFP

Rámcová postupnosť krokov pri predložení projektu v rámci OP

Pre potreby predloženia žiadosti o NFP (či už na základe výzvy alebo písomného vyzvania v prípade veľkých projektov) je potrebné, aby žiadateľ pripravil a vypracoval všetky dokumenty, ktoré sú predkladané spolu so žiadosťou o NFP. Už v momente prípravy projektu pre predloženie žiadosti o NFP bude teda nutné, aby žiadateľ mal spracovanú finančnú analýzu výdavkov projektu a pre stanovenie výšky NFP najmä CBA analýzu, v ktorej vyčíslil predpokladané budúce príjmy projektu. Na jej základe môže riadiaci orgán rozhodnúť o výške NFP. Podstatným krokom pri financovaní PPP projektu z fondov EÚ je realizácia verejného obstarávania za účelom uzatvorenia koncesnej zmluvy. V praxi môžu nastať dva varianty postupu žiadateľa (prijímateľa NFP):

- realizácia verejného obstarávania pred predložením žiadosti o NFP (resp. pred schválením projektu) alebo
- realizácia verejného obstarávania po predložení žiadosti o NFP (resp. v rámci realizácie schváleného projektu).

Realizácia verejného obstarávania pred predložením žiadosti o NFP (resp. pred schválením projektu) – Variant 1

V tomto prípade realizuje zadávateľ PPP projektu (žiadateľ o NFP) verejné obstarávanie PPP projektu ešte pred spracovaním a predložením žiadosti o NFP. Výhodou tohto variantu je presnejší odhad nákladov a budúcich príjmov PPP projektu, nakoľko sa dá vychádzať z údajov víťaznej ponuky (ponuky budúceho koncesionára), ako aj presnejšie definovanie harmonogramu prác a ďalších parametrov projektu.

Naopak nevýhodou je nemožnosť uplatniť náklady na realizáciu verejného obstarávania v rámci oprávnených výdavkov projektu⁶⁵, nakoľko žiadosť o NFP nie je v momente vynaloženia týchto výdavkov ešte schválená. Existuje tiež riziko, že žiadosť o NFP nebude schválená riadiacim orgánom, čo by pravdepodobne znamenalo nerealizovanie projektu. Odporúča sa, aby zadávateľ PPP projektu uvádzal odkaz na budúce financovanie z EÚ fondov vo fáze verejného obstarávania ako aj v následne uzatvorenej koncesnej zmluve. V prípade realizácie verejného obstarávania pred predložením žiadosti (a tým aj pred rozhodnutím o poskytnutí NFP) bude väčšinou nevyhnuté, aby verejný obstarávateľ špecifikoval a poskytol garancie vykrytia chýbajúceho financovania súkromnému partnerovi v prípade, že projekt nebude schválený a nezíska NFP, resp. že NFP bude krátený.

Vyššie uvedené závery, týkajúce sa výhod a nevýhod realizácie verejného obstarávania pred predložením žiadosti o NFP, sumarizuje nasledovná stručná SWOT analýza:

---

⁶⁵ V závislosti od rozhodnutia riadiaceho orgánu môžu byť výdavky na riadenie a publicitu projektu (nepriame výdavky) uznané ako oprávnené do výšky 3% priamych nákladov projektu (nákladov hlavných aktivít) pri investičných projektoch.

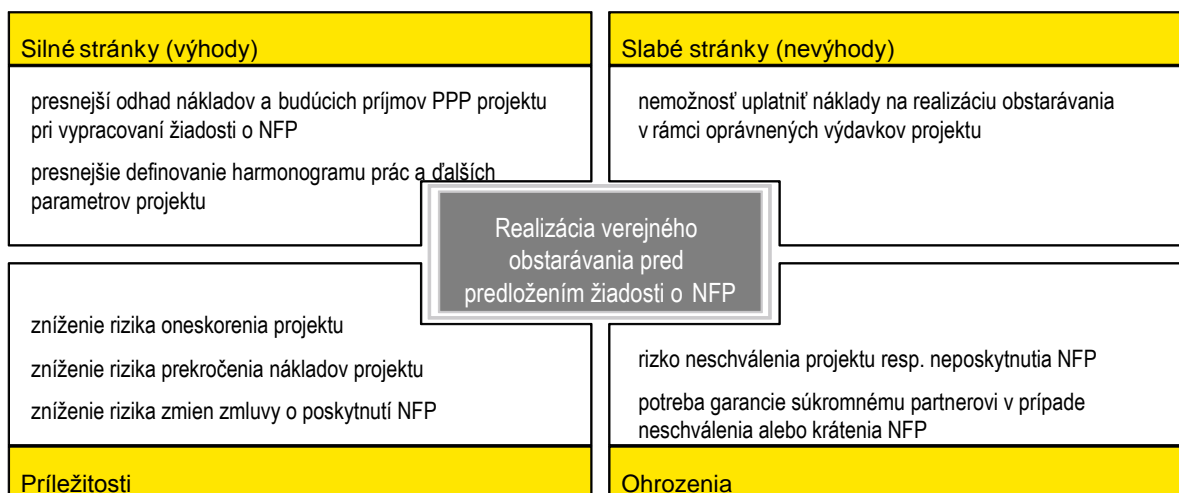

Diagram č. 17 : SWOT analýza – Variant 1

Realizácia verejného obstarávania po predložení žiadosti o NFP (resp. v rámci realizácie schváleného projektu) - Variant 2

V tomto prípade sa realizuje verejné obstarávanie PPP projektu až po schválení žiadosti o NFP v rámci prípravy projektu. Výhodou je možnosť zahrnúť výdavky na realizáciu verejného obstarávania do oprávnených výdavkov projektu, ak túto možnosť riadiaci orgán definuje, napr. v príručke pre žiadateľa.

Nevýhodou tohto postupu však je významné riziko problémov pri realizácii verejného obstarávania (neúmerné predĺženie postupu verejného obstarávania, nutnosť opakovať verejné obstarávanie z rôznych dôvodov), čo môže spôsobiť časové oneskorenie realizácie samotného projektu a prekročenie stanovenej doby realizácie projektu. Na základe výsledku verejného obstarávania môže taktiež dôjsť k zmenám v technických parametroch projektu a následne aj k zmene pôvodného rozpočtu. Nakoľko je maximálna výška NFP v momente realizácie VO už stanovená, nie je už možné zvýšiť sumu oprávnených výdavkov v zmluve o NFP a prípadné dodatočné náklady musí financovať žiadateľ o NFP z iných zdrojov. Túto nevýhodu by bolo možné eliminovať, ak by riadiaci orgán umožnil reflektovať zmeny v projekte vzniknuté na základe výsledku verejného obstarávania späť v žiadosti o NFP, resp. umožnil by zmenu zmluvy o poskytnutí NFP v závislosti od zmenených parametrov na základe verejného obstarávania.

Vyššie uvedené závery, týkajúce sa výhod a nevýhod realizácie verejného obstarávania po predložení žiadosti o NFP, sumarizuje nasledovná stručná SWOT analýza:

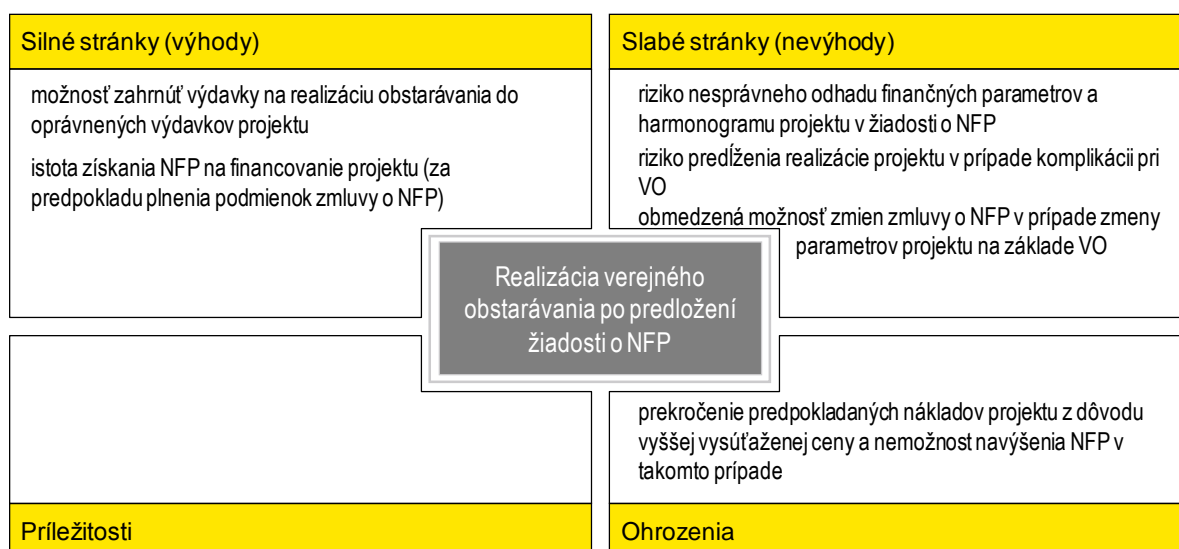

Diagram č. 18 : SWOT analýza – Variant 2

V každom prípade je správnosť postupu verejného obstarávania predmetom kontroly riadiaceho orgánu. V prípade porušenia zákonom stanovených postupov verejného obstarávania prijímateľom, môže RO uznať predmetné vzniknuté výdavky za neoprávnené až do výšky 100%. Dopad tohto rizika je nižší pri druhej variante, kde RO kontroluje postup verejného obstarávania priebežne, a prípadné porušenie postupu tak nemusí mať významné finančné dopady, nakoľko ešte na základe tohto verejného obstarávania nie sú vynaložené žiadne alebo len minimálne výdavky.

Nasledujúci diagram znázorňuje porovnanie variantov realizácie verejného obstarávania pred predložením žiadosti o NFP (Variant 1) resp. po predložení žiadosti o NFP (Variant 2).

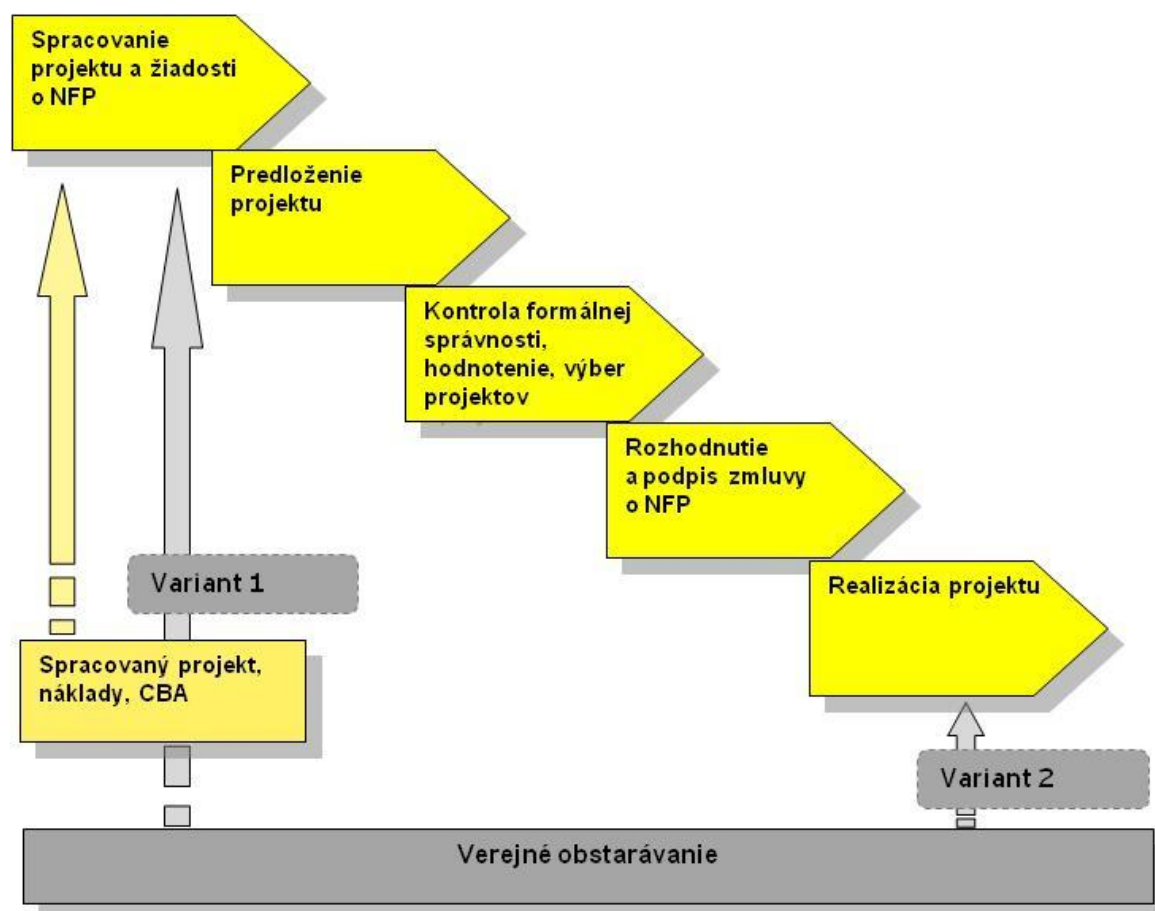

Diagram č. 19 : Varianty realizácie verejného obstarávania

Rámcový popis procesu prípravy žiadosti o NFP pre PPP projekt

Ako je uvedené vyššie a tiež v úvode kapitoly 6, nie je možné jednoznačne odporučiť najvhodnejšiu časovú postupnosť krokov prípravy žiadosti o NFP pre financovanie PPP projektu. To, ktorý variant časovej postupnosti krokov bude lepšie vyhovovať zadávateľovi PPP projektu, bude závisieť od charakteristik konkrétneho projektu. Predpokladá sa však, že postup, ktorý sa bude uplatňovať častejšie, bude príprava žiadosti o NFP a jej predloženie ešte pred realizáciou verejného obstarávania PPP projektu. Tento variant poskytuje väčšiu istotu získania NFP a umožňuje nastaviť štruktúru financovania PPP projektu už na základe rozhodnutia o poskytnutí NFP. Odporúčaná postupnosť krokov pre zadávateľov hybridných PPP projektov, v ktorých dôjde k realizácii verejného obstarávania, až po schválení NFP, je popísaná v rámci praktického príkladu. Zadávateľom PPP projektu je v tomto praktickom príklade mesto, ktorého zámerom je realizovať PPP projekt zameraný na rekonštrukciu, prevádzku a údržbu mestských komunikácií a získanie finančnej pomoci z fondov EÚ.

V nasledujúcich odsekoch sú jednotlivé odporúčané kroky prípravy a realizácie PPP projektu označené

písmenami (A, B, C atď.) a kroky vzťahujúce sa k príprave žiadosti o NFP a čerpania NFP číslami (1,2,3 atď.).

1) Príprava a začiatok prác na príprave žiadosti o NFP

V tomto kroku je potrebné, aby zadávateľ PPP projektu sledoval možnosti financovania uvažovaného projektu z fondov EÚ. V prípade, ak je plánovaný projekt v súlade s cieľmi operačných programov, resp. obsahovo spadá do vyhlasovaných výziev (v tomto prípade napr. Regionálny OP, potenciálne OP Bratislavský kraj), je možné obrátiť sa na riadiaci orgán daného OP a predbežne konzultovať projekt a formálne požiadavky na predloženie žiadosti o NFP.

A) Projektový zámer PPP projektu.

Pred začiatkom prípravných prác na predložení žiadosti o NFP by mal zadávateľ PPP projektu identifikovať príležitosť pre PPP projekt a spracovať **projektový zámer PPP projektu**. V projektovom zámere mesta je v tejto etape identifikovaný cieľ projektu zabezpečiť rekonštrukciu, prevádzku a údržbu miestnych komunikácií a chodníkov. Odhadované celkové investičné výdavky predstavujú cca 3 mil. EUR. V rámci projektového zámeru by mala byť indikatívne vyriešená aj otázka štátnej pomoci, najmä v akom režime bude NFP z hľadiska právnej úpravy štátnej pomoci poskytovaná. V danom projekte mesta sa vychádza z predpokladu, že NFP bude poskytnutý mimo režim štátnej pomoci pre nedostatočné naplnenie znakov štátnej pomoci v zmysle ust. čl. 107 ZFEU.

B) Rozhodnutie o vypracovaní štúdie realizovateľnosti.

Štúdia realizovateľnosti môže byť vypracovaná interne zadávateľom PPP projektu, predpokladá sa však, že vo väčšine prípadov bude vypracovanie štúdie realizovateľnosti zabezpečené externým poradcom (poradenským konzorciom). Na financovanie nákladov na poradcu možno využiť prostriedky Schémy technickej pomoci pre verejno-súkromné partnerstvá (PPP), avšak len pri splnení podmienok výzvy v rámci tejto schémy (viď kapitolu 4.1).

C) Vypracovanie štúdie realizovateľnosti

Štúdia realizovateľnosti sa spracováva za účelom posúdenia realizovateľnosti daného PPP projektu. Súčasťou štúdie realizovateľnosti by mala byť okrem všeobecných právnych a ekonomických otázok aj podrobnejšia analýza otázok štátnej pomoci (napríklad režim poskytnutia NFP, náhrad za služby vo verejnom záujme⁶⁶). Výstup štúdie realizovateľnosti bude prerokovaný príslušnými orgánmi zadávateľa a bude prijaté rozhodnutie o realizácii alebo nerealizácii daného PPP projektu. Toto rozhodnutie sa musí odvíjať najmä od toho, či štúdia realizovateľnosti potvrdí výhodnosť a uskutočniteľnosť projektu formou PPP alebo nie.

2) Predloženie žiadosti o NFP

Žiadosť o NFP sa predkladá relevantnému riadiacemu orgánu a podľa podmienok výzvy na predkladanie žiadostí o NFP. Podkladom pre vypracovanie žiadosti o NFP a ďalších dokumentov vyžadovaných pri predložení žiadosti (napr. rozpočet projektu, harmonogram, popis projektu, ukazovatele projektu atď.) sú výstupy štúdie realizovateľnosti. Predmetom žiadosti o NFP (projektu) predloženej riadiacemu orgánu bude len investičná fáza PPP projektu ohraničená odovzdaním infraštruktúry do užívania. Pri stanovení harmonogramu projektu je nutné vziať do úvahy dostatočnú časovú rezervu na realizáciu verejného obstarávania projektu.

D) Príprava na vyhlásenie verejného obstarávania na výber koncesionára

Predmetom zákazky v rámci pripravovaného verejného obstarávania sú v prípade predmetného projektu mesta rekonštrukcia mestských ciest, ich následná prevádzka a údržba na obdobie 10 rokov nasledujúcich po ukončení stavebných prác a odovzdaní infraštruktúry do užívania.

---

⁶⁶ Vid' vyššie kap. 6.1.6

3) **Rozhodnutie riadiaceho orgánu daného OP o schválení žiadosti a podpis zmluvy o poskytnutí NFP**

Rozhodnutie riadiaceho orgánu je oficiálne oznámené zadávateľovi PPP projektu (žiadateľovi o NFP). Žiadateľ je následne vyzvaný na podpis zmluvy o NFP, ktorá spolu s príručkou pre prijímateľa špecifikuje všetky povinnosti zadávateľa (v tomto momente už prijímateľa NFP). Zmluva o poskytnutí NFP zároveň špecifikuje maximálnu výšku poskytnutého NFP na projekt a prípadnú mieru spolufinancovania zo strany prijímateľa. Riadiaci orgán si v rámci procesu rozhodovania taktiež musí vyriešiť otázky štátnej pomoci, t.j. napríklad, či poskytnutie NFP nenapĺňa znaky štátnej pomoci, alebo či za daných podmienok poskytnutím NFP nemôže dôjsť napríklad k nepriamej štátnej pomoci súkromného partnera.

4) **Začiatok realizácie projektu v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP a príručky pre prijímateľa**

Po začiatku realizácie projektu vypracováva zadávateľ PPP projektu (prijímateľ NFP) pravidelné monitorovacie správy a plní povinnosti stanovené zmluvou o poskytnutí NFP.

E) Vypracovanie návrhu zmluvy o PPP

Návrh zmluvy, ktorý by mal byť súčasťou súťažných podkladov, resp. informatívneho dokumentu v rámci verejného obstarávania už môže obsahovať referenciu na spolufinancovanie projektu z EÚ a ak je to relevantné, môže prenášať na budúceho koncesionára niektoré povinnosti stanovené zmluvou o poskytnutí NFP (napr. podmienku poskytovania súčinnosti pri auditoch a kontrolách vykonávaných Riadiacim orgánom alebo inými orgánmi, ak to vyžaduje zmluva o poskytnutí NFP atď.). Zmluva o PPP by taktiež mala výslovne riešiť otázky štátnej pomoci, napríklad, že prípadné platby za dostupnosť nie sú v súlade s rozhodnutím Altmark⁶⁷ štátnou pomocou, ako aj ďalšie možné aspekty štátnej pomoci (regulácia primeranosti zisku koncesionára, apod.).

F) Vyhlásenie verejného obstarávania na výber koncesionára

Podmienky verejného obstarávania už môžu reflektovať podmienky, za ktorých bude poskytnutý NFP – najmä **maximálnu dĺžku investičnej fázy projektu**. Vzhľadom na to, že z pohľadu zmluvy o NFP je poskytovaný príspevok z fondov EÚ len na investičné výdavky, nesmie investičná fáza prekročiť maximálnu dĺžku realizácie projektu stanovenú v zmluve o NFP, resp. výdavky uskutočnené po stanovenom dátume nebudú považované za oprávnené. Fáza prevádzky a údržby infraštruktúry už nie je predmetom projektu podľa zmluvy o poskytnutí NFP, preto môže pokračovať aj po termínoch stanovených zmluvou o NFP. Tieto skutočnosti je potrebné reflektovať v dokumentácii verejného obstarávania.

G) Realizácia verejného obstarávania a výber víťaznej ponuky

V prípade verejného obstarávania realizovaného mestom sa podarilo mestu na základe verejného obstarávania znížiť predpokladané investičné výdavky takmer o 30% oproti pôvodne predpokladanému rozpočtu.

H) Rozhodnutie o podpise koncesnej zmluvy a uzatvorenie koncesnej zmluvy s víťazným uchádzačom

Spolu s koncesnou zmluvou je potrebné pripraviť napr. aj zmluvy o financovaní, zmluvy so subdodávateľmi, plnenie odkladacích podmienok, následne projektovú dokumentáciu a povolenia.

I) Začiatok samotnej stavebnej činnosti (rekonštrukcia ciest)

5) **Predkladanie žiadostí o platbu**

Žiadosti o platbu predkladá zadávateľ PPP projektu (prijímateľ NFP) riadiacemu orgánu. Žiadosti o platbu vypracováva prijímateľ NFP v závislosti od stavu uskutočnených prác a na základe skutočne vynaložených výdavkov. Podkladom pre vypracovanie žiadosti o platbu sú najmä skutočne uhradené výdavky na výstavbu infraštruktúry koncesionárovi.

---

⁶⁷ Vid' vyššie kap. 6.1.6

Platby koncesionárovi uhrádza zadávateľ postupne, spravidla na základe vopred dohodnutých etáp realizácie. Po úhrade platby za uskutočnené práce zadávateľ vypracuje a predloží riadiacemu orgánu žiadosť o platbu. **Oprávnené výdavky predložené v rámci žiadosti o platbu sú zadávateľovi refundované** riadiacim orgánom podľa percenta spolufinancovania stanoveného zmluvou o NFP (napr. 100%, 95% podľa typu prijímateľa NFP). Refundácia výdavkov môže trvať niekoľko týždňov až mesiacov (ak je napr. potrebné žiadosť o platbu prepracovať, doplniť atď.). Na toto obdobie je potrebné plánovať dostatočnú finančnú rezervu na strane zadávateľa. Ak je v projekte použitý spôsob financovania vo forme zálohových platieb (napr. keď je prijímateľom NFP štátna príspevková organizácia), je možné vyššie uvedený vplyv oneskorených refundácií na disponibilné zdroje zadávateľa eliminovať.

J) Dokončenie výstavby infraštruktúry (rekonštrukcie ciest), rozhodnutie o pripravenosti služby.

Odozvaním a uvedením infraštruktúry do prevádzky je ukončená realizácia aktivít projektu v zmysle zmluvy o NFP. Z pohľadu podmienok zmluvy je dôležité neopomenúť naplnenie podmienok publicity projektu, napr. umiestnením informačnej tabule (panelu) s uvedením zdroja financovania z fondov EÚ.

6) Ukončenie projektu v zmysle zmluvy o poskytnutí NFP.

Ukončením projektu sa myslí ukončenie aktivít projektu popísaných v žiadosti o NFP (zmluve o NFP), ukončenie výstavby infraštruktúry, úhrada investičných výdavkov koncesionárovi, vypracovanie záverečnej monitorovacej správy projektu. Z pohľadu zmluvy o poskytnutí NFP ide o ukončenie projektu. Samotný PPP projekt pokračuje fázou prevádzky.

7) Predloženie záverečnej žiadosti o platbu a záverečnej monitorovacej správy projektu

Predloženie záverečnej žiadosti o platbu a záverečnej monitorovacej správy projektu riadiacemu orgánu a následná refundácia zvyšných oprávnených investičných výdavkov projektu zadávateľovi.

K) Prevádzka / monitoring výkonnosti projektu. Samotný PPP projekt pokračuje fázou prevádzky, v ktorej koncesionár na základe zmluvy zabezpečuje dostupnosť a údržbu vybudovanej infraštruktúry (mestských ciest a komunikácií). Závateľ monitoruje plnenie podmienok koncesnej zmluvy zo strany koncesionára a prípadne využíva opravné prostriedky pri neplnení podmienok zmluvy koncesionárom. V rámci monitoringu PPP projektu bude v danom prípade pravdepodobne potrebné taktiež monitorovať ziskovosť koncesionára za účelom zabránenia nožnej skrytej štátnej pomoci, vrátane aplikácie daných zmluvných mechanizmov na reguláciu zisku koncesionára.

L) Platby za prevádzku a údržbu podľa platobného mechanizmu a monitoringu výkonnosti PPP projektu zadávateľ v tejto fáze uhrádza platby spojené s prevádzkou a údržbou infraštruktúry (mestských ciest a komunikácií), ktorej výška sa odvíja od jej dostupnosti, ak je PPP projekt založený na riziku dostupnosti

M) Ukončenie PPP projektu po stanovenej dobe prevádzky a údržby infraštruktúry koncesionárom.

Vyššie uvedený príklad obsahuje hlavné kroky zadávateľa PPP projektu pri jeho spolufinancovaní z fondov EÚ. V praxi môžu nastať iné varianty postupov vyžadujúce úpravu postupnosti uvedených krokov. V každom prípade sa odporúča konzultovať s riadiacim orgánom daného operačného programu (prípadne SORO) pre overenie správneho postupu zadávateľa za účelom eliminácie rizík vyplývajúcich z nesprávneho postupu pri kombinácii PPP projektov s fondmi EÚ.

6.5.Finančné inžinierstvo

Aj keď sa viaceré krajiny pri príprave niektorých PPP projektov vydali cestou kombinácie financovania s fondmi EÚ, ich praktické skúsenosti sa neprejavili v širšom používaní tejto možnosti. Priestor preto dostávajú niektoré nové formy a spôsoby nožnej kombinácie fondov EÚ a súkromných zdrojov. Sú nimi v nedávnej minulosti navrhnuté iniciatívy Komisie a EIB, označené skratkami JASPERS, JEREMIE a JESSICA fungujúce ako nové nástroje „finančného inžinierstva“ v európskej regionálnej politike⁶⁸.

⁶⁸ Podľa čl. 44 nariadenie Európskeho parlamentu a Rady č. 1080/2006

JASPERS (Joint Assistance in Supporting Projects European Regions; Spoločná pomoc pri podpore projektov v európskych regiónoch) je predovšetkým forma bezplatnej technickej asistencie a pomoci zahraničných expertov najmä pri príprave veľkých projektov na takej úrovni, aby mohli byť schválené oveľa rýchlejšie pre podporu z EÚ!!!! JASPERS môže nájsť uplatnenie pri expertnej pomoci EIB PPP projektom s finančnou pomocou EÚ (vrátane úverov EIB a EBRD) predovšetkým v sektoroch dopravy (vrátane TEN-T sietí) a životného prostredia vrátane projektov energetickej efektívnosti a obnoviteľných zdrojov.

JEREMIE (Joint European Resources for Micro-to-Medium Enterprises; Spoločné európske zdroje pre malých až stredne veľkých podnikateľov) je formou pomoci malým a stredným podnikom. Uplatnenie nástroja JEREMIE v PPP projektoch je len veľmi teoretické a obmedzené. Preto v ďalšom texte nie je venovaná týmto nástrojom pozornosť.

Slovenská republika pripravila zavedenie iniciatívy JEREMIE, ktorá predpokladá zavedenie inovačných finančných nástrojov s využitím aj štrukturálnych fondov EÚ, s cieľom zlepšiť prístup malých a stredných podnikov ku kapitálu. Spoločne s EIF – Európskym investičným fondom bola navrhnutá štruktúra pre zavedenie národného holdingového fondu, ktorý môže alokovať finančné prostriedky do čiastkových revolvingových fondov podľa typu pomoci (rizikový kapitál, úvery, garancie). Portfólio týchto foriem pomoci bude prvýkrát investované do oprávnených projektov pred uplynutím tohto programového obdobia (n +2, t.j. do konca roka 2015), všetky výnosy / príjmy vygenerované týmito investíciami sa vracajú späť do čiastkových fondov, kde budú pripravené pre ďalšie investovanie. Znamená to, že aj po 2015 Holdingový fond bude financovaný z prostriedkov Európskeho fondu regionálneho rozvoja (ERDF), t.j. prostriedkov pochádzajúcich z operačných programov (OP Bratislavský kraj, OP Výskum a vývoj, OP Konkurencieschopnosť a hospodársky rast), možného národného spolufinancovania a súkromných zdrojov.

6.5.1.Nástroj JESSICA

Oblasti použitia nástroja JESSICA

JESSICA je veľmi vhodným nástrojom pre uplatnenie a širšie využitie konceptu PPP, na ktorý sa prioritne zameriava. JESSICA (Joint European Support for Sustainable Investment in City Areas – spoločná európska podpora trvalo udržateľných investícií do mestských oblastí) je iniciatívou a vhodným nástrojom, ktorý sa sústreďuje na trvalo udržateľné projekty integrovaného plánu rozvoja miest a regenerácie území. Na praktických príkladoch práve v realizovaných zahraničných PPP projektoch regenerácie území vrátane typických brownfieldových plôch je možné popísať potreby ako aj príležitosti rozvoja niektorých verejných služieb v daných lokalitách, ktoré môže byť efektívnejšie zabezpečiť formou PPP. Z tohto predpokladu vychádzajú aj zatiaľ spracované zahraničné štúdie na využitie nástroja JESSICA.

JESSICA (ako aj ďalšie nástroje finančného inžinierstva) neznamena priamu možnosť navýšenia prostriedkov smerovaných do obnovy infraštruktúry. Jej hlavnou myšlienkou je zmena charakteru časti prostriedkov alokovaných pre jednotlivé krajiny zo štrukturálnych fondov smerovaných do PPP projektov v oblasti mestského rozvoja. Podstatou má byť zmena z nenávratných príspevkov na prostriedky, ktoré budú mať návratný charakter (čistiareň odpadových vôd, kultúrne centrum, športový areál a pod). Môže ísť napr. o úvery, garancie, mezanínový kapitál a pod. V Regionálnom operačnom programe je zakotvená možnosť túto iniciatívu využiť.

JESSICA ponúka riadiacim orgánom programov financovaných zo štrukturálnych fondov EÚ možnosť využitia výhody externej expertízy a umožní lepši prístup k úverovému kapitálu na účely podpory rozvoja miest, vrátane úverov pre sociálne bývanie v prípade, že je tento druh pomoci vhodný a zodpovedajúci. EIB, ktorá v posledných 5 rokoch poskytla na projekty mestskej dopravy a obnovy miest úvery vo výške takmer 30 miliárd EUR, má bohaté skúsenosti s vypracúvaním a financovaním projektov rozvoja miest v celej Európe.

Tam, kde by sa riadiaci orgán chcel zúčastniť na spolupráci v rámci iniciatívy JESSICA, prispieval by zdrojmi z tohto programu, zatiaľ čo EIB, ďalšie medzinárodné finančné inštitúcie, súkromné banky a investori by mohli prispievať ďalším úverovým alebo akciovým kapitálom, pozemkom vhodným pre rozvojové aktivity a pod. v závislosti od vhodnosti tohto príspevia.

Žiadna štátna záruka za tieto investície nie je súčasťou tejto iniciatívy, čím nie je zaťažovaný systém verejných financií a prehlbovaný verejný dlh.

Pri posudzovaní toho, ktoré projekty by mohli využiť finančné zdroje JESSICA, je potrebný integrovaný prístup. Uvedené možno dosiahnuť úzkou spoluprácou riadiaceho orgánu operačného programu a EIB. Na tomto základe vzniklo už viacero regionálnych verejne dostupných analýz (na webovom portáli EIB), ktoré môžu byť inšpirujúcim zdrojom pre zváženie praktickej aplikácie nástroja JESSICA.

Zdroje JESSICA možno použiť najmä na projekty v týchto oblastiach:

- mestská infraštruktúra, vrátane dopravnej, vodohospodárskej, energetickej a inej infraštruktúry,
- kultúrne alebo architektonické pamiatky pre účely cestovného ruchu alebo pre iné trvalo udržateľné využívanie,
- sanácie bývalých priemyslových areálov, vrátane vyčistenia a dekontaminácie,
- kancelárske priestory pre malé a stredné podniky a pre odvetvia informačných technológií alebo výskumu a vývoja,
- budovy vysokých škôl, vrátane zariadení zameraných na medicínu, biotechnológie a iné oblasti,
- zvýšenie energetickej účinnosti.

JESSICA a princíp finančného inžinierstva

Pri implementácii nástroja JESSICA a využití verejných prostriedkov vrátane štrukturálnych fondov vo forme návratného kapitálu:

- riadiaci orgán operačného programu nevyčerpá všetky alokácie prostredníctvom nenávratných finančných príspevkov, ale vloží ich do fondu rozvoja mesta (UDF – Urban Development Fund), ktorý ich bude ďalej investovať a ktoré sa budú do fondu vracieť,
- UDF je profesionálne spravovaný s asistenciou expertov EIB (spravuje banka alebo osobitná inštitúcia pre financovanie rozvoja regiónu),
- na stratégiu UDF, kritéria výberu projektov, atď. dohliada riadiaci orgán operačného programu,
- UDF investuje do projektov s pozitívnou finančnou návratnosťou, projekty musia byť súčasťou integrovaných plánov mestského rozvoja,
- bezprostredne po vklade (alokácii) prostriedkov do UDF môže riadiaci orgán požiadať Komisiu o priebežnú platbu,
- prostriedky UDF musia byť prvotne investované do projektov do konca roku 2015,
- prostriedky platené späť do UDF musia byť reinvestované do projektov mestského rozvoja, nie nevyhnutne podľa špecifikácie pôvodného operačného programu.

Nasledujúci diagram znázorňuje kľúčové inštitúcie, fondy a ďalšie záujmové strany a ich budúce finančné väzby v procese implementácie nástroja JESSICA (od rozhodnutia o alokácii z fondov EÚ do holdingového fondu alebo priamo fondov rozvoja miest a ich budúce finančné väzby na investície prioritne určené do PPP projektov generujúcich príjem – formou úverov, garancií, mezanínového kapitálu apod.).

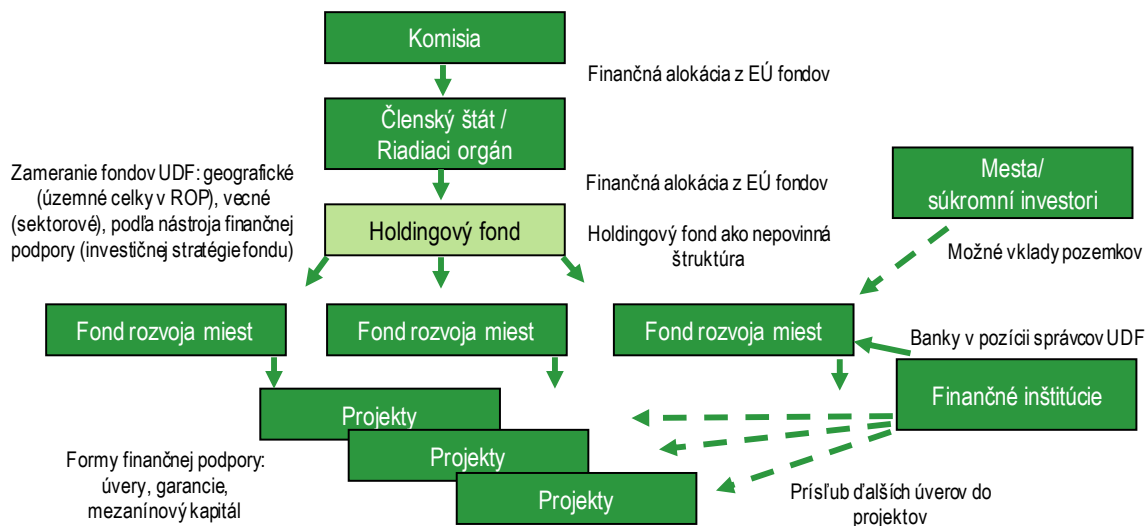

Diagram č. 20 : Základný rámec implementačnej štruktúry nástroja JESSICA

JESSICA a jej hlavné výhody

Hlavné výhody iniciatívy JESSICA sú:

- **Recyklácia fondov** – ak sa prostredky JESSICA investujú prostredníctvom fondu rozvoja miest do oprávnených projektov pred uplynutím programového obdobia štrukturálnych fondov ($n + 2$, t.j. do konca roka 2015), všetky výnosy / príjmy vygenerované touto investíciou si môžu tieto fondy ponechať, alebo sa vráti riadiacim orgánom, a potom sa znova investujú do nových projektov regenerácie miest. Pre tie členské štáty, ktoré majú pred sebou perspektívu nižších príspevkov z fondov EÚ počas budúceho programovacieho obdobia, predstavuje JESSICA možnosť trvalého posilňovania ich súčasných finančných zdrojov,
- **Pákový efekt** – významnou predpokladanou výhodou iniciatívy JESSICA je jej potenciálna schopnosť zapojiť súkromný sektor a zmobilizovať tak ďalšie investície a najmä ďalšie skúsenosti v oblasti realizácie a riadenia projektov. V niektorých prípadoch môžu investície súkromného sektora prispieť k splneniu požiadavky na spolufinancovanie zo strany členského štátu. JESSICA umožňuje "premenu" poskytnutých nenávratných finančných príspevkov na návratné investície, ktoré sa síce nevracajú Európskej komisii
- **Pružnosť** – JESSICA umožňuje pružný prístup či už z hľadiska širšieho okruhu oprávnených výdavkov, tak aj z hľadiska využívania prostriedkov JESSICA formou vlastného kapitálu, úveru alebo záruk,
- **Odborné znalosti a tvorivý prístup** - členské štáty EÚ, riadiace orgány, mestá a obce budú ťažiť z odborných znalostí bankového a súkromného sektora. JESSICA by v mestských oblastiach ďalej mohla mať katalytický účinok na oživenie investičného trhu a dopĺňať ostatné iniciatívy alebo zdroje financovania, ktoré už v členských štátoch EÚ existujú. Zapojenie súkromného sektora však musí byť v súlade s pravidlami o poskytovaní štátnej pomoci.

JESSICA a stav implementácie v Európe

Dodnes boli v krajinách EÚ vytvorené fondy JESSICA v objeme viac ako EUR 1 mld. Okrem toho bolo:

- Spracovaných 50 hodnotiacich štúdií (národných, regionálnych, sektorových);
- Podpísaných 19 memoránd o porozumení týkajúcich sa spolupráce pri implementácii JESSICA;
- Založených 10 JESSICA holdingových fondov pod správou EIB;
- Vytvorené 3 implementácie JESSICA realizované priamo prostredníctvom národných/ regionálnych finančných inštitúcií.

Oblasti finančnej pomoci pri súčasnej implementácii JESSICA v Európe sumarizuje nižšie uvedená tabuľka.

Tabuľka č. 14: Oblasť finančnej pomoci pri súčasnej implementácii JESSICA v Európe

Fond v regióne	Typ finančnej podpory
Wielkopolska (Poľsko)	Urbánny rozvoj a regenerácie
Andalucía (Španielsko)	Urbánne regenerácie a energetické úspory
Západné Pomoransko (Poľsko)	Urbánne regenerácie a mestská infraštruktúra
Litva	Energetické úspory (oblasť bývania)
Portugalsko	Urbánne regenerácie (niekoľko operačných programov súčasne)
Londýn (Veľká Británia)	Energetická decentralizácia, energetické využitie odpadov
Northwest England (Veľká Británia)	Urbánne regenerácie
Sicília (Taliansko)	Urbánny rozvoj a energetické úspory
Moravskoslezsko (Česká republika)	Urbánne regenerácie (regenerácia brownfieldov)
Kampánia (Taliansko)	Urbánne regenerácie (stredne veľká mesta)
Estónsko	Energetické úspory (oblasť bývania)
Brandenburg (Nemecko)	Urbánny rozvoj a regenerácie
East Midlands (Veľká Británia)	Urbánne regenerácie

Tabuľka č. 14 : Oblasť finančnej pomoci pri súčasnej implementácii JESSICA v Európe

Zdroj: EIB

7. Použité zdroje

Zoznam použitých zdrojov

Dokumenty:

1. Accessing EU funds in the new member states: best practice from around Europe, The Economist, marec 2005
2. Airports Development: Public Private Partnership, Citigroup (Anup Mysoor), 6. február 2007
3. Aplikácia partnerstiev verejného a súkromného sektoru pri financovaní projektov v oblasti dopravy z fondov EÚ, Ministerstvo dopravy Českej republiky (Johnson & Kramařík), november 2005
4. Building the foundation for PPP in Poland, EBRD (Ecorys), 2002-2004
5. Delivery the PPP promise – a review of PPP issues and activity, PwC
6. EU funds combined with PPP projects, European Academy for Taxes, Economic & Law (konferencia), 29.-30. mája 2008, Berlín
7. EIB financing of the Trans-European Networks, február 2009
8. Eiffage Group 2008 Reference Document
9. EPEC presentation to the 3 J's conference, EIB, október 2008
10. EU funds combined with PPP projects, European Academy for Taxes, Economic & Law (konferencia), 29.-30. mája 2008, Berlín
11. European PPP Report (2005-2009), DLA Piper
12. Evaluation of PPP projects financed by the EIB, EIB (Campbell Thomson, Judith Goodwin, E.R. Yescombe), marec 2005
13. Figueras-Perpignan high speed rail link, Infrastructure Journal, 24. júna 2005
14. Fomento inicia las obras del tramo internacional ferroviario de Alta Velocidad con Francia entre Figueras y Perpiñán, Ministerio de fomento, Španielsko
15. Good Practice for Implementing Structural Funds Programmes and Projects, EIPASCOPE 2007-3 (Robin Small)
16. Hybrid PPPs: Levering EU Funds and private capital, PPIAF a Svetová banka (PwC), január 2006
17. Innovative financing instruments for investment in research, development and innovation in Europe (RSFF and ECTF), EIB (Martin Koch), 13. júla 2009
18. JESSICA – nový spôsob využitia financií z EÚ na podporu trvalo udržateľných investícií a rastu v mestských oblastiach, EIB, 2008
19. National Development Plan 2007-2013, Írsko
20. Models for the financing of regional infrastructure and development projects with a particular attention to the countries of Central and Eastern Europe, European regional planning (CEMAT) no. 63 (Jacques Robert), Rada (ES), 2001
21. Návrh inovatívnych finančných nástrojov pre Národný strategický referenčný rámec 2007-2013 (II. etapa)
22. Operačný program Doprava, Programový manuál
23. Operačný program Životné prostredie, Programový manuál
24. Operačný program Výskum a vývoj, Programový manuál
25. Operačný program Zdravotníctvo, Programový manuál

26. Operačný program Bratislavský kraj, Programový manuál
27. Regionálny operačný program , Programový manuál
28. Operačný program Konkurencieschopnosť a hospodársky rast, Programový manuál
29. Operačný program Informatizácia spoločnosti, Programový manuál
30. Operačný program Zamestnanosť a sociálna inklúzia
31. Operačný program Vzdelávanie
32. Operačný program Technická pomoc
33. Performance of PFI Construction/ správa Národného úradu pre audit (National Audit Office - NAO) v Spojenom kráľovstve, október 2009
34. PPPs and EU funds, Cross-border projects – The case of the rail sector PPPs, DIF PPP (Thomas Vieillescazes), Ministry of Finance and World Bank PPP seminar, 17.-18. Júna 2008, Waršava
35. PPP in Europe: an overview, Freshfields Bruckhaus Deringer, december 2005
36. PPP in France – 2006, Linklaters, jún 2006
37. Pravidlá pre úspešné partnerstvá verejného a súkromného sektoru/ Guidelines for successful public – private partnerships, DG REG, marec 2003
38. Príručka pre žiadateľa v rámci výzvy na predkladanie žiadostí o NFP (kód KaHR-22VS-0801), Ministerstvo hospodárstva Slovenskej republiky
39. Project snapshots – Athens Ring Road, EGIS projects S.A. (Patrick Viellard), január 2010
40. Projekty PPP v oblasti fondu Súdržnosti, Ministerstvo pre miestny rozvoj Českej republiky, november 2005
41. Provision and financing of infrastructures – financing the infrastructures and the European funds (practical case), Španielsko
42. Public private partnership and EU structural funds – experience in the water sector from the Czech republic, júl 2005
43. Rail sector PPPs – two case studies, ING (Michael Dinham), december 2005
44. Resource book on PPP Case studies, DG REG, jún 2004
45. Ringsend – Wasterwater Treatment Works (The Dublin Bay Project), Dublin City Council
46. Schéma na podporu malého a stredného podnikania, Úrad vlády SR, november 2007
47. South-West European high-speed rail link – priority project no. 3, Komisia (Etienne Davignon), august 2009
48. Správa - EIM funding seminar, European Rail Infrastructure Managers, 24. November 2006
49. Správa o stave pripravenosti Slovenskej republiky na čerpanie štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu v programovom období 2007-2013, november 2006
50. Systém finančného riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, verzia 5.1
51. Systém riadenia štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu na programové obdobie 2007 – 2013, I verzia 4.0
52. Štúdia identifikujúca vhodné typy projektov v rámci jednotlivých operačných programov pre aplikáciu metódy PPP na programové obdobie 2007-2013, Ministerstvo pre miestny rozvoj Českej republiky (Deloitte), február 2009
53. The contribution of the private sector to successful PPPs, Citigroup (Wael Elkhoully), 24. November 2005
54. The DLA Piper European PPP Report 2009

55. The Greek experience providing important lessons for road PPP transactions in other Cohesion fund countries, Halcrow (John Deighton), konferencia 22.-23. november 2006, Vilnius
56. The impact of TENs co-financing and subsidy conditions on projects, and proposals for reform, Ministerstvo financií Holandsko, január 2005
57. The use of EU funds in PPP projects (PPP options for the second generation of motorway developments in Poland, World Bank (Ineco)
58. Treatment of Waste Water in Dublin, Europe Metropolises Network, 2005
59. Verejno-súkromné partnerstvá alebo public-private partnerships, Asociácia PPP, január 2009
60. Využitie štrukturálnych fondov pre rozvoj miest návratnou formou, EIB (Lukáš Veselý), marec 2010
61. West Lothian College Annual Report 2006/07
62. West Lothian College – Cost study, HBG Construction & RMJM Scotland, 2002
63. Zdroje HOCHTIEF AirPort GmbH

Internetové zdroje:

64. www.finance.gov.sk
65. www.nsrr.gov
66. www.asociaciappp.sk
67. www.cefo-ppp.org
68. www.telecom.gov.sk
69. www.enviro.gov.sk
70. www.minedu.sk
71. www.health.gov.sk
72. www.economy.gov.sk
73. www.informatizacia.sk
74. www.partnershipsuk.org.uk
75. www.ppiaf.org
76. www.eib.org
77. www.ijonline.com
78. www.infra-news.com
79. www.nra.ie
80. www.infrasite.net
81. www.eiffage.com
82. www.pfie.com
83. www.railway-technology.com
84. www.roadtraffic-technology.com
85. www.structurae.de
86. www.tentea.ec.europa.eu
87. www.tentea.ec.europa.eu/en/ten-t_projects

88. www.finnra.fi

89. www.zelpage.cz

90. www.developpement-durable.gouv.fr

Legislatíva

zoznam legislatívy je uvedený v kapitole 3